

Súhrnná správa o druhom roku členstva SR v EÚ

Obsah

1	Úvod.....	3
1.1	Inštitucionálne záležitosti.....	3
1.2	Účasť SR na rozhodovacích procesoch Spoločenstiev	5
1.3	Harmonizácia práva.....	6
1.3.1	Konania o porušení Zmluvy o založení ES podľa čl. 226 ZES	8
2	Horizontálne témy a stratégie EÚ	9
2.1	Finančná perspektíva a rozpočet EÚ.....	9
2.2	Trvalo udržateľný rozvoj.....	13
2.3	Lisabonská stratégia	15
2.4	Ľudské práva	17
2.5	Boj proti podvodom	19
2.6	Boj proti terorizmu	20
2.7	Rozširovanie EÚ	23
2.8	Humanitárna pomoc	24
3	Účasť SR na sektorových politikách EÚ.....	25
3.1	Vnútrotrh a štyri slobody.....	25
3.1.1	Slobodný pohyb tovaru	28
3.1.2	Slobodný pohyb osôb	32
3.1.3	Slobodný pohyb služieb a kapitálu.....	39
3.2	Colná únia	42
3.3	Dane a účtovníctvo	44
3.4	Doprava	50
3.5	Telekomunikácie a informačná spoločnosť	54
3.6	Energetika.....	57
3.7	Hospodárska súťaž a štátna pomoc	61
3.7.1	Hospodárska súťaž	61
3.7.2	Štátna pomoc	62
3.8	Hospodárske a menové záležitosti	63
3.9	Finančná kontrola a vnútorný audit.....	65
3.10	Kultúra a audiovizia	66
3.11	Podpora podnikania a priemyselná politika	69
3.12	Kohézia a regionálna politika.....	74
3.13	Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, rybné hospodárstvo.....	76
3.13.1	Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka.....	76
3.13.2	Bezpečnosť potravín.....	79
3.13.3	Rybné hospodárstvo	80
3.14	Ochrana spotrebiteľov a verejné zdravie.....	81
3.14.1	Ochrana spotrebiteľa	81
3.14.2	Verejné zdravie	83
3.15	Spravodlivosť a vnútorné záležitosti.....	84
3.15.1	Oblasť spravodlivosti	84
3.15.2	Vnútorné záležitosti.....	86
3.16	Vonkajší obchod.....	88

3.17	Vonkajšie vzťahy	91
3.18	Výskum, technológie a inovácie	95
3.19	Vzdelávanie, mládež, odborná príprava a šport	97
3.20	Zahraničná a bezpečnostná politika	101
3.21	Zamestnanosť a sociálne veci.....	103
3.21.1	Pracovné právo	104
3.21.2	Zamestnanosť	105
3.21.3	Nediskriminácia, rodová rovnosť.....	106
3.21.4	Sociálna ochrana a sociálna inklúzia.....	107
3.21.5	Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci	108
3.22	Životné prostredie	109
3.23	Štatistika	115
4	Závery.....	119

1 Úvod

Členstvo v EÚ prinieslo slovenskej domácej i zahraničnej politike pozitívny impulz. Slovenská republika sa v dvoch rokoch svojho členstva v podstate bez významných výkyvov vyrovnala so všetkými ekonomickými, sociálnymi, politickými, právnymi a inštitucionálnymi nárokmi, ktoré priniesol vstup do Únie. V niektorých prípadoch, ako napr. v dôraznom uplatňovaní nevyhnutných reformných krokov, sa Slovensko stalo pri prijímaní reformných krokov inšpiráciou pre iné členské štáty.

1.1 Inštitucionálne záležitosti

SR sa so vstupom do Únie vyrovnala po **inštitucionálnej stránke**. Prispôsobili sme tomu proces tvorby domácej legislatívy a prijali potrebné opatrenia pre implementáciu legislatívnych noriem schválených na európskej úrovni. Veľký pokrok v zapojení sa do fungovania európskych inštitúcií sme uskutočnili aj po stránke ľudských zdrojov a organizačnej stránky.

Komunikácia s jednotlivými inštitúciami EÚ aj v druhom roku členstva prebiehala na pôde Stáleho zastúpenia SR pri EÚ v Bruseli i priamo s orgánmi slovenskej štátnej správy.

Proces ratifikácie **Zmluvy o Ústave pre Európu** pokračoval po odmietavom francúzskom a holandskom referende v roku 2005 na Cypre, Malte, v Luxembursku a v Belgicku. Okrem toho estónsky parlament rokoval o zmluve od februára 2006 do 9. mája 2006, kedy ju definitívne schválil. Fínsko uvažuje o možnej ratifikácii v lete 2006.

Po ratifikácii Zmluvy o Ústave pre Európu v Národnej rade SR dňa 11. mája 2005 nie je ratifikačný proces v SR formálne stále ukončený. Prezident ratifikačné listiny vystavené 3. júna 2005 Ministerstvom zahraničných vecí SR zatiaľ nepodpísal.

11. júla 2005 podala skupina občanov na Ústavný súd SR ústavnú sťažnosť. Skupina namieta porušenie práva zúčastňovať sa na správe verejných vecí podľa čl. 30 ods. 1 Ústavy SR. K porušeniu tohto práva malo dôjsť schválením ústavnej zmluvy NR SR bez toho, aby bol zároveň schválený ústavný zákon o vstupe do štátneho zväzku s inými štátmi podliehajúci potvrdeniu v referende. 18. januára 2006 sa konalo prvé verejné ústne pojednávanie, na ktorom Ústavný súd odročil rokovanie na neurčito.

V roku 2005 pokračoval vo svojej činnosti **Národný konvent o EÚ**. Organizačnú a technickú stránku činnosti konventu zabezpečuje Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku (SFPA). V období marec až december 2005 sa celkovo uskutočnilo 20 zasadnutí pracovných skupín, 2 plenárne zasadnutia a 3 elektronické diskusie. Zvýšil sa počet pracovných skupín z 9 na 11. Do ich práce sa zapojilo viac ako 220 predstaviteľov z rôznych sfér verejného života. Závery činnosti pracovných skupín sú zhrnuté v 10 politických odporúčaniach o pozíciách SR ku konkrétnym agendám EÚ a v 3 informačných materiáloch k vplyvu ústavnej zmluvy EÚ na sektorové politiky.

Na rok 2005 boli stanovené pre konvent 3 prioritné témy: 1. Zmluva o Ústave pre Európu, 2. Finančná perspektíva EÚ na roky 2007-2013, 3. Príprava Jazykovopolitickej stratégie SR ako členského štátu EÚ.

Činnosť konventu aj v roku 2006 prebieha v 11 pracovných skupinách a na plenárnych zasadnutiach. Vláda SR podporila činnosť konventu v roku 2005 sumou 1 mil. Sk, v roku 2006 príspevkom vo výške 3 mil. Sk.

Zabezpečenie **jazykovej rovnosti** pri používaní oficiálnych a pracovných jazykov EÚ ostáva problematické. Diskusia o riešení problémov jazykovej komunikácie, zabezpečení mnohojazykovosti a jazykových práv všetkých občanov Únie sa otvára na úrovni EÚ zatiaľ len pomaly. Ministri zahraničných vecí Rady pre všeobecné veci a vonkajšie vzťahy (GAERC) na zasadnutí 13. júna 2005 rozhodli, že sa írčina stane 21. oficiálnym a pracovným jazykom EÚ a od 1. januára 2007 bude používaná pri tlmočení a prekladoch.

V podmienkach SR bol vytvorený v roku 2005 riešiteľský tím, ktorý začal pracovať na Jazykovopolitickej stratégii SR ako členského štátu EÚ. Stratégia by mala vytvoriť základ pre prípravu stanovísk SR k otázkam a problémom jazykovej komunikácie v EÚ a SR. Príprava stratégie bola navrhnutá ako jedna z 3 priorit v rámci Národného konventu o EÚ v roku 2005.

V oblasti **personálnej politiky** SR voči inštitúciám EÚ prijala vláda 13. júla 2005 zásadný materiál, ktorý špecifikuje priority a záujmy SR v tejto oblasti a zároveň prináša prehľad stavu umiestnenia existujúcich i vznikajúcich úradov, agentúr a iných organizačných jednotiek EÚ. Materiál okrem toho definuje záujmy a priority SR v procese personálneho obsadzovania postov v inštitúciách EÚ slovenskými kandidátmi („Návrh zásad personálnej politiky SR voči inštitúciám EÚ“, uznesenie vlády SR č. 546/2005).

Uvedeným uznesením bola všetkým predsedom ústredných orgánov štátnej správy uložená úloha aktívne vyhľadávať vhodných kandidátov na posty úradníkov v inštitúciách EÚ (vyšší a stredný manažment), ako aj vyhľadávať a presadzovať vhodných kandidátov na pracovné pozície a do riadiacich štruktúr agentúr, inštitúcií, centier a iných organizačných zložiek EÚ v súlade s aktuálnymi potrebami rezortov. Informácia o plnení tejto úlohy bude predložená na rokovanie vlády SR do konca júna t. r.

K 1. aprílu 2006 mala SR zastúpenie v Európskej komisii v počte 134 obsadených miest, z toho 93 na postoch A, 16 na postoch B a 25 na postoch C. Za prvé dva roky nášho členstva v EÚ sme obsadili takmer polovicu postov, na ktoré máme podľa geografického kritéria preferenčný nárok.

V celkovom hodnotení (všetky kategórie A, B, C a D vo všetkých inštitúciách EÚ a na pozíciách stálych úradníkov a úradníkov so zmluvou na určitý čas) občania SR k 15. januáru 2006 obsadili 345 miest, z toho 205 na pozíciách stálych úradníkov a 140 na pozíciách úradníkov so zmluvou na dobu určitú. Na pozíciách úrovni A v nonlingvistických funkciách má SR 45 stálych úradníkov a 14 úradníkov so zmluvou na dobu určitú. Celkovo má SR v oboch kategóriách 170 lingvistov.

Doteraz sa nepodarilo obsadiť žiaduci počet funkcií na postoch vyššieho a stredného manažmentu. SR by mala obsadiť (minimálne) jedno miesto generálneho riaditeľa alebo zástupcu generálneho riaditeľa na pozícii A*16 – A*15. Zatiaľ je neobsadené. Na pozíciách A*14 má SR dvoch zástupcov a na pozíciách A*12 - A*9 máme 9 zástupcov.

V zmysle uznesenia vlády SR č. 723/2004 k materiálu „Návrh postupu vysielania národných expertov SR do inštitúcií EÚ“, pokračovalo aj v roku 2005 vysielanie národných expertov do inštitúcií EÚ. K 31. marcu 2006 pôsobilo v jednotlivých generálnych riaditeľstvách a v ďalších organizačných útvaroch 24 národných expertov, čo predstavuje dva a pol násobok plánovaného počtu.

1.2 Účasť SR na rozhodovacích procesoch Spoločenstiev

SR sa v druhom roku členstva zapájala do rozhodovacích mechanizmov EÚ na všetkých úrovniach: od pracovných skupín Rady EÚ, cez rokovania na úrovni veľvyslancov členských štátov EÚ v rámci Výboru stálych zástupcov (COREPER), až po účasť ministrov SR na pravidelných rokovaníach deviatich formácií Rady EÚ vrátane účasti predsedu vlády SR na Európskych radách.

SR prispôbila legislatívne nástroje potrebné pre funkčné zapojenie SR do rozhodovacích mechanizmov EÚ. 18. júla 2005 nadobudol účinnosť zákon č. 253/2005 Z. z. (novela rokovacieho poriadku NR SR). Zákon upravuje zloženie, kompetencie a spoluprácu Výboru NR SR pre európske záležitosti s orgánmi výkonnej moci. Zákon upravuje aj ďalšie prvky spolupráce medzi NR SR a vládou SR v záležitostiach EÚ: spoluprácu pri predkladaní predbežného stanoviska a stanoviska SR k návrhom právne záväzných aktov a iných aktov ES a EÚ, účasť poslancov Európskeho parlamentu na zasadnutiach výboru.

Rozhodovací mechanizmus Európskej únie a systém koordinácie európskych záležitostí v podmienkach SR implementovaný po nadobudnutí členstva je naďalej plne funkčný a využívaný.

Prvý stupeň rozhodovacieho procesu predstavuje rezortná koordinačná skupina (RKS), ktorá pôsobí na každom ministerstve. Zodpovedá úrovni pracovných skupín na Generálnom sekretariáte Rady EÚ. Druhý stupeň predstavujú Komisie pre záležitosti EÚ (KEÚ 1 a 2), ktoré zodpovedajú úrovni Výboru stálych predstaviteľov COREPER 1 a COREPER 2 v Rade EÚ.

V rozhodovacom procese EÚ (s dôrazom na Radu) sa SR zúčastňuje prostredníctvom svojich zástupcov v pracovných skupinách, výboroch, ministerských radách a zúčastňuje sa ako plnoprávny člen všetkých zasadnutí orgánov EÚ.

Vláda SR prijala 14. decembra 2005 uznesením č. 981/2005 novelizovaný štatút Ministerskej rady vlády SR pre záležitosti EÚ. Rada koordinuje činnosť ministerstiev a iných ústredných orgánov štátnej správy v otázkach týkajúcich sa EÚ a zabezpečuje súčinnosť dotknutých ústredných orgánov štátnej správy vrátane nadväznosti ich aktivít z hľadiska časového, vecného i z hľadiska spôsobov realizácie úloh.

Na základe uznesenia vlády č. 858/2005 Úrad vlády SR inicioval 16. novembra 2005 vytvorenie pracovnej skupiny zloženej zo zástupcov Úradu vlády SR, Ministerstva zahraničných vecí SR a Ministerstva spravodlivosti SR. Pracovná skupina prerokovala východiská návrhu zákona o spolupráci medzi Národnou radou SR a vládou SR, týkajúcej sa návrhov právne záväzných aktov Európskych spoločenstiev a Európskej únie, ktorý Úrad vlády SR predložil 21. decembra 2005.

Na zasadnutí dňa 29. marca 2006 vláda SR schválila uznesením č. 279/2006 zrušenie úlohy vypracovať návrh zákona o spolupráci medzi Národnou radou SR a vládou SR, týkajúci sa návrhov právne záväzných aktov Európskych spoločenstiev a Európskej únie s odôvodnením, že platné legislatívne nástroje zodpovedajú súčasným potrebám SR. K úlohe vypracovať uvedený zákon sa pravdepodobne vráti vláda SR neskôr v závislosti od potreby zefektívniť mechanizmus zapojenia SR do rozhodovacích procesov EÚ.

1.3 Harmonizácia práva

Harmonizácia slovenského práva s právom ES/EÚ sa vykonáva podľa článku 7 ods. 2 Ústavy SR prostredníctvom zákonov alebo aproximačných nariadení vlády SR. Využitie aproximačných nariadení vlády je limitujúce, keďže nimi nie je možné upraviť kompetencie orgánov a ani sankcie, pričom práve sankcie sú jednou z podmienok náležitého aplikovania smerníc ES alebo vykonania implementačných opatrení k nariadeniam alebo rozhodnutiam ES. Aj napriek tejto skutočnosti vláda SR prijala viac ako 230 aproximačných nariadení vlády SR.

Možnosť prebratia smerníc ES alebo vykonania nariadení a rozhodnutí ES aproximačnými nariadeniami vlády SR je na druhej strane jediným možným spôsobom, ako včas plniť záväzky vyplývajúce z členstva SR v EÚ.

Novelou zákona č. 19/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podmienky vydávania aproximačných nariadení vlády Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, bola zavedená možnosť prebratia smernice odkazom. Táto možnosť vychádza z rozhodovacej činnosti Súdneho dvora ES, ktorý pripustil odkaz na smernicu vo vnútroštátnom predpise ako spôsob prebratia smernice za podmienky dostatočnej detailnosti, určitosti a ucelenosti úpravy obsiahnutej v smernici a za predpokladu, že takýto spôsob prebratia nebude vyvolávať aplikačné problémy. Takýmto odkazom sa majú preberať najmä také súčasť smerníc, ktoré by si vyžiadali doslovný prepis do samotného aproximačného nariadenia vlády SR, pričom dotknuté prílohy bývajú často novelizované, a tak nebude potrebné reagovať na ich novelizáciu zmenou aproximačného nariadenia vlády SR. Odkaz rovnako zabráni aj vzniku chýb pri mechanickom prepisovaní príloh. Odkaz musí byť uvedený priamo v texte aproximačného nariadenia a nemožno ho zamieňať s odkazom v poznámke pod čiarou, ktorý má len informatívnu hodnotu. Nevyhnutným predpokladom na použitie odkazu je publikácia smernice v Úradnom vestníku EÚ, na ktorú sa má odkázať, v opačnom prípade by bola porušená zásada dostupnosti práva.

SR je podľa stavu k 17. aprílu 2006 z celkového počtu 1916 smerníc v omeškani s prebratím 35 smerníc, ku ktorým neboli Európskej komisii notifikované žiadne všeobecne záväzné právne predpisy SR. To znamená, že SR doteraz prevzala 1881 smerníc ES.

V období od 1. apríla 2005 do 31. októbra 2005 bolo v Úradnom vestníku EÚ publikovaných 222 nariadení a 55 rozhodnutí ES, ku ktorým vláda SR určila zodpovednosť ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy za prijatie vykonávacích opatrení na národnej úrovni.

Na zníženie transpozičného deficitu v členských štátoch EÚ prijala Európska komisia odporúčanie k transpozícii smerníc ovplyvňujúcich vnútorný trh do vnútroštátneho práva. Možno konštatovať, že prevažná časť odporúčaní Európskej komisie sa v SR vykonávala už od prístúpenia SR k EÚ, čoho výsledkom je nízky transpozičný deficit.

Interný systém riadenia procesov aproximácie práva na úrovni vlády SR, ktorého súčasťou sú aj uvedené odporúčania, zabezpečuje národný transpozičný koordinátor – sekcia Inštitút pre aproximáciu práva Úradu vlády SR.

System zahŕňa nasledovné opatrenia vykonávané národným transpozičným koordinátorom:

- návrh na určovanie gestorstva smerníc publikovaných v úradnom vestníku EÚ vládou SR vrátane predbežného určovania gestorstva smerníc;
- informovanie vlády SR o stave transpozičného deficitu SR;
- riešenie kompetenčných sporov ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy o gestorstve smerníc;
- vyzývanie ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy po publikovaní všeobecne záväzných právnych predpisov preberajúcich smernice v Zbierke zákonov SR na ich bezodkladnú notifikáciu;
- vykonávanie notifikácie všeobecne záväzných právnych predpisov SR preberajúcich smernice ES Európskej komisii;
- určovanie zodpovednosti za prijatie vykonávacích opatrení k nariadeniam a rozhodnutiam ES vrátane predbežného určovania zodpovednosti za prijatie vykonávacích opatrení k nariadeniam a rozhodnutiam ES;
- riešenie kompetenčných sporov ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy o zodpovednosti za prijatie vykonávacích opatrení k nariadeniam a rozhodnutiam ES;
- informovanie NR SR o prijatých aproximačných nariadeniach vlády SR a o ďalšom zámere ich prijímania.

Sieť SOLVIT

Ako neformálna pomoc pri riešení sporov, ktoré vznikajú pri nesprávnom uplatňovaní pravidiel vnútorného trhu orgánmi verejnej moci sa čoraz v širšej miere uplatňuje aj SOLVIT, teda online sieť na riešenie problémov, v ktorej členské štáty spoločne, prostredníctvom centier SOLVIT pracujú na riešení praktických problémov.

Ide o alternatívny mechanizmus, ktorý ako taký pracuje oveľa rýchlejšie ako v prípade podania formálnej sťažnosti a môže dokonca viesť, okrem konkrétneho riešenia, aj k zmene vnútroštátnej legislatívy plne súladnej s právom ES/EÚ (napr. 2 riešenia SOLVIT prípadov viedli k zmene právnych predpisov v pôsobnosti Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky). Sťažovateľ nemusí prijať navrhované riešenie a nemôže ho ani formálne napadnúť prostredníctvom organizácie SOLVIT. Avšak v prípade, že problém zostane nevyriešený alebo ak sťažovateľ považuje riešenie za neprijateľné, stále ešte môže začať konanie pred vnútroštátnym súdom alebo podať formálnu sťažnosť na Európsku komisiu.

SOLVIT centrá existujú vo všetkých členských štátoch Európskej únie a tiež aj v Nórsku, Lichtenštajnsku a na Islande. Sú súčasťou vnútroštátnej verejnej správy a ich úlohou

je poskytovať skutočné riešenia problémov v krátkej lehote desiatich týždňov. Jednotlivé centrá sú zriadené a prevádzkované členskými štátmi. V Slovenskej republike je SOLVIT centrom sekcia Inštitút pre aproximáciu práva Úradu vlády SR.

Doposiaľ riešil SOLVIT problémy najmä v týchto oblastiach: uznávanie odborných kvalifikácií a diplomov, prístup k vzdelávaniu, povolenie na trvalý pobyt, hlasovacie práva, sociálne zabezpečenie, práva súvisiace so zamestnávaním, vodičské preukazy, registrácia motorových vozidiel, hraničné kontroly, prístup výrobkov a služieb na trh, právo podnikat' ako samostatne zárobkovo činná osoba, otázky verejného obstarávania, dane, voľný pohyb kapitálu a platieb.

Po predložení prípadu SOLVIT-u, miestne SOLVIT centrum (tzv. domáce SOLVIT centrum) v prvom rade skontroluje všetky podrobnosti sťažnosti, aby sa ubezpečilo, že skutočne ide o prípad porušenia pravidiel vnútorného trhu a že sú k dispozícii všetky dostupné informácie. Následne vloží prípad do on-line databázy, prostredníctvom ktorej sa automaticky odošle SOLVIT centru v členskom štáte, v ktorom problém vznikol (tzv. vedúce SOLVIT centrum). Vedúce SOLVIT centrum v priebehu jedného týždňa potvrdí, či sa tohto prípadu ujme alebo nie. Závisí to najmä od toho, či pokladá prípad za opodstatnený a očakáva dobré šance na jeho praktické vyriešenie.

Slovenské SOLVIT centrum riešilo ako domovské centrum v období od 1. mája 2005 do 1. mája 2006 6 prípadov, ktoré odovzdalo na riešenie vedúcemu SOLVIT centru v inom členskom štáte. Z nich sú v súčasnosti otvorené už len 2 prípady, 3 boli vyriešené a 1 prípad bol zamietnutý francúzskym SOLVIT centrom, keďže toto nebolo schopné ovplyvniť postoj francúzskych štátnych orgánov a dospieť tak k vyriešeniu prípadu.

Slovenské SOLVIT centrum riešilo ako vedúce centrum v období od 1. mája 2005 do 1. mája 2006 13 prípadov, z ktorých 3 sú momentálne vo fáze riešenia, 8 bolo vyriešených a 2 prípady ostali nevyriešené, pretože šli nad rámec možností riešenia SOLVIT centier a žiadali si súdne riešenie.

1.3.1 Konania o porušení Zmluvy o založení ES podľa čl. 226 ZES

Toto konanie Európska komisia začne v prípade absencie notifikácie transpozície smernice, nesprávnej alebo neúplnej transpozíciu smernice, zlej aplikácie správne transponovanej smernice alebo akéhokoľvek iného porušenia povinností vyplývajúcich zo zakladajúcich zmlúv, nariadení alebo rozhodnutí. V súčasnosti je otvorených proti Slovenskej republike celkovo 50 konaní pre porušenie zmluvy. Porovnateľný počet ďalších konaní, ktoré boli od decembra 2004 až doteraz proti SR vedené, bol už v štádiu administratívneho konania zo strany Komisie uzavretý (fr.: classement), keďže SR dodatočne splnila svoje povinnosti, príp. sa zistilo, že k porušeniu práva nedošlo.

V uvedených konaniach proti SR bolo doteraz vydaných viac ako 21 odôvodnených stanovísk Komisie. Uplynutím lehoty určenej v odôvodnenom stanovisku na odstránenie protiprávneho stavu hrozí Slovenskej republike vždy bezprostredne žaloba na Súdnom dvore ES. O podaní žaloby (rovnako ako o každom formálnom procesnom kroku v konaní o porušení zmluvy) musí vždy rozhodnúť kolégium Komisie.

Kolégium Komisie na jednom zo svojich zasadnutí v decembri 2005 rozhodlo v troch prípadoch vedených proti SR o podaní žalôb na Súdny dvor ES (všetky tri prípady sa týkali absencie implementácie smerníc). V dvoch prípadoch medzitým (na prelome februára/marca 2006) došlo už k skutočnému podaniu žaloby na Súdny dvor ES, v jednom prípade sa podarilo odvrátiť skutočné podanie žaloby tým, že príslušné implementačné opatrenia (zákon) vyšli v Zbierke zákonov SR a nadobudli účinnosť pred tým, ako Komisia „stihla“ podať žalobu a Komisia prípad čoskoro uzavrie bez podania žaloby.

Všetky formálne dokumenty Komisie v konaní sú zasielané ministrovi zahraničných vecí a rovnako všetky odpovede na formálne oznámenia (príp. reakcie na odôvodnené stanoviská) zasiela minister zahraničných vecí. Dôležitá je však spolupráca so sekciou Inštitút pre aproximáciu práva na Úrade vlády SR, ktorý plní funkciu národného transpozičného koordinátora SR (najmä pre transpozíciu smerníc), a to najmä pri najčastejšom type konania o porušení zmluvy, ktorým je konanie začaté kvôli absencii notifikácie príslušného transpozičného opatrenia (čiže situácia, keď SR včas netransponovala smernicu ES).

2 Horizontálne témy a stratégie EÚ

2.1 Finančná perspektíva a rozpočet EÚ

Finančná perspektíva predstavuje viacročný rozpočtový rámec, ktorý určuje, akým spôsobom a do akých oblastí bude Európska únia rozdeľovať svoje zdroje počas nasledovných rokov. Keďže rok 2006 je posledným rokom v súčasnosti platnej finančnej perspektívy, predchádzajúce obdobie prebiehali intenzívne rokovania o novej finančnej perspektíve na roky 2007 až 2013. Rozpočet EÚ na rok 2007 bude prvým rozpočtom EÚ v rámci novej finančnej perspektívy (ďalej ako „NFP“) 2007 - 2013.

Finančná perspektíva EÚ na roky 2007 - 2013

Primárnu zodpovednosť za negociácie o novej finančnej perspektíve EÚ na roky 2007 - 2013 (ďalej len „NFP“) na úrovni EÚ má Rada pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy (GAERC). COREPER je zodpovedný za prípravu rokovaní rady ministrov GAERC a ECOFIN o tejto problematike, pričom mu asistovala pracovná skupina Friends of the Presidency, ktorá pracovala pod jeho vedením. Legislatívnymi návrhmi EK súvisiacimi s NFP sa detailne zaoberajú jednotlivé pracovné skupiny podľa príslušného druhu problematiky. Záujmy SR v tejto problematike celkovo zastupuje Ministerstvo financií SR. Na zasadaniach skupiny Friends of the Presidency sa zúčastňujú zástupcovia Stáleho zastúpenia SR v Bruseli a MF SR.

Počas luxemburského predsedníctva (I. polrok 2005) sa negociácie k novej finančnej perspektíve EÚ na roky 2007 - 2013 dostali do fázy, kedy sa prijatie končeneho rozhodnutia o NFP očakávalo na summite Európskej rady 16. - 17. júna 2005.

Najvýznamnejším dokumentom týkajúcim sa NFP v rámci rokovaní o NFP bol negociačný blok, ktorý luxemburské predsedníctvo považovalo za hlavný nástroj na realizáciu cieľa odsúhlaseného Európskou radou v decembri 2004 - dosiahnutie politickej dohody o novej finančnej perspektíve do júna 2005. Negociačný blok bol dokumentom predsedníctva, ktorý nebol záväzný pre žiadnu z delegácií. Záverečná podoba negociačného bloku pred

júnovým zasadáním Európskej rady obsahovala kompromisné návrhy výdavkov rozpočtu EÚ (nižšie v porovnaní s návrhom EK) na jednotlivé roky podľa výdavkových kapitol NFP s cieľom nájsť kompromisné riešenie pre dohodu o NFP.

Počas Európskej rady v dňoch 16. - 17. júna 2005 sa nepodarilo dosiahnuť dohodu o novej finančnej perspektíve na roky 2007 - 2013, ani napriek značnému úsiliu luxemburského predsedníctva o nájdenie všeobecne akceptovateľného kompromisu.

V druhom polroku 2005 prevzala predsedníctvo EÚ Veľká Británia. V súvislosti s NFP uskutočnilo predsedníctvo v priebehu mesiacov august a september 2005 bilaterálne konzultácie s členskými štátmi. Zámerom predsedníctva bolo využiť bilaterálne konzultácie na pochopenie národných pozícií a priorít členských štátov.

Konzultácie predsedníctva so SR sa uskutočnili 31. augusta 2005, teda v období, keď boli bilaterálne rokovania s členskými štátmi zhruba v polovici a predsedníctvo ešte nemalo konkrétnejšiu predstavu o novom návrhu pre NFP (pretože sa v tom čase ešte neuskutočnili konzultácie s Nemeckom, Francúzskom a ani Španielskom). SR pri stretnutí prezentovala svoje priority týkajúce sa NFP:

- dosiahnutie čo najpriaznivejšej čistej finančnej pozície SR na roky 2007 - 2013;
- čo najskoršie dosiahnutie dohody o NFP, ktoré umožní vhodnú prípravu na využitie výdavkov rozpočtu EÚ;
- požiadavka na navýšenie výdavkov vyčlenených na financovanie odstavenia jadrovej elektrárne Jaslovské Bohunice nad rámec návrhu EK (237 mil. EUR);
- podpora zvyšovania reálnej konvergencie, osobitne vo vede a výskume, medzi doterajšími a novými členskými štátmi;
- podpora použitia aktuálnych individuálnych mier ekonomického rastu pri alokovaní výdavkov na kohéznú politiku;
- presadzovanie neuplatňovania pravidla n+2 pre Kohézny fond;
- presadzovanie DPH ako oprávneného výdavku pre Európsky fond regionálneho rozvoja (ERDF) a Kohézny fond;
- podpora redukcie alokácií vo výdavkovej kapitole 2, avšak táto redukcia mala byť proporcionálnejšia, osobitne pokiaľ ide o Spoločnú poľnohospodársku politiku (CAP), minimálne začlenením všetkých výdavkov pre Bulharsko a Rumunsko do stropu pre CAP odsúhlaseného v roku 2002;
- podpora zjednodušenia a zvýšenia transparentnosti systému vlastných zdrojov ES. SR prezentovala názor, že zavedenie všeobecného korekčného mechanizmu by deformovalo transparentnosť a spravodlivosť príspevkov členských štátov do rozpočtu EÚ;
- pripustenie riešenia problému neprímeranej finančnej záťaže členských štátov s nadmernými rozpočtovými negatívnymi bilanciami v rámci EÚ, ktoré však musí byť časovo a rozsahovo limitované, bez neprímeranej dodatočnej finančnej záťaže pre ostatné členské štáty.

Dňa 14. decembra 2005 britské predsedníctvo predstavilo negociačný blok k novej finančnej perspektíve EÚ na roky 2007 - 2013. **Dokument zohľadňoval požiadavky nových členských krajín** v oblasti kohéznej politiky na ponechanie oprávnenosti financovania DPH v tom istom rozsahu, ako v súčasnej finančnej perspektíve, t. j., aby nenávratná DPH bola oprávneným výdavkom pre verejnú správu, regionálne a miestne authority, zvýšenie spolufinancovania pre ERDF a ESF z 80 % na 85 %, zaradenie výdavkov na bývanie do oprávnených výdavkov ERDF. V dokumente bola zohľadnená aj špecifická slovenská

požiadavka na navýšenie príspevku EÚ z 237 mil. EUR na 400 mil. EUR na financovanie odstavenia dvoch blokov jadrovej elektrárne Jaslovské Bohunice. V návrhu taktiež zostala zmena pravidla n+2 na n+3 na obdobie do roku 2010 pre členské štáty s HDP nižším ako 85 % EÚ 25.

Na rokovaní Európskej rady v decembri 2005 sa predstaviteľom členských krajín EÚ podarilo dosiahnuť politickú dohodu o podobe NFP. Celkovo, z pohľadu možnosti fungovania EÚ, ale aj z pohľadu pokrytia jednotlivých rozpočtových kapitol, je možné dosiahnutý kompromisný dokument a výsledky rokovania hodnotiť pozitívne.

Konečná pozícia je pre SR lepšia ako bol návrh luxemburského predsedníctva, keďže SR získa na tom, že sa znižuje povinná miera spolufinancovania a DPH sa uznala ako oprávnený výdavok. Dohoda priniesla SR navýšenie príspevku EÚ na financovanie odstavenia dvoch blokov jadrovej elektrárne Jaslovské Bohunice (požadované bolo zvýšenie z 237 mil. EUR na 400 mil. EUR), do nového rozpočtu bola zahrnutá pre tento účel čiastka 375 mil. EUR, čo je zvýšenie o 138 mil. EUR.

V súvislosti s NFP sa po dosiahnutí dohody na decembrovom zasadnutí Európskej rady začala počas prvého polroku 2006 pod vedením rakúskeho predsedníctva diskusia o Medziinštitucionálnej dohode o rozpočtovej disciplíne a zdokonalení rozpočtovej procedúry, ktorá vytvára súbor dohodnutých pravidiel týkajúcich sa viacročného finančného rámca a postupnosti činností pri každoročnej rozpočtovej procedúre.

Na trialógu Európskeho parlamentu, Rady a EK k Medziinštitucionálnej dohode (IIA) pre novú finančnú perspektívu na roky 2007 - 2013 sa dňa 4. apríla 2006 dosiahla kompromisná dohoda o texte novej IIA. Zároveň sa dohodlo o zvýšení rámca finančnej perspektívy o 4 mld. EUR s prerozdelením pre jednotlivé výdavkové hlavy NFP.

Dodatočné 4 mld. EUR sa získajú zvýšením celkových výdavkov (záväzkov) NFP oproti záverom Európskej rady (ER) z decembra 2005 o 2 mld. EUR (z 862,4 mld. EUR na 864,4 mld. EUR) a ďalšie 2 mld. EUR sa získajú presunom Rezervy pre núdzovú pomoc mimo rozpočtu EÚ (úspora 1,5 mld. EUR) a reformou dôchodkového fondu inštitúcií EÚ (úspora 0,5 mld. EUR).

Taktiež rokovania o podobe **novej Medziinštitucionálnej dohode možno z pohľadu SR považovať za úspešné.** Z pozície SR sa podarilo do konečného textu presadiť nasledovné požiadavky:

- zachovanie výšky Nástroja flexibility (aj napriek silnému tlaku EP a EK na jeho zvýšenie) v rovnakej výške ako v súčasnosti (200 mil. EUR ročne), s možnosťou presunu nevyčerpaných prostriedkov do najbližších 2 rokov, pričom ho bude možné použiť niekoľko rokov po sebe na rovnaký účel;
- nástroj solidarity (maximálne 1 mld. EUR ročne) a Rezerva pre núdzovú pomoc (maximálne 221 mil. EUR ročne) budú mimo rozpočtu EÚ;
- zachovanie súčasného stavu a ponechanie deflátoru vo výške 2 % vo výdavkovej hlavy 1B a 2;
- predĺženie znovurozpočtovania pozastavených záväzkov Kohézneho fondu z roku n+1 na n+2.

V súvislosti s finančnou perspektívou EÚ na roky 2007-2013 SR **spolupracovala predovšetkým s krajinami V 4**. Počas druhého polroka 2005 sa táto spolupráca zintenzívnila. Od počiatočnej výmeny názorov a pokusov o všeobecnejšiu koordináciu postojov sa prešlo ku konkrétnej, pravidelnej spolupráci na expertnej úrovni, zavrhenej nepravidelnými stretnutiami na najvyššej politickej úrovni.

SR zúčastňovala aj na stretnutiach **Skupiny priateľov kohéznej politiky**, teda nových členských štátov pod taktovkou Španielska, Portugalska a Grécka, ktoré sú prijímateľmi kohéznej pomoci. K tejto skupine zapojenej v tzv. „iniciatíve 3+10“ sa v úlohe pravidelných pozorovateľov pripojili 4 ďalšie štáty – Belgicko, Taliansko, Írsko a Fínsko.

Bilaterálne rokovania viedla SR aj s jednotlivými krajinami Skupiny šiestich čistých prispievateľov do rozpočtu EÚ (Veľká Británia, Holandsko, Švédsko, Nemecko, Francúzsko a Rakúsko).

Návrh rozpočtu EÚ na rok 2007

Rozpočet EÚ na rok 2007 bude prvým rozpočtom EÚ v rámci novej finančnej perspektívy 2007-2013, z čoho vyplýva, že **finančné alokácie pre nové členské štáty sa budú odvíjať od dohodnutých objemov pre NFP**, a nie od stanovených objemov podľa výsledkov Kodanského summitu z decembra 2002.

Tvorba predbežného návrhu rozpočtu EÚ (ďalej len „PDB“) na rok 2007 a samotná rozpočtová procedúra je ovplyvnená dvomi hlavnými elementmi: odsúhlasením finančnej perspektívy na rok 2007-2013 na jednej strane a prijatím dvoch nových členských krajín, Rumunska a Bulharska na strane druhej.

V súvislosti s prípravou PDB 2007 boli doteraz schválené iba Závery Rady o rozpočtových usmerneniach pre rok 2007, ktoré Rada ministrov ECOFIN odsúhlasila dňa 14.03.2006. Návrh záverov Rady o rozpočtových usmerneniach pre rok 2007 bol pripravený na základe predchádzajúcej diskusie v Rozpočtovom výbore Rady (ďalej len „RV“). Dohoda o rozpočtových prioritách pre rok 2007 v RV bola dosiahnutá na jeho zasadaní dňa 28.02.2006. Na úrovni COREPER-u bol návrh usmernení schválený ako bod I (bez diskusie) dňa 8.03.2006.

Slovenská republika v rámci úvodnej diskusie v RV k usmerneniam spolu s inými krajinami zdôraznila potrebu dostatočných prostriedkov pre kohéznu politiku a podporila ako jeden z dôležitých nástrojov na zabezpečenie flexibility rozpočtu reprioritizáciu výdavkov. Viaceré členské štáty podporili potrebu vytvorenia dostatočne veľkých marží vo všetkých výdavkových kapitolách na pokrytie neočakávaných finančných potrieb, pričom SR poukázala v tejto súvislosti hlavne na výdavkovú hlavu 4 (EÚ ako globálny partner).

Rozpočtové usmernenia budú slúžiť ako usmernenie pre EK pri príprave návrhu predbežného rozpočtu na rok 2007. Dohoda o rozpočtových usmerneniach pre rok 2007 na úrovni Rozpočtového výboru Rady bola dosiahnutá na jeho zasadaní dňa 28. februára 2006.

Medzi hlavné usmernenia záverečnej verzie usmernení patrí dôraz na uzatvorenie Medziinštitucionálnej dohody na obdobie 2007 - 2013, ktorá vytvorí podmienky na vytvorenie rozpočtu na rok 2007.

EK v súvislosti s usmerneniami uviedla na zasadaní RV, že pripraví predbežný návrh rozpočtu na rok 2007 pre 27 členských štátov, pričom v prípade zmien v súvislosti so vstupom Rumunska a Bulharska bude pripravená novela PDB 2007.

Ďalším dôležitým prvkom usmernení na rok 2007 je požiadavka, aby všetky aktivity v rámci výdavkových kapitol boli financované v rámci stropov výdavkových kapitol stanovených vo finančnej perspektíve a aby boli vytvárané dostatočné marže pre nepredvídané udalosti s výnimkou kapitoly 1b (kohézia pre rast a zamestnanosť).

Rada taktiež podporuje pokračovanie v zlepšovaní rozpočtovania podľa aktivít (Activity Based Budgeting) a zavedenie špecifických, merateľných a dosiahnuteľných cieľov. V súvislosti so štrukturálnymi operáciami, závery vyzývajú EK, aby spolu s členskými štátmi stanovila čo najpresnejšiu úroveň platieb pre štrukturálne operácie. V oblasti spoločnej poľnohospodárskej politiky sa požaduje čo najrealistickejší odhad poľnohospodárskych výdavkov pre predbežný návrh rozpočtu na rok 2007. Vo výdavkovej kapitole 4 (EÚ ako globálny partner) sa zdôrazňuje potreba dodržania stropu kapitoly a dôležitosť Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky.

Predloženie PDB na rok 2007 sa predpokladá na konci apríla 2006. Následne bude v mesiacoch máj a jún prebiehať 1. čítanie predbežného návrhu rozpočtu v RV. Odsúhlasenie výsledkov 1. čítania návrhu rozpočtu na rok 2007 na úrovni Rady ministrov ECOFIN sa má uskutočniť v júli 2006.

SR má po vstupe do EÚ možnosť priamo ovplyvňovať podobu rozpočtu EÚ, čím sa vlastne podieľa na tvorbe celkovej politiky EÚ, keďže výdavky rozpočtu EÚ reflektujú priority EÚ. V priebehu rozpočtovej procedúry 2007 je potrebné sledovať predovšetkým dodržiavanie stanovených alokácií pre SR podľa výsledkov negociácií o NFP a podporovať celkovú orientáciu výdavkov rozpočtu EÚ do prioritných oblastí SR.

2.2 Trvalo udržateľný rozvoj

Trvalo udržateľný rozvoj zo širšieho, principiálneho hľadiska možno definovať ako rozvoj, ktorý naplňa potreby súčasnosti bez toho, aby obmedzoval možnosti budúcich generácií naplňať svoje potreby. Základom je integrácia starostlivosti a ochrany životného prostredia do politik Spoločenstva, t. j. okrem ekonomického a sociálneho aspektu je potrebné pri všetkých strategických rozhodnutiach či samotných opatreniach brať do úvahy aj aspekt dopadu na životné prostredie. Všetky tieto tri aspekty je pritom potrebné vnímať a posudzovať z dlhodobého hľadiska, čo je v súčasnosti záujem prioritne sledovaný Európskou úniou.

Po vstupe do EÚ Slovenská republika prevzala na seba záväzky vyplývajúce z trvalo udržateľného rozvoja (TUR). Koordinácia na vnútroštátnej úrovni je z celkového hľadiska koordinovaná podpredsedom vlády SR pre európske záležitosti. Ministerstvo životného prostredia SR je zodpovedné za environmentálny pilier trvalo udržateľného rozvoja.

Z pohľadu trvalo udržateľného rozvoja sa EÚ snaží o dosiahnutie ekonomickej výkonnosti, stability cien, konkurencieschopného trhu, plnej zamestnanosti, pokroku vzdelávania a sociálnej oblasti, ako aj ochranu a zlepšenie stavu životného prostredia. Hlavné

princípy politik z pohľadu TUR sú presadzovanie základných práv, vnútro a medzigeneračná spravodlivosť, účasť občanov, účasť politik, princíp predbežnej opatrnosti, princíp "znečisťovateľ platí", koherencia politik a vlády.

Vplyv na aktivity SR sa v oblasti trvalo udržateľného rozvoja okrem aplikácie základných princípov prejavuje i nepriamo, cez nástroje, ktoré EÚ na ich presadzovanie používa - zameranie finančných zdrojov prostredníctvom novej finančnej perspektívy a implementáciou princípu trvalo udržateľného rozvoja do strategických dokumentov na budúce obdobie.

Preto vláda SR venuje dlhodobu pozornosť problematike trvalo udržateľného rozvoja. Prejavom tohto záujmu bolo prijatie Akčného plánu pre TUR na roky 2005-2010, schváleného uznesením vlády č.574 z 13.júla 2005. Akčný plán vyjadruje záväzky, ktoré na seba prevzala SR po vstupe do EÚ a zároveň spĺňa požiadavky Európskej komisie na jasné formulovanie cieľov TUR, ich efektívnejšie vyhodnocovanie a využívanie súčinnosti medzi doplnkovými činnosťami a politikami.

Akčný plán definuje 14 hlavných cieľov a zásad a priraduje k nim merateľné ukazovatele, termíny, zodpovednosť za ich plnenie a spôsob ich financovania.

S cieľom čo najefektívnejšie plniť vládne opatrenia a stanovené ciele bol v oblasti TUR zakotvený inštitucionálny rámec.

- Bola zriadená Rada vlády pre TUR, ktorej predsedom je podpredseda vlády Pál Csáky.
- Vytvorenie horizontálnej koordinačnej štruktúry v oblasti TUR - odbor európskych záležitostí (OEZ) pri Úrade vlády, ktorý bol ustanovený ako Národný kontaktný bod, ale tiež určenie Národného koordinátora pre TUR v predstihu viedlo k efektívnej koordinácii TUR v SR ale i vo vzťahu k medzinárodným inštitúciám
- Vzhľadom na to, že TUR je z vecného hľadiska prierezovou oblasťou, bola zriadená pracovná skupina pre TUR, v ktorej sa k nastoleným témam vyjadrujú authority mimovládnych organizácií, samosprávy na regionálnej i miestnej úrovni, ako aj nezávislí experti.

Počas rakúskeho predsedníctva EÚ bol TUR zaradený do európskej agendy. EÚ stanovila kľúčové ciele, akými sú ochrana životného prostredia, ekonomická výkonnosť, stabilita cien, konkurencieschopný trh, plná zamestnanosť, pokrok vzdelávania a sociálnej oblasti. Slovensko svojimi aktivitami v oblasti TUR plne podporuje toto úsilie zaradenia trvalo udržateľného rozvoja do agendy EÚ.

SR podporuje 6 prioritných oblastí stanovených v revidovanej európskej stratégii, ktorá by mala byť podporená :

1. Implementáciou princípov a cieľov TUR do dlhodobých ekonomických a spoločenských stratégií rozvoja EÚ
2. Implementáciou princípov a cieľov TUR do hospodárskej politiky EÚ
3. Podporou využívania všetkých dostupných finančných možností pre podporu TUR
4. Prípravou ľudských zdrojov na implementáciu TUR do rozhodovania inštitúcií EÚ
5. Implementáciou podpory TUR do legislatívy EÚ
6. Vytváraním a vyhodnocovaním databázy základných indikátorov TUR a monitorovanie prechodu ekonomiky EÚ na trvalo udržateľný rozvoj

Podpora a vnímanie trvalo udržateľného rozvoja v Slovenskej republike sú priamo úmerné informovanosti a vedomostiam občanov, ale i politikov, o tejto problematike. V rámci vzdelávania SR k TUR prebehli dve konferencie a dva odborné semináre s medzinárodnou účasťou. Celkovo bolo vyškolených 276 ľudí, z čoho bolo 60% členov štátnej a verejnej správy, a 35% tvorili ekonomicko–sociálni partneri.

Vzdelávanie a posilňovanie informovanosti nemožno od seba navzájom oddeliť, napr. zriadenie vládnej internetovej stránky (www.tur.gov.sk) napomáha vzdelávanie širokej verejnosti v oblasti TUR a vzhľadom na neustále stúpajúci počet jej návštevníkov môžeme konštatovať, že je efektívna nielen v prístupe k základným vedomostiam o TUR, ale i k vládnym dokumentom na národnej a medzinárodnej úrovni.

2.3 Lisabonská stratégia

Na zasadnutí Európskej rady v Lisabone v marci 2000 bol stanovený pre Úniu nový strategický cieľ - do roku 2010 vybudovať konkurencieschopnú a dynamickú ekonomiku založenú na vedomostiach, s väčšou sociálnou súdržnosťou a s vyššou mierou zamestnanosti. Nakoľko sa v roku 2005 plnenie cieľov s tým spojených ukázalo ako neuspokojivé, v rámci hodnotenia pokroku a revízie lisabonskej stratégie začiatkom roka 2005 na úrovni Európskej únie na návrh Európskej komisie sa hlavy členských štátov dohodli na oživení jej zámerov a cieľov s tým, že absolútnou prioritou sa stal ekonomický rast a zamestnanosť. Nasledujúce obdobie sa nieslo v znamení prijímania opatrení na európskej úrovni i na úrovni samotných členských štátov. Vzájomná koordinácia hospodárskych politik členských štátov a ich povinnosti v tomto smere vyplývajú zo Zmluvy o založení ES (čl. 99 a čl. 128 pre politiku zamestnanosti).

Na európskej úrovni má primárnu zodpovednosť za vytyčovanie základnej filozofie a strategických cieľov Európska rada, ktorá sa k tejto tematike každoročne vyjadruje na svojom jarnom summite a prijíma závery. Od jarného summitu Európskej rady v roku 2005 leží hlavná zodpovednosť za napĺňanie stanovených cieľov a smerovanie ekonomiky k vyššej konkurencieschopnosti na pleciach každého členského štátu.

Na národnej úrovni je všeobecná koordinácia v tejto agende zabezpečovaná prostredníctvom podpredsedu vlády SR pre európske záležitosti, ľudské práva a menšiny a strategická koordinácia prostredníctvom podpredsedu vlády a ministra financií, v súlade s uznesením vlády SR č. 152/2005 k Návrhu inštitucionálneho zabezpečenia koordinácie lisabonskej agendy v Slovenskej republike. Veľkú úlohu zohráva v tomto procese Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Ministerstvo školstva SR, ktorých kompetencií sa lisabonská agenda dotýka najviac.

Nový riadiaci režim je založený na trojročnom programovom cykle, prvý pre roky 2005 – 2008. Jeho základným prvkom sa stalo vypracovanie a následná implementácia národných programov reforiem jednotlivých členských štátov. Slovenská republika vypracovala a predložila svoj Národný program reforiem Európskej komisii v stanovenom termíne, t. j. do 15. októbra 2005. Zameranie a obsah národných reformných programov je z úrovne Európskej únie po prvýkrát určený tzv. Integrovanými usmerneniami (Integrated Guidelines), ktoré zlučujú Všeobecné usmernenia pre hospodárske politiky (Broad Economic Policy

Guidelines) a Usmernenia pre zamestnanosť (Employment Guidelines). Týmto došlo tiež k zjednodušeniu koordinačných procesov v porovnaní s predchádzajúcim obdobím.

Vzhľadom na to, že proces implementácie lisabonskej stratégie v podmienkach Slovenskej republiky bol už odštartovaný Stratégiou konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010 a jej 4 akčnými plánmi, pri koncipovaní nového Národného programu reforiem sa striktne kládol maximálny dôraz na vzájomnú konzistenciu a koherenciu týchto dvoch navzájom spätých dokumentov. Základná štruktúra Národného programu reforiem SR vychádzala zo štruktúry stratégie konkurencieschopnosti, hlavné ciele a priority určené stratégiou konkurencieschopnosti sa zároveň stali hlavnými cieľmi a prioritami Národného programu reforiem SR (makroekonomická politika a reformy, zamestnanosť a vzdelávanie, informačná spoločnosť, veda, výskum a inovácie, podnikateľské prostredie). Berúc do úvahy integrované usmernenia sa Národný program reforiem sústredil na tie, ktoré najviac prispievajú k rozvoju inovatívneho potenciálu slovenskej ekonomiky, rozvoju znalostnej ekonomiky a zamestnanosti slovenských občanov.

Jarné zasadnutie Európskej rady, ktoré sa uskutočnilo v marci 2006, potvrdilo nastúpenú cestu z roku 2005 a platnosť Integrovaných opatrení pre zamestnanosť a rast na roky 2005 - 2008. Európska rada odsúhlasila 3 konkrétne oblasti prioritných činností:

- rozsiahlejšie investície do vedomostí a inovácie,
- uvoľnenie podnikateľského potenciálu, najmä malých a stredných podnikov,
- zvýšenie počtu pracovných príležitostí pre prioritné kategórie.

Európska rada vyzvala členské štáty a Európsku komisiu na realizáciu s tým spojených opatrení do konca roku 2007, a to:

Rozsiahlejšie investovanie do vedomostí a inovácií

- zvýšenie výdavkov na výskum a vývoj s ohľadom na rozdielnu štartovaciu pozíciu členských štátov (cieľ 3 % HDP do roku 2010);
- urýchlené prijatie 7. Rámcového programu pre výskum a vývoj a Nového programu pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP – *Competitiveness and Innovation Programme*);
- odstraňovanie pretrvávajúcich prekážok mobility výskumných pracovníkov, a zvyšovanie ich zamestnanosti a zlepšovanie pracovných podmienok, získavanie mladých talentovaných výskumníkov pre prácu vo výskume.
- posilniť vnútroštátnu aj cezhraničnú spoluprácu a prenos technológií medzi verejným výskumom a priemyslom,
- zabezpečiť lepšie prepojenie medzi vyšším vzdelávaním, výskumom a podnikmi. Zintenzívniť reformy, aby sa zabezpečila vysoká kvalita účinných a spravodlivých systémov vzdelávania,
- pozornosť venovať rozvoju informačných a komunikačných technológií (IKT);
- uľahčenie prístupu univerzít k doplnkovým zdrojom financovania vrátane zdrojov zo súkromného sektora a odstránenie prekážok medzi verejno-súkromnými partnerstvami;
- vytvorenie Európskeho technologického inštitútu ako vytvorenie vedeckej siete medzi existujúcimi výskumnými organizačnými jednotkami.

Uvoľnenie podnikateľského potenciálu, najmä malých a stredných podnikov;

- vytvorenie silnej a konkurencieschopnej priemyselnej základne v EÚ;

- vytvorenie priaznivejšieho podnikateľského prostredia, najmä pre malé a stredné podniky, uplatňovať tzv. zásadu „*mysliet najprv na malých*“;
- vytvorenie celkového pozitívneho podnikateľského prostredia a primeraných rámcových podmienok, ktoré uľahčia a podporia súkromné podnikanie, a to aj prostredníctvom podnikateľského vzdelávania a odbornej prípravy na primeranej vzdelanostnej úrovni,
- do roku 2007 zavedenie režimu komplexného vybavenia na jednom mieste (tzv. „*one-stop-shop*“) s cieľom umožniť založenie novej firmy do jedného týždňa kdekoľvek v EÚ v roku 2007;
- zjednodušenie existujúcich pravidiel štátnej pomoci Komisiou, týkajúcich sa malých a stredných podnikov

Zvyšovanie počtu pracovných príležitostí pre prioritné kategórie

- zvýšiť účasť na trhu práce, najmä čo sa týka mládeže, žien, starších pracovníkov, osôb so zdravotným postihnutím, legálnych prisťahovalcov a menšín,
- vyvinúť prístup k práci, založený na životnom cykle, ktorý uľahčí rýchle zmeny zamestnania počas celého pracovného života a povedie k zvýšeniu celkového počtu hodín odpracovaných v hospodárstve a k zlepšeniu účinnosti investícií do ľudského kapitálu;
- presadzovať posun smerom k aktívnym a preventívnym politikám, ktoré povzbudzujú ľudí v hľadaní plateného zamestnania a pomáhajú im ho nájsť;
- viac sa zamerať na ľudí s nízkou kvalifikáciou a nízkym platom, najmä na tých, ktorí sa nachádzajú na okraji trhu práce;
- zlepšiť situáciu mladých ľudí na trhu práce a významne znížiť nezamestnanosť mládeže;
- vykonávať stratégie aktívneho starnutia s cieľom zatriktívniť pre starších pracovníkov predĺženie produktívneho veku;
- na základe schváleného Európskeho paktu pre rodovú rovnosť vykonávať politiky na podporu zamestnanosti žien, na zabezpečenie lepšej vyváženosti pracovného života a zvýšenie dostupnosti kvalitnej starostlivosti o deti;
- využiť kladnú závislosť medzi konkurencieschopnosťou, zamestnaním a sociálnou istotou tzv. koncept „*flexicurity / flexiistoty*“ (vyváženie pružnosti a istoty), v národnom reformnom programe zvýšiť prispôsobivosť pracovníkov a podnikov;
- vytvorením Európskeho fondu na prispôsobenie sa globalizácii (GAF - Globalisation Adjustment Fund), ktorý má byť prístupný všetkým členským štátom s cieľom poskytnúť dodatočnú podporu pracovníkom, ktorí v dôsledku veľkých štrukturálnych zmien svetového hospodárstva stratili zamestnanie.

Na jeseň 2006 členské štáty podajú správu o implementácii svojich NRP.

Návrh odporúčaní

V súvislosti s implementáciou lisabonskej agendy v podmienkach SR je nevyhnutné venovať maximálnu pozornosť riadnemu plneniu Národného programu reforiem Slovenskej republiky.

2.4 Ľudské práva

Európska únia podporuje a chráni ľudské práva vo vnútri svojich hraníc ako aj mimo nich, a to prostredníctvom svojich vonkajších vzťahov s tretími krajinami. Prioritou EÚ je

dosiahnuť čo najväčšiu koherenciu a konzistentnosť svojej politiky v oblasti ľudských práv vo vnútorných ako aj vonkajších záležitostiach. Politika ľudských práv EÚ sa zameriava na občianske, politické, hospodárske, sociálne a kultúrne práva, chráni tiež práva žien a detí, práva osôb patriacich k národnostným menšinám a ľudí bez domova

Kompetenčne je táto oblasť na úrovni EÚ prezentovaná zástupcami Ministerstva spravodlivosti SR a sekcie ľudských práv a menšín Úradu vlády SR a čiastočne i Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR, vo vonkajších vzťahoch s tretími krajinami Ministerstvom zahraničných vecí SR.

Rokovaní v rámci pracovnej skupiny pre základné práva a občianstvo (ad hoc pracovná skupina, ktorá podlieha Rade pre spravodlivosť a vnútorné veci) sa zúčastňujú a gestormi návrhov v nej prejednávaných sú zástupcovia sekcie ľudských práv a menšín Úradu vlády SR.

EÚ, prostredníctvom svojej pracovnej skupiny pre ľudské práva, na ktorej zasadnutiach pravidelne participujú experti z Ministerstva zahraničných vecí SR, bola dôležitým hráčom pri rokovaní o vzniku nového orgánu OSN s povýšeným statusom – Rady pre ľudské práva. Prostredníctvom expertízy jej jednotlivých členských štátov sa aktívne podieľala pri koncipovaní nových modalít jej fungovania.

EÚ naďalej vo svojich vonkajších vzťahoch s tretími krajinami rozvíjanými v rámci Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky presadzovala univerzálne princípy podpory a ochrany ľudských práv. Najväčšie úsilie v sledovanom období vyvíjala v reformnom procese vrcholného ľudskoprávneho orgánu OSN – Komisie OSN pre ľudské práva.

Popri negociačnom procese na pôde OSN EÚ naďalej implementovala a rozvíjala svoje tematické priority formulované v 5 usmerneniach (zrušenie trestu smrti a zákaz mučenia vo svete, odstránenie zneužívania detí v ozbrojených konfliktoch, podpora ochrancov ľudských práv a uskutočňovanie dialógov o ľudských právach s tretími krajinami). Uskutočnila všeobecnú kampaň na podporu ochrancov ľudských práv a pokračovala v dialógoch s tretími krajinami, venovaným ľudskoprávnej problematike.

SR sa aktívne podieľala na koncipovaní a realizácii aktivít EÚ v rámci Európskej iniciatívy pre demokraciu a ľudské práva (EIDHR) účasťou expertov MZV SR na pravidelných zasadnutiach výboru Európskej komisie pre ľudské práva a demokraciu. V realizácii tohto programu pre tretie krajiny sa SR najviac angažovala účasťou svojich volebných pozorovateľov v misiách EÚ. SR mala relatívne početné a podľa hodnotení EK kvalitné zastúpenie vo volebných pozorovacích misiách EÚ na východnom brehu Jordánu a v pásme Gazy, v Afganistane, Etiópii, Guiney Bissau, na Haiti, v Libanone, Libérii, na Srí Lanke, v Ugande a vo Venezuele. Nábor, výber, ako aj účasť na školeniach volebných pozorovateľov organizačne a metodicky zabezpečuje MZV SR.

Prevzatím Charty ľudských práv do Ústavnej zmluvy a pristúpením k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv sa Európska únia vrátane svojich inštitúcií právne zaviazala, že vo všetkých jej oblastiach sa základné práva nielen dodržujú, ale aj aktívne presadzujú. V tejto súvislosti sa členské štáty na zasadnutiach Európskej rady dohodli na prebudovaní Európskeho monitorovacieho centra rasizmu a xenofóbie a rozšírení jeho mandátu za účelom **zriadenia Agentúry základných práv EÚ**. Verejné pripomienkovanie k dokumentu o Agentúre základných práv EÚ sa ukončilo koncom roku 2004. V januári 2005 sa uskutočnilo verejné pojednávanie k Oznámeniu Európskej komisie.

V SR koordinuje medzirezortné aktivity súvisiace s prípravou zriadenia Agentúry základných práv EÚ po odbornej stránke Úrad vlády SR, sekcia ľudských práv a menšín. Sekcia vytvorila medzirezortnú expertnú skupinu, na ktorej zasadnutiach sa zúčastňujú zástupcovia Ministerstva zahraničných vecí SR, Ministerstva spravodlivosti SR, Ministerstva vnútra SR, Ministerstva práce a sociálnych vecí a Úradu vlády SR. V spolupráci s menovanými rezortmi sekcia ľudských práv a menšín ÚV SR pripravila na rokovaní Výboru NR SR pre európske záležitosti Stanovisko SR k návrhu nariadenia Rady o zriadení Agentúry pre základné práva. Výbor NR SR pre európske záležitosti uznesením č. 121 z 13. septembra 2005 pozíciu SR vzal na vedomie. V súlade so schváleniu pozíciou SR medzirezortná expertná skupina vypracúva odborné stanoviská - čiastkové pozície, ku každému zasadnutiu ad hoc pracovnej skupiny pre základné práva a občianstvo v Bruseli. Z poverenia PPVL Pála Csákyho sa za SR rokovaní zúčastňujú zástupcovia sekcie ľudských práv a menšín. Každé čiastkové stanovisko schvaľuje podpredseda vlády SR Pál Csáky. Ukončenie rokovaní o rozšírení mandátu Európskeho monitorovacieho centra rasizmu a xenofóbie na Agentúru pre základné práva EÚ sa očakáva v priebehu roku 2006.

V priebehu roku 2005 - 2006 sa pripravovalo vyhlásenie **Európskeho roku rovnakých príležitostí pre všetkých 2007**. Rok 2007 bude významným medzníkom pre európsky legislatívny rámec v oblasti nediskriminácie. V tomto roku bude ukončená transpozícia ustanovení smernice 2000/78/ES týkajúcej sa invalidity a staroby, ako aj smernice 2004/113/ES o rovnosti pohlaví. Cieľom pripravovaného Európskeho roku 2007 bude informovať širokú verejnosť a občanov o ich právach na ochranu pred diskrimináciou podľa európskej legislatívy, vyzdvihnúť rozmanitosť ako prínos pre spoločnosť a podporiť rovnaké príležitosti pre všetkých v hospodárskom, sociálnom, politickom a kultúrnom živote. O vyhlásení Európskeho roku 2007 prebehli v roku 2005 rokovania pracovnej skupiny pre sociálne otázky Rady EÚ. Na základe odporúčania rezortnej koordinačnej skupiny pri MPSVR SR sa za SR týchto rokovaní zúčastňovalo MPSVR SR a sekcia ľudských práv a menšín Úradu vlády SR, ktorá by mala plniť úlohu národného implementačného orgánu zodpovedného za koordináciu a organizáciu aktivít Európskeho roku 2007 v SR. Prijatie záverečného rozhodnutia o vyhlásení Európskeho roku 2007 je plánované na zasadnutí Európskeho parlamentu v máji 2006.

V roku 2005 prebiehali prípravy na implementáciu programu Prechodného fondu (Transition Facility) Rozvoj regionálnych štruktúr pre implementáciu antidiskriminačného acquis. Program je zameraný na zlepšenie schopnosti Slovenskej republiky monitorovať a zasadzovať sa proti diskriminácii a presadzovať princípy rovného zaobchádzania. Tento cieľ bude plnený prostredníctvom posilnenia inštitucionálnych a administratívnych kapacít Slovenského národného strediska pre ľudské práva (SNSĽP). Výsledkom programu, ktorý bude implementovaný v rokoch 2006-2007, bude zriadenie siedmich regionálnych kancelárií SNSĽP. Program je spolufinancovaný z prostriedkov štátneho rozpočtu a je koordinovaný Úradom vlády SR, sekciou ľudských práv a menšín v spolupráci so SNSĽP.

2.5 Boj proti podvodom

Európska komisia prisudzuje veľkú dôležitosť ochrane finančných záujmov Európskeho spoločenstva, boju proti podvodom a ostatným nezákonným činnostiam, ktoré tieto záujmy poškodzujú (odhaľovanie a monitorovanie colných podvodov, zneužívanie štátnych príspevkov, daňových únikov a proti ďalším nelegálnym činnostiam).

Za účelom plnenia záväzkov v zmysle čl.280 Zmluvy o založení ES bol funkciou úradu pre koordináciu boja proti podvodom (ďalej len „AFCOS SR“) poverený „Centrálny kontaktný útvar OLAF pre SR, ktorý je organizačným útvarom Úradu vlády SR (ďalej len „CKÚ“). CKÚ zabezpečuje koordináciu legislatívnych a operatívnych činností vzťahujúcich sa na ochranu finančných záujmov EÚ v SR. Odbor vytvoril sieť spolupracujúcich orgánov. Spolupráca orgánov tejto siete sa realizuje v rámci zákonných kompetencií týchto orgánov prostredníctvom kontaktných osôb. CKÚ OLAF sa zúčastňuje na zasadnutiach pracovných skupín pri Rade a Komisii.

Za účelom posilnenia ochrany finančných záujmov ES bola v spolupráci s dlhodobým expertom Európskej komisie vypracovaná Stratégia ochrany finančných záujmov EÚ v SR. Dokument pozostáva zo stanovenia cieľa stratégie a akčného plánu. Akčný plán uvádza konkrétne opatrenia, priradené zodpovednosti za tieto opatrenia a stanovené termíny ich plnenia. V rámci Stratégie boli tiež vypracované tri manuály: Manuál nahlasovania nezrovnalostí, Manuál administratívneho vyšetrovania a Manuál sieťovej spolupráce. Tieto dokumenty sú schválené EK a sú v procese schvaľovania v SR, a budú slúžiť v podobe metodických usmernení.

K najnovším prijatým nariadeniam ES týkajúcim sa problematiky podvodov v spojení s európskymi fondmi patrí nariadenie ES 2035/2005 o nezrovnalostiach a získavaní neoprávnene vyplatených súm späť v súvislosti s financovaním štrukturálnych politík a o organizácii informačného systému v tejto oblasti, ktoré mení a dopĺňa nariadenie EK 1681/94. Toto nariadenie nadobudlo platnosť 01.01.2006 a posúva hranicu nahlasovania nezrovnalostí zo sumy nad 4000,- EUR na sumu nad 10 000,-EUR

V rámci pracovnej skupiny k článku 280 pri OLAF-e je každoročne vypracovaný dotazník, za účelom informovania Európskej komisie o legislatívnych zmenách v krajine, ktoré ovplyvňujú problematiku ochrany finančných záujmov EÚ v členskom štáte. Za obdobie rok 2005 bol vypracovaný v spolupráci so sieťovými partnermi a odoslaný vo februári tohto roka. Dotazník tvorí súčasť výročnej správy o ochrane finančných záujmov EÚ a boji proti podvodom, každoročne predkladanej Európskej komisii.

V rámci pracovnej skupiny nezrovnalosti, vzájomná pomoc – v poľnohospodárskej oblasti k nariadeniam ES 595/91 a 515/97 sú pravidelne aktualizované prehľady a analýzy o hlásených nezrovnalostiach a riešených prípadoch. Aktualizuje sa zoznam nezrovnalostí a ich pridelených kódov pre nahlasovanie cez medzinárodný informačný systém pre podvody (AFIS).

Návrh odporúčaní

Pokračovať vo vylepšovaní systému nahlasovania a identifikovania nezrovnalostí, v spolupráci so sieťovými partnermi vyvíjať úsilie k zvýšeniu ochrany finančných záujmov EÚ na Slovensku.

2.6 Boj proti terorizmu

Uskutočňovanie aktivít spolupráce v rámci EÚ v oblasti boja proti terorizmu bolo významne ovplyvnené sériou teroristických útokov v Londýne dňa 7. júla 2005. Potvrdilo sa,

že táto spolupráca je nevyhnutná, najmä v poskytovaní informácií o medzinárodných sieťach a hľadaných osobách a v zabezpečovaní ochrany civilného obyvateľstva. Terorizmus od základov mení charakter vedenia vojen (od symetrických vojen sa čoraz častejšie stávajú svedkami asymetrických vojen). Boj proti terorizmu však neznamená len policajno-bezpečnostné aktivity, ale je potrebné zamerať sa aj na politickú stránku terorizmu, teda na dôvody alebo akcie, ktoré vyvolávajú terorizmus v najrozmanitejších podobách a oblastiach sveta.

Na európskej úrovni v tejto oblasti reprezentuje záujmy Slovenskej republiky Ministerstvo vnútra SR, ktoré je zapojené do prijímania dokumentov legislatívneho a nelegislatívneho charakteru najmä prostredníctvom Rady ministrov pre spravodlivosť a vnútro. Významnou udalosťou bolo mimoriadne zasadnutie Rady ministrov pre spravodlivosť a vnútro dňa 13. júla 2005 v Bruseli, ktoré bolo priamou reakciou na vyššie spomínané teroristické útoky v Londýne. Výsledkom zasadnutia bolo prijatie Vyhlásenia Rady o reakcii EÚ na bombové útoky v Londýne.

Je potrebné uviesť, že problematika boja proti terorizmu čiastočne zasahuje do problematik zastrešovaných inými ministerstvami a ministerskými radami, napríklad do pôsobnosti Rady ministrov pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy v súvislosti s dokumentmi, ktoré má na starosti — Haagsky akčný plán ako aj Akčný plán boja proti terorizmu.

Slovenská republika sa prostredníctvom MV SR zapája do tvorby európskej legislatívy a do aktivít smerujúcich k zabráneniu teroristickým útokom ako aj do snáh ochrániť civilné obyvateľstvo, a to už od počiatkovej fázy. Súvisiace témy sú väčšinou prerokovávané v COREPER II.

Na vnútroštátnej úrovni je problematika boja proti terorizmu riešená v rámci RKS Ministerstva vnútra SR, Ministerstva spravodlivosti SR a Ministerstva obrany SR, v spolupráci s bezpečnostnými službami (NBÚ a SIS) ako aj so znalcami danej problematiky.

V sledovanom období prebiehali rokovania o týchto významných legislatívnych aktoch v oblasti boja proti terorizmu:

- Návrh rozhodnutia Rady, týkajúceho sa sprístupnenia databázy vízového informačného systému (VIS) orgánom ČS zodpovedným za vnútornú bezpečnosť a Europolu za účelom prevencie, pátrania a vyšetrovania teroristických a iných závažných trestných činov,
- Návrh rozhodnutia Rady, o zasielaní informácií týkajúcich sa trestných činov terorizmu, ktoré sú získané z činností bezpečnostných a spravodajských služieb,
- Návrh rozhodnutia Rady, ktorým sa ustanovuje mechanizmus Spoločenstva v oblasti civilnej ochrany (rekodifikácia),

Z nelegislatívnych dokumentov boli významné Oznámenie Komisie smerom k Rade a Európskemu parlamentu, zakladajúce rámcový program pre "Bezpečnosť a ochranu slobôd" na obdobie rokov 2007 až 2013, návrh rozhodnutia Rady zakladajúceho špeciálny program "Prevencia, pripravenosť a riadenie následkov terorizmu" na obdobie rokov 2007 - 2013 a návrh rozhodnutia Rady zakladajúci špeciálny program "Prevencia a boj proti organizovanému zločinu" na obdobie rokov 2007 – 2013.

Významné dokumenty legislatívneho charakteru, ktoré v monitorovanom období vyšli v Úradnom vestníku ES/EÚ:

- Spoločná pozícia Rady 2005/427/SZBP zo 6. júna 2005, ktorou sa aktualizuje spoločná pozícia 2001/931/SZBP o uplatňovaní špecifických opatrení na boj s terorizmom, a ktorou sa zrušuje spoločná pozícia 2005/220/SZBP
- Rozhodnutie Rady 2005/451/SVV z 13. júna 2005, ktorým sa stanovuje dátum uplatňovania niektorých ustanovení nariadenia (ES) č. 871/2004 o zavedení niektorých nových funkcií pre Schengenský informačný systém vrátane boja proti terorizmu
- Nariadenie Komisie (ES) č. 1207/2005 z 27. júla 2005, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 2580/2001 o určitých obmedzujúcich opatreniach zameraných proti určitým osobám a subjektom na účely boja proti terorizmu
- Rozhodnutie Rady 2005/671/SVV z 20. septembra 2005 o výmene informácií a spolupráci v oblasti trestných činov terorizmu
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES z 26. októbra 2005 o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu

Významné dokumenty nelegislatívneho, strategického charakteru, ktoré boli predmetom rokovaní alebo schválenia v monitorovanom období :

- Vyhlásenie Rady o reakcii EÚ na bombové útoky v Londýne, schválené Radou ministrov pre spravodlivosť a vnútro (JHA) 13. júla 2005,
- Záverečná správa o vyhodnotení vnútroštátnych protiteroristických opatrení: zlepšenie vnútroštátneho aparátu a schopnosti boja proti terorizmu, schválená Radou ministrov pre spravodlivosť a vnútro (JHA) 1. - 2. decembra 2006,
- Politické odporúčania pre boj proti terorizmu, schválené Radou ministrov pre spravodlivosť a vnútro (JHA) 1. - 2. decembra 2006,
- Stratégia a akčný plán EÚ na boj proti radikalizácii a náboru teroristov, schválené Radou ministrov pre spravodlivosť a vnútro (JHA) 1. - 2. decembra 2006.

I druhý rok členstva Slovenskej republiky v EÚ je možné z perspektívy boja proti terorizmu hodnotiť kladne, keďže zvýšené nároky na administratívne a finančné kapacity vyvažuje obrovský prínos z bezpečnostno-politického hľadiska. Koordinácia činnosti a výmena informácií s ostatnými členskými štátmi, ich bezpečnostnými službami a nadnárodnými organizáciami bojujúcimi proti kriminalite vo vysokej miere prispieva ku zlepšovaniu vnútroštátnej bezpečnosti ako aj schopnosti reagovať na hrozby pochádzajúce zo zahraničia.

Návrh odporúčaní

V ďalšom období je naďalej potrebné plniť ciele Akčného plánu boja proti terorizmu, aktívne sa podieľať na tvorbe účinných legislatívnych aktov. Dôležitá bude zvýšená pozornosť na nové fondy vznikajúce na základe finančnej perspektívy EÚ na roky 2007 – 2013, na proces tvorby dlhodobých koncepčných materiálov, programu "Prevenia, pripravenosť a riadenie následkov terorizmu", "Bezpečnosť a ochrana slobôd" ako aj programu "Prevenia a boj proti organizovanému zločinu".

2.7 Rozširovanie EÚ

Kontinuálne pokračovanie procesu ďalšieho rozširovania EÚ je dlhodobou prioritou EÚ a už tradičnou súčasťou záverov európskych summitov. Na sklonku roku 2005 komisár pre rozširovanie EÚ O. Rehn predstavil stratégiu, ktorou sa bude s najväčšou pravdepodobnosťou celý proces v budúcnosti riadiť. Komisarom predstavená stratégia je založená na princípe „3C“ (consolidation, conditionality, communication), t. j. dôkladná pripravenosť a schopnosť Únie prijať potenciálnu kandidátsku krajinu za plnoprávneho člena, prísne dodržiavanie a plnenie všetkých stanovených podmienok členstva, dostatočná komunikácia medzi občanmi potenciálnych a etablovaných členských krajín s cieľom eliminovať prípadné predsudky a priblížiť EÚ jej potenciálnym občanom v objektívnom svetle.

V súčasnosti platná zmluva z Nice počíta so spoločenstvom 27 európskych krajín. Bulharsko a Rumunsko v tomto roku finišujú prípravy na svoj vstup do Únie, ktorý bol stanovený na 1. január 2007. Rozhodnutie Rady o vstupe týchto dvoch krajín do spoločenstva európskych krajín bude vo veľkej miere ovplyvnené odporúčaním EK v hodnotiacej správe, ktorú Komisia zverejní v máji t. r.

Z hľadiska ďalšieho rozširovania EÚ v období od 1. mája 2005 do 30. apríla 2006 bolo na pôde GAERC a Európskej rady prijatých niekoľko významných dokumentov. Dôležité v tomto smere sa javia závery Rady pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy EÚ (GAERC) z 3. 10. 2005, v ktorých členské štáty rozhodli o začatí prístupových rokovaní s Chorvátskou republikou a Tureckou republikou. Štatút kandidátskej krajiny EÚ bol počas zasadnutia GAERC 12.12.2005 udelený Macedónsku.

Štatút kandidátskej krajiny majú teda v súčasnosti tri krajiny – Chorvátsko, Turecko a Macedónsko. Prístupové rokovania sa začali s Tureckom a Chorvátskom.

Z hľadiska významných horizontálnych tém EÚ možno ďalšie rozširovanie Únie (najmä o krajiny západného Balkánu) označiť za jednu z priorit slovenskej zahraničnej politiky. Uvedená problematika je v podmienkach SR zastrešovaná ministerstvom zahraničných vecí, ktoré v spolupráci s príslušnými rezortmi a výbormi NR SR prijíma rozhodnutia vnútroštátneho charakteru a prostredníctvom svojich expertov v príslušných formáciách EÚ sa podieľa na tvorbe a schvaľovaní európskych rozhodnutí k problematike ďalšieho rozširovania EÚ.

Paralelne s vertikálnou štruktúrou prijímania rozhodnutí v oblasti rozširovania EÚ na európskej úrovni existuje v rámci MZV SR systém koordinačných skupín, pripravujúcich pozície SR k jednotlivým otázkam v rámci balíka rozširovanie EÚ. Koordináciou inštrukcií na zasadnutia príslušných pracovných skupín EÚ sa zaoberá rezortná koordinačná skupina MZV SR. Na pravidelné zasadnutia sú prizývaní aj zástupcovia Úradu vlády SR, NR SR a MO SR. Príprava a schvaľovanie národných pozícií na zasadnutia COREPER sú predmetom rokovaní Komisie pre európske záležitosti. Následne sa príslušná problematika prerokúva na pôde Rady pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy (GAERC), prípadne na Európskej rade. O pozíciách SR na Rade EÚ minister zahraničných vecí SR vopred informuje vládu SR a NR SR.

SR má prostredníctvom vstupu do EÚ možnosť aktívne realizovať svoje zahraničnopolitické priority. V rámci rozširovania EÚ sa SR dlhodobo angažuje v prospech eurointegračných ambícií západného Balkánu. Bola to práve SR, ktorá v spolupráci s podobne

zmýšľajúcimi európskymi štátmi presadila na pôde GAERC prijatie rozhodnutia o otvorení prístupových rokovaní s Chorvátskom 3.10.2005.

Z hľadiska ďalšieho rozširovania EÚ bude potrebné podrobne sledovať napredovanie integračných ambícií súčasných, ako aj potenciálnych kandidátskych krajín EÚ. Dôležité pre SR v tomto smere bude sledovanie ďalších krokov Ukrajiny, ktorej európske smerovanie by v budúcnosti mohlo viesť k posunu východnej hranice EÚ.

Návrh odporúčaní

Pokračovať v podpore napĺňania zahraničnopolitických priorít SR, najmä v kontexte integračných ambícií krajín západného Balkánu (špeciálne Chorvátska), resp. v dlhodobej perspektíve aj Ukrajiny.

2.8 Humanitárna pomoc

Európska únia je jedným z najvýznamnejších poskytovateľov pomoci postihnutým, bez ohľadu na ich rasu, náboženstvo či politické názory. Humanitárna pomoc je poskytovaná prostredníctvom Úradu humanitárnej pomoci (ECHO - zal. 1992), ktorý koordinuje početné aktivity svojich partnerov. Je dôležitou súčasťou vonkajších aktivít Únie. EÚ je najväčším prispievateľom pomoci ľuďom v krajinách postihnutých vlnami cunami (Indonézia, Srí Lanka, Maledívy, Thajsko...) ako aj zemetrasením v Kašmíre (Pakistan, India, Irán). EÚ je svojimi humanitárnymi aktivitami prítomná v Sudáne a Čade, v strednej Afrike (Demokratická republika Kongo, Burundi, Tanzánia, Uganda), na palestínskych územiach, v Afganistane, v Čechensku a na viacerých ďalších miestach.

Dôležitým motívom pre SR v otázke poskytovania humanitárnej pomoci je plnenie záväzkov a prísľubov, ktoré vyplývajú najmä z členstva SR v medzinárodných organizáciách (EÚ, OECD, OSN a NATO). Európska únia ako najväčší svetový poskytovateľ humanitárnej pomoci prebrala na seba kľúčovú úlohu pri napĺňaní Miléniových rozvojových cieľov (MDG's). Na summite OSN v New Yorku (2000) sa SR k týmto cieľom jednoznačne prihlásila a ich plnenie predstavuje základ smerovania slovenskej humanitárnej pomoci. SR ako súčasť donorskej komunity chce v rámci svojich možností pomôcť riešeniu globálnych problémov, prostredníctvom pomoci ľuďom trpiacich v dôsledku hladu, ozbrojených konfliktov a prírodných katastrof. Morálna povinnosť poskytovať pomoc trpiacim ľuďom pramení z princípov humanity a spolupatričnosti, ako aj z poznania, že vývoj v ktorejkoľvek krajine spätne ovplyvňuje situáciu aj u nás doma.

Po tragických udalostiach v oblasti Indického oceánu, kde na prelome rokov 2004/2005 v dôsledku prívalových vln cunami prišlo o život státisíce ľudí, Rada EÚ pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy (GAERC) 7. januára 2005 na svojom mimoriadnom zasadnutí schválila plán zefektívnenia systému poskytovania humanitárnej pomoci, ktorý podporila aj SR. Na júlovom zasadnutí Európskej rady bol v zmysle plnenia Miléniových rozvojových cieľov prijatý plán zvyšovania objemu oficiálnej rozvojovej pomoci, zahrnujúci i humanitárnu pomoc.

Rozsah katastrofy vyvolal intenzívnu diskusiu o efektívnosti súčasného humanitárneho systému vo viacerých národných a medzinárodných organizáciách. Ukázala sa potreba predovšetkým skvalitňovania rýchlej odozvy a preventívnych mechanizmov, ako aj

intenzívnej koordinácie pomoci na medzinárodnej úrovni. Rovnako sa ukázala **potreba reformy slovenského systému**. MZV SR pripravilo **novú koncepciu slovenskej humanitárnej pomoci** s cieľom využiť čo najefektívnejšie prostriedky verejných zdrojov a zároveň dosiahnuť synergiu s použitím verejných zbierok a darov od podnikateľských subjektov.

Odpoveďou SR je nový mechanizmus poskytovania humanitárnej pomoci (schválený uznesením vlády SR dňa 12. apríla t. r.), ktorý nad rámec materiálnej pomoci a záchranárskych prác rozširuje jestvujúci systém o spoluprácu so slovenskými humanitárnymi organizáciami formou financovania humanitárnych a obnovných projektov a o príspevky na okamžitú humanitárnu pomoc pre medzinárodné humanitárne organizácie, resp. ich slovenskému zastúpeniu, ktoré sú schopné rýchlo, adresne a transparentne použiť poskytnuté prostriedky.

Pri skvalitňovaní humanitárnej pomoci SR rešpektuje medzinárodné dokumenty a uplatňuje skúsenosti, ako aj zásady „dobrého“ humanitárneho darčovstva, rešpektované poprednými svetovými donormi. V roku 2005 sa SR aktívne zapojila do najzávažnejších humanitárnych akcií na svete. V prípade cunami v Indickom oceáne smerovala materiálna pomoc v prvých dňoch na Srí Lanku, neskôr aj pre Indonéziu. Pre agentúry OSN (OCHA, UNICEF) a Červený kríž (IFRC, Slovenský Červený kríž) boli vyčlenené finančné príspevky, prioritne zamerané na pomoc ľuďom v Indonézii. Tiež boli po prvýkrát schválené posthumanitárne projekty slovenských mimovládnych organizácií. Pri záplavách v Rumunsku a Bulharsku bola poskytnutá materiálna pomoc, prostredníctvom Úradu civilnej ochrany v spolupráci so Správou štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky a ďalšími darcami. V prípade tragického zemetrasenia v Kašmíre boli finančne podporené agentúry OSN (WHO, OCHA) a tiež slovenské mimovládne organizácie. Celková výška humanitárnej pomoci SR do zahraničia činila v roku 2005 okolo 85 mil. Sk.

3 Účasť SR na sektorových politikách EÚ

3.1 Vnútorný trh a štyri slobody

Spoločný vnútorný trh so štyrmi základnými slobodami: voľným pohybom osôb, tovaru, služieb a kapitálu, bol jedným zo základných cieľov európskej integrácie od jej prvopočiatkov. I keď množstvo obmedzení pohybu tovaru, služieb a kapitálu bolo odstránených, stále ešte pretrvávajú určité politické, administratívne a technické bariéry, na ktorých odstránení je potrebné pracovať.

Na vnútroštátnej úrovni pre účely rokovaní v rámci Rady (koordinácie prípravy pozícií SR k otázkam vnútorného trhu) v gescii Ministerstva hospodárstva SR funguje pracovná skupina pozostávajúca z expertov rezortov (Ministerstva kultúry SR, Ministerstva zdravotníctva SR, Ministerstva životného prostredia SR, Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR, Ministerstva spravodlivosti SR, Ministerstva financií SR, Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR, Ministerstva školstva SR, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstva pôdohospodárstva SR a Ministerstva vnútra SR, Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR), profesijných organizácií a

komôr. Finálne pozície pre rokovania na úrovni Rady k otázkam vnútorného trhu odsúhlasuje rezortná koordinačná skupina MH SR.

Smerom k európskej úrovni úlohu hlavného gestora pre otázky vnútorného trhu zohráva Ministerstvo hospodárstva SR, pričom v závislosti od prerokovanej problematiky sa rokovania na úrovni Rady zúčastňuje zástupca príslušného ministerstva. Otázky vnútorného trhu v kontexte plnenia cieľov lisabonskej stratégie na úrovni Rady prerokúva Rada pre konkurencieschopnosť, ktorú pripravuje COREPER 1 a pracovná skupina Rady pre konkurencieschopnosť a rast. Na úrovni Komisie sú otázky vnútorného trhu prerokovávané výborom IMAC.

Vytvorenie fungujúceho vnútorného trhu EÚ si vyžaduje zo strany členských krajín tak včasnú a správnu transpozíciu smerníc vnútorného trhu, ako aj prijímanie (zosúladenie) opatrení na národnej úrovni v súlade s princípmi vnútorného trhu. Pri poslednom hodnotení transpozície smerníc vnútorného trhu Európska komisia celkovo skonštatovala veľký pokrok. Priemerný transpozičný deficit členského štátu – percento smerníc vnútorného trhu neprevzatých do národného právneho systému – predstavuje 1,6 %. Slovenská republika sa nachádza tesne pod stanoveným cieľom - 1,4 % (23 neprevzatých smerníc vnútorného trhu).

V roku 2005 na úrovni Rady pokračovali rokovania o návrhu smernice EP a Rady o službách na vnútornom trhu EÚ. Európsky parlament prijal a odsúhlasil k návrhu smernice v prvom čítaní (16. február 2006) 213 pozmeňujúcich návrhov, ktoré podstatne zmenili pôvodný návrh smernice. V apríli 2006 predložila Európska komisia **revidovaný návrh smernice EP a Rady o službách na vnútornom trhu, ktorý v širokej miere** zohľadnil pozmeňovacie návrhy EP. Vzhľadom na terajšiu situáciu Rada pre konkurencieschopnosť v apríli 2006 odsúhlasila pokračovať v rokovaníach o návrhu smernice pre dosiahnutie politickej dohody Rady na báze revidovaného návrhu KOM, avšak prijatiu politickej dohody majú predchádzať rokovania na technickej úrovni s cieľom prijať jasnú, transponovateľnú smernicu, smernicu s pridanou hodnotou pre vnútorný trh so službami, smernicu, ktorá prispeje k plneniu cieľov Lisabonu.

Revidovaný návrh smernice predložený KOM podstatne zmenil pôvodný návrh smernice:

- zúžil rozsah pôsobnosti návrhu smernice – navrhuje ďalšie vyňatie sektorov spod rozsahu pôsobnosti smernice (napr. bezpečnostné služby, služby zdravotnej starostlivosti zabezpečované alebo nezabezpečované zdravotníckymi zariadeniami, hazardné hry, lotérie a kasína, prístavné služby, služby agentúr na sprostredkovanie dočasného zamestnania, audiovizuálne služby, činnosti, ktoré sú spojené s výkonom štátnej moci, sociálne služby súvisiace s bývaním, starostlivosťou o deti a podporou rodín a osôb v núdzi a daňové otázky). SR v svojej pôvodnej pozícii požadovala vyňatie iba sektora zdravotných služieb, hazardných hier, daňových otázok, notárov a exekútorov z rozsahu pôsobnosti návrhu smernice. Z ďalších sektorov navrhnutých Komisiou na vyňatie môže SR podporiť vyňatie audiovizuálnych a sociálnych služieb.
- zrušil „princíp krajiny pôvodu“ a nahrádza ho princípom „slobody poskytovania služby“, podľa ktorého podnikateľské subjekty budú môcť poskytovať svoje služby na území iných členských štátov EÚ, hosťiteľský štát bude mať ale právo prijať obmedzenia v záujme verejnej politiky, verejnej bezpečnosti, ochrany zdravia a životného prostredia. SR v svojej pôvodnej pozícii podporovala zavedenie zásady krajiny pôvodu, v súvislosti so zavedením nového princípu vyvstáva otázka jeho praktickej aplikácie a implementácie

do národnej legislatívy, jasného formulovania nového princípu a garantovania právnej istoty pre podnikateľov.

- zrušil články 24 a 25, ktoré odstraňovali administratívne prekážky pri vysielaní pracovníkov pre účely poskytovania služieb. Vzhľadom na to, že ide o politicky citlivú otázku a potrebu riešenia danej otázky Komisia pripravila a predložila ČŠ „usmernenie“ - návod na fungovanie smernice o vysielaní pracovníkov, ktorý sa bude zameriavať aj na otázky administratívnych prekážok a kontrolu/dohľad členských krajín a bude založený na platnej jurisdikcii Európskeho súdneho dvora. SR podporovala ponechanie článkov 24 a 25 v návrhu smernice o službách. Usmernenie predložené KOM (k implementácii smernice o vysielaní pracovníkov 96/71) je vítané, ale otáznou je právna záväznosť aplikovania usmernenia pre ČŠ.

Rokovania o návrhu smernice o službách budú pokračovať na úrovni Rady s cieľom dosiahnuť politickú dohodu Rady k návrhu smernice. V súčasnosti MH koordinuje prípravu pozícií pre ďalšie rokovania o návrhu v rámci Rady. Prijatie návrhu smernice je predmetom spolurozhodovania Rady a EP, politická dohoda Rady bude po jej prijatí predložená EP pre účely druhého čítania.

Na účely administratívnej **spolupráce kompetentných orgánov členských krajín EK** pripravuje tzv. **IMI projekt** - informačný systém pre vnútorný trh. Systém bude slúžiť na identifikovanie príslušného partnerského orgánu na riešenie problému vnútorného trhu (vrátane problému súvisiaceho s vnútorným trhom so službami) a zabezpečovanie včasného riešenia identifikovaných problémov vnútorného trhu.

Hlavnou úlohou ČŠ v súčasnej etape realizácie IMI projektu je hlavne:

- poskytnúť názory a rady Komisii pre zavedenie funkčného IMI systému a vstup pre Globálny implementačný plán,
- vytvoriť náležitú propagáciu IMI systému na národnej úrovni vzhľadom na dôležitosť IMI systému. Je nevyhnutné, aby zainteresované strany a zložky plne rozumeli všetkým investíciám, ktoré sú požadované členskými štátmi a boli si vedomé skutočnosti, že minimálnymi investíciami do IMI projektu získajú maximálny prínos zo širokého spektra legislatívnych postupov pre oblasť vnútorného trhu. IMI projekt vytvorí dôležitú súčasť novej stratégie vnútorného trhu, ktorá má byť odsúhlasená v r. 2006.

Vláda SR podniká kroky na zapojenie **slovenských podnikov do konzultačného mechanizmu EK pre prípravu legislatívy a politik EÚ** - tzv. „EBTP“ (European Business Test Panel). EBTP je prestížny paneurópsky klub viac ako 3000 podnikov, ktoré majú príležitosť sa priamo podieľať, prostredníctvom konzultácií, na príprave hospodárskych politik Európskej únie. Tieto firmy majú jedinečnú príležitosť informovať Európsku komisiu o konkrétnych mikroekonomických dopadoch politik Európskej únie a predpisov na vlastné podnikanie. Jednotlivé firmy po začlenení do EBTP komunikujú priamo cez informačný kanál s Európskou komisiou. EBTP je jedným z projektov akčného plánu Spoločenstva „Better Regulation“, ktorý má svoje začiatky v roku 2001 a je súčasťou koncepcie zjednodušovania a zlepšovania legislatívy. Európska komisia sa jeho prostredníctvom snaží realisticky posúdiť predpokladaný dopad predpisov Európskej únie alebo politik na činnosť jednotlivých firiem.

Úlohu národného koordinátora EBTP pre Slovenskú republiku plní Ministerstvo hospodárstva SR, ktoré prevzalo a v prvej fáze oslovilo potenciálnych záujemcov o členstvo v EBTP z radov slovenských podnikov všetkých veľkostí a zo všetkých odvetví. Na základe smerných čísiel pre každý členský štát EU, stanovil EUROSTAT pre Slovensko kvótu 57 podnikov, z ktorých sa prihlásilo v prvej fáze 18. Z týchto podnikov sa oficiálne prihlásilo 14 do panelu EBTP, ktorým boli následne zaslané oficiálne pozvánky na účasť v konzultačnom procese EBTP.

V druhej fáze MH SR oslovuje asociácie a združenia podnikateľov s cieľom postupne naplniť určenú kvótu pre SR v rámci EBTP tak, aby títo partneri boli informovaní o tom, čo EBTP je a čím sa zaoberá a aby sa naplnila Európskou komisiou stanovená kvóta.

Návrh odporúčaní

Podporovať všetky iniciatívy pre rozširovanie a maximálne sfunkčnenie vnútorného trhu vyplývajúce zo 4 základných slobôd. Pre účely zabezpečenia kompatibility s princípmi vnútorného trhu EÚ sa odporúča venovať pozornosť príprave národnej legislatívy - hodnoteniu prijímanej legislatívy z hľadiska jej kompatibility s princípmi vnútorného trhu. Prijat' opatrenia na zníženie transpozičného deficitu smerníc vnútorného trhu. Veľkú pozornosť venovať rokovaniám o revidovanom návrhu smernice EP a Rady o službách na vnútornom trhu

3.1.1 Slobodný pohyb tovaru

Slobodný alebo voľný pohyb tovaru je jedným zo základných princípov fungovania EÚ/ES. Tovar sa môže v rámci EÚ pohybovať tak, že trh EÚ pôsobí ako národný trh v tradičnom chápaní. Voči tretím krajinám pôsobí EÚ ako jednotný trh so spoločným colným sadzovníkom a technickými požiadavkami na dovážané výrobky. Členské štáty vytvorili colnú úniu, t. j. zrušili clá a poplatky s rovnakým účinkom od 1. júla 1968. Následne sa pozornosť Spoločenstva zamerala na prekonávanie tzv. „technických prekážok vnútorného obchodu“, tzn. najmä národných predpisov členských štátov stanovujúcich technické požiadavky na výrobky. Tento proces získal novú dynamiku v perspektíve dobudovania jednotného trhu na základe Jednotného európskeho aktu a Maastrichtskej zmluvy. Slobodný pohyb tovaru má svoj právny základ v článkoch 28-30 Zmluvy o ES, nástrojmi zabezpečovania slobodného pohybu tovaru v súčasnosti sú: princíp vzájomného uznávania (judikatúra Európskeho súdneho dvora v prípade Cassis de Dijon), notifikácia národných technických predpisov v neharmonizovanej oblasti na základe smernice 98/34/ES a technická harmonizácia, najmä však tzv. „Nový prístup k technickej harmonizácii“ uplatňovaný od roku 1985. Nový prístup k technickej harmonizácii vedie k stanovovaniu záväzných základných požiadaviek na výrobky v európskej legislatíve, pričom technické špecifikácie v podobe technických noriem sú principiálne dobrovoľné. Technická legislatíva predpokladá na národnej úrovni fungovanie „infraštruktúry kvality“, ktorú predstavujú najmä regulačné autority zodpovedné za implementáciu legislatívy, národné normalizačné orgány s plným členstvom v európskych normalizačných organizáciách, fungujúci systém posudzovania zhody výrobkov, metrológia s nadväznosťou jednotiek merania, národný akreditačný systém uznávaný v dohodách Európskej organizácie pre akreditáciu a fungujúci trhový dohľad.

V podmienkach SR má v problematike slobodného pohybu tovaru najvýznamnejšie postavenie Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR, ktorý ako regulačná

autorita priamo alebo v spolupráci so Stálym zastúpením SR pri EÚ zastupuje záujmy SR na úrovni Rady EÚ v pracovnej skupine pre technickú harmonizáciu (G7) a jej vybraných sektorových podskupinách (normalizácia, strojové zariadenia, meradlá), pričom koordinuje aj podskupinu „motorové vozidlá“ patriacu do pôsobnosti MDPT SR. ÚNMS SR taktiež zodpovedá za podskupinu MRA (dohody o vzájomnom uznávaní posudzovania zhody) v rámci Výboru pre článok 133 (A4) a je podľa potreby prizývaný k problematike pracovných skupín pre námorné vybavenie (H2) a informačnú spoločnosť (H5) v gescii MDPT SR.

V období od 1. mája 2005 do 30. apríla 2006 sa uskutočnili zasadnutia podskupín pre normalizáciu (návrh nariadenia o financovaní európskej normalizácie) a stroje (návrh smernice o strojoch, návrh smernice o hluku zo zariadení vo vonkajšom priestranstve) a Výboru pre článok 133 (MRA medzi EÚ a Japonskom, USA a Švajčiarskom). ÚNMS SR sa taktiež ad hoc zúčastnil rokovaní pracovnej skupiny pre konkurencieschopnosť a rast (G1) ohľadne návrhu smernice o spotrebiteľsky balených výrobkoch. Vo vrcholovom orgáne Rady EÚ, ktorým je v danej oblasti Rada ministrov pre konkurencieschopnosť, sa o návrhu právneho aktu ES/EÚ prerokúvaného ako položka „B“ programu (s diskusiou), rokovaní zúčastňuje minister hospodárstva, ktorému ÚNMS SR postupuje podklady.

ÚNMS SR zriadil pre potreby prípravy „predbežného stanoviska“, „pozície“, „inštrukcie“ a „návrhu stanoviska SR“ rezortnú koordinačnú skupinu (RKS). Vo väčšine prípadov sa RKS stretáva pred rokovaním pracovných skupín a výborov Rady EÚ, a to vždy, ďalej pred rokovaním pracovných skupín a výborov Európskej komisie vtedy, ak sa predpokladá hlasovanie zástupcov členských krajín, alebo ak jednotliví členovia RKS a prizvaní experti, ako aj iné zainteresované subjekty zašlú nejednotné stanoviská k rokovacím dokumentom. V období od 1. mája 2005 do 30. apríla 2006 sa uskutočnili zasadnutia RKS k nasledovným problematikám pokrytým právom ES/EÚ: bezpečnosť hračiek, výťahy, osobné ochranné pomôcky, strojové zariadenia, motorové vozidlá, hluk zo zariadení vo voľnom priestranstve, spotrebiteľsky balené výrobky, financovanie európskej normalizácie, MRA s Japonskom, USA a Švajčiarskom. ÚNMS SR sa prostredníctvom svojho zástupcu pravidelne zúčastňuje zasadnutí Komisie pre záležitosti EÚ 1 (KEÚ 1) pri MZV SR a plní úlohy, ktoré táto komisia stanovuje. V sledovanom období KEÚ 1 schválila inštrukcie spracované ÚNMS SR pre zástupcu SR v COREPER-i 1 k návrhom právnych aktov ES/EÚ pre motorové vozidlá, hluk zo zariadení vo voľnom priestranstve, strojové zariadenia a spotrebiteľsky balené výrobky (pozri nižšie).

V sledovanom období boli prejednávané na úrovni Rady EÚ nasledovné významnejšie návrhy právnych aktov ES/EÚ:

- **Návrh smernice EP a Rady o strojoch, meniacej a dopĺňajúcej smernicu 95/16/ES (COM/2000/899):** SR podporila v 2. čítaní v Rade (v pracovnej skupine a v COREPER-i) kompromisné znenie, vrátane spôsobu riešenia pripomienok EP. Tieto sa týkali najmä presnejšieho vymedzenia oblastí, ktoré smernica upravuje, ako aj potreby doriešiť väzby na zariadenia, ktoré sa pripájajú k poľnohospodárskym a lesným traktorom a ktoré sú svojím charakterom chápané ako strojové zariadenia, zdvíhacie pracovné plošiny, ktoré sú vyčlenené z výťahov, ako aj elektrozariadenia, ktorých bezpečnosť je komplexne riešená smernicou 73/23/EHS v aktuálnom znení. Keďže návrh smernice schválil 7. apríla 2006 COREPER bez diskusie, očakáva sa konečné formálne schválenie Radou ministrov pre konkurencieschopnosť v najbližšom čase.

- **Smernica EP a Rady 2005/88/ES zo 14. decembra 2005**, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2000/14/ES o aproximácii právnych predpisov členských štátov, ktoré sa týkajú **emisie hluku v prostredí pochádzajúcej zo zariadení používaných vo voľnom priestranstve**: SR podporila v 1. čítaní v Rade (v pracovnej skupine a v COREPER-i) kompromisné znenie, ktorým sa v návrhu smernice doplnil zoznam zariadení, pre ktoré budú limity hluku etapy II platiť iba indikatívne, o kategóriu „jednomotorové pojazdné žeriavy“, u ktorej sa limity etapy I budú uplatňovať prechodne do 3. januára 2008, pričom po tomto dátume sa budú uplatňovať limity etapy II. SR sa zasadzovala za čo najrýchlejšie prijatie návrhu vzhľadom na to, že etapa II pre uplatňovanie povinných limitných hodnôt emisií hluku podľa smernice 2000/14/ES mala vstúpiť do platnosti 3. januára 2006. Smernica bola schválená 14. decembra 2005 a uverejnená v Ú.v. EÚ L 344 z 27. decembra 2005, s. 44. ÚNMS ju transponoval nariadením vlády č. 26/2006 Z. z.

- **Návrh smernice EP a Rady stanovujúcej pravidlá pre nominálne množstvá spotrebiteľsky balených výrobkov**, ktorá ruší smernice Rady 75/106/EHS a 80/232/EHS a mení a dopĺňa smernicu 76/211/EHS (COM/2004/708): SR podporila v 1. čítaní v Rade (v pracovnej skupine a v COREPER-i) kompromisné znenie znižujúce počet druhov výrobkov navrhnutých EP, ktorých menovité množstvá v spotrebiteľskom balení upravuje smernica. SR podporovala deregulačný charakter smernice tak, aby sa oproti návrhom EP rozšíril rad menovitých množstiev výrobkov v spotrebiteľskom balení pre niektoré druhy výrobkov (napr. mlieko, maslo a cestoviny). 2. februára 2006 dospela Komisia k čiastočnej dohode ohľadne pozmeňujúcich návrhov EP.

- **Návrh rozhodnutia EP a Rady o financovaní európskej normalizácie** (COM/2005/377): SR súhlasila v pracovnej skupine Rady s pripomienkami formulovanými EP v 1. čítaní v zmysle odstránenia interpretácie vytvárajúcej možnosť samostatného financovania tvorby technických špecifikácií na podporu európskej legislatívy bez verejného obstarávania iných ako tie, ktoré sú vytvárané transparentným spôsobom na základe mandátu schvaľovaného členskými štátmi v pracovných skupinách Komisie. Táto špecifická objednávka podľa smernice 98/34/ES ponecháva členským štátom a Komisii kontrolu splnenia objednávky a posúdenie, či je takáto technická norma alebo iná technická špecifikácia vhodná pre daný legislatívny rámec. Radou schválený návrh bol EP interpretovaný spôsobom, že akákoľvek organizácia, ktorá je uvedená v právnych aktoch ES ako oprávnená vytvárať takéto špecifikácie, môže byť financovaná z prostriedkov EÚ na základe zmluvy uzatvorenej s Komisiou bez verejného obstarávania.

Do problematiky slobodného pohybu tovaru spadá aj **oblasť verejného obstarávania**. (gescia Úradu pre verejné obstarávanie – ÚVO). V nej 31. marca 2004 nadobudli platnosť dve kľúčové smernice :

- smernica EP a Rady 2004/17/ES z 31. marca 2004 o koordinácii postupov obstarávania subjektov pôsobiacich v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb,

- smernica EP a Rady 2004/18/ES z 31. marca 2004 o koordinácii postupov zadávania verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na služby.

Členským štátom EÚ vznikla povinnosť transponovať vyššie uvedené smernice do svojej legislatívy do 31. januára 2006. Na základe tejto skutočnosti ÚVO ako gestor

problematiky verejného obstarávania vypracoval návrh nového zákona o verejnom obstarávaní, ktorý bol 14. decembra 2005 schválený Národnou radou SR. Zákon č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov nadobudol účinnosť 1. februára 2006, čím SR transponovala v plnom rozsahu vyššie uvedené acquis do svojej legislatívy.

V rámci Európskej komisie sa zamestnanci ÚVO zúčastňujú na pravidelných rokovaníach a činnosti Poradného výboru pre verejné obstarávanie, zapojení sú aj do činnosti pracovných skupín (pre e-obstarávanie, pre štatistiku), ktoré pracujú pod gesciou tohto poradného výboru.

Priority SR v nasledujúcom období v oblasti slobodného pohybu tovaru (gescia ÚNMS SR) sa budú odvíjať od prioritných úloh, ktoré si Európska komisia stanovila na rok 2006, konkrétne:

- **Legislatívny návrh, ktorý konsoliduje a posilňuje smernice, politiky a princípy Nového prístupu:** Ide o legislatívny rámec, ktorý bude obsahovať všetky spoločné prvky smerníc Nového prístupu, ktoré sa budú následne revidovať. Spresní povinnosti výrobcov, ich splnomocnencov a dovozcov, ale aj povinnosti členských krajín pokiaľ ide o efektívnu vymožiteľnosť dodržiavania týchto smerníc. Podľa štatistik EÚ z roku 2003 smernice Nového prístupu upravujú viac ako 35 % tovaru vymieňaného v rámci EÚ-15. Ide o širokú oblasť priemyselných výrobkov od hračiek a výbušnín pre civilné použitie, strojných zariadení a výtahov, lanoviek a zariadení používaných v železničnej doprave, až po ucelené výrobné linky. Postupy posudzovania zhody sa upravujú užívateľsky priaznivejším spôsobom, rieši sa význam značky CE vo väzbe na dobrovoľné značky vrátane značky kľúča k európskym trhom – key mark (pozri uznesenie vlády SR č. 194/2005).
- **Návrh smernice EP a Rady, ktorá mení a dopĺňa smernicu 98/34/ES o postupe pri poskytovaní informácií v oblasti technických noriem a predpisov a pravidiel služieb informačnej spoločnosti:** smernica 98/34/ES sa pokladá za jeden z kľúčových nástrojov predchádzania prekážok slobodného pohybu tovaru. Jej zmena a doplnenie sa plánujú vo väzbe na smernicu o službách na vnútornom trhu. Smernica ukladá členským štátom povinnosť komunikovať Európskej komisii a ostatným členským štátom návrh vnútroštátnych technických predpisov obsahujúcich technické požiadavky a iné charakteristiky, ktoré sa uplatňujú v neharmonizovanej oblasti slobodného pohybu tovaru, pričom technické predpisy musia byť spracované tak, aby nekladli neprimerané prekážky obchodu. Takémuto medzikomunitárnemu pripomienkovému konaniu podliehajú aj služby informačných technológií. Zmenou a doplnením sa má smernica rozšíriť na tie služby, ktorých sa bude týkať smernica o službách na vnútornom trhu.

Postupom realizovaným podľa smernice 98/34/ES bolo od 1. mája 2005 do 18. apríla 2006 prijatých 784 notifikácií (vrátane štátov EZVO a Turecka), pričom členských štátov EÚ sa týkalo 728 vrátane SR, ktorá notifikovala 61 návrhov technických predpisov. Pripomienky Európskej komisie alebo ostatných členských štátov boli doručené k 49 slovenským návrhom, zásadné pripomienky k 7 návrhom. O doplňujúce informácie bolo požiadané k 16 predpisom. SR zaslala pripomienky k 4 návrhom členských štátov. Postupom, ktorý je koordinovaný ÚNMS SR, sa tak všetky zainteresované subjekty mohli nielen dozvedieť o pripravovaných technických predpisoch a normách iných členských krajín, ale k nim aj zaujať stanovisko

a požadovať, aby boli zmenené tak, aby pre nich nepredstavovali prekážku v realizácii slobodného pohybu tovaru.

Vstupom do EÚ získala SR ako členský štát možnosť zúčastňovať sa na projektoch súvisiacich s odovzdávaním skúseností z transpozície a uplatňovania *acquis communautaire*, čo ÚNMS SR plne využil angažovaním sa v príprave a realizácii troch projektov financovaných z fondu PHARE. V sledovanom období prebiehala príprava dvoch projektov pre Tureckú republiku (à 1,5 mil. EUR) – „Správna laboratórna prax“ a „Zdravotnícke pomôcky“ a jedného projektu pre Litvu (à 720 tis. EUR) zameraného na rozvoj infraštruktúry pre zabezpečenie merania ionizujúceho žiarenia, ktorý je od 5. januára 2006 vo fáze implementácie.

3.1.2 Slobodný pohyb osôb

Sloboda pohybu osôb je jednou zo základných slobôd zaručených právom Spoločenstva a zahŕňa právo žiť a pracovať v inom členskom štáte. Právo na voľný pohyb sa netýka iba pracovníkov ale aj študentov, dôchodcov, a teda občanov EÚ všeobecne. Je to vlastne najvýznamnejšie právo Spoločenstva jednotlivcov a je základným prvkom vnútorného trhu a európskeho občianstva. Maastrichtská zmluva zaviedla občianstvo EÚ, ktoré nenahrádza, ale dopĺňa príslušnosť k členskému štátu. Slovenskí občania od pristúpenia SR k EÚ pri trvalom alebo prechodnom presťahovaní do iného členského štátu nestrácajú svoje práva v oblasti sociálneho zabezpečenia. Na druhej strane príslušné inštitúcie SR tieto práva vykonávajú pre občanov iných členských štátov. Požiadavky týkajúce sa bydliska, štátnej príslušnosti a jazyka sú v právnych predpisoch SR primerané a nediskriminačné. SR ešte v etape pred pristúpením prijala opatrenia, ktorými sa zabezpečuje, že všetci odborníci spĺňajú požiadavky definované v smerniciach o uznávaní odborných kvalifikácií. Uznávanie kvalifikácií odborníkov zo Slovenska v EÚ už nie je predmetom overovania v čase požiadania o uznanie kvalifikácie. Odborníci zo Slovenska nie sú nútení absolvovať ďalšiu odbornú prípravu, ktorá nie je nevyhnutná a vo všetkých členských štátoch EÚ sa má riadne brať do úvahy ich ekvivalentná odborná prax. Na tento účel SR posilnila nevyhnutné administratívne štruktúry.

Na vnútroštátnej úrovni koordináciu problematiky v oblasti všeobecného systému uznávania kvalifikácií zabezpečuje Ministerstvo školstva SR; v oblasti odborných kvalifikácií najmä Ministerstvo zdravotníctva SR, Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo školstva SR. Občianstvo a migračná politika patrí pod gestorstvo Ministerstva vnútra SR. Koordináciu v oblasti voľného pohybu pracovníkov vrátane koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia celkovo zabezpečuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, v spolupráci s Ministerstvom zdravotníctva SR (zdravotné poistenie), ďalšími príslušnými úradmi sú najmä MO SR, MV SR, MS SR; hlavnými výkonnými - príslušnými inštitúciami sú najmä Sociálna poisťovňa, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny a úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a zdravotné poisťovne.

Na úrovni EÚ je problematika voľného pohybu pracovníkov a koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia prerokovaná v pracovnej skupine Rady pre sociálne otázky a v Rade EPSCO (zamestnanosť, sociálna politika, zdravie a spotrebiteľské záležitosti) – v SR je gestorom MPSVR SR. SR je na EÚ úrovni zastúpené najmä v Správnej komisii pre sociálne zabezpečenie migrujúcich pracovníkov, Technickej komisii, Poradnom výbore pre sociálne

zabezpečenie migrujúcich pracovníkov (tento má tripartitné zloženie), Poradnom výbore pre voľný pohyb pracovníkov a v Technickom výbore pre voľný pohyb pracovníkov.

3.1.2.1 Uznávanie odborných kvalifikácií

Významným medzníkom v oblasti uznávania kvalifikácií v roku 2005 bolo prijatie smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2005/36/ES z 7. septembra 2005 o uznávaní odborných kvalifikácií (text s významom pre EHP), ktorá by mala zjednotiť, zjednodušiť a sprehľadniť doterajší systém vzájomného uznávania kvalifikácií, ktorý bol rozčlenený podľa jednotlivých profesií. Touto smernicou sa štandardizujú uplatniteľné princípy a nahrádzajú sa prakticky všetky doterajšie smernice všeobecného systému uznávania kvalifikácií a smernice o povolaniach zodpovedných za všeobecnú starostlivosť, zubných lekárov, veterinárnych lekárov, pôrodných asistentiek, architektov, farmaceutov a lekárov, ich zlúčením do jedného textu. Naďalej však zostáva zachované členenie na tzv. automatické a poloautomatické uznávanie kvalifikácií. Členské štáty majú povinnosť jej implementácie do právnych predpisov najneskôr do 20. októbra 2007.

V druhom roku členstva Slovenskej republiky v Európskej únii sa naďalej pokračovalo v aplikácii a zdokonaľovaní systému vzájomného uznávania zdravotníckych kvalifikácií, čím sa výrazne naplňalo jedno zo základných práv občanov členských štátov Európskej únie na slobodný pohyb osôb. Systém sa naďalej diferencoval na tzv. automatické uznávanie kvalifikácií lekárov, sestier, zubných lekárov, pôrodných asistentiek a farmaceutov a na tzv. poloautomatické uznávanie kvalifikácií ostatných zdravotníckych profesií podľa tzv. všeobecného systému.

Z pohľadu zdravotníctva sa stala dominantnou oblasť potvrdzovania rovnocennosti získaného vzdelania ako nevyhnutného predpokladu pre uznanie získanej kvalifikácie v SR a bývalom Československu v inom členskom štáte. Z tohto dôvodu sa významne zintenzívnila komunikácia a vzájomná spolupráca s kompetentnými orgánmi iných členských štátov a Európskou komisiou na základe ktorej sa systémom práce „od prípadu k prípadu“ vo väčšine prípadov podarilo úspešne vyriešiť konkrétne nezrovnalosti a nejasnosti.

3.1.2.2 Občianstvo

Z akcií na úrovni EÚ sú významnejšie zriadenie programu „Občania pre Európu“ (jeho cieľom je podporiť aktívne európske občianstvo), ustanovenie rámcového programu „Základné práva a spravodlivosť“ na obdobie rokov 2007 až 2013 a osobitných programov k rámcovému programu, zameraných na boj proti násiliu, drogovú prevenciu a informovanosť, základné práva a občianstvo, trestnú justíciu a civilnú justíciu.

3.1.2.3 Migrácia

V sledovanom období sa na úrovni Európskej únie prerokovávali, či prijali viaceré významné legislatívne akty v oblasti úpravy migrácie:

- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, o spoločných štandardoch a postupoch v členských štátoch pri návrate štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí majú nelegálny pobyt,

- Návrh rozhodnutia Rady o zavedení vzájomnej výmeny informácií týkajúcich sa opatrení členských štátov v oblasti azylu a príst'ahovalectva,
- Rámcové rozhodnutie Rady z 28. novembra 2002 o posilnení trestného systému na zabránenie napomáhaniu neoprávnenému vstupu, tranzitu a bydliska (2002/946/SVV),
- Smernica Rady 2005/85/ES z 1. decembra 2005 o minimálnych štandardoch pre konanie v členských štátoch o priznávaní a odnímaní postavenia utečenca (publikovaná v ÚV),

Zo strategických a programových dokumentov budú mať na migračnú politiku SR ako členského štátu EÚ vplyv najmä tieto prerokované dokumenty:

- Zelená kniha o prístupe EU k riadeniu ekonomickej migrácie,
 - Zelená kniha o budúcnosti európskej migračnej siete,
 - Súvislosti medzi migráciou a rozvojom: Niekoľko konkrétnych smerov pre partnerstvo medzi EÚ a rozvojovými krajinami (oznámenie EK)
 - Nové štruktúry, nové prístupy: zlepšenie rozhodovania v rámci spoločného európskeho azylového systému (oznámenie EK)
 - Politický plán legálnej migrácie (oznámenie EK)
- Politický plán zohľadňuje horizontálny aj sektorový prístup k riadeniu ekonomickej migrácie štátnych príslušníkov z tretích krajín. EK v dokumente informuje o pripravovaných legislatívnych opatreniach v oblasti pracovnej imigrácie. Pôjde o jednu rámcovú smernicu, ktorá bude definovať podmienky vstupu a pobytu štátnych príslušníkov z tretích krajín vo všeobecnosti a štyri špecifické návrhy smerníc, a to: návrh smernice o podmienkach vstupu a pobytu vysokokvalifikovaných pracovníkov; návrh smernice o podmienkach vstupu a pobytu sezónnych pracovníkov; návrh smernice o postupoch regulujúcich vstup, dočasný pobyt a pobyt pracovníkov, ktorí sa presúvajú v rámci vnútro podnikového transferu a návrh smernice o podmienkach vstupu a pobytu odmeňovaných stážistov.*

Na základe oznámenia Komisie Rade a EP bol založený rámcový program pre Solidaritu a riadenie migračných tokov na obdobie rokov 2007-2013 a prostredníctvom rozhodnutí EP a Rady boli k nemu na obdobie rokov 2008 – 2013 založené 4 fondy: Európsky utečenecký fond, Fond pre vonkajšie hranice, Európsky fond pre integráciu príslušníkov tretích krajín a Európsky fond pre návraty.

Okrem toho, prerokovávali sa a riešili otázky týkajúce sa spoločných minimálnych bezpečnostných noriem pre národné preukazy totožnosti členských štátov; procesné otázky azylu medzi ES a Islandskou republikou a Nórsnym kráľovstvom; systém vzájomného poskytovania informácií medzi subjektmi zodpovednými za politiku v oblasti migrácie a azylu v členských štátoch; systém monitorovania a hodnotenia tretích krajín v oblasti boja proti nelegálnemu príst'ahovalectvu; uľahčenie pohybu vedeckých pracovníkov medzi členskými štátmi a z tretích krajín, ktorí sa pohybujú v Spoločenstve s cieľom uskutočňovať vedecký výskum; zriadila sa bezpečná webová informačná a koordinačná sieť pre služby riadenia migrácie členských štátov a iné.

3.1.2.4 Voľný pohyb pracovníkov

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR vypracovalo stratégiu SR vo vzťahu k voľnému pohybu osôb. Na jej základe **SR pre občanov členských štátov EÚ/Európskeho hospodárskeho priestoru po 1. máji 2004 plne otvorila svoj trh práce a ich**

zamestnávanie na území SR sa realizuje bez povolenia na zamestnanie. Tento princíp sa od 1. 5. 2005 uplatňuje aj vo vzťahu k občanom Švajčiarskej konfederácie. (Z hľadiska sledovania pohybu za prácou v rámci EÚ je v SR zamestnávateľ povinný len ohlásiť formou informačnej karty, že zamestnáva občana členského štátu EÚ/EHP, resp. Švajčiarska.)

Dohoda medzi Švajčiarskou konfederáciou na jednej strane a Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi na druhej strane, o voľnom pohybe osôb bola rozšírená na desať nových členských štátov prostredníctvom protokolu k Dohode.

Rok 2006 bol Európskou komisiou vyhlásený za **Európsky rok mobility za prácou.** V tejto súvislosti sa pripravuje rad aktivít a konferencií týkajúcich sa mobility za prácou. Cieľom roku mobility 2006 je uľahčovanie a podporovanie či už geografickej alebo zamestnaneckej/profesijnej mobility, zvýšenie povedomia o možnostiach, výzvach voľného pohybu za prácou, prezentácia príkladov dobrej praxe, zhromaždenie bázy poznania o geografickej a zamestnaneckej mobilite (motivácia migrovať za prácou, štatistiky, prekážky pohybu za prácou, ...). Európska komisia vzhľadom na vyhlásený Roku mobility zriadila novú webovú stránku, na ktorej sú zverejňované všetky plánované aktivity. (http://europa.eu.int/comm/employment_social/workersmobility2006/).

Vo vzťahu voľného pohybu pracovníkov a Zelenej knihy Komisie o riadení ekonomickej migrácie MPSVR SR ako zástupca SR vo svojom stanovisku vyjadrilo názor, že pokiaľ budú platiť prechodné opatrenia v oblasti voľného pohybu za prácou v členení 2+3+2 roky uplatňované zo strany väčšiny starých členských štátov EÚ voči občanom z nových členských štátov, je predčasné zvažovať na úrovni EÚ konkrétne postupy prijímania ekonomických migrantov z tretích krajín. Taktiež podľa tohto stanoviska je potrebné prehodnotiť rezervy pracovných síl na trhu práce v rámci EÚ, ako aj v nadväznosti na nové prístupujúce štáty Rumunsko a Bulharsko a až následne prijímať opatrenia na pokrytie potrieb pracovného trhu EÚ pracovníkmi z tretích krajín, ako aj to, aby Komisia pri príprave plánu legálnej migrácie zohľadnila závery z hodnotenia pôsobenia prechodných ustanovení v oblasti voľného pohybu za prácou medzi členskými štátmi EÚ.

V septembri 2005 sa v Bruseli uskutočnilo stretnutie pracovnej skupiny na vysokej úrovni pre prechodné opatrenia, ktorého sa zúčastnili zástupcovia vlád všetkých členských štátov vrátane zástupcov sociálnych partnerov niektorých členských štátov. Na tomto stretnutí zazneli názory, že

- existuje **neodôvodnená obava a atmosféra strachu** z prípadného uvoľnenia pohybu pracovníkov za prácou,
- bránenie voľnému pohybu osôb prináša so sebou **tlaky na nelegálne zamestnávanie** pracovníkov, čo má za následok zníženie ich sociálnej a právnej ochrany, prípadne zneužívanie zo strany zamestnávateľov. Pri uvoľnení voľného pohybu pracovníkov by tieto otázky mohli byť riešené **účinným systémom kontrol zo strany orgánov pracovných inšpekcií,**
- dochádza k **určitému spôsobu diskriminovania poskytovateľov služieb z nových členských štátov,** na ktorých sa s výnimkou určitých odvetví v Rakúsku a Nemecku nevzťahujú obmedzenia zadané v rámci prechodných období, a teda by im nemalo byť pri dodržaní platných pravidiel bránené slobodne vykonávať podnikateľskú činnosť v členských štátoch (pozn.: vyskytli sa tiež názory o zneužívaní tejto možnosti najmä v oblasti stavebníctva.),
- jasné pravidlá pri uvoľnení pohybu pracovníkov by priniesli **úžitok pre všetkých.**

V nadväznosti na to, že k 30. 4. 2006 sa končí prvé dvojročné obdobie možnosti uplatňovania prechodného obdobia (PO) v oblasti voľného pohybu za prácou MZV SR v spolupráci MPSVR SR realizovalo v priebehu posledného štvrťroku 2005 **pracovné rokovania vo Veľkej Británii, Írsku a Švédsku** na účel získania informácií o situácii na trhoch práce v dôsledku otvorenia trhu práce, prínosu zamestnávania občanov nových členských štátov, ako aj problematických otázok, ktoré sa v tejto súvislosti vyskytli.

Predstavitelia uvedených štátov na rokovaníach **potvrdili, že nezavedenie prechodných období nespôsobilo na ich pracovných trhoch žiadne problémy**, dokonca prílev pracovníkov z nových členských štátov (NČŠ) zaostal za očakávaním. Nedochoháda ani k zneužívaniu sociálneho systému - poznatky v tejto oblasti zo Švédska ukázali, že od 1. 5. 2004 do konca roku 2004 bolo pracovníkom z NČŠ vyplatených celkovo 180 tis. SEK na sociálnych dávkach, čo je zanedbateľná suma (možnosť prístupu k sociálnym dávkam vo V. Británii a v Írsku je po odpracovaní 1, resp. 2 rokov).

Podľa štúdie ECAS-u (European Citizen Action Service) o voľnom pohybe pracovníkov v rámci EÚ, ktorá bola publikovaná v septembri 2005, pracuje v štátoch EÚ 150 tis. občanov SR, z toho najviac 61 tis. v Čechách, 20 tis. v Maďarsku, 18,5 tis. v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska, 9 tis. v Nemecku, potom nasleduje Rakúsko s viac ako 8 tis. a Taliansko s 6,5 tis. Do vstupu SR do EÚ počet Slovákov pracujúcich v 15 členských štátoch EÚ a v 9 novopristupujúcich štátoch bol okolo 100 tis. Na základe uvedeného naozaj nemožno hovoriť o zamestnávaní občanov SR v štátoch EÚ ako o hrozbe ani do budúcnosti.

Začiatkom februára 2006 Komisia vydala **Správu o vyhodnotení uplatňovania prechodných opatrení počas prvého obdobia dvoch rokov**, ktoré boli ustanovené v Zmluve o prístupí z roku 2003 (obdobie 1. máj 2004 – 30. apríl 2006). V nej konštatovala, že mobilita pracovníkov z členských štátov EÚ strednej a východnej Európy do EÚ-15 bola minimálna (predstavovala menej ako 1%) a mala väčšinou pozitívny vplyv. Pracovníci zo štátov EÚ-10 pomohli znížiť nedostatok pracovnej sily a prispeli k lepším hospodárskym výsledkom Európy. Štáty, ktoré po máji 2004 neuplatňujú obmedzenia (Spojené kráľovstvo, Írsko a Švédsko), zaznamenali vysoký hospodársky rast, pokles nezamestnanosti a zvýšenie zamestnanosti. V štátoch EÚ-12 uplatňujúcich prechodné obdobia sa pracovníci, ktorým sa podarilo získať prístup legálnym spôsobom, integrovali na trh práce bez problémov. Údaje však svedčia o tom, že tieto štáty zaznamenali nežiaduce vedľajšie účinky, ako sú vyšší výskyt čiernej práce a fiktívnej samostatnej zárobkovej činnosti. V EÚ ako celku bol pohyb pracovníkov dosť obmedzený. Pracovníci z EÚ-10 priniesli žiadané kvalifikácie a podiel nekvalifikovaných pracovníkov bol medzi nimi oveľa nižší než podiel nekvalifikovaných pracovníkov v štáte, v ktorom sa usadili. Vnútroštátne obmedzenia nemali na riadenie pohybu pracovníkov výrazný vplyv.

Správa poukázala na to, že voľný pohyb pracovníkov nemá rušivý vplyv na trh práce EÚ-15. Práve naopak, pre jednotlivé štáty a pre Európu ako celok bol výhodný a v správe bolo ďalej uvedené, že mobilitu určujú faktory súvisiace s ponukou a dopytom po práci. Mnohé pracovné povolenia pre občanov EÚ-8 boli udelené na krátkodobú alebo sezónnu prácu. Prílev pracovníkov z členských štátov EÚ-10 nevytlačil vlastných pracovníkov, títo plnia len doplnkovú úlohu na trhoch práce a prispievajú k riešeniu nedostatku kvalifikovaných pracovných síl v členských štátoch EÚ-15 a prostredníctvom kumulácie ľudského kapitálu prispievajú k dlhodobému rastu.

Od 1. mája 2006 sa Fínsko, Grécko, Portugalsko, Španielsko a Island rozhodli otvoriť svoje pracovné trhy občanom štátov, ktoré pristúpili k EÚ od 1. mája 2004. Ostatné štáty EÚ/EHP v prechodných opatreniach viac-menej pokračujú, niektoré so zjednodušením procedúr pre niektoré odvetvia alebo profesie (Belgicko, Francúzsko, Luxembursko) alebo zvýšením kvót (Taliansko), pričom jedným z dôvodov je práve vysoký podiel cudzincov v členskom štáte, značná miera nezamestnanosti tejto skupiny v krajine, problémy s ich integráciou na trh práce ako aj celkove v krajine.

Slovenská republika naďalej aj po 1. 5. 2006 ponecháva pracovný trh otvorený voči občanom členských štátov EÚ/EHP a Švajčiarska. SR sa taktiež zasadzuje za uvoľnenie pohybu za prácou a zároveň za jeho monitorovanie. Krajiny V4 sa v januári 2006 v Budapešti na stretnutí ministrov práce krajín V4 a Slovinska dohodli, že pôjdu príkladom a budú si navzájom vymieňať informácie o migrantoch a užšie spolupracovať v tejto oblasti. Zámerom krajín V4 je, aby sa k tejto iniciatíve pripojilo čo najviac ČŠ spolu s EK, t. j. aby uvoľnili pohyb za prácou, ktorý bude súčasne monitorovaný, aby bolo možné zasiahnuť v prípade ohrozenia trhu práce. Uvedené by súčasne ukázalo prílev/odlev pracovníkov na trhoch práce, a tým aj skutočný stav zamestnávania občanov jednotlivých ČŠ.

3.1.2.5 Koordinácia systémov sociálneho zabezpečenia

Od pristúpenia SR k EÚ sa koordinácia systémov sociálneho zabezpečenia zamestnancov, samostatne zárobkovo činných osôb a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci Spoločenstva (EÚ/EHP), vykonáva podľa nariadení Rady (EHS) č. 1408/71 a 574/72, ktoré sú od 1. apríla 2006 uplatňované aj vo vzťahoch medzi Švajčiarskom a desiatimi novými členskými štátmi.

Od 5. mája 2005 nadobudlo účinnosť nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 647/2005 z 13. apríla 2005, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenie Rady (EHS) č. 1408/71 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci Spoločenstva, a nariadenie Rady (EHS) č. 574/72, ktorým sa stanovuje postup na vykonávanie nariadenia (EHS) č. 1408/71 – ide o tzv. novelu 2003 - toto nariadenie ešte neaktualizovalo záznamy v prílohách za členské štáty, ktoré pristúpili k EÚ od 1. 5. 2004.

V priebehu roku 2005 bola pripravená a prerokovaná tzv. „novela 2004“, ktorá aktualizuje nariadenia Spoločenstva tak, aby odrážali zmeny vo vnútroštátnych právnych predpisoch najmä nových členských štátov od ukončenia prístupových rokovaní. Ďalším zámerom novely 2004 je ukončiť zjednodušovanie postupov pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti v zahraničí zavedené nariadením (ES) č. 631/2004, rozšírením niektorých úprav rovnakých postupov týkajúcich sa dávok v súvislosti s pracovnými úrazmi a chorobami z povolania. Legislatívny proces – proces spolurozhodovania bol ukončený v marci 2006 a nariadenie je v súčasnosti pripravené na vydanie v Úradnom vestníku. SR má v nariadení 3 záznamy do príloh a aktualizovanie bilaterálnej zmluvnej základne s členskými štátmi.

Na Rade EPSCO (zamestnanosť, sociálna politika, zdravie a spotrebiteľské záležitosti) dňa 10. 3. 2006 bolo dosiahnuté všeobecné smerovanie k tzv. „novele 2005“ (KOM(2005) 676 v konečnom znení). Novelu nariadenia (EHS) č. 1408/71 je potrebné urobiť preto, lebo „nové nariadenie“ – nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Text s významom pre EHP a

Švajčiarsko) sa bude uplatňovať po dátume nadobudnutia účinnosti vykonávacieho nariadenia, ktoré bolo zo strany Komisie predložené 31. 1. 2006, a teda vykonávanie nariadenia 883/2004 nebude skôr ako v roku 2009. Cieľom návrhu nariadenia – novely 2005 je zmeniť a doplniť nariadenie (EHS) č. 1408/71 tak, aby obsahovalo zmeny vo vnútroštátnej legislatíve členských štátov, čím sa zabezpečí riadna koordinácia Spoločenstva vnútroštátnych systémov sociálneho zabezpečenia. Predložený návrh sa týka prílohy I, IIa, III, IV a VI nariadenia (EHS) č. 1408/71.

V súvislosti s realizovaním prípravy uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (v roku 2006 začalo rokovanie v pracovnej skupine Rady pre sociálne otázky o návrhu vykonávacieho nariadenia (KOM(2006)16 v konečnom znení) a novely nariadenia 883/2004/ES (KOM(2006)7 v konečnom znení)), ktoré bolo pripravované ešte pred plnoprávnym členstvom Slovenskej republiky v EÚ, je potrebné doladiť jeho pôsobenie vo vzťahu k systému povinného starobného dôchodkového sporenia. MPSVR SR navrhlo upustiť od paušálneho výpočtu v prípade, ak je dôchodok odvodený od príspevkovo definovaného plánu. Dôvodom je to, že systém starobného dôchodkového sporenia je príspevkovo definovaný systém, v ktorom si sporiteľ sporí na svojom osobnom dôchodkovom účte a výška jeho dôchodku závisí od hodnoty osobného dôchodkového účtu tohto sporiteľa, t. j. od výšky úspor na jeho osobnom dôchodkovom účte. Ide teda o systém individuálnej kapitalizácie, v ktorom si osoba sama vyberá dôchodkovú inštitúciu, ktorá spravuje jej dôchodkové aktíva v dôchodkových fondoch. Vzhľadom na vyššie uvedené, nemožno použiť spôsob výpočtu „pro rata“ pre výpočet možných dôchodkov zo systému starobného dôchodkového sporenia v Slovenskej republike.

V závere roku 2005 sa v pracovnej skupine Rady pre sociálne otázky začalo rokovanie o návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o zlepšení prenositeľnosti doplnkových dôchodkových práv (KOM(2005) 507 v konečnom znení). Navrhovaná smernica má podporiť stratégiu EÚ zameranú na rast a zamestnanosť s ohľadom na rastúcu dôležitosť doplnkového dôchodkového poistenia v súvislosti s očakávanými dôsledkami starnutia populácie. Pracovníci členských štátov EÚ/EHP, ktorí menia zamestnanie v rámci členského štátu alebo aj mimo štát, v ktorom pracujú, by podľa návrhu smernice nemali stratiť dôchodkové práva, ktoré vo svojom zamestnaní získali. V súčasnosti môže zmena zamestnania alebo štátu výkonu práce v niektorých členských štátoch znamenať stratu dôchodkových práv zo zamestnaneckého doplnkového zabezpečenia. Návrh smernice má umožniť preniesť dôchodkové práva do iných sektorov a štátov. Smernica má zámer priblížiť legislatívy členských štátov v tejto oblasti v záujme zlepšenia podmienok konkurencie na európskom trhu práce. Napriek usporiadaniu prípravných konzultácií a následných rokovaní v pracovnej skupine pre sociálne otázky, pretrváva zásadný nesúlad predovšetkým medzi štátmi EÚ15. Tieto systémy sú svojou podstatou také rozmanité, že sa neočakáva ľahké získanie požadovanej jednotnosti v tejto oblasti. Slovensko si uvedomuje potrebu slobody pohybu, postavenia trhu práce, a preto sa intenzívne zapája do hľadania všeobecne prijateľných riešení. Rokovania prebiehajú aj v roku 2006.

Návrh odporúčaní

Pre Slovenskú republiku je prioritným záujmom v tejto oblasti čo najskoršie otvorenie trhu práce vo všetkých štátoch EÚ/EHP. SR tiež predbežne uvažuje s otvorením svojho trhu práce od roku 2007 pre pracovníkov z Bulharska a Rumunska.

3.1.3 Slobodný pohyb služieb a kapitálu

*Služby sú v *acquis communautaire* definované ako plnenia poskytované za odplatu, pokiaľ sa na ne nevzťahujú ustanovenia súvisiace so slobodou pohybu tovaru, kapitálu a osôb. Sloboda poskytovať služby sa vzťahuje na situáciu, keď poskytovateľ býva alebo sídli v jednom členskom štáte a prijímateľ v druhom. Platby za služby musia pochádzať zo súkromných zdrojov. Preto napr. vzdelávanie platené štátom sa nechápe ako služba. Členské štáty nesmú vytvárať diskriminačnú situáciu pre poskytovateľov služieb z iného členského štátu. Z princípu voľného pohybu služieb sú vyňaté činnosti spojené s výkonom verejnej moci, a je možné uložiť obmedzenia z dôvodu verejnej politiky, verejnej bezpečnosti a verejného zdravia.*

Všetky platby a finančné toky medzi štátmi EÚ sú dnes plne liberalizované. Voľný pohyb kapitálu však nesmie byť v rozpore s právom členského štátu, vnútroštátnou daňovou legislatívou a prekážať zbieraniu informácií štatistického charakteru. Môže sa obmedziť aj z dôvodu verejnej bezpečnosti a verejného záujmu. Odstránenie obmedzení pohybu kapitálu vytvára rovnocenné podmienky pre podnikanie subjektov etablovaných v členských štátoch EÚ.

Jednou z hlavných priorít v tejto oblasti bola harmonizácia slovenskej legislatívy v oblasti finančných služieb a voľného pohybu kapitálu so smernicami ES/EÚ. Ide o harmonizáciu právnych predpisov v oblasti bankovníctva, poisťovníctva, kapitálového trhu a prania špinavých peňazí a financovania terorizmu vyplývajúcu z implementácie Akčného plánu pre finančné služby (ďalej len „FSAP“), ktorý obsahuje sériu legislatívnych opatrení potrebných na vytvorenie jednotného trhu s finančnými službami. SR nemá transpozičný deficit v preberaní smerníc v rámci FSAP.

Na národnej úrovni je koordinácia v oblasti slobodného pohybu služieb zabezpečovaná prostredníctvom RKS Ministerstva hospodárstva SR. Problematika slobodného pohybu finančných služieb a kapitálu je zabezpečovaná v gescii MF SR a prostredníctvom rezortnej koordinačnej skupiny. Právo obchodných spoločností je v gescii Ministerstva spravodlivosti SR (obchodné spoločnosti a správa a riadenie podnikov) a Ministerstva financií SR (účtovníctvo, audit).

3.1.3.1 Slobodný pohyb finančných služieb a kapitálu

Najvýznamnejšie dokumenty prerokované v príslušných formáciách Rady EÚ v tejto oblasti v sledovanom období boli:

- Návrh novelizovaných smerníc č. 2000/12/EC EP a Rady o zakladaní a podnikaní úverových inštitúcií a smernice č. Rady 93/6/EHS o kapitálovej primeranosti investičných spoločností a úverových inštitúcií – súhrnne označovaných ako CRD - boli prerokované v príslušnej formácii Rady EÚ a výbore EP (ECON), prijaté a čakajú na publikovanie v Official Journal,
- Návrh smernice EP a Rady EÚ o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu – predmetný návrh bol publikovaný 26. októbra 2005 v Official Journal,
- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o údajoch o príkazcovi, ktoré sprevádzajú prevody finančných prostriedkov - predmetný návrh prerokovaný v príslušnej formácii Rady EÚ a schválený Radou ekonomických a finančných ministrov

- ECOFIN (prijatý „general approach“ v decembri 2005), v súčasnosti sa finalizuje kompromisné znenie návrhu s príslušnými výbormi v EP (LIBE, ECON),
- Návrh smernice EP a Rady o zaisťovaní a o zmene a doplnení smerníc 73/239/EHS, 92/49/EHS a smerníc 98/78/ES a 2002/83/ES, prerokovaný a schválený Radou EÚ,
- Návrh smernice EP a Rady o úverových zmluvách pre spotrebiteľov, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady č. 93/13/EHS – upravený sa prerokúva v pracovnej skupine Rady EÚ,
- Smernica EP a Rady doplňujúca smernicu EP a Rady 2004/39/ES o trhoch s finančnými nástrojmi vo vzťahu k niektorým termínom stanoveným pre transpozície, ktorou došlo k posunu termínu transpozície do právnych poriadkov členských štátov z pôvodného 30. 10.2006 na 31.1.2007. Účinnosť ustanovení predmetnej smernice bola stanovená z pôvodného termínu 1.5.2007 na 1.11.2007,
- Návrh smernice EP a Rady EÚ pre platobné služby na vnútornom trhu návrh smernice je v súčasnosti negociovaný v príslušnej formácii Rady EÚ

V rámci EK sa v súčasnosti vo Výbore pre cenné papiere prerokujú implementačné opatrenia k smernici 2004/39/ES EP a Rady o trhoch s finančnými nástrojmi, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice Rady 85/611/EEC a 93/6/EHS a smernica 2000/12/ES EP a Rady a ktorou sa zrušuje smernica Rady 93/22/EHS, ako aj implementačné opatrenia k smernici č. 2005/60/EC o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu. Uvedené implementačné opatrenia predstavujú úroveň 2 Lamfalussyho procesu. Cieľom implementačných opatrení je spresniť, resp. bližšie vysvetliť podstatu niektorých ustanovení vyššie uvedených smerníc 2004/39/ES a 2005/60/EC.

Smernica č. 2002/92/ES EP a Rady o sprostredkovaní poistenia bola implementovaná zákonom č. 340/2005 Z. z. o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Prijatím uvedeného zákona sa zjednotila právna úprava v oblasti sprostredkovania poistenia a sprostredkovania zaistenia v EÚ v rámci poskytovania služieb v tejto oblasti. K uvedenému zákonu boli vydané aj vykonávacie predpisy (vyhláška MF SR č. 417/2005 Z. z., vyhláška MF SR č. 448/2005 Z. z. o odbornej skúške aktuára a Odporúčanie útvaru dohľadu nad finančným trhom NBS č. 1/2006 k spôsobu uhrádzania poplatkov).

Smernica č.2003/71/ES EP a Rady o prospekte, ktorý sa zverejňuje pri verejnej ponuke cenných papierov alebo ich prijatí na obchodovanie a o zmene a doplnení smernice 2001/34/ES, bola implementovaná zákonom č. 336/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch). Zákon reagoval na ďalšie zmeny v eurolegislatíve v oblasti kapitálového trhu a zvýšil úroveň ochrany investorov na finančnom trhu, najmä v prípade primárnych emisií cenných papierov. Významnou bola skutočnosť, že sa pre emitenta cenných papierov zaviedlo jednorazové povolenie platné v celom spoločenstve, tzv. európsky pas, ako je to v prípade finančných inštitúcií.

Dôležitou skutočnosťou bolo, že od 1. januára 2006 kompetencie vo veci dohľadu nad finančným trhom prešli z ÚFT na NBS v súlade so zákonom č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Na základe uvedeného je jediným orgánom dohľadu nad subjektmi finančného trhu NBS, čím sa rozšírila jej doterajšia pôsobnosť o dohľad nad subjektmi kapitálového trhu a poisťovníctva.

Nová III. smernica Európskeho parlamentu a Rady o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu (2005/60/EC), nadobudla účinnosť dňa 15. decembra 2005. Nová smernica kladie vysoké požiadavky na spoluprácu kompetentných autorít pri implementácii a dodržiavaní jednotlivých ustanovení smernice. Predmetná smernica sa bude postupne implementovať (dva roky od schválenia smernice) do legislatívy v oblasti finančného trhu, a to konkrétne do nasledujúcich zákonov – zákon o bankách, zákon o cenných papieroch, zákon o poisťovníctve, zákon o kolektívnom investovaní.

Revidovaný návrh smernice EP a Rady o službách na vnútornom trhu, vypracovaný EK po zohľadnení pozmeňovacích návrhov EP v prvom čítaní, z hľadiska finančného trhu prináša rozhodujúcu zmenu vypustením regulácie hazardných hier z regulačnej pôsobnosti smernice (*viac v kap. Vnútrotrh a štyri slobody*).

3.1.3.2 Právo obchodných spoločností

V sledovanom období boli na úrovni EÚ za účasti zástupcov MS SR prerokovávané tieto významné dokumenty:

- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa dopĺňa smernica Rady 77/91/EHS, pokiaľ ide o zakladanie akciových spoločností, udržiavanie a zmenu ich základného kapitálu (novela 2. smernice). V 1. čítaní sa dosiahol konsenzus medzi EP, Radou a KOM a po jazykovej revízii bude zverejnená v Úradnom vestníku.
- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o uplatňovaní hlasovacích práv akcionárov spoločností, ktoré majú svoje sídlo v členskom štáte a ktorých akcie sú prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2004/109/ES (smernica o právach akcionárov). O smernici sa začalo rokovať vo februári 2006.
- Akčný plán pre právo obchodných spoločností a správu a riadenie podnikov. Ide o formovanie budúcich priorít v oblasti práva obchodných spoločností a corporate governance.

Ministerstvo spravodlivosti v uvedenom období pracovalo, resp. pracuje na implementácii nasledovných právnych predpisov ES:

- Nariadenie Rady (ES) č. 1435/2003 o stanovách Európskeho družstva (SCE). MS SR pripravilo v spolupráci s MPSVaR SR návrh zákona, ktorý implementoval nariadenie o SCE a transponoval smernicu o účasti zamenstnancov v SCE. Návrh zákona vo februári vláda schválila, avšak NR SR o návrhu odmietla rokovať.
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/58/ES mení smernicu Rady 68/151/EHS (novela 1. smernice). MS SR pripravilo návrh zákona transponujúceho túto smernicu, ktorý vo februári vláda schválila. NR SR však o tomto návrhu zákona odmietla rokovať. Výsledkom transpozície by mal byť od 1.1.2007 plne elektronický obchodný register.
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 25/2004/ES o prevzatiach spoločností (13. smernica). Na jej implementácii MSSR úzko spolupracovalo s MF SR, ÚFT, Burzou cenných papierov a s NBS. Návrh zatiaľ nebol predložený vláde na schválenie.
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/56/ES o cezhraničných zlúčeníach a splynutiach kapitálových spoločností (10. smernica). Smernica mala byť pôvodne transponovaná ku koncu roku 2007, avšak kvôli rozsudku ESD vo veci C-411/03 SEVIC

Systems (ESD rozhodol, že právo na cezhraničné zlúčenie a splynutie vyplýva priamo z článkov zmluvy) začalo MS SR v záujme právnej istoty pracovať na transpozícii smernice už v súčasnosti.

- Odporúčanie Komisie 2004/913 o zavedení vhodného systému odmeňovania riadiacich pracovníkov registrovaných spoločností a odporúčanie Komisie 2005/162/ES o úlohe riadiacich pracovníkov registrovaných spoločností s nevýkonnými alebo dozornými oprávneniami a o výboroch vrcholného (dozorného) orgánu. Na implementáciu uvedených odporúčaní sa v súčasnosti vytvára pracovná skupina. Táto skupina by mala byť zložená zo zástupcov všetkých zainteresovaných subjektov a jej cieľom bude prepracovať Zjednotený kódex správy a riadenia podnikov (okrem implementácie odporúčaní pôjde aj o implementáciu revidovaných Princípov OECD).

Z hľadiska budúcich rokovaní bude potrebné sledovať vývoj návrhu právneho aktu o právach akcionárov a pravdepodobne aj návrh smernice o cezhraničnom premiestnení sídla obchodných spoločností (tzv. návrh 14. smernice).

3.2 Colná únia

Colná únia je ďalším dôležitým aspektom voľného trhu, kde na trhu pôsobia orgány colnej správy všetkých 25 členských štátov EÚ ako jeden smerom k tretím krajinám, ktoré nie sú súčasťou Európskej únie. Využíva spoločne nástroje colnej politiky, ktorých úlohou je ochrana vnútorného trhu pred neželanými produktmi a v rámci toho zabrániť, aby boli na územie EÚ dovezené tovary, ktoré sú zakázané, respektíve by mohli ohroziť verejné zdravie.

Na vnútroštátnej úrovni je koordinácia v oblasti cieľ zabezpečená prostredníctvom rezortnej koordinačnej skupiny Ministerstva financií SR – odbornej pracovnej skupiny clá. Členmi sú okrem zástupcov Ministerstva financií SR zástupcovia Colného riaditeľstva SR, Colného kriminálneho úradu, Ministerstva pôdohospodárstva SR a Ministerstva hospodárstva SR.

Na úrovni Rady EÚ sa zástupcovia Ministerstva financií SR, Colného riaditeľstva SR a Colného kriminálneho úradu zúčastňujú zasadnutí pracovnej skupiny pre colnú úniu, pracovnej skupiny pre colnú spoluprácu, horizontálnej pracovnej skupiny pre drogy.

K najvýznamnejším materiálom z oblasti cieľ, prerokúvaných či schvaľovaných počas uplynulého obdobia, patria:

- Nariadenie Komisie (ES) č. 883/2005 z 10. júna 2005, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EHS) č. 2454/93 zavádzajúce ustanovenia pre vykonávanie nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva – *OJ L 148, 11/06/2005 P. 0005 – 0024.*
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) z 26. októbra 2005 o kontrole peňažných prostriedkov v hotovosti, ktoré vstupujú do spoločenstva a vystupujú zo spoločenstva – *OJ L 309, 25/11/2005 P. 0009 – 0012.*
- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva (Modernizovaný colný kódex) - navrhovaný dátum implementácie je 1. január 2009, v súčasnosti prebiehajú rokovania na úrovni Rady Európskej únie. Ministerstvo financií SR podporuje návrh nariadenia vzhľadom na základný cieľ -

zmodernizovať colné režimy a postupy a prijať pravidlá smerujúce k spoločným štandardom pre IT systémy potrebné na uplatňovanie princípu interoperability a elektronického colného vyhlásenia.

- Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o colnom a obchodnom prostredí bez dokumentov v papierovej forme - v súčasnosti prebiehajú rokovania na úrovni Rady Európskej únie. Cieľom návrhu rozhodnutia je určiť opatrenia, ktoré je potrebné prijať vzhľadom na modernizáciu Colného kódexu a časový rámec, ktorý musia dodržať všetky zainteresované strany v rámci vytvorenia jednoduchého colného a obchodného prostredia bez dokumentov v papierovej forme. Ministerstvo financií SR podporuje citovaný návrh rozhodnutia.

Druhý rok členstva SR v Európskej únii bol v oblasti colníctva ovplyvnený prípravami na presadenie zmien vo vyplňaní písomných colných vyhlásení vyplývajúcich z nariadenia Komisie (ES) č. 2286/2003, ktorým sa mení nariadenie Komisie (EHS) č. 2454/93, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (EHS) č. 2913/92, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva. V rámci tejto úlohy bolo potrebné pripraviť zmeny v národnej legislatíve, vyvinúť nový deklaračný systém, t. j. aplikáciu pre evidenciu písomných colných vyhlásení a oboznámiť colníkov ako aj podnikateľskú verejnosť s pripravovanými zmenami. Nové pravidlá vo vyplňaní písomných colných vyhlásení sa začali uplatňovať od 1. januára 2006.

Prijatie nariadenia Rady (ES) č. 648/2005, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (EHS) č. 2913/92, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva, ustanovilo pre colné správy nové úlohy v oblasti uplatnenia bezpečnostných opatrení pred dovozom tovaru na colné územie spoločenstva, resp. vývozom tovaru z colného územia spoločenstva.

SR sa v roku 2005 aktívne podieľala na tvorbe konečného znenia nariadenia Komisie (ES) č. 1277/2005, ktorým sa ustanovujú vykonávacie pravidlá pre nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004 o prekurzoroch drog a pre nariadenie Rady (ES) č. 111/2005, ktorým sa stanovujú pravidlá sledovania obchodu s drogovými prekurzormi medzi spoločenstvom a tretími krajinami - všetky tri nariadenia vstúpili do platnosti 18. augusta 2005. Zároveň týmto dňom nadobudol účinnosť zákon č. 331/2005 Z. z. o orgánoch štátnej správy vo veciach drogových prekurzorov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý vymedzuje kompetencie a povinnosti jednotlivých orgánov štátnej správy v tejto oblasti.

V oblasti bilaterálnych vzťahov vstúpila do platnosti bilaterálna dohoda medzi vládou SR a vládou Bulharskej republiky o vzájomnej administratívnej pomoci v colných otázkach a bilaterálne dohody o spolupráci a vzájomnej pomoci v colných otázkach medzi vládou SR a vládami Rumunska, Slovinskej republiky a Albánskej republiky.

Hlavné zmeny v druhom roku členstva SR v EÚ sa týkali tiež implementácie informačných systémov (NCTS, TIR, automatizovaný záručný systém, exportný kontrolný systém), zvýšenia miery medzinárodnej spolupráce, boja proti novým formám páchania trestnej činnosti, ako aj plnenia úloh súvisiacich s colným dohľadom a zvýšením kvality operatívno-pátracej činnosti.

Budúci vývoj v colnej oblasti bude z pohľadu členstva SR v EÚ ovplyvnený vývojom legislatívy v colnej oblasti (Modernizovaný colný kódex a vykonávacie predpisy), jej implementáciou a zabezpečením plnenia úloh v rámci iniciatívy e-Customs. Cieľom je výrazné zjednodušenie colných predpisov ako pre colné orgány, tak aj pre obchodníkov,

uľahčenie obchodu, zníženie administratívneho zaťaženia, zvýšenie úrovne ochrany a bezpečnosti medzinárodného obchodu na základe lepšie zameraných colných kontrol založených na elektronických systémoch riadenia rizík. Očakáva sa zníženie nákladov na colné konanie ako na strane colných orgánov, tak na strane deklarantov.

Pozornosť bude venovaná aj postupnému zjednodušovaniu nomenklatúry Spoločného colného sadzovníka (znižovaním počtu podpoložiek vypustením podpoložiek týkajúcich sa konečného použitia tovaru a leteckej techniky) a zjednodušovaniu pravidiel pôvodu tovaru. V oblasti dohľadu a kvót sa očakáva modernizácia systémov zavedením Integrovaného tarifného prostredia.

V oblasti boja proti drogám bude pozornosť zameraná na plnenie cieľov Stratégie EÚ v boji proti drogám na roky 2005 – 2012 a Európskeho akčného plánu boja proti drogám na roky 2005 – 2008 (zabezpečenie ochrany vonkajšej hranice EÚ vrátane medzinárodných letísk a kontroly poštových zásielok v súvislosti s nezákonnou prepravou omamných a psychotropných látok a ich prekursorov).

Návrh odporúčaní

- zabezpečenie plnenia úloh vyplývajúcich z Dohovoru Neapol II (v rámci činnosti pracovnej skupiny pre colnú spoluprácu),
- na národnej úrovni zabezpečiť legislatívne zmeny, ktoré zvýšia kompetencie colných orgánov v oblasti vyšetřovania trestných činov v prípade porušovania colných alebo daňových predpisov, porušovania práv duševného vlastníctva pri dovoze, vývoze a spätnom vývoze tovaru a v boji proti nezákonnému dovozu drog, vojenského materiálu a tovaru dvojakého použitia.

3.3 Dane a účtovníctvo

V rámci vnútorného trhu sú nepriame dane do určitej miery zosúladené. Naopak, systémy priamych daní si vyžadujú len minimálne zosúladenie a celkovo sú ponechané na správu jednotlivým členským štátom a členské štáty si pri ich spravovaní zachovávajú takmer úplnú autonómiu. Daňová politika EÚ sa zameriava na to, aby bolo zamedzené zdaňovaniu narušujúcemu voľný pohyb tovarov, služieb, kapitálu či pracovníkov a narušujúcemu hospodársku súťaž.

Na vnútroštátnej úrovni je koordinácia v tejto oblasti zabezpečovaná prostredníctvom rezortnej koordinačnej skupiny Ministerstva financií SR.

Na európskej úrovni je prostredníctvom MF SR zabezpečovaná účasť na zasadnutiach týchto pracovných skupín Rady EÚ: pracovná skupina pre daňové otázky – nepriame dane, pracovná skupina pre daňové otázky na vysokej úrovni, pracovná skupina Rady EÚ k problematike škodlivých daňových opatrení, pracovná skupina Rady EÚ o daňových otázkach v oblasti priamych daní, pracovná skupina pre obchodné právo (účtovníctvo a audit), pracovná skupina Rady pre prípravu 4. a 7. účtovnej smernice

Za oblasť nepriamych daní boli za posledný rok predmetom rokovania pracovných skupín Rady tieto legislatívne návrhy:

Daň z pridanej hodnoty

- Návrh smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 77/388/EHS, pokiaľ ide o **znižené sadzby dane z pridanej hodnoty**. Na ECOFINe 24.1.2006 bola členskými štátmi dosiahnutá dohoda o predĺžení experimentu na uplatňovanie znížených sadzieb DPH.

- Návrh smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 77/388/EHS, pokiaľ ide o **miesto poskytovania služieb**, a návrh nariadenia Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady(ES) č. 1798/2003, pokiaľ ide o **výmenu informácií**

Návrh smernice bol v priebehu roka 2005 a 2006 predmetom rokovania pracovnej skupiny Rady o daňových otázkach niekoľkokrát, naposledy 4.4. 2006. Vo všeobecnosti cieľom návrhu tejto smernice je modernizácia pravidiel o mieste dodania služieb. Zámerom je zabezpečiť zdanenie služieb v mieste spotreby, pretože počas prípravy zavedenia spoločného systému DPH v EÚ snaha definovať miesto dodania služieb viedla v tom čase k vážnym praktickým problémom. Výsledkom bolo, že za miesto zdanenia sa ako všeobecné pravidlo určilo miesto, kde má dodávateľ sídlo s tým, že pri niektorých typoch služieb boli ustanovené výnimky zo všeobecného pravidla.

V návrhu smernice sú dve nové všeobecné pravidlá na určenie miesta dodania služieb (nové znenie čl. 9 Šiestej smernice):

- pri poskytovaní služieb zdaniteľnej osobe je to miesto, kde má táto osoba sídlo, resp. miesto podnikania alebo bydlisko a
- pri poskytovaní služieb nezdaniteľnej osobe je to miesto, kde má dodávateľ služby sídlo, resp. miesto podnikania alebo bydlisko,

a to s tým, že pri niektorých typoch služieb sa ustanovujú výnimky z týchto všeobecných pravidiel.

V súvislosti s prerokovávaným textom tejto smernice Rady SR neuplatnila vecné návrhy na zmeny miesta zdaňovania služieb poskytovaných v rámci Spoločenstva voči tým, ako uvádza návrh. Počas zasadnutí pracovnej skupiny Rady o tejto téme MF SR monitoruje názory a podnety členských štátov, ktoré budú nápomocné pri budúcom výklade smernice a pri príprave jej správneho transponovania do zákona o DPH, ktoré prinesie výrazné zmeny pri uplatňovaní DPH v Slovenskej republike.

- Návrh smernice Rady, ktorou sa **ustanovujú predpisy o vrátení dane z pridanej hodnoty**, ktoré sa ustanovuje v smernici 77/388/EHS **zdaniteľným osobám, ktoré nemajú sídlo na území krajiny, ale v inom členskom štáte**

Podľa súčasného systému refundácie DPH zdaniteľná osoba žiada o vrátenie DPH v členskom štáte, kde realizovala kúpu tovaru alebo služby. Systém refundácie sa vzťahuje na tie zdaniteľné osoby, ktoré nemajú v štáte spotreby sídlo a ani prevádzkareň.

Podľa navrhovaného nového postupu by zdaniteľná osoba mohla žiadať o vrátenie DPH v členskom štáte, kde má sídlo. Takýto systém by podstatne zjednodušil povinnosti podnikateľov, ktorí by mali možnosť žiadať o vrátenie DPH zaplatenej v inom členskom štáte takým istým spôsobom ako v tuzemsku. DPH by bola vrátená v zmysle pravidiel členského štátu, kde boli realizované nákupy oprávňujúce odpočítanie dane na vstupe.

Slovenská republika podporuje návrh smernice. Návrh smernice poskytuje priestor správcom dane členských štátov preveriť si žiadateľa o vrátenie dane bez nadbytočných administratívnych bremien a v prípade potreby využiť vzájomnú spoluprácu pri preverovaní pochybných žiadateľov. Zároveň je v návrhu ustanovená možnosť odvolania sa proti rozhodnutiu a úročenie dlžnej sumy v prípade, ak sa preukáže oprávnenosť nároku.

- Návrh smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 77/388/EHS **vo veci zjednodušenía povinností spojených s DPH**

Smernica predstavuje jeden z troch legislatívnych návrhov, ktoré majú za cieľ zjednodušiť daňové povinnosti v oblasti DPH pri realizácii intrakomunitárnych obchodných dodávok tovarov a služieb. Ďalšími legislatívnymi návrhmi v tejto oblasti je nový návrh upravujúci postup pri refundácii DPH zaplatenej v inom členskom štáte (nahradenie súčasne platnej ôsmej smernice) a zmena nariadenia Rady č. 1798/2003 o administratívnej spolupráci v oblasti DPH.

Návrh smernice, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 77/388/EHS vo veci zjednodušenía povinností spojených s DPH obsahuje tieto konkrétne opatrenia na dosiahnutie cieľov, medzi ktoré patrí zavedenie schémy jedného miesta kontaktu („One stop scheme“), zosúladienie rozsahu tovarov a služieb, pri ktorých si podnikateľ nebude môcť uplatniť právo na odpočítanie dane (cestné motorové vozidlá, lietadlá, lode, ubytovanie, jedlá a nápoje, luxusné predmety, zábava a pohostenie), zvýšenie obratu pre registráciu DPH, ktorý je navrhovaný najviac vo výške 50 000 EUR.

Navrhovaná špeciálna schéma jedného kontaktného miesta je voliteľná, to znamená, že zdaniteľná osoba sa môže rozhodnúť, či sa zaregistruje v každom členskom štáte, v ktorom uskutoční zdaniteľné transakcie, alebo si zvolí pre registráciu iba jeden členský štát EÚ.

Slovenská republika podporuje návrh smernice. V súčasnosti návrh smernice naráža na problémy vznikajúce pri nadobudnutí tovarov v rámci Spoločenstva, kde narastá riziko podvodov.

- Návrh smernice Rady, ktorou sa mení smernica 77/388/EHS, **o určitých opatreniach za účelom zjednodušenía postupu pri platbe DPH a za účelom pomoci pri zabránení daňovému úniku a vyhýbaniu sa zaplateniu DPH** a o zrušení niektorých rozhodnutí Rady EÚ o udelení výnimiek

Cieľom návrhu novej smernice je zmena šiestej smernice tak, aby umožnila členským štátom čo najrýchlejšie prijímať potrebné zákonné opatrenie v boji proti daňovým únikom a vyhýbaniu sa zaplateniu dane z pridanej hodnoty. Návrh novej smernice obsahuje nové pravidlá pre udeľovanie výnimiek pre členské štáty EÚ z uplatňovania šiestej smernice o DPH, ako aj nový mechanizmus ich schvaľovania, ktorý by mal byť rýchlejší a flexibilnejší. Návrh novej smernice má zabezpečiť rovnaké fakultatívne podmienky pre všetky členské štáty EÚ pri získavaní výnimiek a nový rýchlejší mechanizmus ich udeľovania.

Slovenská republika od predloženia prvého návrhu smernice za Luxemburského predsedníctva (apríl 2005) podporuje návrh a súhlasí s jej prijatím, pričom vychádza z praxe aplikovanej doteraz v oblasti DPH, ktorá je postavená na snahe neprijímať v tejto oblasti žiadne výnimočné opatrenia.

- Návrh nariadenia Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady(ES) č. 1798/2003, pokiaľ **ide o výmenu informácií**

Nariadenie rady sa na úrovni Rady prerokováva spolu s návrhom smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 77/388/EHS, pokiaľ ide o miesto poskytovania služieb. Zmeny, ktoré sa v ňom pripravujú priamo vyplývajú z návrhu, ktorým sa mení a dopĺňa smernica 77/388/EHS.

Slovenská republika podporuje logické zmeny v tomto nariadení, nakoľko úzko súvisia s jednotlivými návrhmi na zjednodušenie a čiastočne aj modernizujú systém DPH širším zapojením technológií.

Za oblasť priamych daní boli za posledný rok predmetom rokovania pracovných skupín Rady tieto legislatívne návrhy:

- Návrh smernice Rady 2005/19/ES zo dňa 17. februára 2005, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 90/434/EHS o **spoločnom systéme zdaňovania** uplatniteľnom na obchodné spoločnosti rôznych členských štátov pri zlučovaní, rozdeľovaní a prevode aktív a výmene akcií. Tento návrh bol prijatý.
- Návrh smernice o **daniach z osobných áut**

V októbri 2005 v rámci pracovnej skupiny Rady o daňových otázkach prerokoval nový návrh smernice o daniach z osobných áut, ktorý na rokovanie predložila Európska komisia (ďalej len „EK“). EK pripravovala predmetnú legislatívnu úpravu niekoľko rokov, čomu predchádzalo vydanie Oznámenia EK Rade EÚ a Európskemu parlamentu o zdaňovaní osobných áut v Európskej únii zo dňa 6. 9. 2002. Následne EK približne po troch rokoch po vydaní Oznámenia o zdaňovaní osobných áut v EÚ pripravila a dňa 5. júla 2005 schválila návrh smernice o daniach z osobných áut

Nosnou časťou predmetnej smernice je návrh na zrušenie tzv. registračných daní uplatňovaných pri registrácii osobných áut, zavedenie refundácie uvedených registračných daní v rámci EÚ a následné zdaňovanie osobných automobilov na základe emisií CO₂.

Návrh uvedenej smernice zatiaľ nebol na pôde Rady EÚ schválený najmä z dôvodu absencie vyčerpávajúcich analýz predmetnej problematiky, ako aj z dôvodu, že členské štáty, ktoré uplatňujú registračnú daň, nepodporili návrh na zrušenie takejto dane z rozpočtových dôvodov a k samotnému návrhu smernice predložili množstvo politických, parlamentných výhrad ako aj výhrad na preskúmanie jednotlivých ustanovení návrhu smernice. Do budúcnosti však treba očakávať, že EK predloží na rokovanie Rady prepracované znenie návrhu smernice o zdaňovaní osobných áut.

Z dokumentov nelegislatívnej povahy, avšak z pohľadu systému priameho zdaňovania pre SR dôležitých návrhov, Rada EÚ v priebehu sledovaného obdobia rokovala o nasledovných:

- Oznámenie Európskej komisie Rade, Európskemu parlamentu a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru – k implementácii Lisabonského programu Spoločenstva – Doterajší pokrok a ďalší postup v oblasti **Spoločného konsolidovaného základu dane spoločností (CCCTB)** - COM(2006) 157 final zo dňa 5.4.2006:

Slovenská republika na rôznych fórach a v rámci pracovných skupín už viackrát vyjadrila svoj negatívny postoj k zavedeniu spoločného konsolidovaného základu dane spoločností v rámci EÚ. Podľa názoru SR, ak sa zavedie CCCTB ako dobrovoľný systém a k harmonizácii základov dane dôjde de facto len v určitých členských štátoch, tak uvedené v zásade nevyrieši problémy nadnárodných spoločností podnikajúcich v kontexte EÚ, ale spôsobí len ďalší tlak na širšiu harmonizáciu základov daní v rámci EÚ.

- Oznámenie Európskej komisie Rade, Európskemu parlamentu a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru - k **odstraňovaniu daňových prekážok malých a stredných podnikov na vnútornom trhu** – návrh pilotnej schémy zdaňovania malých a stredných podnikov na základe domovského štátu (tzv. Home State Taxation) – COM(2005)702 final zo dňa 23.12.2005

HST zakladá princípy zvláštneho zaobchádzania pre určitú skupinu daňovníkov – malé a stredné podniky v štruktúre nadnárodných spoločností. Uvedené vedie k rôznemu prístupu k malým a stredným podnikom na národnej a medzinárodnej úrovni v jednom

štáte, čo narúša vnútorné konkurenčné prostredie a znižuje možnosti štátu stimulovať a citlivo regulovať zainteresované podnikateľské odvetvie.

Slovenská republika sa stavia negatívne aj k projektu zdaňovania malých a stredných podnikov na základe domovského štátu (tzv. Home State Taxation, ďalej len „HST“). Aj keď uvedený pilotný projekt bol navrhnutý ako dobrovoľný, SR identifikovala niekoľko problematických miest.

Za oblasť správy daní sa za posledný rok zintenzívnila medzinárodná pomoc a spolupráca medzi SR a ostatnými členskými štátmi EÚ pri poskytovaní a prijímaní pomoci pri výmene informácií za účelom zabránenia daňovým únikom a vyhýbaniu sa plateniu daní a pri vymáhaní niektorých finančných pohľadávok do rozpočtu SR alebo iných členských štátov. S činnosťou od 01. 07. 2005 sa prebrala smernica Rady 2003/48/ES o zdaňovaní príjmu z úspor v podobe výplaty úrokov v častiach, ktoré sa týkajú automatickej výmeny informácií medzi SR a príslušnými štátmi do zákona o správe daní a poplatkov a zákona o medzinárodnej pomoci a spolupráci pri správe daní. Uplatňovanie uvedenej smernice v činnosti daňových orgánov a ako aj plnenie oznamovacej povinnosti daňovými subjektmi bolo zároveň od uvedeného termínu zabezpečené.

Za oblasť účtovníctva boli za posledný rok prerokované v pracovných skupinách Rady a následne prijaté dva návrhy. V Rade pre ekonomické a finančné právo bol prerokovaný a schválený návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o povinnom audite ročnej účtovnej závierky a konsolidovanej závierky, ktorou sa menia smernice Rady č. 78/660/EHS a 83/349/EHS a v pracovnej skupine Rady pre prípravu 4. a 7. účtovnej smernice bol prerokovaný návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorá pozmeňuje a dopĺňa smernice 78/660/EHS a 83/349/EHS týkajúce sa ročných finančných závierok a konsolidovaného účtovníctva určitých druhov spoločností. Ani jedna smernica nebola doposiaľ publikovaná.

Legislatívne návrhy v oblasti *nepriamych daní* majú dopad na legislatívu v SR a tým aj dopad na podnikateľský sektor. Ich zámerom je zjednodušiť povinnosti súvisiace s DPH a spotrebnými daňami, zjednodušiť podnikanie v zahraničí a efektívne bojovať proti podvodom.

V blízkej budúcnosti sa očakáva schválenie návrhu smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 77/388/EHS, pokiaľ ide o miesto poskytovania služieb a nariadenie 1798/2003/EHS, pokiaľ ide o výmenu informácií. Z tohto vyplynie povinnosť pre SR transponovať túto smernicu a oznámiť Komisii vykonané zmeny.

V oblasti priamych daní, jedným z hlavných dôvodov zavedenia **CCCTB** je zvýšenie konkurencieschopnosti Európskej únie voči iným svetovým ekonomikám. K predmetnému zámeru SR zaujíma negatívne stanovisko, a to na základe týchto dôvodov:

- zavedenie CCCTB nebude pre podnikateľské subjekty stimulačné, nakoľko obmedzuje členské štáty pri tvorbe zdravého konkurenčného prostredia prostredníctvom daňovej politiky každého členského štátu. Absencia flexibility a daňovej súťaže sú zo strany SR chápané ako negatívny aspekt pri vytváraní motivačných prvkov pre podnikateľskú sféru. Z pohľadu SR sú riziká spojené so zavádzaním CCCTB výrazne väčšie ako reálny prínos a efekty z harmonizácie základov daní. SR zastáva názor, že členským štátom by mala byť aj naďalej ponechaná možnosť konkurovať si pri koncipovaní legislatívy v oblasti priamych daní.
- Jedným z efektov zavedenia spoločného konsolidovaného základu dane má byť

zjednodušovanie administratívnej náročnosti pri stanovovaní základu dane pre daňovníka ako aj pre daňovú administratívu. Ak však v súčasnosti hovoríme o konsolidácii 25 systémov na stanovenie základu dane uplatňovaných v rámci členských štátov, kde sa z dôvodov národných záujmov miešajú a spájajú rôzne prvky tvorby základu dane, nemožno očakávať, že konečným výsledkom bude jednoduché zostavovanie základu dane.

- HST zakladá princípy zvláštneho zaobchádzania pre určitú skupinu daňovníkov. Základ dane v SR neobsahuje žiadne výnimky a osobitné režimy, jeho vyčíslenie je jednoduché a spravodlivé vo vzťahu ku všetkým daňovníkom. Z pohľadu SR nemožno teda súčasnú tvorbu harmonizovaného základu dane nazývať ako zjednodušovanie. Za problematické SR považuje aj prerozdeľovanie základu dane, resp. zisku podľa navrhovaných kritérií, ktorých objektivnosť bude neustále prinajmenšom polemická.
- možným dôsledkom je aj zvyšovanie administratívnej náročnosti a výrazné skomplikovanie daňovej kontroly pre správcov dane z dôvodu osobitného prístupu k jednotlivým zahraničným daňovníkom zapojeným do systému HST, ktorí podnikajú na území Slovenskej republiky prostredníctvom takýchto spoločností. Pravidlá upravujúce vzájomnú administratívnu výpomoc a spoluprácu, výmena informácií a prípadne vykonávanie kontroly spoločnými skupinami kontrolórov zo zainteresovaných štátov povedie len k znižovaniu flexibility daňovej administratívy pri kontrolách a otvorí nový priestor pre daňové úniky.
- Zavedenie projektu "Home State Taxation" by ďalej viedlo ku komplikáciám pri regulácii a pri rozpočtovaní očakávaných príjmov štátneho rozpočtu, nakoľko by sa pri výpočte základu dane v mnohých prípadoch postupovalo podľa pravidiel na výpočet základu dane, ktoré platia v iných členských štátoch. Správna regulácia príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu je pre Slovenskú republiku dôležitá aj z pohľadu plnenia kritérií na zavedenie eura v stanovenom období.

V oblasti účtovníctva, zosúladienie štruktúry účtovných závierok zvyšuje ich čitateľnosť a napomáha rozvoj podnikateľského prostredia. Zosúladienie požiadaviek na poskytovanie audítorských služieb (prax, vzdelanie, používanie medzinárodných audítorských štandardov a pod.) zabezpečuje rovnakú úroveň poskytovaných audítorských služieb na úrovni EÚ.

Návrh odporúčaní

- v oblasti nepriamych daní je potrebné úzko sledovať vývoj jednotlivých návrhov a po schválení zabezpečiť ich transpozíciu do národnej legislatívy;
- v oblasti priamych daní bude v blízkej budúcnosti potrebné venovať pozornosť rokovaniu o projekte spoločného konsolidovaného základu dane spoločností a naďalej presadzovať súčasnú pozíciu Slovenskej republiky, nakoľko do konca roku 2008 EK plánuje predložiť legislatívny návrh na zavedenie spoločného konsolidovaného základu dane v rámci EÚ;
- ďalej bude potrebné sledovať vývoj v súvislosti s prepracovaným návrhom smernice o zdaňovaní osobných áut v nadväznosti na cestnú daň uplatňovanú v SR;
- dôležité je zabezpečenie aktívnej účasti zástupcov na rokovaniach odborných pracovných skupín na úrovni Európskej komisie a Rady EÚ.

3.4 Doprava

Otvorenie hraníc, postupné odstraňovanie fyzických a technických bariér z trhov členských krajín EÚ vytvorilo priestor pre rýchly rozvoj a rast dopravy tovaru a osôb. Vysoké tempo rastu v tejto oblasti sa na úrovni EÚ prejavuje potrebou zamerať sa na strategické plánovanie, liberalizáciu a zvyšovanie konkurencieschopnosti. Európska únia ochraňuje práva cestujúcich a užívateľov dopravných prostriedkov s obmedzenou mobilitou, zvyšuje kvalitu a bezpečnosť v doprave a podporuje ekologickejšie spôsoby prepravy.

Koordinácie na úrovni EÚ sa za SR pre oblasť dopravy zúčastňuje MDPT SR. MDPT SR sa v agende dopravy aktívne zapája do rokovaní štyroch pracovných skupín (PS) Rady: pracovná skupina pre pozemnú dopravu, pracovná skupina pre vodnú dopravu, pracovná skupina pre civilné letectvo, pracovná skupina pre dopravu – intermodálne otázky a siete. MDPT SR sa tiež zúčastňuje na práci expertnej skupiny pre motorové vozidlá a PS pre technickú harmonizáciu motorových vozidiel a pre životné prostredie. Ďalej sa MDPT SR zúčastňuje rokovaní pracovnej skupiny finančných radcov. MDPT SR je gestorom Rady pre dopravu a telekomunikácie.

Na vnútroštátnej úrovni je najdôležitejšou jednotkou pre realizáciu opatrení v súvislosti s rozhodovacími záležitosťami Európskej únie rezortná koordinačná skupina MDPT SR. Má dve podskupiny: prvú pre dopravu a druhú pre telekomunikácie a informačnú spoločnosť. Po dvoch rokoch intenzívnej práce na nových návrhoch právnych predpisov komunitárneho práva je zloženie koordinačnej skupiny pre oblasť dopravy, telekomunikácií a informačnej spoločnosti viac-menej definitívne. Rezortná koordinačná skupina MDPT SR má v súčasnosti 24 vlastných členov, 26 členov z ostatných ústredných orgánov štátnej správy (ÚOŠS) a iných organizácií.

Na národnej úrovni MDPT SR v rámci koordinácie rozhodovacích procesov v súvislosti s prijímaním dokumentov legislatívneho i nelegislatívneho charakteru spolupracuje najmä s Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky, Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky, Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a Národným inšpektorátom práce, Ministerstvom financií Slovenskej republiky, Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky a Prezídiom Policajného zboru a Úradom pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo.

Ďalšou významnou aktivitou je účasť na činnosti Skupiny na vysokej úrovni (HLG) vedenej bývalou komisárkou zodpovednou za oblasť dopravy p. L. de Palacio, v ktorej rámci sa definujú hlavné dopravné prepojenia na Ruskú federáciu, Ukrajinu, Bielorusko a vzdialenejšie krajiny Ázie. Na rokovaníach tejto skupiny sa zúčastňujú okrem členských krajín aj zástupcovia nečlenských krajín. Cieľom zástupcov Slovenskej republiky na tomto fóre je, aby hlavné kanalizované dopravné toky smerujúce na východ prechádzali aj cez naše územie a tým bolo umožnené Slovenskej republike vrátane svojich regiónov vytvoriť vhodné prepojenie trhov, čo v konečnom dôsledku bude mať významný pozitívny dopad na ekonomický rozvoj Slovenska a jeho regiónov.

V sledovanom období boli na úrovni orgánov EÚ v oblasti dopravy prijaté nasledovné významné legislatívne akty:

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/44/ES zo 7. septembra 2005 **o harmonizovaných riečnych informačných službách (RIS)** na vnútrozemských

vodných cestách v Spoločenstve

Táto smernica vytvára rámec pre rozmiestnenie a využívanie harmonizovaných riečnych informačných služieb (RIS) v Spoločenstve s cieľom podporiť vnútrozemskú vodnú dopravu na účely zvýšenia bezpečnosti, efektívnosti, priaznivosti pre životné prostredie a umožnenia jej prepojenia s inými druhmi dopravy.

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/35/ES zo 7. septembra 2005 **o znečisťovaní mora z lodí a o zavedení sankcií za porušenia**

Účelom tejto smernice je začleniť medzinárodné normy o znečisťovaní z lodí do práva Spoločenstva a zabezpečiť, aby osoby zodpovedné za vypúšťanie podliehali primeraným sankciám, ako sa uvádza v článku 8, s cieľom zlepšiť námornú bezpečnosť a ochranu morského prostredia pred znečisťovaním z lodí. Smernica nebráni členským štátom, aby voči znečisťovaniu z lodí prijali prísnejšie opatrenia v súlade s medzinárodným právom.

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1159/2005 zo 6. júla 2005, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 2236/95 **ustanovujúce všeobecné pravidlá poskytovania finančnej pomoci Spoločenstva v oblasti transeurópskych sietí**

Nariadenie (ES) č. 2236/95 ustanovuje okrem iného spolufinancovanie štúdií týkajúcich sa projektov spoločného záujmu sumou, ktorá zvyčajne nepresahuje 50 % celkových nákladov, pričom maximálny príspevok na projekty v oblasti telekomunikácií nesmie presiahnuť 10 % celkových investičných nákladov. Novelou nariadenia bola riešená predovšetkým celková výška pomoci Spoločenstva poskytovanej podľa tohto nariadenia, ktorá môže dosiahnuť 30 % celkových investičných nákladov v prípade projektov spoločného záujmu.

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2111/2005 zo 14. decembra 2005 o vytvorení zoznamu Spoločenstva týkajúceho sa **leteckých dopravcov, ktorí podliehajú zákazu vykonávania leteckej dopravy v rámci Spoločenstva**, a o informovaní cestujúcich v leteckej doprave o totožnosti prevádzkujúceho leteckého dopravcu, ktorým sa zrušuje článok 9 smernice 2004/36/ES (Text s významom pre EHP)

Na základe tohto nariadenia bol vypracovaný zoznam Spoločenstva týkajúci sa leteckých dopravcov, ktorí z bezpečnostných dôvodov podliehajú zákazu vykonávania leteckej dopravy v Spoločenstve. Toto prispeje k zvýšeniu leteckej bezpečnosti.

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006 z 15. marca 2006 **o harmonizácii niektorých právnych predpisov v sociálnej oblasti, ktoré sa týkajú cestnej dopravy**, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Rady (EHS) č. 3821/85 a (ES) č. 2135/98 a zrušuje nariadenie Rady (EHS) č. 3820/85

Po dlhotrvajúcich diskusiách a rokovaní bolo prijaté nové nariadenie pre oblasť sociálnej legislatívy v cestnej doprave. Potreba prijať úplne nové nariadenie vyplynula zo skúseností a potrieb z praxe, najmä pri výklade a praktickom výkone, predovšetkým cestných kontrol. Nariadenie stanovuje pravidlá o časoch jazdy, prestávkach a dobách odpočinku vodičov, pôsobiacich v cestnej nákladnej i osobnej doprave, s cieľom harmonizovať podmienky hospodárskej súťaže medzi druhmi vnútrozemskej dopravy, a to najmä vzhľadom na odvetvie cestnej dopravy, zlepšiť pracovné podmienky a bezpečnosť na cestách. Cieľom

tohto nariadenia je tiež podporovať lepšie monitorovanie a postup zabezpečenia dodržiavania predpisov členskými štátmi a vylepšené pracovné postupy v odvetví cestnej dopravy. Definitívne stanovuje dátum zavedenia digitálnych tachografov a vydávanie príslušných kariet na 1. 5.2006. Uplatňovanie tohto nariadenia je i v záujme Slovenskej republiky.

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/22/ES z 15. marca 2006 o **minimálnych podmienkach vykonávania nariadení Rady** (EHS) č. 3820/85

Smernica rieši najmä otázky zavádzania kontrolných systémov na výkon vhodnej a pravidelnej kontroly správneho a jednotného vykonávania predpisov pri cestných kontrolách a v priestoroch zamestnávateľov a tiež zabezpečovanie uplatňovania súdržnej národnej stratégie pre dodržiavanie týchto predpisov. Smernica ustanovuje povinnosti členských štátov týkajúce sa zberu a poskytovania štatistických údajov, spôsob zabezpečenia a organizácie výkonu cestných kontrol, zosúladených kontrol a stykov v rámci Spoločenstva. Ďalej ustanovuje spôsob výmeny informácií medzi kontrolnými orgánmi členských štátov a medzi členskými štátmi a komisiou, systém hodnotenia rizikovosti a ďalšie otázky technického charakteru.

Osobitná pozornosť verejnosti bola venovaná otázkam európskych vodičských preukazov, a to v súvislosti s prerokovaním a so schválením na Rade dňa 27.3.2006 **Návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o vodičských preukazoch**. Cieľom návrhu je znížiť možnosť falšovania preukazov, zaručiť voľný pohyb osôb a zvýšiť cestnú bezpečnosť. Tieto ciele majú byť zabezpečené vydávaním vodičských preukazov vo forme plastových kariet (ako sú napr. kreditné karty) vyhotovených v štátnom jazyku danej členskej krajiny (nadpis vodičský preukaz bude uvedený vo všetkých oficiálnych jazykoch EÚ) s možnosťou zavedenia mikročipu, zavedením obmedzenej platnosti preukazov a harmonizáciou periodicity zdravotných kontrol pre profesionálnych vodičov, rozšírením princípu postupného prístupu ku vodičským preukazom pre výkonnejšie kategórie vozidiel a zavedením minimálnych požiadaviek pre východiskovú kvalifikáciu a periodický výcvik skúšobných inšpektorov.

Smernica ustanovuje:

- postupnú výmenu starších typov vodičských preukazov (do 26 rokov po vstupe smernice do platnosti),
- celkovú povolenú hmotnosť vozidla (aj s prívesom), ktoré môže viesť držiteľ vodičského oprávnenia skupiny B. Možnosť zvýšenia tohto limitu po zúčastnení sa dobrovoľného školenia bez skúšky pre zostavu ťahačov, ako aj obytných vozidiel,
- minimálne vekové podmienky pre vydanie skupín vodičských oprávnení a princíp postupného prístupu k jednotlivým skupinám vodičských oprávnení,
- lehoty platnosti vodičských preukazov budú harmonizované pre nové preukazy vydané po dátume platnosti tejto smernice:
 - 5 rokov pre vodičské preukazy na vedenie nákladných vozidiel a autobusov (v nadväznosti na smernicu 2003/59/ES o výcviku profesionálnych vodičov)
 - 10 rokov pre vodičské preukazy pre motocykle a autá (s možnosťou pre členské štáty predĺžiť túto lehotu až na 15 rokov).

Ďalej boli v sledovanom období v centre záujmu aj nasledovné návrhy dokumentov:

- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o právach a povinnostiach cestujúcich medzinárodnej železničnej dopravy (tretí železničný balíček)
- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o licencií riadiaceho letovej prevádzky Spoločenstva
- Návrh Európskeho parlamentu a Rady o službách vo verejnom záujme v osobnej železničnej a autobusovej doprave
- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o právach cestujúcich s obmedzenou mobilitou v leteckej doprave
- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o právach cestujúcich v medzinárodnej železničnej doprave
- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o osvedčovaní vlakových posádok obsluhujúcich lokomotívy a vlaky v železničnej sieti Spoločenstva (tretí železničný balíček)
- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o spoločných pravidlách v oblasti bezpečnostnej ochrany civilného letectva
- Návrh nariadenia Rady o zriadení spoločného podniku na realizáciu európskeho systému riadenia letovej prevádzky novej generácie (SESAR)
- Oznámenie Komisie o podpore vnútrozemskej vodnej dopravy NAIADES – Integrovaný európsky akčný program pre vnútrozemskú vodnú dopravu
- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o prístupe na trh s prístavnými službami
- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zvýšení bezpečnosti dodávateľského reťazca (v námornej a leteckej doprave)
- dohody o vonkajších vzťahoch Európskeho spoločenstva s tretími krajinami v oblasti civilnej leteckej dopravy (USA, Ruská federácia, Ukrajina, Čile, Čína, tzv. dohody ECAA – Albánsko, Macedónsko, Moldavsko, Maroko, Austrália, Srbsko a Čierna Hora, Nórsko, Island)

Z nelegislatívnych aktivít možno spomenúť:

- Strednodobé vyhodnotenie Európskeho akčného programu pre bezpečnosť na cestách, ktorého aktivity sú zamerané na splnenie stanoveného náročného cieľa - zníženie počtu usmrtených osôb pri dopravných nehodách o 50 % do roku 2010 oproti stavu v roku 2002 – vo Verone v roku 2004
- prijatie Dohody medzi Európskym spoločenstvom železníc (CER) a Európskou federáciou pracovníkov v doprave (ETF) o niektorých aspektoch pracovných podmienok mobilných pracovníkov, ktorí pôsobia v interoperabilnej cezhraničnej doprave
- aktivity na zavedenie Globálneho navigačného satelitného systému (GNSS)

V rámci budovania a rozvoja cestnej infraštruktúry sa z Kohézneho fondu realizuje viacero významných projektov, ako je napríklad projekt diaľničného úseku D1 Bratislava, Viedenská cesta – Prístavný most , ktorý už bol daný do užívania v decembri 2005, či diaľničný úsek D1 Mengusovce – Jánovce, ktorý je vo výstavbe.

V oblasti železničnej infraštruktúry sú schválené štyri projekty pre financovanie z Kohézneho fondu: modernizácia železničnej trate v úseku Bratislava Rača – Šenkvice, modernizácia železničnej trate v úseku Šenkvice - Cífer, modernizácia železničnej trate v úseku Trnava – Piešťany a modernizácia železničnej trate v úseku Piešťany - Nové Mesto nad Váhom.

V oblasti leteckej infraštruktúry sú projekty financované zo štrukturálnych fondov: inštalácia bezpečnostného systému na letiskách Poprad - Tatry, Piešťany, Sliač a Žilina.

Prioritnou oblasťou do budúcnosti sa javí správne a efektívne implementovanie projektov v oblasti dopravy. Medzi otvorené témy, ktoré v súčasnosti rezonujú v pracovných skupinách pre dopravu, je ochrana cestujúcich (pre všetky dopravné modalít) a zabezpečenie rovnakého štandardu služieb pre všetkých cestujúcich, hlavne čo sa týka medzinárodnej dopravy). Ďalšou veľmi významnou otázkou, ktorá je aj jednou z priorit Bielej knihy o dopravnej politike Európskej únie, je cestná bezpečnosť. V tomto kontexte sa javí ako bezprostredná priorita do najbližšej budúcnosti strednodobé hodnotenie Bielej knihy a načrtnutie tých otvorených otázok, ktoré je potrebné riešiť – ochrana práv cestujúcich a bezpečnosť. Medzi ďalšie dôležité témy patrí diskusia o tzv. treťom železničnom balíčku, ktorého jedným z hlavných cieľov je ďalšia liberalizácia v železničnej doprave či nedávno predložený návrh o službách vo verejnom záujme v cestnej a železničnej doprave.

Návrh odporúčaní

Aktívna účasť na tvorbe európskej legislatívy v oblasti dopravy, pokračovanie v implementácii právnych predpisov Spoločenstva a sledovanie významných komunitárnych programov ako aj efektívne implementovanie prostriedkov z európskych fondov v oblasti dopravy.

Vypracovanie operačného programu doprava na nové programovacie obdobie 2007 – 2013.

3.5 Telekomunikácie a informačná spoločnosť

Kľúčovou snahou na úrovni EÚ v oblasti telekomunikácií je liberalizácia telekomunikačného trhu. I keď v prvom kroku na Slovensku nepriniesla očakávaný efekt výrazného zníženia cien a zvýšenia konkurencie, a to najmä kvôli nízkemu záujmu poskytovateľov telekomunikačných služieb, ako aj čiastočne kvôli výrazne dominantnému postaveniu spoločnosti spravujúcej telekomunikačnú infraštruktúru — skúsenosti z ostatných členských štátov ukazujú, že efekty liberalizácie telekomunikačného trhu sa prejavujú až v dlhšom časovom horizonte.

Internet a mobilné telefóny, ktoré v podstate pred 15 rokmi neboli prítomné, zrýchlili a rozšírili komunikačné schopnosti ľudstva, umožnili vysoký stupeň interakcie medzi osobami aj inštitúciami a to nezávisle na geografickej polohe zúčastnených strán. V rámci programov ako je eEurope sa EÚ snaží o sprístupnenie vysokorýchlostného internetového pripojenia čo najširším masám, a vytváraním bezpečnej infraštruktúry umožniť aj rozkvet elektronického obchodovania.

Koordinácie na úrovni EÚ sa za SR pre oblasti telekomunikácií a informačnej spoločnosti zúčastňuje MDPT SR. MDPT SR sa v agende telekomunikácií a informačnej spoločnosti zúčastňuje rokovaní dvoch pracovných skupín Rady: pracovnej skupiny pre telekomunikácie a informačnú spoločnosť a pracovnej skupiny pre poštové služby. Okrem toho sa MDPT SR zúčastňuje na rokovaniach pracovnej skupiny pre spoluprácu s políciou v oblasti telekomunikácií (attaché). MDPT SR je súčasne gestorom Rady pre dopravu a telekomunikácie.

Na vnútroštátnej úrovni je najdôležitejšou jednotkou pre realizáciu opatrení v súvislosti s rozhodovacími záležitosťami Európskej únie podskupina rezortnej koordináčnej skupiny MDPT SR pre telekomunikácie a poštové služby.

Ďalšou významnou aktivitou je účasť na činnosti Skupiny na vysokej úrovni pre správu internetu (HLIG), ktorá rieši najmä otázky verejnej politiky správy internetu, kde je žiaduca intervencia vlád a tiež potreba zahrnutia otázok, ktoré idú nad rámec mien a adries internetu (naming and addressing), schopnosť efektívnej účasti členských krajín na rovnakom základe v rámci mechanizmu rozšírenej spolupráce a ďalšie otázky medzinárodnej spolupráce.

V sledovanom období boli v orgánoch EÚ v tejto oblasti prijaté tieto významné legislatívne návrhy:

- Nariadenie Komisie (ES) č. 1654/2005 z 10. októbra 2005, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 874/2004, ktorým sa stanovujú **pravidlá verejnej politiky týkajúce sa implementácie a funkcií domény najvyššej úrovne .eu a zásady**, ktorými sa riadi registrácia (Text s významom pre EHP)

Novelou Nariadenia Komisie (ES) č. 874/2004, ktorou sa vykonáva nariadenie (ES) č. 733/2002 a ktorou sa stanovujú pravidlá verejnej politiky týkajúce sa implementácie a funkcií domény najvyššej úrovne „.eu“ a zásady, ktorými sa riadi registrácia. Článkom 8 nariadenia (ES) č. 874/2004 sa zavádzajú pravidlá verejnej politiky týkajúce sa geografických pojmov tým, že národné vlády zabezpečia konanie, ktoré umožní členským štátom, kandidátskym štátom a všetkým členom európskeho hospodárskeho priestoru požadovať registráciu a vyhradenie svojho názvu. Toto ustanovenie plne nezaručuje geopolitickú a jazykovú rozmanitosť Európskej únie a záujmy členských štátov a európskych občanov. Preto bolo potrebné, aby Komisia zmenila a doplnila nariadenie (ES) č. 874/2004 zodpovedajúcim spôsobom. Novelou sa aktualizujú názvy krajín a kódy alfa-2, ktoré zastupujú štáty a tiež sa ňou dopĺňa príloha k nariadeniu.

V nadväznosti na prijatú novelu nariadenia sa uvádza do prevádzky doména najvyššej úrovne „.eu“, prostredníctvom ktorej sa podnikateľským subjektom, verejným orgánom a občanom umožňuje zvoliť si pre ich internetovú stránku a adresu elektronickej pošty celoeurópske internetové meno. Vďaka prípone „.eu“ sa používateľom poskytuje možnosť vyjadriť celoeurópsku prítomnosť a ambície alebo spriaznenosť s celou Európou.

- Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 854/2005/ES z 11. mája 2005 **zakladajúce viacročný program Spoločenstva na podporu bezpečnejšieho používania internetu a nových online technológií** (Text s významom pre EHP)

Nakoľko počet internetových pripojení a používanie nových technológií, ako sú napríklad mobilné telefóny, v Spoločenstve stále významne rastie, naďalej existuje nebezpečenstvo, najmä pre deti, a zneužívanie uvedených technológií. Toto prijaté rozhodnutie zakladá program Spoločenstva na obdobie rokov 2005 – 2008 na podporu bezpečnejšieho používania internetu a nových online technológií najmä deťmi a na boj proti nezákonnému obsahu a obsahu nevyžiadanému konečným užívateľom. Účasť na programe je otvorená právnickým osobám usadeným v členských štátoch a v určitých prípadoch i mimo nich.

V sledovanom období na úrovni Európskeho parlamentu a Rady boli ďalej prerokované najmä tieto dokumenty:

- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady č. 89/522/EHS **o koordinácii určitých ustanovení zákonov, nariadení a správnych opatrení v členských štátoch týkajúcich sa prevádzkovania televízneho vysielania**

Smernica o televízii bez hraníc zabezpečuje minimálnu harmonizáciu vnútroštátnych právnych predpisov uplatňovaných pre služby týkajúce sa televízneho vysielania a tiež pre tieto služby v rámci EÚ, najmä:

- (1) zaistenie voľného pohybu služieb televízneho vysielania na vnútornom trhu EÚ s uplatňovaním princípu krajiny pôvodu;
- (2) zaistenie ochrany základných záujmov verejnosti prostredníctvom minimálnej harmonizácie existujúcich legislatívnych predpisov.
- (3) prispieva ku splneniu širších kultúrnych, sociálnych a ekonomických cieľov a ochranu základných ľudských práv a pluralizmu. Cieľom je tiež zabezpečiť rovnováhu medzi vysielateľmi a divákmi.

- Iniciatíva **i2010 – Európska informačná spoločnosť pre rast a zamestnanosť**

V júni 2005 publikovala Komisia správu „i2010: Európska informačná spoločnosť 2010“. Cieľom novej stratégie je odpovedať na výzvy, ktoré nastolila lisabonská stratégia, berúc pri tom do úvahy, že koncom roku 2005 sa ukončil akčný plán eEuropa 2005. Jej cieľom je tiež využiť príležitosť pre hospodársky rast a zamestnanosť v Európe prostredníctvom podpory otvoreného a konkurencieschopného digitálneho hospodárstva. Informačné a komunikačné technológie (IKT) sú kľúčovým prvkom obnovenej lisabonskej stratégie a cieľom i2010 je poskytnúť pre ne ucelenú stratégiu.

Implementácia sa uskutoční prostredníctvom regulačného rámca (implikácia na zmenu legislatívy), finančných nástrojov na podporu investícií do výskumu, podpore politiky pre inklúziu a kvalitu života.

- Príprava a realizácia **svetového summitu o informačnej spoločnosti (WSIS), ktorý sa konal v dňoch 16. – 18. novembra 2005 v Tunise**

Ťažiskovými témami Svetového summitu boli správa internetu a otázky digitalizácie.

1. Správa internetu

V priebehu Tuniského summitu bola dosiahnutá celosvetová politická dohoda, ktorá zabezpečuje ďalšiu internacionalizáciu správy internetu a zvýšenie medzivládnej spolupráce. V zmysle tejto dohody bolo vytvorené nové medzinárodné Fórum pre správu internetu (Internet Governance Forum – IGF), ktoré umožňuje diskutovať predstaviteľom vlád, súkromného sektora a občianskej spoločnosti politiku správy internetu. Dohoda ďalej umožňuje rozvoj globálnej aplikácie princípov v rámci politiky, koordinácie a manažmentu. Dohoda tiež otvára možnosti zapojenia ostatných vlád a zainteresovaným stranám podieľať sa na kľúčových otázkach architektúry internetu s ohľadom na top level domény, najmä .fr, .uk a .eu a tiež .com alebo .org.

2. Otázky digitalizácie

Výsledkom Tuniského summitu bola tiež dohoda, že je potrebné prioritizovať rozvoj a infraštruktúru nových informačných a komunikačných technológií (IKT). Tiež je potrebné zamerať sa na menej rozvinuté krajiny a zatriktívniť IKT a umožniť väčšiu digitalizáciu a zlepšenia a inovácie existujúcich finančných mechanizmov. V tomto kontexte bola prijatá aj Stratégia EÚ pre Afriku..

Na Svetovom summite o informačnej spoločnosti bolo konštatované, že sa podarilo splniť ciele dané mandátom schváleným v júni 2005. Výsledok summitu bol označený ako triumf EÚ, nakoľko návrh EÚ týkajúci sa správy internetu prijali USA a tiež aj krajiny Ázie a Afriky. Komisárka Redingová citovala z tlače USA, kde sa konštatovalo, že závery Tunisu majú pečiatku „Made in Europe“.

Vstup Slovenskej republiky do EÚ sa prejavil pozitívne aj v oblasti telekomunikácií, resp. informačných technológií, keď sa SR od mája 2004 zapojila ako právoplatný člen do čerpania finančných prostriedkov z komunitárnych programov v oblasti informačnej spoločnosti. Ide o programy: eTEN – podpora elektronických služieb, eContent, resp. eContent plus, SaferInternet plus. Finančná podpora je poskytovaná vo forme dotácií priamo predkladateľom projektov, jej výške je rôzna a závisí na type projektov pohybuje sa však od 10 do 50 % spolufinancovania. Čo sa týka úspešnosti Slovenska v spomenutých programoch, je možné konštatovať, že je na úrovni ostatných nových členských štátov EÚ.

Návrh odporúčaní

Aktívna účasť na výboroch Európskej komisie a pracovných skupinách Rady, pokračovanie v implementácii právnych predpisov Spoločenstva a sledovanie významných komunitárnych programov ako aj efektívne implementovanie prostriedkov z európskych fondov v informačnej spoločnosti.

3.6 Energetika

Základné ciele EÚ v oblasti energetiky predstavuje bezpečnosť dodávok, environmentálna udržateľnosť a konkurencieschoposť. Tieto ciele sú vzájomne prepojené a ich súčasné dosiahnutie navzájom podmienené. Cieľom EÚ je tiež dosiahnuť úplnú liberalizáciu trhu s elektrickou energiou a plynom, teda stav, keď si všetky firmy a všetky domácnosti budú mať možnosť slobodne si vybrať dodávateľa elektriny a plynu, pričom prevádzkovatelia elektrických sietí a plynovodov budú musieť za odplatu prepraviť elektrinu, resp. plyn všetkých dodávateľov, t. j. cieľom je vytvoriť spoločný, funkčný a efektívny vnútorný trh. V oblasti jadrovej energetiky je cieľom EÚ bezpečné nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom

Na národnej úrovni je oblasť energetiky vo vzťahu k EÚ koordinačne zabezpečená cez pravidelnú účasť a predkladanie relevantných materiálov v RKS MH SR v rámci SPS Energetika. MH SR zabezpečuje zriadenie medzirezortných pracovných skupín pre všetky výbory a pracovné skupiny Rady pre energetiku ako aj pre atómové otázky, ich vedenie a koordináciu, pôsobí ako kontaktný bod SR pre Energetickú chartu (SEA) a program IEE 2003-2006. Ďalej sem spadá koordinácia a riadenie Spoločného výboru SR a EBRD k problematike vyradovania V-1 (BIDSF), schvaľovanie projektov do BIDSF. Problematikou ropných zásob sa zaoberá Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky.

Na európskej úrovni bola SR zapojená do rozhodovacieho procesu EÚ na všetkých úrovniach Rady, EK a EP, zároveň prostredníctvom priamej účasti expertov MH SR a Úradu jadrového dozoru SR (ÚJD SR), na zasadnutiach pracovných skupín Rady. Základné PS sú PS pre energetiku, PS pre atómové otázky, ad hoc PS pre jadrovú bezpečnosť a ad hoc PS pre štruktúrne činnosti. Špeciálnu kategóriu tvorí pracovná skupina Rady EÚ pre energetiku na vysokej úrovni, za účasti generálnych riaditeľov pre energetiku.

Vypracovanie podkladov pre inštrukcie do COREPER 1 a 2 zabezpečovalo MH SR v spolupráci s dotknutými ústrednými orgánmi štátnej správy (napr. ÚJD SR) prostredníctvom účasti na Komisii pre záležitosti EÚ. Gestorom Rady ministrov pre dopravu, telekomunikácie a energetiku je tiež MH SR.

Dôležité sú aj komitologické výbory a pracovné skupiny Komisie priamo sa dotýkajúce legislatívnej činnosti v SR, na ktorých sa zúčastnili experti MH SR a Slovenskej energetickej agentúry (SEA) a sú prierezovo koordinované z MH SR. K smernici 2002/91/ES sú to Komitologický výbor pre riadenie strany spotreby a podvýbor pre monitorovanie práce CEN. K smernici 2004/8/ES je to Komitologický výbor pre kombinovanú výrobu (MH SR, SEA). K nariadeniu 1995/2236/ES a k rozhodnutiu 2003/1229/ES je to TEN-E finančný výbor a k rozhodnutiu 2003/1229/ES je to TEN-E regulačný výbor. MH SR zabezpečovalo ďalej účasť v pracovnej skupine EK pre energetické štítkovanie, Energy star, skupina finančných analytikov pre energetiku, a riadiaci výbor pre komunitárny program Inteligentná energia - Európa 2003-2006, účasť v PS Energetickej charty, zastupovanie SR na Madridskom a Amsterdamskom fóre. Spolu s Úradom pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO) bola zabezpečená účasť na regulačných fórach ERGEG pre elektrinu a plyn. Účasť MH SR na zhromaždení prispievateľov do fondu BIDSF. MH SR zabezpečovalo aj komunikáciu a podklady pre zasadnutia výboru ITRE EP.

Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky sa zúčastňuje zasadani príslušných výborov IEA (SEQ- Standing Group on Emergency Questions, SOM- Standing Group on Oil Market, MNC - Výbor pre nečlenské krajiny), prezentuje a pravidelne informuje o vývoji v Slovenskej republike. V rámci týchto zasadnutí prebiehajú aj odborné konzultácie spojené s prístupovým procesom Slovenskej republiky na plnohodnotné členstvo v Medzinárodnej energetickej agentúre (IEA).

Legislatívne dokumenty s významom pre SR schválenými za druhý rok členstva:

- Smernica EP a Rady 2005/32/ES zo 6. júla 2005 o zriadení rámca pre stanovenie požiadaviek ekologického projektovania výrobkov využívajúcich energiu a novelizujúcej smernicu Rady 92/42/EHS
Smernica ustanovuje právny rámec pre implementáciu opatrení vo forme požiadaviek na projektovanie výrobkov, ktoré by zohľadňovali energetické a environmentálne vplyvy a dopady počas celej životnosti výrobkov spotrebúvajúcich energiu už vo fáze ich návrhu. Tým by sa mala znižovať energetická náročnosť výroby, prevádzky a likvidácie týchto výrobkov s hlavným dôrazom kladeným na ich energetickú efektívnosť. Pre tento účel sa pripravujú právne predpisy na vytvorenie schém pre energetické štítkovanie a stanovujú sa minimálne technické požiadavky na 19 skupín výrobkov. Proces si vyžiada aj ďalšie legislatívne zmeny v zákone o zhode. Slovenská republika sa aktívne zúčastňuje vytvorenia Konzultačného fóra a Riadiaceho výboru smernice.
- Smernica EP a Rady 2006/32/ES z 5. apríla 2006 o účinnosti konečného využitia energie a energetických službách
Smernica zavádza povinnosť členských štátov dosiahnuť úspory energie vo výške 1% ročne z predošlej spotreby energie počas 9 rokov. Tento indikatívny cieľ si vyžiada významné nové opatrenia v sektore energetiky smerujúce k dosiahnutiu stanovených úspor a vytvorenia trhu s energetickými službami. Pre tento účel bude potrebné vytvoriť novú legislatívu, zaviesť programy úspor energie, vytvoriť podmienky podporujúce

vznik a rozvoj podnikov poskytujúcich energetické služby a podstatne zlepšiť systém štatistického sledovania konečnej spotreby energie. Slovenská republika sa aktívne zúčastňovala procesu prípravy a prijímania predmetnej smernice, kde spolu s ostatnými členskými štátmi obhajovala potrebu zaviesť indikatívne ciele úspor, ktoré poskytujú väčšiu flexibilitu ako záväzné ciele požadované Európskou komisiou.

- Smernica EP a Rady 2005/89/ES z 18. januára o bezpečnosti dodávky elektriny a investovaní do infraštruktúry
- Rozhodnutie Komisie zo 14. júna 2005 o pristúpení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu k Spoločnému dohovoru o bezpečnosti nakladania s vyhoreným palivom a bezpečnosti nakladania s rádioaktívnym odpadom
- Rozhodnutie Komisie z 25. novembra 2005 o pristúpení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu k Dohovoru o pomoci v prípade jadrovej havárie alebo radiačnej krízovej situácie
- Rozhodnutie Komisie z 25. novembra 2005 o pristúpení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu k Dohovoru o včasnom oznamovaní jadrovej havárie
- Nariadenie Rady o implementácii Protokolu č.9 o Jadrovej elektrárni Bohunice V1 v Slovenskej republike, ktorý je prílohou Aktu o podmienkach vstupu Českej republiky, Estónskej republiky, Cyperskej republiky, Lotyšskej republiky, Litovskej republiky, Maďarskej republiky, Maltskej republiky, Poľskej republiky, Slovinskej republiky a Slovenskej republiky

Rokovania sa ešte neukončili u týchto dôležitých dokumentov:

- Nariadenie EP a Rady stanovujúce všeobecné pravidlá pre udeľovanie finančnej pomoci Spoločenstva v oblasti transeurópskych dopravných a energetických sietí pozmeňujúce nariadenie Rady č.2236/95
- Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú usmernenia pre transeurópske energetické siete a ktorým sa ruší rozhodnutie 96/391/ES a 1229/2003/ES“
- Zmenený a doplnený návrh smernice Rady (Euratom) ustanovujúcej základné záväzky a všeobecné princípy bezpečnosti jadrových zariadení.
- Zmenený a doplnený návrh smernice Rady (Euratom) o bezpečnom nakladaní s vyhoreným jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom
- Návrh smernice Rady o dohľade a kontrole zásielok rádioaktívneho odpadu a vyhoreného jadrového paliva
- Založenie nástroja pre jadrovú bezpečnosť – Návrh nariadenia Rady pre ustanovenie nástroja pre jadrovú bezpečnosť
- Nový rámec pre Euratom Safeguards

Okrem toho bolo Európskou komisiou v období od 1. mája 2005 do 30. apríla 2006 prijatých niekoľko významných dokumentov nelegislatívneho charakteru:

- Zelená kniha o energetickej efektívnosti
- Akčný plán pre biomasu
- Zelená kniha o bezpečnej, konkurencieschopnej a trvalo udržateľnej energetike pre Európu

Významnou súčasťou energetiky EÚ sú medzinárodné vzťahy v oblasti energetiky, ktoré sa rozvíjali aj v rámci partnerstiev a dialógov: Dialóg EÚ – Rusko, Dialóg EÚ- OPEC,

v oblasti jadrovej energetiky aj EÚ-Čína, EÚ-Japonsko, KEDO. Regionálna spolupráca v oblasti energetiky v regióne Baltického mora (BASREC).

V rámci implementácie legislatívy EÚ vyplynula SR povinnosť podávania správ o transpozícii a implementácii jednotlivých právnych aktov. Konkrétne ide o povinnosti podávania správ vyplývajúce z Nariadenia Komisie č. 2386/96 zo 16. decembra 1996, ktorým sa uplatňuje nariadenie Rady č. 736/96 z 22. apríla 1996 o informovaní Komisie o investičných projektoch v záujme spoločenstva v odvetviach ropy, zemného plynu a elektriny; z článku 4 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/30/ES zo dňa 08.05.2003 o podpore používania biopalív alebo iných obnoviteľných palív v doprave; z článku 5 smernice Európskeho parlamentu a rady 2003/55/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom; z článku 4 smernice Európskeho parlamentu a rady 2003/54/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou; článku 3 smernice 2001/77/ES z 27. septembra 2001 o podpore elektrickej energie vyrábanej z obnoviteľných zdrojov energie na vnútornom trhu s elektrickou energiou.

Kvôli možným dopadom pre SR do budúcnosti je potrebné sledovať dokumenty obsiahnuté v pracovných programoch predsedníctva a EK, z ktorých vyplývajú priority EÚ na najbližší polrok, resp. rok. V energetike sú okrem prerokovaných materiálov v PS Rady pre energetiku definované priority v pracovnom program EK. Na prvom mieste je energetická efektívnosť, ku ktorej EK vydala Zelenú knihu o energetickej efektívnosti. V roku 2006 by mal na ňu mal nadviazať Akčný plán pre energetickú efektívnosť. Aj vzhľadom na krízu v oblasti zásobovania plynom zo začiatku roku 2006 sa naďalej zvyšuje význam opatrení a iniciatív ER a EK zabezpečujúcich zvyšovanie bezpečnosti dodávok energie. Ďalej nasledujú rozvoj obnoviteľných zdrojov energie (zriadenie diskusného fóra, akčný plán pre biomasu), vnútorný trh s energiou, trh s uhl'ovodíkmi, spolupráca s Medzinárodnou energetickou agentúrou (hlavne nové ČŠ a podpora ich vstupu do IEA), čisté vozidlá a program pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP). Z pohľadu SR je potrebné venovať adekvátnu pozornosť procesu vyradovania jadovoenergetických zariadení, najmä JE V-1, bezpečnosti nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom a príprave podporných programov hlavne zo štrukturálnych fondov.

Návrh odporúčaní

Keďže je pre Slovensko energetika veľmi dôležitým odvetvím, je potrebné i v budúcnosti sústrediť pozornosť na oblasť bezpečnosti dodávok energie, budovanie energetickej infraštruktúry, programy jadrovej bezpečnosti, energetickej efektívnosti a využívaníu možnej finančnej pomoci z fondov EÚ. Na úrovni EÚ je potrebné aktívne sledovať záujmy Slovenska v tejto oblasti, najmä s dôrazom na vyššie uvedené témy riešené v rámci Slovenska vrátane zabezpečenia financovania odstavenia a likvidácie JE V1 Jaslovské Bohunice. Bude potrebné zabezpečiť adekvátne finančné a personálne kapacity za účelom implementácie smerníc o podpore výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov, biopalív a od roku 2007 aj smernice o energetických službách, kde napriek formálnej transpozícii nastali problémy s reálnym dosiahnutím cieľov týchto smerníc a je zrejmé, že bez podporných programov tieto ciele dosiahnuté nebudú, z čoho by vyplynuli príslušné právne opatrenia zo strany EK.

3.7 Hospodárska súťaž a štátna pomoc

3.7.1 Hospodárska súťaž

Hospodárska súťaž prináša znižovanie cien, zvyšovanie kvality, zefektívňuje výrobu a prináša technickú inováciu. Kľúčovým bodom v tomto procese je vytvorenie efektívne fungujúceho vnútorného trhu EÚ. Vytvorením funkčného vnútorného trhu je potom možné realizovať ďalšie d'alekosiahle ciele Európskej únie, ako je ďalší rozvoj a hospodársky rast.

Oblasť hospodárskej súťaže patrí do právomoci Protimonopolného úradu SR. Vzhľadom na početnosť a charakter materiálov patriacich do gescie úradu, úrad nemá vytvorenú rezortnú koordinačnú skupinu. Úlohy RKS plní odbor legislatívno-právny a európskych záležitostí ad hoc v kooperácii s ostatnými príslušnými odbormi úradu.

Úrad sa podieľa na prijímaní legislatívy EÚ najmä prostredníctvom odborných pracovných skupín Komisie, v ktorých pôsobia delegovaní zástupcovia úradu. Úrad je tiež zastúpený na rokovaní Komisie pre európske záležitosti. V posudzovanom období sa pracovníci úradu zúčastnili viacerých rokovaní plenárneho výboru European Competition Network (ECN) ako aj rokovaní poradných výborov, napr. zasadania podskupiny pre telekomunikácie, zneužívanie dominantného postavenia alebo energetiku.

Úrad sa tiež zapája do činnosti Výboru pre hospodársku súťaž OECD a pracovných skupín, resp. diskusných fór International Competition Network (ICN).

Väčšina európskej súťažnej legislatívy je schvaľovaná Komisiou. V zmysle Nariadenia č. 1/2003 má úrad ako súťažný orgán SR ako aj súdy SR kompetenciu priamej aplikácie komunitárneho práva - čl. 81 a 82 Zmluvy v prípade, že posudzované protisúťažné praktiky môžu mať vplyv na obchod medzi členskými štátmi EÚ. Úrad v predmetnom období konal vo veci porušenia čl. 81 Zmluvy – dohody obmedzujúce súťaž - v prípadoch týkajúcich sa sektoru stavebníctva a v oblasti poskytovania profesijných služieb. Vo veci porušenia čl. 82 – zneužívanie dominantného postavenia - sa jednalo o prípady z oblasti železničnej prepravy a telekomunikácií.

V prípadoch aplikácie článkov 81 a 82 Zmluvy prebiehajú konzultácie a výmena informácií medzi úradom a komisiou v zmysle Nariadenia č. 1/2003, ktoré slúžia na to, aby bol zabezpečený konzistentný postup európskych súťažných inštitúcií. V prípade koncentrácií sa uplatňuje aj tzv. referral system – výmena informácií a prípadné postúpenie prípadu tomu súťažnému orgánu, ktorý je najlepšie umiestnený (alokovaný) pre riešenie konkrétnej koncentrácie.

V čase od 1. mája 2005 až do 30. apríla 2006 nebola schválená Komisiou ani Radou žiadna legislatívna norma, ktorú by mal úrad povinnosť implementovať do slovenského právneho poriadku.

I napriek skutočnosti, že všeobecné zásady efektívneho súťažného režimu v rámci slovenskej ekonomiky boli už v minulosti vytvorené a mechanizmus politiky hospodárskej súťaže je už dlhodobo súčasťou nášho ekonomického priestoru, oblasť budovania súťažnej kultúry a súťažná advokácia zostáva otvorenou otázkou a problémom, ktorému je potrebné sa venovať, a to najmä na regionálnej úrovni.

Návrh odporúčaní

V súlade s trendom v EÚ a z dôvodu prehodnotenia spôsobu regulácie, ktorá v čoraz väčšej miere zohľadňuje súťažné princípy, je potrebné zlepšovať spoluprácu a koordináciu s jednotlivými špeciálnymi regulátormi. V nasledujúcom období je tiež potrebné venovať pozornosť ekonomickým analýzám a testom pri hodnotení dopadov na trh v súlade s novým prístupom Európskej komisie. Význam sa kladie aj na podporu tzv. „private enforcement“ - uplatnenia nárokov fyzických alebo právnických osôb, ktoré im vyplývajú z pravidiel ochrany hospodárskej súťaže prostredníctvom súdov.

3.7.2 Štátna pomoc

Nadväzne na prijatý Akčný plán štátnej pomoci Európska komisia realizuje reformu politiky štátnej pomoci. Cieľom EK je, aby pravidlá štátnej pomoci lepšie prispievali k trvalo udržateľnému hospodárskemu rastu, konkurencieschopnosti, sociálnej a regionálnej súdržnosti a k ochrane životného prostredia. Politika štátnej pomoci sa modernizuje v kontexte lisabonskej stratégie hospodárskeho rastu a zamestnanosti.

Žiadosti o schválenie poskytnutia štátnej pomoci predkladajú poskytovatelia štátnej pomoci Komisii prostredníctvom Ministerstva financií SR s výnimkou žiadostí o poskytnutie investičných stimulov, ktoré predkladá Komisii priamo Ministerstvo hospodárstva SR. Ministerstvo financií SR koordinuje štátnu pomoc vo vzťahu k poskytovateľom štátnej pomoci v Slovenskej republike a vo vzťahu k Európskej únii.

V marci 2006 EK prijala usmernenie o národnej regionálnej pomoci na roky 2007-2013 (ďalej len „usmernenie“). Slovenská republika sa zúčastnila na jeho tvorbe formou aktívnej účasti na rokovaní Poradného výboru Komisie pre štátnu pomoc (MF SR).

Podľa usmernenia v Slovenskej republike budú od 1.1.2007 oprávnené na regionálnu pomoc len tri doterajšie regióny Slovenska na úrovni NUTS II s nasledovnými maximálnymi intenzitami štátnej pomoci:

- Západné Slovensko : 40 % z oprávnených nákladov,
- Stredné Slovensko : 50 % z oprávnených nákladov,
- Východné Slovensko: 50 % z oprávnených nákladov.

V nadväznosti na usmernenie Slovenská republika v súlade s čl. 88 ods. 3 zmluvy o ES oznámi EK novú regionálnu mapu Slovenskej republiky. V rámci novej národnej regionálnej mapy Slovenská republika uplatní požiadavku oprávnenosti na poskytovanie štátnej pomoci aj pre región na úrovni NUTS III Bratislavský kraj na úrovni minimálne 10 % (najviac 15 %) vzhľadom na to, že susedí s regiónom západné Slovensko, ktoré bude oprávneným na podporu podľa čl. 87 ods. 3 písm. a) zmluvy o ES so stropom intenzity pomoci 40 %.

V súlade s usmernením Slovenská republika musí prijať primerané opatrenia týkajúce sa prispôsobenia existujúcich schém regionálnej pomoci a časového obmedzenia ich uplatňovania pre poskytovanie regionálnej pomoci po 31. decembri 2006. Rovnako musí upraviť schémy environmentálnej pomoci a iných existujúcich schém štátnej pomoci s cieľom zabezpečiť, aby akékoľvek regionálne bonusy boli po 31. decembri 2006 poskytované v súlade s novou mapou regionálnej pomoci, ktorú schváli EK.

Návrh odporúčaní

- naďalej sa aktívne zúčastňovať tvorby európskej legislatívy v oblasti štátnej pomoci, a to najmä nariadenia o aplikácii čl. 87 a 88 Zmluvy o ES na štátnu pomoc pre malé a stredné podniky podnikajúce v poľnohospodárstve, nariadenia EK (ES) o uplatňovaní čl. 87 a 88 zmluvy o ES na národnú regionálnu investičnú pomoc (návrh nariadenia o skupinovej výnimke) a nariadenia EK (ES) o uplatňovaní čl. 87 a 88 zmluvy o ES pri pomoci de minimis.
- zabezpečiť, aby poskytovatelia štátnej pomoci presunuli dôraz z administratívne a časovo náročných individuálnych notifikácií na notifikáciu jednotlivých všeobecne záväzných právnych predpisov, podľa ktorých bude možné štátnu pomoc poskytovať, pretože po ich schválení EK budú predstavovať schémy štátnej pomoci.

3.8 Hospodárske a menové záležitosti

Účelom vytvorenia hospodárskej a menovej únie je efektívnejšia integrácia ekonomík členských štátov. Zahŕňa vzájomnú koordináciu hospodárskych politik, kde dôležitú úlohu zohráva Európska komisia. Cieľom je zabezpečiť vyrovnaný a vyvážený rast ekonomík v neposlednom rade s dôrazom na sociálny a environmentálny rozmer. Členské štáty, ktoré splnia dopredu stanovené, tzv. maachstrichtské kritériá, majú právo prijať jednotnú menu euro a vstúpiť do tzv. eurozóny.

Rámcové pravidlá koordinácie fiškálnej politiky sú určené v Zmluve o založení Európskeho spoločenstva, ktorá ustanovuje, že „členské štáty EÚ považujú svoje hospodárske politiky za vec spoločného záujmu a koordinujú ich v rámci Rady EÚ“. Doplnením a spresnením ustanovení Zmluvy o založení ES v oblasti fiškálnej politiky je Pakt stability a rastu.

Gestorom tejto problematiky je MF SR. Rozhodovacím orgánom pre hospodárske a finančné záležitosti je Rada pre hospodárske a finančné záležitosti (ECOFIN – Economic and Financial Affairs). Jej zasadani sa zúčastňuje podpredseda vlády a minister financií SR.

Konvergenčný program Slovenska na roky 2005 až 2010

Zo Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva a z členstva v Hospodárskej menovej únii od 1. mája 2004 vyplýva pre Slovenskú republiku pred prijatím eura povinnosť pravidelne k 1. decembru vypracovať a následne Európskej komisii predložiť na posúdenie dokument „Konvergenčný program Slovenska“. Členské štáty EÚ, ktoré prijali jednotnú menu euro, vypracovávajú a predkladajú dokument „Program stability“.

Konvergenčný program Slovenska do roku 2010 schválený vládou SR uznesením č. 949 z 30.11.2005 nadväzuje na prvý konvergenčný program z mája 2004 a jeho aktualizáciu z novembra 2004. Dokument vychádza z revidovaného Paktu stability a rastu a predstavuje tri hlavné ciele, a to v oblasti fiškálnej, menovej a trhu práce:

- Strednodobým fiškálnym cieľom je znížiť deficit verejných financií aj so započítaným vplyvom dôchodkovej reformy na 3% HDP v roku 2007 a do roku 2010 na úroveň 0,9% HDP, čo je v súlade s rozpätím, ktoré odporúča Európska komisia pre Slovensko v rámci reformy Paktu stability a rastu.

- Vstup do eurozóny, Slovensko patrí v súčasnosti medzi krajiny, ktoré sú členmi HMÚ s udelením dočasnej výnimky pre používanie jednotnej meny euro.
- Zvyšovanie zamestnanosti o 1 - 2% ročne.

Rada ECOFIN-u na svojom zasadaní dňa 24. januára 2006 potvrdila, že Konvergenčný program Slovenska dodržiava cestu úpravy deficitu stanovenú v odporúčaniach Rady podľa čl. 104 (7) Zmluvy o založení ES a odporúča:

- v kontexte výsledkov rastu posilniť úsilie v úprave štrukturálneho deficitu, aby sa urýchlilo dosiahnutie strednodobého cieľu;
- upevniť záväzný charakter strednodobých stropov na výdavky pre centrálnu vládu.

Menová politika

V menovej oblasti je subjektom výkonu menovej politiky EÚ Európsky systém centrálnych bánk, ktorého integrálnou súčasťou je aj Národná banka Slovenska. Výkon menovej politiky je zverený Eurosystemu, ktorý sa skladá z národných centrálnych bánk eurozóny a Európskej centrálnej banky (ECB). Keďže SR ešte nevstúpila do eurozóny, NBS nie je súčasťou Eurosystemu. Guvernér NBS zatiaľ vstupuje do rozhodovacieho procesu z pozície člena Generálnej rady - dočasného rozhodovacieho a konzultatívneho orgánu ECB. V jeho kompetencii je prispievať k plneniu poradných funkcií ECB, zhromažďovaniu štatistických informácií, podávaniu správ o činnosti ECB a plneniu úloh ECB v rôznych oblastiach. Plnenie konkrétnych úloh ESCB je zabezpečované taktiež prostredníctvom výborov ESCB, na práci ktorých sa zúčastňujú odborníci z NBS. Národná banka Slovenska konzultovala s ECB prípravu viacerých noriem v oblasti svojej kompetencie.

Národný plán zavedenia eura v SR

Počas druhého roku členstva v EÚ sa v súlade s *Konvergenčným programom Slovenskej republiky* a *Menovým programom NBS* uskutočňovali postupné prípravné kroky, vedúce najmä k plneniu konvergenčných kritérií, ktoré umožnia vstup SR do eurozóny k 1. januáru 2009. V tejto súvislosti vláda SR 6. júla 2005 schválila *Národný plán zavedenia eura v SR*, ktorý predstavuje jednotlivé kroky, ktoré je potrebné uskutočniť pre bezproblémové a úspešné zavedenie a používanie eura v celom hospodárstve SR. Najvýznamnejšou udalosťou v rámci prípravy zavedenia eura v SR bol **vstup slovenskej koruny do Mechanizmu výmenných kurzov ERM II** dňa 28. novembra 2005 po dohode ministrov financií krajín eurozóny, prezidenta ECB a ministrov financií a guvernérov centrálnych bánk Cypru, Dánska, Estónska, Litvy, Lotyšska, Malty, Slovinska a Slovenska. Centrálna parita koruny voči euru bola stanovená na úrovni 1 euro = 38,4550 Sk. Koruna bude v ERM II využívať štandardné flukтуаčné pásmo $\pm 15\%$ okolo centrálnej parity. Spodná hranica pre povinné intervencie je 32,6868 SKK/EUR a horná hranica je 44,2233 SKK/EUR. Slovensko neprijalo žiadne jednostranné záväzky, ktoré by obmedzovali flexibilitu kurzu prísnejšie ako pásmo $\pm 15\%$ okolo centrálnej parity.

Pri vstupe do ERM II sa Slovensko zaviazalo:

- podporovať taký vývoj miezd, ktorý bude v súlade s rastom produktivity práce,
- naďalej uskutočňovať zdravú fiškálnu politiku, ktorá podporí hospodársku stabilitu, nízku infláciu a konvergenčný proces,
- k rozpočtovej disciplíne, ktorá bude založená na opatreniach trvalého charakteru,
- k sprísneniu fiškálnej pozície v prípade, že to bude nevyhnutné,
- k štrukturálnym reformám na ďalšie posilnenie flexibility hospodárstva a zníženie nezamestnanosti,
- k ostražitosti voči rizikám príliš rýchleho rastu úverov v ekonomike.

Vstup do ERM II je zo strany európskych partnerov potvrdením, že hospodárska politika na Slovensku vytvára stabilné prostredie. Kurzová stabilita jednotlivých štátov Európskej únie je spoločným záujmom všetkých členov. Členstvo v ERM II a stanovená centrálna parita by mali prispieť k relatívne stabilnému vývoju slovenskej koruny a nominálnej konvergencii. Zároveň podporia aj stabilný rozvoj slovenského hospodárstva. Udržanie kurzovej stability bude spoločnou zodpovednosťou vlády SR a Národnej banky Slovenska. Pri napĺňaní tohto cieľa má NBS k dispozícii verbálne a devízové intervencie, úrokové sadzby a v hraničných prípadoch je možné využiť aj spoločné intervencie eurosystému. Úlohou vlády SR v tomto ohľade je nevytvárať v ekonomike nerovnováhy a zachovávať zdravé rozpočtové hospodárenie. Úspešným naplnením aj kurzového kritéria štát preukáže, že hospodárstvo vie flexibilne reagovať na šoky. Pri dlhodobom stabilnom kurze bude navyše jednoduchšie určiť optimálny konverzný kurz pri zavedení eura. Vstupom do ERM II sa začína druhá etapa procesu zavedenia eura. Táto etapa by sa mala skončiť splnením maastrichtských konvergenčných kritérií. Završením celého procesu bude prijatie eura ako zákonného platidla v Slovenskej republike.

V novembri 2005 bola vyhlásená verejná anketa o výtvarných návrhoch na slovenské strany eurových mincí. Na základe výsledkov hlasovania občanov Banková rada NBS v decembri 2005 rozhodla o výtvarnom prevedení národnej strany eurových mincí.

Rozšírenie eurozóny

Európska komisia zverejnila 4. novembra 2005 Druhú správu o praktickej príprave na budúce rozšírenie eurozóny, v ktorej zhodnotila pokrok pri praktickej príprave na zavedenie eura v nových členských štátoch Európskej únie. *Slovensko sa v správe umiestnilo na 1. mieste v celkovom hodnotení 38 ukazovateľov, z ktorých 30 už splnilo (tzn. boli prijaté základné rozhodnutia) alebo sú v procese plnenia (tzn., že sa nimi zaoberáme).* Slovensko bolo pri hodnotení národných plánov zavádzania eura ako jediné hodnotené uspokojivo. Pri všetkých ostatných krajinách vyčítala Komisia nekomplexnosť plánov zavedenia eura. Slovensko je pozitívne hodnotené aj z hľadiska existencie komunikačnej stratégie, pretože Komisia poukazuje na negatívne dosahy zlej informovanosti obyvateľstva a podnikateľskej sféry o zmenách, ktoré zavedenie eura prináša. Pozitívne pre Slovensko vyznieva aj zahrnutie všetkých spoločenských zložiek do prípravy a implementácie Národného plánu zavedenia eura. Celkové hodnotenie SR v správe vyznieva mimoriadne pozitívne. Podľa Komisie príprava na zavedenie eura v SR dobre pokročila. Situácia v SR je uspokojivá, keďže krajina prijala komplexný Národný plán zavedenia eura s jasným usmernením pre sektory, ktorý bude pravidelne aktualizovaný.

3.9 Finančná kontrola a vnútorný audit

Vzhľadom na obrovské sumy finančných prostriedkov, ktoré plynú medzi rozpočtom Európskej únie a členskými štátmi, a v prvom rade v spojení s čerpaním prostriedkov zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu, plní finančná kontrola ich toku a použitia nezastupiteľnú úlohu. Jej základom je systematické overovanie použitia verejných prostriedkov vo všetkých časových etapách a na všetkých úrovniach použitia.

Na európskej úrovni prezentuje záujmy SR Ministerstvo financií SR, ktoré je podľa vecnej príslušnosti ústredného orgánu štátnej správy pre finančnú kontrolu a vnútorný audit zapojené do prípravy dokumentov legislatívneho a nelegislatívneho charakteru prerokovávaných na rokovaníach Výboru stálych zástupcov Coreper 2, pracovnej skupiny Rady pre boj proti podvodom a pracovnej skupiny Rady pre štrukturálne opatrenia.

Na vnútroštátnej úrovni zástupcovia sekcie systému verejnej vnútornej finančnej kontroly (SSVVFK) sú členmi rezortnej koordinačnej skupiny, zúčastňujú sa na jej rokovaníach, pripomienkujú a pripravujú požadované materiály.

V tejto oblasti sa počas uplynulého roka nenachádzali dokumenty priority I. stupňa, dôležitosť bola venovaná procedúre menovania generálneho riaditeľa OLAF, Cestovnej mape k integrovanému rámcu vnútornej kontroly vrátane zavádzania „Single Audit“ a súvisiacim otázkam.

Do budúcnosti, v súlade s plnením podmienok z prístupovej zmluvy do EÚ vytvorila SR účinný systém verejnej vnútornej finančnej kontroly (VVFK), ktorého cieľom je ochrana verejných prostriedkov (t. j. prostriedkov štátneho rozpočtu, prostriedkov EÚ, vrátane iných prostriedkov zo zahraničia na financovanie projektov na základe medzinárodných zmlúv, ktorými je SR viazaná) a tiež finančných záujmov Európskych spoločenstiev. Tento systém VVFK bude Slovenská republika ďalej rozvíjať v súlade so získanými poznatkami z praxe a tiež s rozvojom národnej a európskej legislatívy.

V súvislosti s programovým obdobím 2007–2013 je potrebné vykonať kapacitné plánovanie riadiacich a kontrolných štruktúr a zohľadniť nárast finančných prostriedkov a súbeh čerpania prostriedkov tak, aby nedošlo k ohrozeniu absorpčnej kapacity SR. Okrem toho je potrebné naďalej zlepšovať koordináciu, výmenu informácií a spoluprácu medzi zainteresovanými rezortmi a koordinovane zabezpečiť spoločné presadzovanie záujmov SR. V spolupráci s krajinami V 4 a EU 10 vyjednávať rovnaké podmienky ako pre EU 15 (staré ČS), tak aby platili rovnaké, nediskriminačné pravidlá.

Na základe podpísaných Administratívnych dohôd o spolupráci vo vnútornom audite štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu medzi EK a SR bude potrebné poskytovať aj v budúcnosti potrebnú súčinnosť pri výkone auditov zo strany Európskej komisie, zároveň zasielať EK ročné plány vnútorného auditu a následných finančných kontrol, strategický plán vnútorného auditu, ročné správy o výsledkoch vnútorného auditu, výsledkoch následných finančných kontrol vrátane informácií o zmenách v riadiacich a kontrolných systémoch a iných relevantných skutočnostiach týkajúcich sa systému verejnej vnútornej finančnej kontroly.

Návrh odporúčaní

Priebežne sledovať strategické záujmy ES a zabezpečiť ich prepojenie s prioritami SR .

3.10 Kultúra a audiovizia

Podpora národnej a európskej kultúry vo všetkých oblastiach sa na úrovni EÚ uskutočňuje za pomoci programov Spoločenstva v oblasti kultúry a audiovizie. Ďalej sa

zaoberá problematikou audiovizie a médií, kultúrneho dedičstva, literatúry a knižnej kultúry ako aj divadelného umenia a kultúry národnostných menšín.

Gestorom tejto oblasti je Ministerstvo kultúry SR, ktoré je zapojené do prijímania dokumentov (legislatívneho i nelegislatívneho charakteru) prostredníctvom Rady ministrov pre vzdelanie, mládež a kultúru EÚ, na zasadnutia ktorej aktívne prispieva.

Na európskej úrovni je Ministerstvo kultúry SR zapojené do prác a činnosti výboru a PS Rady EÚ - Výboru pre kultúrne záležitosti, pracovnej skupiny pre audioviziu a pracovnej skupiny pre duševné vlastníctvo prostredníctvom zástupcov Ministerstva kultúry SR, ktorí sa zúčastňujú jednotlivých zasadnutí uvedených formácií. Zároveň sa zástupcovia MK SR zúčastňujú činnosti Kontaktného výboru pre harmonizáciu práv duševného vlastníctva a Kontaktného výboru Televízia bez hraníc.

Na národnej/vnútroštátnej úrovni je táto oblasť vo vzťahu k EÚ zabezpečovaná prostredníctvom rezortnej koordinačnej skupiny MK SR (RKS MK SR), ktorá bola vytvorená k 1. júlu 2003. Jej členmi sú predovšetkým zamestnanci MK SR, ale zároveň členmi sú aj zástupcovia ÚV SR, NR SR a ostatných ministerstiev (MZV SR, MPSVR SR). RKS MK SR sa stretáva ad hoc, vždy pred zasadnutím COREPER 1, ak na jeho programe sú materiály z oblasti kultúry, audiovizie a duševného vlastníctva.

Počas druhého roku členstva SR v EÚ bolo prerokovaných v orgánoch EÚ a schválených Radou ministrov kultúry EÚ niekoľko významných dokumentov:

- Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, ustanovujúceho program Kultúra 2007 na obdobie rokov 2007 – 2013,
- Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, dôležitého na otvorenie programu na podporu európskeho audiovizuálneho sektora (MEDIA 2007),
- Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, ustanovujúceho podujatie v rámci Európskeho hlavného mesta kultúry na roky 2007 – 2019,

Schválenie uvedených návrhov rozhodnutí EP a Rady EÚ bude mať v období rokov 2007 – 2013 rozhodujúci význam pre Slovenskú republiku vzhľadom na možnosť získania a využívania finančných prostriedkov pre subjekty pôsobiace v oblasti kultúry v SR.

Zároveň počas druhého roku členstva SR v EÚ sa začal schvaľovací proces v orgánoch EÚ (tento proces stále prebieha) k ďalším významným dokumentom v oblasti kultúry:

- Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady ustanovujúceho program Občania pre Európu na obdobie rokov 2007 – 2013, podporujúceho aktívne európske občianstvo,
- Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o Európskom roku interkulturálneho dialógu 2008,
- Návrh rozhodnutia Rady o uzatvorení Dohovoru UNESCO o ochrane a podpore rôznorodosti kultúrneho prejavu,

- Komunikácia od Európskej komisie pre Európsky parlament, Radu, Európsky hospodársky a sociálny výbor a Výbor regiónov – i2010: Digitálne knižnice.

V rámci štrukturálnych fondov je pre oblasť kultúry daný priestor vo viacerých programových dokumentoch. V zásade ide o kultúrnu infraštruktúru (OP Základná infraštruktúra, o možnosť obnovy kultúrnych pamiatok s cieľom ich využitia v cestovnom ruchu, informatizáciu – elektronizáciu knižníc (SOP Priemysel a služby) a vo všeobecnej rovine o rozvoj ľudských zdrojov (SOP Ľudské zdroje).

V rámci dvojročného členstva SR v EÚ možno však konštatovať, že aj napriek vytvorenému priestoru a aj napriek aktivite organizácií pôsobiacich v oblasti kultúry bolo schválených len veľmi málo projektov z tejto oblasti, na ktoré tieto organizácie žiadali nenávratné finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ.

Ministerstvo kultúry SR pripravilo a v auguste 2005 predložilo na MVRR SR projekt s názvom „Informatizácia knižníc“ v rámci OP Základná infraštruktúra, Opatrenia 3.2 Budovanie a rozvoj informačnej spoločnosti pre verejný sektor. Uvedený projekt bol aj schválený v marci 2006 a podporený vo výške takmer 40 mil. Sk. Cieľom projektu je zabezpečiť a vybaviť 110 verejných profesionálnych knižníc v SR - regionálnych s krajskou pôsobnosťou, regionálnych, mestských a obecných - výpočtovou technikou, a tým vytvoriť kvalitné podmienky na zvyšovanie počítačovej gramotnosti obyvateľstva Slovenska, zlepšiť podmienky prístupu na internet najmä pre nízkopriemové a znevýhodnené skupiny obyvateľstva SR.

Možno konštatovať, že ani v ďalšom roku členstva SR v EÚ sa nenaplnili prognózy o negatívnych účinkoch vstupu v oblasti kultúry, najmä z hľadiska možného odchodu/odlivu umelcov a ďalších osôb pôsobiacich v oblasti umenia, kultúry či audiovizie zo Slovenska.

V súčasnosti sa na budúce čerpanie prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ pripravuje základný dokument – Národný strategický referenčný rámec na obdobie rokov 2007 - 2013, nadväzne sa budú tvoriť programové dokumenty. Až potom bude definitívne vymedzený priestor pre kultúru v dokumentoch štrukturálnych fondov EÚ a Rozvoji vidieka na nové finančné obdobie EÚ (2007 – 2013).

Pozornosť je však potrebné venovať kvalitnej príprave podujatia Európske hlavné mesto kultúry, ktoré podľa pripravovaného návrhu rozhodnutia EP a Rady EÚ má Slovenská republika hostiť v roku 2013. V zmysle vyššie uvedeného návrhu rozhodnutia každý príslušný členský štát uverejní výzvu na predkladanie prihlášok najneskôr šesť rokov pred začiatkom konkrétneho podujatia, t. j. Slovensko musí zaslať svoju prihlášku Európskej komisii do 1. januára 2007.

V súčasnosti už prebiehajú prípravné práce potrebné na spustenie verejnej súťaže pre jednotlivé mestá Slovenska, ktoré sa budú môcť uchádzať o zorganizovanie daného podujatia.

Podujatie Európske hlavné mesto kultúry je považované za jedno z najvýznamnejších európskych podujatí v oblasti kultúry, ktoré môže pomôcť podpore rozvoju daného mesta, trvalo udržateľného rozvoja príslušného regiónu, rozmachu turizmu, ale predovšetkým môže pomôcť podpore zviditeľnenia kultúry a kultúrnej identity našej krajiny.

Návrh odporúčaní

- zapájanie sa do programov EÚ v oblasti kultúry
- zlepšiť využívanie štrukturálnych fondov v oblasti kultúry
- venovať pozornosť príprave podujatia Európske hlavné mesto kultúry

3.11 Podpora podnikania a priemyselná politika

Politika podpory podnikania EÚ hrá významnú úlohu pri podpore inovácií, podnikania a zvyšovania konkurencieschopnosti na globálnom trhu tovarov a služieb pri zachovaní pravidiel hospodárskej súťaže. V rámci toho EÚ vysoký dôraz kladie na podporu malého a stredného podnikania (MSP). Podpora podnikania na úrovni EÚ sa deje v prvom rade prostredníctvom podporných programov, do ktorých majú možnosť zapojiť sa členské štáty.

Osobitnú úlohu v podpore podnikania a zvyšovania konkurencieschopnosti zohráva realizácia cieľov lisabonskej stratégie, prostredníctvom národných reformných programov členských štátov. (bližšie pozri kapitola Lisabonská stratégia).

Záujmy SR v tejto oblasti na európskej úrovni sú zabezpečované prostredníctvom Ministerstva hospodárstva SR, ktoré sa zúčastňuje na rokovaní pracovných skupín Rady pre konkurencieschopnosť a rast.

Koordinácia na vnútroštátnej úrovni je tiež zabezpečovaná MH SR, pričom MH SR v rámci sektorovej pracovnej skupiny Konkurencieschopnosť spolupracovalo s dotknutými priemyselnými zväzmi, najmä Zväzom chemického a farmaceutického priemyslu (ZCHFP), Centra pre chemické látky a prípravky a odbornými pracovníkmi MŽP SR.

Najvýznamnejšie dokumenty legislatívneho charakteru prerokované od 1. 5. 2005 do 31.3. 2006 boli:

- Nariadenie komisie (ES) č.1048/2005 z 13. júna 2005, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 2032/2003 o druhej fáze desaťročného pracovného programu uvedeného v článku 16 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/8/ES o uvádzaní biocídnych výrobkov na trh;
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/59/ES z 26. októbra 2005, ktorou sa po dvadsiaty ôsmykrát mení a dopĺňa smernica Rady 76/769/EHS o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov vzťahujúcich sa na obmedzenia uvádzania niektorých nebezpečných látok a prípravkov na trh a ich používania (toluén a trichlórbenzén);
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/69/ES zo 16. novembra 2005, ktorou sa po dvadsiaty siedmykrát mení a dopĺňa smernica Rady 76/769/EHS o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, vzťahujúcich sa na obmedzenia uvádzania na trh a používania niektorých nebezpečných látok a prípravkov (polycyklické aromatické uhľovodíky v procesných olejoch a pneumatikách);
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/84/ES zo 14. decembra 2005, ktorou sa po dvadsiaty druhýkrát mení a dopĺňa smernica Rady 76/769/EHS o aproximácii

zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov vzťahujúcich sa na obmedzenia uvádzania na trh a používania niektorých nebezpečných látok a prípravkov (ftaláty v hračkách a výrobkoch určených na starostlivosť o dieťa);

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/90/ES zo dňa 18. januára 2006, ktorou sa po dvadsiaty deviatykrát mení a dopĺňa smernica Rady 76/769/EHS o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, vzťahujúcich sa na obmedzenia uvádzania na trh a používania niektorých nebezpečných látok a prípravkov (látky klasifikované ako karcinogénne, mutagénne alebo látky škodlivé pre reprodukciu – c/m/r);
- Smernica Komisie 2006/8/ES z 23. januára 2006, ktorou sa na účely prispôsobenia sa technickému pokroku menia a dopĺňajú prílohy II, III a V k smernici Európskeho parlamentu a Rady 1999/45/ES o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov o klasifikácii, balení a označovaní nebezpečných prípravkov.

Pokračovalo rozpracovávanie Návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH), ktoré bolo v znamení hľadania kompromisov vedúcich k synergii aspektov ochrany životného prostredia a zdravia s aspektami konkurenčnej schopnosti a vykonateľnosti ustanovení nariadenia s tým, že Rada EÚ prijala 13.12. 2005 spoločný finálny text, ktorý postúpi EP na 2. čítanie. Predpokladá sa dosiahnutie zhody v jeseni 2006 s platnosťou nariadenia na jar 2007.

Z nelegislatívnych to bol najmä oznam Komisie: Politický rámec na posilnenie výroby v EÚ - smer k integrovanému prístupu k priemyselnej politike, ktorý bol prediskutovaný na rokovaní Rady EÚ – konkurencieschopnosť a rast v novembri 2005. Z diskusie s aktívnou účasťou SR vyplynulo, že priemyselná politika zabezpečujúca potrebné štrukturálne zmeny v priemyselnej výrobe, ktorá je generátorom pre realizáciu výstupov znalostnej ekonomiky, je súčasťou oživenej lisabonskej stratégie.

Do právneho poriadku Slovenskej republiky sa vyššie uvedené legislatívne predpisy implementovali:

- zákonom č. 308/2005 Z. z., z 23. júna 2005, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 163/2001 Z. z. o chemických látkach a chemických prípravkoch v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, len tie ustanovenia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 648/2004 z 31. marca 2004 o detergentoch, ktorými sa toto nariadenie vykonáva. Ide o povinnosti podnikateľov v tejto oblasti všeobecne a úlohy Centra pre chemické látky a prípravky (ďalej len „centrum“) pri uvádzaní detergentov na vnútornom trhu Európskej únie a na území Slovenskej republiky;
- zákonom č. 15/2005 z 13. decembra 2005, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 217/2003 Z. z. o podmienkach uvedenia biocídnych výrobkov na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 434/2004 Z. z. a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov sa implementovali iba tie ustanovenia nariadenia komisie (ES) č. 1048/2005, ktorými sa toto nariadenie vykonáva.

Okrem toho na zverejnenie v zbierke zákonov sú pripravené nasledovné vykonávacie predpisy:

- návrh vyhlášky Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 67/2002 Z. z., ktorou sa vydáva zoznam vybraných chemických látok a vybraných chemických prípravkov, ktorých uvedenie na trh a používanie je obmedzené alebo zakázané, v znení neskorších predpisov preberá do právneho poriadku Slovenskej republiky smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/59/ES, 2005/69/ES a 2005/84/ES;
- návrh výnosu Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa výnos Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 2/2002 na vykonanie zákona č. 163/2001 Z. z. o chemických látkach a chemických prípravkoch v znení výnosu č. 2/2005 (ďalej len „výnos“) preberá do právneho poriadku Slovenskej republiky smernicu Komisie 2006/8/ES.

Prijatím pripravovaného nariadenia REACH budú nákladmi na registráciu a autorizáciu chemických látok a zvýšenými nárokmi na administratívu značne postihnuté nielen prvotné podniky chemického priemyslu, ale aj následní užívatelia, čo si vyžaduje osobitne zohľadniť priebežnú podporu náhrady chemikálií, ktoré nebudú vyhovovať požiadavkám REACH pri umiestňovaní na trh menej nebezpečnými produktmi a tiež zabezpečiť zníženie nákladov vyvolaných REACH-om u užívateľov aj producentov z kategórie MSP.

Malé a stredné podnikanie

Oblasť malého a stredného podnikania hrá rozhodujúcu úlohu pre dosiahnutie lisabonských cieľov, hospodárskeho rastu a rastu zamestnanosti. Malé a stredné podniky (MSP) s menej ako 250 zamestnancami vytvárajú v EÚ približne 75 mil. pracovných miest a tvoria 99 % všetkých podnikov. Preto sa opatrenia priaznivé pre MSP na úrovni Spoločenstva aj na úrovni členských štátov stávajú čoraz dôležitejšími pre uvoľnenie potenciálu EÚ. Komunikácia Komisie o Novej ekonomickej politike predstavuje niekoľko cieľov a opatrení, ktorými by sa malo viac konkretizovať, ako využívať opatrenia Lisabonského programu Spoločenstva v prospech MSP. Vytvára politický rámec pre činnosti MSP a integruje ciele existujúcich nástrojov politiky podnikania.

Tieto témy predstavovali veľkú časť rokovaní Rady na všetkých úrovniach od expertov po ministrov.

MH SR zabezpečovalo:

- pravidelnú účasť na pracovných skupinách Rady pre konkurencieschopnosť a rast - better regulation
- pravidelnú účasť na pracovných skupinách Rady pre konkurencieschopnosť a rast - podnikateľské prostredie

V súlade s odporúčaním SR sa venuje príprave návrhu koncepcie pre vytvorenie siete jednotných kontaktných miest tzv. „one stop shop“. Súhlasí s existenciou centralizovaných miest pre vybavenie rôznych administratívnych postupov súvisiacich so začatím podnikania, bez toho, aby sa ich činnosťou zmenili alebo obmedzili kompetencie iných príslušných orgánov. Pre podnikateľov podnikajúcich na základe iného ako živnostenského oprávnenia platí, že ide o subjekty, ktoré pri začínaní podnikateľskej činnosti podliehajú povolovej alebo registračnej povinnosti niektorému z množstva príslušných špecializovaných orgánov riadiacich sa odlišnými zákonnými podmienkami a administratívnymi postupmi a ktoré žiadatelia o oprávnenie musia plniť. Problematiku one stop shop-ov pre tento druh podnikania

bude potrebné riešiť v samostatnej etape, tak aby bol dodržaný hraničný termín koniec roku 2008. Cieľové riešenie vyžaduje medzirezortné rokovania, ktoré vyústia do prípravy legislatívnych úprav viacerých zákonov.

Navrhovaný etapovitý postup budovania tejto siete umožní veľmi skoré využívanie výhod pre podnikateľov podnikajúcich na základe živnostenského oprávnenia, bez toho, aby to negatívne ovplyvnilo prípravu vytvorenia siete jednotných kontaktných miest pre ostatné kategórie podnikateľov.

V oblasti lepšej regulácie MH SR v spolupráci s ďalšími líniovými ministerstvami pripravuje tzv. common methodology. Rezort hospodárstva má pripravený materiál Návrh Jednotnej metodiky na vypracúvanie a posudzovanie Doložky finančných, ekonomických a environmentálnych vplyvov, vplyvov na zamestnanosť a podnikateľské prostredie v časti týkajúcej sa vplyvu na hospodárenie podnikateľskej sféry a obyvateľstva vrátane vplyvu na podnikanie a zamestnanosť v neštátnom sektore, prostredníctvom ktorých by mala byť zabezpečená lepšia regulácia na našej národnej úrovni.

Ďalšie aktivity:

V desiatich nových členských štátoch je spoločný projekt EÚ-OECD momentálne na ceste: ide o projekt SIGMA (Support for Improvement in Governance and Management - podpora pre zlepšenie v spravovaní a manažmente). Cieľom projektu je propagácia a zlepšenie vývinu a implementácie lepších regulačných praktík v týchto krajinách. Projekt spočíva vo všeobecnom revíznom cvičení s cieľom preskúmať inštitucionálny rámec nových členských štátov, vytvoriť štádium úvodu, vývinu a praktického využitia lepších regulačných praktík a identifikovať možné problémy a nedostatky.

Dňa 15. júla 2005 sa uskutočnila úvodná časť semináru Lepšia regulácia. Zámerom bolo predstaviť problematiku lepšej regulácie pozvaným účastníkom, získať podrobné informácie od expertov z krajín EÚ a odštartovať projekt aj na Slovensku.

Druhá časť projektu tzv. peer review pokračovala 20. - 24. februára 2006. Počas týchto dní navštívila 5-členná komisia z OECD jednotlivé ministerstvá, úrady a organizácie a na základe vopred zaslaného dotazníka zisťovala stav v regulácii pri vytváraní legislatívy, politiky a hodnotení jej dopadu. Finálne hodnotenie zašlú predstavitelia OECD po schválení predmetného monitoringu Európskou komisiou.

Na dosiahnutie cieľa stanoveného Európskou radou na jej zasadnutí v Lisabone, aby sa z EÚ stala do roku 2010 najkonkurencieschopnejšia a najdynamickejšia ekonomika sveta je tiež nevyhnutné ukončenie etapy vybudovania vnútorného trhu služieb. Prioritným cieľom je vytvorenie právneho rámca, ktorý odstráni existujúce zábrany a prekážky slobodného zriaďovania trhu služieb medzi členskými štátmi.

Cestovný ruch

V oblasti legislatívy cestovného ruchu MH SR – odbor cestovného ruchu pripravil návrh novely zákona 281/2001 o zájazdoch, podmienkach podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr, ktorý bol schválený NR SR 16. marca 2006 na základe smernice Rady 90/314/EHS z 13. júna 1990 o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb (Ú. v. ES L 158, 23.6.1990).

V rámci pracovnej skupiny pre konkurencieschopnosť a rast sa za uvedené obdobie neuskutočnilo žiadne zasadnutie zamerané na cestovný ruch.

Slovenská republika sa aktívne zapájala do činnosti Poradného výboru pre cestovný ruch v rámci oddelenia pre cestovný ruch pri DG Podnikanie a priemysel EK. Aktivity výboru sú zamerané hlavne na koordináciu politiky EÚ v oblasti cestovného ruchu smerujúce na zlepšenie konkurencieschopnosti európskeho cestovného ruchu a vytvorenie nových pracovných miest prostredníctvom udržateľného rastu cestovného ruchu. Dokument vydaný EK 22. marca 2006 pod názvom Obnovená politika EÚ v oblasti cestovného ruchu: Za pevnejšie partnerstvo v rámci európskeho cestovného ruchu SR implementuje do pripravovanej koncepcie rozvoja CR na ďalšie obdobie.

V druhom roku členstva sa SR zamerala hlavne na úlohy vyplývajúce z Poradného výboru pre cestovný ruch :

Európsky portál turistických destinácií (ETDP)

Cieľom portálu je poskytovať praktické informácie o Európe v šiestich európskych a ďalších troch svetových jazykoch. Do napĺňania portálu sa SR zapojila prostredníctvom Slovenskej agentúry pre cestovný ruch. ETDP bol oficiálne spustený na konferencii vo Viedni 21. 2. 2006.

Dohoda medzi EÚ a Čínou (ADS)

SR zriadila a polročne aktualizuje zoznam cestovných kancelárií, ktoré spolupracujú s čínskymi cestovnými kancelárkami pri uľahčovaní ciest čínskych turistov do Európy. V súčasnosti má SR na zozname zaregistrovaných 44 cestovných kancelárií.

Excelentné európske turistické destinácie

V rámci pripravovanej iniciatívy EK, ktorej cieľom je propagovať európske turistické destinácie s vynikajúcimi výsledkami pri zabezpečení sociálneho, kultúrneho a udržateľného rozvoja cestovného ruchu SR vypracovala zoznam projektov a kritérií ich hodnotenia.

Návrh odporúčaní

Venovať maximálnu pozornosť pri rozpracovávaní Národného strategického referenčného rámca s cieľom zabezpečiť v maximálnej miere posilnenie základne priemyselnej výroby formou podpory inovácií v priemysle a zabezpečiť elimináciu možných likvidačných dopadov vyplývajúcich z realizácie REACH najmä v sektore MSP. Tiež je potrebné dôsledne zanalyzovať vplyv ustanovení nariadenia REACH na súčasný právny stav v oblasti uvádzania chemických látok a prípravkov na trh z pohľadu výkonu štátnej správy a zabezpečiť jeho úpravu v súlade s časovým harmonogramom účinnosti nariadenia REACH.

Maximálnu pozornosť venovať tvorbe a rozvoju podnikateľského prostredia, odstraňovaniu administratívnych bariér a zlepšovaniu regulácie na národnej úrovni. Pri tvorbe a revízii legislatívy uplatňovať nový prístup EÚ: Myslieť najprv na malých. Vysokú pozornosť treba venovať na všetkých úrovniach vytváraniu one stop shop, zjednodušovaniu administratívnej záťaže a skracovaniu potrebného času na reálne založenie obchodnej spoločnosti.

3.12 Kohézia a regionálna politika

Kohézna politika ako nástroj EÚ má za cieľ znižovať ekonomické a sociálne disparity medzi jednotlivými členskými štátmi a regiónmi EÚ, pričom zohľadňuje vývoj ako vo vnútri EÚ, tak aj udalosti mimo hraníc európskeho integračného zoskupenia. Ekonomický rast a kohézia sa navzájom podporujú. Zníženie disparít pomáha zabezpečiť, aby všetky regióny a sociálne skupiny mohli prispievať k celkovému ekonomickému rozvoju a získať z toho výhodu. Posilnenie regionálnej konkurencieschopnosti prostredníctvom dobre zameraného investovania a poskytnutie ekonomických príležitostí, ktoré pomôžu ľuďom presadiť svoje schopnosti prináša úžitok celej Únii. Dôraz však treba klásť aj na ochranu životného prostredia a dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja.

V súčasnosti prebieha príprava ďalšieho programovacieho cyklu, t. j. tvorba strategických programovacích dokumentov pre obdobie 2007-2013 na zabezpečenie orientácie a implementácie regionálnej politiky. Zámerom je zvýšiť hospodársku a sociálnu kohéziu, naplniť ciele lisabonskej stratégie a reagovať tým na svoje vnútorné problémy a na výzvy meniaceho sa a globalizujúceho sa sveta.

Koordináciu v oblasti kohézie a regionálnej politiky zabezpečuje MVRR SR. Na európskej úrovni je zapojené do:

- Rady EÚ pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy,
- Výboru pre všeobecné záležitosti a
- Pracovnej skupiny pre štrukturálne opatrenia
- Výboru Európskej komisie pre rozvoj a rekonverziu regiónov.
- zabezpečuje komunikáciu, konzultácie a negóciácie s EK týkajúce sa NSRR

Na vnútroštátnej úrovni je to v legislatívnej oblasti rezortná koordinačná skupina (RKS) MVRR SR, ktorej členmi sú jednotlivé relevantné rezorty, slúži na pripomienkovanie legislatívnych návrhov EK pre oblasť štrukturálnych fondov (ŠF) a Kohézneho fondu (KF) na programovacie obdobie 2007 – 2013, za účelom vypracovania pozície SR. Členmi RKS sú všetky ústredné orgány zapojené do prípravy a implementácie ŠF a KF: MVRR SR, MF SR, ÚV SR, MŠ SR, MPSVR SR, MH SR, MŽP SR, MDPT SR, MP SR. MVRR je členom Komisie pre európske záležitosti 1 a 2 na MZV SR a zúčastňuje sa na zasadnutiach COREPER I a II, kde aktívne zasahuje do oblasti regionálnej politiky.

Ďalej sem spadá vypracovanie a schvaľovanie dokumentov strategického charakteru. Ide predovšetkým o Národný strategický referenčný rámec pre obdobie rokov 2007 – 2013 (NSRR), ktorý je základom operačných programov. Tu zabezpečuje koordináciu Ministerstvo výstavby, regionálneho rozvoja SR v rámci nasledujúcich pracovných skupín na rôznej úrovni:

- pracovná skupina ministrov pre koordináciu prác na príprave NSRR,
- medzirezortná pracovná skupina pre prípravu NSRR,
- expertná skupina Partnerstvo pre Národný rámec

Výsledkom pripomienkovania legislatívy **nových návrhov nariadení EÚ pre ŠF a KF pre budúce programovacie obdobie** prostredníctvom RKS a pracovnej skupiny pre štrukturálne opatrenia v BXL bolo *presadenie nasledovných okruhov*, ktoré posilnia sociálno-ekonomickú úroveň regiónov Slovenska:

- možná výška príspevku EÚ až do výšky 85 %
- n + 2 pravidlo – zmena na n + 3 do roku 2010

- oprávnenosť DPH (pre neplacov)
- oprávnenosť bývania hlavne na základe sociálnych a fyzických kritérií
- 10 % úroveň financovania z druhého fondu
- oprávnenosť výdavkov začína od predloženia OP
- výkonná rezerva na národnej úrovni je fakultatívna
- oprávnenosť TEN-T networks z ERDF

Druhý rok členstva SR v EÚ priniesol v súvislosti s oblasťou regionálnej politiky niekoľko dôležitých vplyvov. Na prvom mieste je možné uviesť skutočnosť, že dlhodobé úsilie dosiahnuť čo najvyšší objem a efektívnosť čerpania finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu EÚ prinieslo konkrétne výsledky v podobe zvýšenia kontrahovania a čerpania finančných prostriedkov. Z hľadiska kontrahovania štrukturálnych fondov ku koncu roku 2005 celkový objem zmluvných záväzkov dosiahol hodnotu 35 mld. Sk. Znamená to, že k tomuto dátumu bolo zmluvne zaviazaných 57% z plánovaného objemu prostriedkov zo štrukturálnych fondov a štátneho rozpočtu na roky 2004-2006. Z hľadiska odhadu kontrahovania k 30.6.2006 sa celkovo predpokladá, že bude nakontrahovaných 54 mld. Sk, t. j. 90 % z plánovaného objemu prostriedkov. Čerpanie prostriedkov štrukturálnych fondov sa začalo podstatne zvyšovať od 3. štvrťroka 2005 a pokračuje rovnakým tempom aj v roku 2006. Percentuálny podiel celkového čerpania prostriedkov EÚ k 10. 3.2006 na záväzku 2004 v rámci všetkých programových dokumentov predstavuje 53 %. Na základe údajov EK, ktoré porovnávajú čerpanie štrukturálnych fondov 10 nových členských krajín EÚ, patrí Slovenská republika na 4. miesto.

Takisto je možné konštatovať, že sa zvýšilo povedomie verejnosti o možnostiach čerpania prostriedkov EÚ, ako aj jej pozitívne vnímanie vplyvu kohéznej politiky na sociálny a ekonomický rozvoj Slovenska verejnosťou, čo dokazuje počet žiadostí o nenávratný finančný príspevok z EÚ: k 31.12. 2005 bolo podaných 10183 projektových žiadostí.

Čo sa týka legislatívy, boli v predmetnom období prerokovávané v oblasti politiky regionálneho rozvoja významné legislatívne akty : návrhy 5 nariadení Rady a EP týkajúcich sa štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu (návrh nariadenia o ESF; návrh nariadenia o ERDF; návrh nariadenia o Kohéznom fonde; návrh nariadenia o zriadení EGTC, návrh nariadenia o všeobecných pravidlách ERDF, ESF Následne budú vypracované Strategické usmernenie Spoločenstva na roky 2007-2013.

Do budúcnosti SR by si mala udržať nastúpený trend vysokej úspešnosti čerpania finančných prostriedkov v oblasti štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu. V budúcom programovacom období budú podporované oblasti s cieľom budovania znalostnej ekonomiky a s ňou súvisiacej podpory informatizácie, vzdelania, výskumu, vývoja a inovácií, zvýšenie zamestnanosti a zvýšenie konkurencieschopnosti regiónov Slovenska a aj celej SR. Včasná transformácia ekonomiky SR na poznatkovo orientovanú ekonomiku má obrovský možný pozitívny dopad na rast produktivity práce a zamestnanosti, a teda aj na vyrovnanie rozdielov medzi regiónmi SR a EÚ.

V neposlednej miere bude veľmi dôležité, ako budú štruktúry na regionálnej a lokálnej úrovni v SR schopné a ochotné spolupracovať pri implementácii regionálnej a kohéznej politiky. Bez dôsledného uplatňovania princípu subsidiarity nie je možná efektívny a trvalo udržateľný regionálny rozvoj

Návrh odporúčaní

Vláda SR by sa mala v oblasti politiky kohézie a regionálneho rozvoja sústrediť predovšetkým na nábeh na nové programovacie obdobie 2007-2013, čo zahŕňa: negociácie o NSRR s EK, ako aj vypracovanie operačných dokumentov na základe schválenej verzie NSRR slúžiacich na čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu.

Súčasne je však nevyhnutné, aby sa v čo najväčšej miere využili do roku 2008 prostriedky alokované pre SR v rámci programového obdobia 2004-2006.

3.13 Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, rybné hospodárstvo

3.13.1 Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

Spoločná poľnohospodárska politika vo svojich začiatkoch bola koncipovaná tak, aby zabezpečila potravinovú bezpečnosť a dostatok potravín v západnej Európe, vyznačovala sa prísnyim ochranárskym a podporným režimom. V súčasnosti so zmenou významu potravinovej bezpečnosti, znížením podielu poľnohospodárstva na ekonomikách členských štátov a potrebou zníženia výdavkov na podporu poľnohospodárstva sa spoločná poľnohospodárska politika nachádza v procese veľkých reforiem vychádzajúcich z Agendy 2000 a dohôd z polovice roka 2003. Väčší dôraz je kladený na rozvoj a podporu vidieka, ďalším novým rozmerom čím viac tlačeným do popredia je zabezpečenie potrieb spotrebiteľa prostredníctvom produkcie vysokokvalitných, zdraviu bezpečných potravín a zároveň zohľadňovanie životného prostredia.

Na vnútroštátnej úrovni koordinuje vzťahy s EÚ rezortná koordinačná skupina (RKS), ktorá na MP SR rokuje týždenne. Zasadnutia sa zúčastňujú za MP SR ministrom menovaní sekční koordinátori, ktorí koordinujú činnosť svojich sekcií vo vzťahu k Európskej únii. Na zasadnutiach RKS sú v prípade potreby prizývaní aj zástupcovia iných rezortov. Ich účasť na zasadnutiach je ale skôr výnimkou. Členovia komisie dostávajú spravidla ešte pred zasadnutím RKS rámcové pozície, inštrukcie, stanoviská, správy, zápisy z rokovaní riadiacich výborov a pracovných skupín, ktoré majú možnosť pripomenkovať. V prípade časovej tiesne sa pristupuje k „tichej procedúre“: dokument sa distribuuje členom komisie na vyjadrenie v elektronickej forme.

Na európskej úrovni sa MP SR ako gestor záujmov SR v oblasti poľnohospodárstva zúčastňuje práce pracovných skupín, riadiacich výborov, Špeciálneho poľnohospodárskeho výboru (SCA) a Rady EÚ pre poľnohospodárstvo a rybárstvo. Celkovo ide o 28 pracovných skupín a vyše 60 podskupín. Cez členstvo v Komisii pre záležitosti EÚ 1 a 2 sú zabezpečované inštrukcie SR na zasadnutiach COREPER 1 a 2 v Bruseli. SR má taktiež svojho hovorcu v Špeciálnom poľnohospodárskom výbore, ktorý sa stretáva spravidla každé dva týždne v Bruseli.

V oblasti harmonizovanej legislatívy bolo od 1.mája 2004 do súčasnosti Európskou úniou prijatých 41 smerníc týkajúcich sa oblasti poľnohospodárstva. V oblasti neharmonizovanej legislatívy v bolo pripravených 13 národných predpisov a v súlade so smernicou 34/98 o postupe pri poskytovaní informácií v oblasti technických noriem

a predpisov, boli postúpené na pripomienkové konanie členským štátom a Komisii EÚ. Schvaľovací proces bol ukončený k 10 národným predpisom.

Z celkového počtu prijímaných predpisov Európskou úniou sa prevažná časť týka oblasti poľnohospodárstva, či už ide o nariadenia, rozhodnutia alebo smernice. Implementácia týchto predpisov sa vykonáva prevažne aproximačnými nariadeniami vlády Slovenskej republiky. V mnohých prípadoch je však potrebné prijať základnú právnu úpravu formou zákona, čo sa prejavilo hlavne oblasti v veterinárnej, rastlinno-lekárskej a organizovania trhu s poľnohospodárskymi výrobkami.

V rámci programovacieho obdobia 2004 – 2006, SR predložila 2 programovacie dokumenty - Sektorový operačný program - Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka (ďalej „SOP P-RV) spadajúci pod usmerňovaciu sekciu Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (ďalej „EAGGF), zaradenú v rámci štrukturálnych fondov. Plán rozvoja vidieka 2004 - 2006 (ďalej „PRV 2004 - 2006“) zastrešuje záručná sekcia EAGGF, ktorá nespadá pod štrukturálne fondy.

Pre programovacie obdobie 2007 - 2013, Rada Európskej únie prijala nariadenie Rady (ES) č. 1698/2005 **o podpore rozvoja vidieka z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka** dňa 20. septembra 2005. Následne Rada EÚ schválila rozhodnutie Rady o **Strategických usmerneniach Spoločenstva** dňa 20. februára 2006. V súčasnosti EK predložila návrh nariadenia Komisie, ktorý ustanovuje **podrobné pravidlá pre implementáciu nariadenia 1698/2005** týkajúce sa implementácie kontrolných procedúr ako aj cross-compliance v zmysle podporných opatrení rozvoja vidieka a návrh nariadenia Komisie, ktorý ustanovuje podrobné pravidlá pre uplatňovanie nariadenia Rady 1698/2005 na podporu rozvoja vidieka EAFRD. Oba návrhy sa v súčasnosti prejednávajú na Výbore pre rozvoj vidieka.

Stav implementácie SOP PaRV

Celkove od začiatku implementácie SOP PaRV bolo na regionálne pracoviská PPA predložených 2 768 žiadostí v celkovej výške požiadaviek na verejné zdroje 17,977 mld. Sk, čo predstavuje 185% z celkového finančného plánu na roky 2004-2006. K 31. marcu 2006 bolo schválených 1 349 projektov v celkovej výške požiadaviek na verejné zdroje 7,524 mld. Sk, čo predstavuje 77% z limitu finančných prostriedkov SOP PaRV na roky 2004-2006.

Od začiatku implementácie SOP PaRV boli Platobným orgánom pre štrukturálne fondy MF SR schválené súhrnné žiadosti o platbu v celkovej výške 2,7 mld. Sk, čo predstavuje 28% finančného plánu verejných zdrojov rokov 2004-2006. Doposiaľ bolo ukončených 451 projektov vo výške vyplatených podpôr 1,718 mld. Sk, čo predstavuje 17,68% finančného plánu verejných zdrojov programu na roky 2004-2006.

Záverom možno konštatovať, že implementácia Sektorového operačného programu „Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka“ v hodnotenom období i kumulatívne od roku 2004 vzhľadom na množstvo predložených projektov, schválených projektov a súčasne prebiehajúceho vyplácaniu žiadostí o platbu dáva predpoklad, že finančné prostriedky alokované pre SOP PaRV na roky 2004-2006 operačného programu budú v plnej výške vyčerpané.

Stav implementácie PRV 2004 - 2006

V roku 2004 bolo celkovo vyčerpaných verejných zdrojov z PRV 2004 - 2006 okolo 130,3 mil. EUR, t. j. 84 % a v roku 2005 okolo 115,93 mil. EUR, t. j. 67 %. Dominantným podielom v rámci čerpania finančných prostriedkov majú opatrenia ako Znevýhodnené oblasti, príplatky k priamym platbám a agroenvironment a životné podmienky zvierat.

K 31.12.2005 bolo celkovo predložených 1 029 projektov (bez opatrenia LFA – znevýhodnené oblasti - rok 2004 – 3191 (1,1 mil. ha), rok 2005 – 3541 (1,13 mil. ha)), pričom zatiaľ bolo schválených Poľnohospodárskou platobnou agentúrou (ďalej „PPA“) 559 projektov (z dôvodu veľkého náporu projektov – SOP – P-RV). Ukončených bolo 11 projektov v celkovej výške 28 302 tis. SKK vyplatených finančných prostriedkov.

Programovacie obdobie 2007 - 2013

V rámci nového programovacieho obdobia 2007 – 2013, SR nebude musieť predkladať 2 programovacie dokumenty (SOP P-RV a PRV) ale len 1 programovací dokument Program rozvoja vidieka (ďalej „PRV“) v zmysle nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 o podpore rozvoja vidieka.

V súčasnosti MP SR vypracováva Národný strategický plán (ďalej „NSP“) ako súčasť PRV a samotný PRV. Predpoklad predloženia týchto strategických dokumentov je podmienený finančnou otázkou, teda prerozdelením finančného balíka pre jednotlivé členské štáty na rozvoj vidieka pre programovacie obdobie 2007 - 2013 ako i schválenie všetkých nariadení a usmernení zo strany EK, potrebných pre ich vypracovanie.

Prostredníctvom Poľnohospodárskej platobnej agentúry ako platobného orgánu boli v od 1. mája 2004 do 31. marca 2006 vyplatené finančné prostriedky na rôzne druhy podpôr v celkovej sume z EAGGF 15,38 mld. Sk.- a zo štátneho rozpočtu 7,65mld. Sk.-.

V EÚ musí SR venovať pozornosť okrem podpory kvalitatívnej výroby, spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov (obilniny, zemiaky, zelenina, ovocie, hrozno a pod.), t. j. okrem podpory mikro- a malovýrobcov, stredných podnikov i podpore veľkých podnikov, zisteniu spôsobu podpory výroby a predajnosti tradičných poľnohospodárskych, potravinárskych výrobkov, produkcii prirodzených potravinárskych aditív (napr.: konzervačných látok, farbív, chuťovín), liečivých rastlín a pod., ktorých produkcia sa môže stať vhodnou propagandou ich zdravosti, dostupnosti, výhod a „modernosti“, resp. „módnosti“ ekonomicky veľmi zaujímavou.

Súčasná poľnohospodárska produkcia EÚ prevyšuje jej spotrebu, preto poľnohospodárstvo SR má šancu preraziť v tomto priestore len kvalitou a jedinečnosťou svojej produkcie. Výroba lokálnych špecialít manufaktúrneho typu aj vo veľkých množstvách (mikro-, malovýrobcovia, strední a veľkovýrobcovia) môže napomôcť zamestnanosť a udržanie miestneho obyvateľstva, rozvoj lokálnych – nie len poľnohospodárskych – aktivít. Ďalšia podpora diverzifikácie ekonomických činností na vidieku povedie k oživeniu výrobných činností a tým k udržateľnému hospodárskemu životu v mikroregiónoch.

Budúci vývoj regiónov SR môže kladne ovplyvniť rýchlosť a citelnosť vyrovnávania regionálnych disparít.

3.13.2 Bezpečnosť potravín

V záujme zabezpečenia ochrany zdravia a spotrebiteľa je Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky od 1. januára 2005 národným orgánom pre styk s Európskym úradom pre bezpečnosť potravín (ďalej len EFSA). Na základe tejto skutočnosti minister pôdohospodárstva zriadil Národnú komisiu pre bezpečnosť potravín a krmív. Táto má medzirezortný charakter a je poradným a iniciatívnym orgánom ministra.

Hlavným cieľom Národnej komisie je koordinácia spolupráce zúčastnených rezortov v oblasti bezpečnosti potravín a krmív a príprava vedeckých stanovísk pre EFSA podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 178/2002, ktoré ustanovuje všeobecné zásady a požiadavky zákona o potravinách, ustanovuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín. Národná komisia rieši aktuálne úlohy a spoluprácu s Národným kontaktným orgánom pre rýchly výstražný systém pre potraviny a krmivá (RASFF). Národným orgánom pre komunikáciu s RASFF je Štátna veterinárna a potravinová správa SR, ktorá zabezpečuje činnosti vyplývajúce z Nariadenia (ES) č. 178/2002 Európskeho parlamentu a Rady z 28. januára 2002, čl. 50 a notifikuje rizikové potraviny a krmivá na Európsku komisiu.

V súvislosti s pohybom potravinových komodít pre potreby Európskej únie v oblasti potravinovej bezpečnosti spolupracuje MP SR so Správou štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky.

Ministerstvo pôdohospodárstva zriadilo na svojej webovej stránke v roku 2005 Diskusné fórum pre bezpečnosť potravín a krmív určené prednostne pre spotrebiteľov, ktorí sú každodenným konzumentom potravín. V rámci diskusného fóra je možné diskutovať komplexne otázky bezpečnosti potravín a krmív, podnety na legislatívne opatrenia, výkon kontroly potravín a krmív, činnosť štátnych orgánov, zverejnenie informácií atď.

Kontrolnou autoritou v pôsobnosti Ministerstva pôdohospodárstva SR je Štátna veterinárna a potravinová správa SR (ŠVPS SR), ktorá je pravidelne auditovaná so strany Európskej komisie Potravinovým a veterinárnym úradom Dublin (Food and Veterinary Office Dublin – FVO Dublin) v rámci potravinového dozoru a veterinárnej starostlivosti.

FVO Dublin hodnotí činnosť ŠVPS SR ako adekvátnu v súlade s európskou legislatívou a zároveň potvrdil, že presadzovanie práva prostredníctvom kontroly je zabezpečené. Odporúčania FVO Dublin členský štát – Slovenská republika realizuje formou prípravy a realizácie akčných plánov.

Návrh odporúčaní:

Vláda SR by sa mala okrem iných otázok sústrediť najmä na:

- sledovanie záujmov SR pri pokračujúcej reforme Spoločnej poľnohospodárskej politiky,
- efektívne využívanie prostriedkov z európskych fondov v oblasti podpory farmárov a rozvoja vidieka,
- zabezpečenie rovnakých podmienok pre slovenských farmárov ako majú ostatné nové členské štáty EÚ, aby bola zabezpečená konkurencieschopnosť domácich a zahraničných výrobcov.

3.13.3 Rybné hospodárstvo

Z hľadiska EÚ je rybné hospodárstvo dôležitým zdrojom potravy a zamestnanosti. Prioritou spoločnej politiky rybného hospodárstva je zachovanie zásob rýb a morských živočíchov, ochrana životného prostredia morí a redukcia počtu rybárskych plavidiel na optimálny počet z hľadiska zabezpečenia dostatku kvalitných rybných produktov pre spotrebiteľov a za primerané ceny.

Slovenská republika sa zapája do práce EÚ v tejto oblasti cez Ministerstvo pôdohospodárstva. Do prijímania dokumentov sa zapája na Rade – pracovná skupina pre vnútornú a vonkajšiu politiku pre rybné hospodárstvo a na Komisii – výbor pre rybárstvo a akvakultúru, výbor pre štruktúry rybárstva a akvakultúry, odborná skupina pre kontrolu rybárstva a riadiaci výbor pre produkty rybárstva. V rámci vytvorenia Agentúry pre kontrolu rybného hospodárstva spoločenstva zastupuje MP SR Slovenskú republiku v správnej rade agentúry (1 hlas z celkového počtu 31 hlasov).

V štádiu rokovania na Rade sú v súčasnosti tieto významné legislatívne a nelegislatívne akty:

- Návrh nariadenia Rady o Európskom fonde pre rybné hospodárstvo
- Návrh nariadenia Rady, ktorým sa ustanovujú finančné opatrenia na implementovanie spoločnej politiky rybného hospodárstva v oblasti morského práva
- Návrh nariadenia Rady, ktorým sa ustanovujú opatrenia na obnovu zásob úhora európskeho
- Akčný plán zjednodušenia a zlepšenia spoločnej politiky rybného hospodárstva na roky 2006-2008 – dokument vypracovaný v rámci reformy spoločnej politiky v rybnom hospodárstve.

Na rokovaníach sa záujmy SR presadzujú vždy na základe schváleného stanoviska a aj pri hlasovaní sa postupuje v súlade so stanoviskom, ktoré prerokováva a schvaľuje RKS. Na rokovaní COREPER1 je problematika rybného hospodárstva častým bodom programu, predovšetkým z dôvodu dôležitosti tejto kapitoly pre EÚ. V COREPER1 túto problematiku zastupuje predstaviteľ Stálej misie SR pri EÚ, ktorý postupuje v súlade s inštrukciou pripravenou na MP SR.

Sektor je v súčasnosti najviac ovplyvňovaný prechodom z priamej podpory na podporu cez európske fondy. Vďaka nasmerovaniu sektorového operačného programu stúpol mierne záujem o akvakultúru a subjekty podnikajúce v tejto oblasti využívajú možnosť investície do technického vybavenia a zlepšenia stavu rybochovných zariadení. V ďalšom programovom období (roky 2007-2013) by sa mala podpora rozšíriť, s hlavným zameraním na skvalitnenie technológií v akvakultúre s ohľadom na životné prostredie, zlepšenie spracovania a marketingu rybích produktov a celoživotné vzdelávanie. Samotné uplatňovanie spoločnej politiky rybného hospodárstva nemalo na sektor významný ekonomický dopad vzhľadom na to, že je zameraná predovšetkým na morský rybolov.

Návrh odporúčaní

- Účinne využiť prostriedky z Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo na rozvoj akvakultúry.
- Podporovať EK v záležitostiach zameraných na ochranu morských zdrojov.

3.14 Ochrana spotrebiteľov a verejné zdravie

3.14.1 Ochrana spotrebiteľa

Politika ochrany spotrebiteľov je súčasťou strategických cieľov Európskej únie zameraných na ochranu všetkých európskych spotrebiteľov, či už z hľadiska požiadaviek na zdravie a bezpečnosť výrobkov, služieb, ako i ochrany ekonomických záujmov pri cezhraničnom nákupe výrobkov a poskytovaní služieb. Na rozdiel od iných politík je politika ochrany spotrebiteľa prierezovou politikou, ktorá na komunitárnej i národnej úrovni zasahuje do všetkých politík spoločenstva a do činnosti takmer všetkých ústredných orgánov štátnej správy.

Tvorba politiky i koordinácia v oblasti ochrany spotrebiteľa je na vnútroštátnej úrovni zabezpečovaná Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky. Koordinácia na národnej úrovni je realizovaná prostredníctvom Rady pre spotrebiteľskú politiku, ktorej členmi sú zástupcovia všetkých dotknutých orgánov štátnej správy. V rámci rady pôsobia i štyri pracovné výbory: Výbor pre všeobecnú bezpečnosť, Výbor pre bezpečnosť služieb, Výbor pre ekonomické záležitosti a Výbor pre spotrebiteľské združenia. Od roku 2005 sú členovia Sektorových pracovných skupín -SPS zároveň i členmi pracovných výborov. Okrem Rady pre spotrebiteľskú politiku a pracovných výborov sa spolupráca zabezpečuje i v rámci ad-hoc expertných skupín zameraných na riešenie aktuálnych problémov transpozície a implementácie acquis, napr. expertné skupiny pre: spotrebiteľský úver, predaj na diaľku, Nariadenie 2004/2006 o spolupráci orgánov dozoru, neférové praktiky predaja, bezpečnosť zapaľovačov, ochrana pasažierov pri leteckej preprave.

V roku 2005 bola vedením MH SR a Radou pre spotrebiteľskú politiku schválená Koncepcia spotrebiteľskej politiky na roky 2005 – 2007, ktorá rozpracovala „Stratégiu spotrebiteľskej politiky EÚ na roky 2002 – 2006“ na podmienky SR. Koncepcia zahŕňa i 62 úloh, ktoré realizujú ústredné orgány štátnej správy a spotrebiteľské organizácie, kontrola plnenia úloh sa vykonáva na zasadnutiach rady pre spotrebiteľskú politiku.

Na európskej úrovni zastupuje MH SR záujmy SR v dvoch pracovných skupinách Rady - G. 8. PS zodpovednosť za chybný výrobok a I.3. PS ochrana spotrebiteľa a informácie. Okrem zastúpenia v PS Rady, zastupuje MH SR oblasť ochrany spotrebiteľa i v 12 príslušných riadiacich a expertných výboroch zriadených EK.

Najvýznamnejšie dokumenty prijaté počas druhého roka členstva legislatívneho a nelegislatívneho charakteru:

- Smernica EP a Rady 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu a doplňujúci smernicu 84/450/EHS, 97/ES a 98/27/ES z 11. mája 2005. V posledných etapách prijímania smernice sa na rokovaní Rady zúčastňoval i zástupca SR. Transpozíciu a implementáciu smernice zabezpečuje MH SR. Pre občanov SR táto smernica prináša vyššiu ochranu spotrebiteľov voči nekalým obchodným praktikám podnikateľov, ktoré priamo súvisia s ovplyvňovaním rozhodnutí o obchodnej transakcii spotrebiteľov vo vzťahu k produktom.
- Projekt európskeho zmluvného práva a preskúmanie acquis, prerokovaný 29.11. 2005 Radou pre konkurencieschopnosť

V štádiu rokovaní Rady sú v súčasnosti tieto materiály:

- Návrh smernice EP a Rady o harmonizácii zákonov, predpisov a administratívnych ustanovení členských štátov, týkajúcich sa úveru pre spotrebiteľov – návrh je prerokovaný v PS I3 ochrana spotrebiteľa a informácie. V tejto oblasti je intenzívna spolupráca s MF SR.
- Návrh stratégie a rozhodnutia o financovaní spoločných programov pre verejné zdravie a ochranu spotrebiteľa. Rokovania k tomuto návrhu v PS I3 Ochrana spotrebiteľa a informácie začali 17. mája 2005 ukončenie rokovaní sa predpokladá do konca r.2006
- Návrh rozhodnutia komisie ktorým sa členské štáty vyzývajú prijať opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa na trh uvádzali iba také zapaľovače, ktoré sú zabezpečené proti použitiu deťmi, a zakázať uvádzanie zábavných zapaľovačov na trh.

DG SANCO pokračuje v prácach na projekte **Európske záväzkové právo a revízia spotrebiteľského acquis** (s týmto projektom je po personálnej stránke úzko prepojená skupina vedcov pracujúca na projekte Európsky občiansky zákonník). MS SR na projekte participuje v časti Európske záväzkové právo. Druhú časť projektu má v gescii MH SR

Bezpečnosť európskych spotrebiteľov a to najmä v oblastiach, v ktorých sa spotrebiteľ nemôže sám chrániť, je základnou požiadavkou stratégie európskej spotrebiteľskej politiky. Tento prístup si vyžiadal vytvorenie spoločných komunitárnych pravidiel, ktorých súčasťou je i výmena informácií o spotrebných výrobkoch ohrozujúcich bezpečnosť a zdravie spotrebiteľov. Na tieto účely bol Európskou komisiou **vytvorený rýchly výstražný systém pre nebezpečné výrobky - RAPEX**. Systém zahŕňa spotrebiteľské výrobky s výnimkou potravín, farmaceutických a medicínskych produktov, pre ktoré existujú samostatné informačné systémy. Prostredníctvom RAPEX-u sú všetky členské štáty informované o nebezpečnom výrobku. V roku 2005 zaslali členské štáty Európskej komisii 847 notifikácií, z ktorých až 83% hlásení tvorili výrobky predstavujúce vážne riziko pre spotrebiteľa. Pri vyhľadávaní nebezpečných výrobkov notifikovaných systémom RAPEX na slovenskom trhu prekontrolovali inšpektori SOI celkovo 43 467 prevádzkarní. Na národnom trhu zistila SOI spolu 57 druhov nebezpečných výrobkov a Úrad verejného zdravotníctva 1 výrobok.

Po schválení Európskeho spotrebiteľského centra na Slovensku zo strany EÚ, ktoré sa očakáva do konca roka, bude taktiež možné lepšie čerpať prostriedky na ochranu spotrebiteľa z rozpočtu EÚ.

Budúci vývoj v oblasti ochrany spotrebiteľa značne ovplyvní rozvoj cezhraničného poskytovania služieb a predaja výrobkov. Z uvedeného dôvodu je potrebné **dobudovať Európske spotrebiteľské centrum**, ktoré bude súčasťou siete takýchto centier v EÚ, s cieľom zabezpečenia ochrany práv všetkých európskych spotrebiteľov. V súvislosti s predpokladaným nárastom cezhraničných nákupov je dôležitá i spolupráca orgánov trhového dozoru na komunitárnej úrovni v zmysle Nariadenia 2006/2004, ktorého implementácia má prispieť i k zlepšeniu vymožitelnosti práva na celom jednotnom trhu.

Z hľadiska realizácie všeobecnej bezpečnosti spotrebiteľských výrobkov je potrebné i naďalej venovať pozornosť a zdokonaľovať systém trhového dozoru vrátane systémov rýchleho hlásenia. Nevyhnutné je venovať sa informovanosti a výchove spotrebiteľov, aby poznali svoje práva a mohli sa účinne brániť, potrebné je však zamerať sa i na vzdelávanie

a informovanie podnikateľov poskytujúcich služby a predajcov z hľadiska ich povinností voči spotrebiteľovi.

Všetky tieto vyššie uvedené aktivity, ktoré je SR ako členský štát EÚ povinná realizovať, kladú zvýšené nároky na štátny rozpočet. V niektorých komunitárnych právnych aktoch je priamo uložená členským štátom povinnosť zabezpečiť adekvátne zdroje na jeho uplatňovanie (napr. nariadenie 2006/2004).

Návrh odporúčaní

Podporovať iniciatívy EK zamerané na ochranu spotrebiteľa.

3.14.2 Verejné zdravie

Koordinácia záujmov SR na európskej úrovni je vykonávaná prostredníctvom ministra zdravotníctva (príp. štátneho tajomníka) na Rade pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravie a ochranu spotrebiteľa (Rade ministrov zdravotníctva EÚ), ďalej na rokovaníach Výboru stálych zástupcov Coreper 1 vypracúvaním inštrukcií a na rokovaníach pracovnej skupiny pre verejné zdravie, pracovnej skupiny pre lieky a zdravotnícke pomôcky, pracovnej skupiny pre bezpečnosť potravín, pracovnej skupiny pre sociálne otázky.

Na vnútroštátnej úrovni je to prostredníctvom rokovaní RKS MZ SR: pravidelné prerokovanie najzávažnejších otázok euroagendy týkajúcej sa rezortu pre prípravu inštrukcií a pozícií a účasťou zástupcu MZ SR na zasadnutiach KEÚ 1 MZV SR.

Rada ministrov zdravotníctva EÚ sa zaoberala nasledujúcimi legislatívnymi dokumentmi z oblasti verejného zdravia:

- Návrh nariadenia EP a Rady o liekoch na pediatrické použitie
- Návrh nariadenia EP a Rady týkajúci sa výživových a zdravotných požiadaviek uvádzaných na potravinách
- Návrh nariadenia EP a Rady týkajúci sa pridávania vitamínov, minerálov a iných substancií do potravín
- Návrh rozhodnutia EP a Rady, ktorým sa zriaďuje akčný program Spoločenstva v oblasti verejného zdravia a ochrany spotrebiteľa na roky 2007 – 2013
- Návrh smernice EP a Rady upravujúci smernicu 95/2/EC o potravinárskych prídavných látkach iných ako farbivá a sladidlá a smernicu 94/35/EC o sladidlách používaných v potravinách

Z ostatných dokumentov bola významná Zelená kniha Komisie: Zlepšovanie duševného zdravia obyvateľstva. K stratégii duševného zdravia pre EÚ. Pozornosť sa venovala problematike obezity, výžive a fyzickej aktivite, HIV/AIDS, duševnému zdraviu, príprave na pandémiu chrípky a vtácej chrípky a i.

Veľmi závažný vplyv by malo v rezorte zdravotníctva prijatie návrhu smernice EK o službách na vnútornom trhu, ktorej cieľom je liberalizácia poskytovania služieb v rámci EÚ, ak by do jej pôsobnosti spadali aj zdravotnícke služby – poskytovanie zdravotnej starostlivosti. Návrh smernice je t. č. v legislatívnom procese v EP, pričom v rámci pozmeňovacieho návrhu sú zdravotnícke služby vyčlenené z pôsobnosti smernice, čo je v súlade so záujmami SR.

Závažné dôsledky a dopady by v rezorte zdravotníctva predstavoval návrh nariadenia EP a Rady dopĺňajúci nariadenie 2003/88/EC o organizácii pracovného času (ak by pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas zahŕňal aj dobu výkonu pracovnej pohotovosti, t. j. čas čakania), zdravotnícke zariadenia by boli postavené pred úlohu optimalizovať organizáciu práce a zabezpečiť potrebný počet lekárov. (*viac info kap. Zamestnanosť a sociálne veci*).

Návrh odporúčaní

Podporovať iniciatívy Európskej komisie zamerané na podporu a ochranu zdravia ľudí.

3.15 Spravodlivosť a vnútorné záležitosti

Spolupráca v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí je predmetom tzv. tretieho piliera Maastrichtskej zmluvy (1992), pričom Amsterdamská zmluva (1997) časť z nich preniesla do tzv. prvého piliera. Týka sa azylovej politiky, kontroly vonkajších hraníc, prisťahovaleckej politiky, boja proti drogovým závislostiam, boja proti podvodom medzinárodného rozsahu, justičnej spolupráce v občianskych a trestných veciach, colnej spolupráce a policajnej spolupráce v boji proti terorizmu, obchodovaniu s drogami a ďalšími závažnými formami medzinárodného zločinu.

Dôležitou súčasťou tejto spolupráce je tzv. Schengenský priestor (od r.1995), v ktorého rámci boli zrušené kontroly na hraniciach členských štátov a preniesli sa na vonkajšie hranice. V roku 1999 bol založený Európsky policajný úrad (Europol), ktorého cieľom je upevňovať spoluprácu policajných orgánov členských štátov, za účelom zlepšenia súčinnosti príslušných orgánov členských štátov, zaoberajúcich sa vyšetrovaním a trestným stíhaním závažnej kriminality cezhraničného typu bol založený v roku 2002 Eurojust.

Spravodlivosť a vnútorné záležitosti sú v Slovenskej republike zastrešované dvoma ministerstvami a prostredníctvom MS SR sa na príprave právnych predpisov ES/EÚ podieľa aj Generálna prokuratúra SR. Jedná sa o oblasť veľmi významnú, so širokým záberom, ktorá je kľúčovou z pohľadu boja proti terorizmu, a bezpečnosti obyvateľstva vo všeobecnosti. Okrem tejto oblasti pod vnútorné záležitosti patria aj otázky týkajúce sa ekonomickej oblasti, regulácie trhu a aspekty riešenia obchodných sporov právnou cestou. Je možné konštatovať, že oblasť spravodlivosti a vnútorných vecí sa vo významnej miere týka každého aspektu verejného života.

3.15.1 Oblasť spravodlivosti

Ministerstvo spravodlivosti za posledný rok rozšírilo sieť osôb podieľajúcich sa na analýze materiálov predkladaných EÚ. Súčasťou RKS sa stali okrem zamestnancov MS SR a GP SR i sudcovia a k návrhom právnych predpisov ES/EÚ sa majú možnosť vyjadriť aj zástupcovia univerzít, záujmovej samosprávy ako aj súkromnej sféry. Na MS SR pôsobia dve RKS, jedna pôsobiaca v trestných veciach a jedna v civilných veciach. Spolupráca v rámci RKS sa uskutočňuje najmä elektronicky a v prípade potreby sa zvoláva stretnutie zodpovedných zástupcov.

V predmetnom období sa v oblasti **civilného práva** zástupcovia MS SR aktívne zúčastňovali stretnutí pracovnej skupiny Rady EÚ pre civilné právo pri prerokovaní nasledovných významných právnych návrhov:

- Návrh Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (Rím II).
- Návrh Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa vytvára európske konanie o platobnom rozkaze.
- Návrh smernice Rady o mediácii v civilných a obchodných veciach.
- Návrh Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu (small claims).
- Návrh nariadenia Rady o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti

Zástupcovia MS SR sa prostredníctvom expertných skupín Komisie alebo prostredníctvom konzultácií podieľali na príprave nasledovných nových dokumentov:

- Návrh novely Nariadenia o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v občianskych a obchodných veciach v členských štátoch
- Návrh rozhodnutia EP a Rady zriaďujúce pre obdobie rokov 2007-2013 špecifický program "Civilná justícia" ako súčasť všeobecného programu „Základné práva a spravodlivosť“
- Návrh Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o vymáhaní výživného a zmene Nariadenia č. 44/2001; Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady na zlepšenie vymáhania výživného ustanovením minimálnych pravidiel týkajúcich sa prístupu k informáciám, prijímania rozhodnutí a výkonu rozhodnutí
- Zelená kniha o rozhodnom práve a súdnej právomoci vo veciach rozvodu
- Zelená kniha o dedení a závetoch

V oblasti **trestného práva** sa za účasti zástupcov MS SR a v niektorých prípadoch i zástupcov GP SR uskutočnili rokovania pracovných skupín Rady EÚ pre trestné právo pri nasledovných významných návrhoch:

- Návrh rámcového rozhodnutia Rady o európskom príkaze na získanie dôkazov (EPZD), na zaistenie predmetov, dokumentov a údajov na použitie v konaniach v trestných veciach
- Návrh rámcového rozhodnutia o uznaní a vykonaní zákazov činnosti v Európskej únii vyplývajúcich z odsúdení za sexuálne delikty spáchané na deťoch. .
- Návrh rámcového rozhodnutia o zjednodušení výmeny informácií a správ medzi orgánmi členských štátov EÚ činnými v trestnom konaní najmä vo veciach, ktoré sa týkajú závažnej trestnej činnosti vrátane teroristických činov.
- Návrh rámcového rozhodnutia o boji proti organizovanému zločinu
- Návrh rámcového rozhodnutia Rady o útokoch proti informačným systémom
- Rámcové rozhodnutie Rady o aplikácii princípu vzájomného uznávania na príkazy na zhabanie
- Návrh rámcového rozhodnutia Rady o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania rozsudkov v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo ochranné opatrenia, na účely ich výkonu v Európskej únii
- Návrh rámcového rozhodnutia Rady o zohľadňovaní odsúdení v členských štátoch Európskej únie v rámci nových trestných konaní
- Návrh rámcového rozhodnutia Rady o výmene informácií z registrov trestov

Zástupcovia rezortu spravodlivosti a prokuratúry sa naďalej aktívne zúčastňujú tiež rokovaní pracovnej skupiny pre Európsku justičnú sieť, plenárnych zasadnutí EJS a plnia úlohy kontaktných bodov tejto siete.

Európska rada na svojom zasadnutí dňa 5. novembra 2004 schválila viacročný "Haagsky program; posilňovanie slobody, bezpečnosti a spravodlivosti v Európskej únii", ktorý nadväzuje na skončený päťročný program rozvoja priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti z roku 1999. Prijímané právne predpisy smerujú v duchu tohto programu k vytvoreniu komplexného programu opatrení na vzájomné uznávanie justičných rozhodnutí v trestných veciach, ktorý by zahŕňal súdne rozhodnutia vo všetkých etapách trestného konania vrátane rozhodnutí o zhromažďovaní a prípustnosti dôkazov, rozhodnutí sporov o právomoc, rešpektovania zásady "ne bis in idem", vykonávania právoplatných rozsudkov atď. Vzájomné uznávanie by postupne malo nahradiť celý súčasný systém vzájomnej právnej pomoci, najmä v otázkach získavania dôkazov a posilniť vzájomnú dôveru, že sa zabezpečí pre všetkých európskych občanov spravodlivosť založená na spoločných hodnotách.

Návrh odporúčaní

V nasledujúcom období bude dôležité sledovať plnenie priorít Haagskeho programu pre oblasť slobody, spravodlivosti a bezpečnosti a implementovanie zásady vzájomného uznávania, ktorá je nosnou zásadou všetkých prerokúvaných návrhov právnych aktov, a to aj prostredníctvom aktivít financovaných na základe programov finančnej perspektívy na roky 2007 – 2013.

3.15.2 Vnútorne záležitosti

Ministerstvo vnútra SR je zapojené do prijímania dokumentov legislatívneho a nelegislatívneho charakteru najmä prostredníctvom Rady ministrov pre spravodlivosť a vnútro. Minister vnútra SR sa pravidelne zúčastňuje uvedených zasadnutí Rady. Problematika Ministerstva vnútra SR čiastočne zasahuje aj do zasadnutí iných ministerských Rád.

Národní experti Ministerstva vnútra SR sa pravidelne zúčastňujú zasadnutí pracovných skupín Rady a Európskej komisie. V prípade nemožnosti zabezpečenia účasti z ústredia sa zasadnutí zúčastňujú pracovníci Stáleho zastúpenia SR pri EÚ, zodpovední za problematiku vnútra a následne poskytujú všetky potrebné informácie ústrediu.

V monitorovanom období došlo k rozšíreniu počtu riadnych členov RKS, následne bola posilnená aj spolupráca s rezortnými koordinačnými skupinami iných ministerstiev a ústredných orgánov štátnej správy.

Rokovania o významných legislatívnych aktoch v oblasti vnútorných záležitostí, ktoré prebiehajú v monitorovanom období:

- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú pravidlá malého pohraničného styku na vonkajších pozemných hraniciach členských štátov a ktorým sa mení a dopĺňa Schengenská dohoda a Spoločné konzulárne pokyny
- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, týkajúce sa Vízového informačného systému (VIS) a výmeny údajov o krátkodobých vízach medzi členskými štátmi

- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zavedení, prevádzke a používaní Schengenského informačného systému druhej generácie (SIS II)
- Návrh rozhodnutia Rady o zavedení, prevádzke a používaní Schengenského informačného systému druhej generácie (SIS II)
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady ktoré sa týka prístupu útvarov zodpovedných za vydávanie osvedčení o registrácii vozidiel v členských štátoch do Schengenského informačného systému druhej generácie (SIS II)
- Návrh nariadenia Rady zakladajúci nástroj rýchlej odpovede a pripravenosti v prípade veľkých mimoriadnych udalostí
- Návrh rámcového rozhodnutia Rady o ochrane osobných údajov spracovávaných v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach
- Návrh Dohody medzi Európskym spoločenstvom a Ukrajinou o uľahčení vydávania víz
- Návrh rozhodnutia Rady o zlepšení spolupráce medzi špeciálnymi zásahovými jednotkami členských krajín EÚ
- Návrh rozhodnutia Rady pre zlepšenie policajnej spolupráce medzi členskými štátmi EÚ najmä na vnútorných hraniciach a doplnenie Konvencie implementujúcej Schengenskú dohodu

Významné dokumenty legislatívneho charakteru, ktoré v monitorovanom období vyšli v Úradnom vestníku ES/EÚ:

- Rozhodnutie Rady z 3.marca 2005 o podpísaní Dohody medzi Európskym spoločenstvom a Srílskou demokratickou socialistickou republikou o readmisii osôb s neoprávneným pobytom (2005/371/ES)
- Rozhodnutie Rady 2005/511/SVV z 12. júla 2005 o ochrane eura proti falšovaniu ustanovením Europolu ako ústredného úradu na boj proti falšovaniu eura
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES zo 7. septembra 2005 o uznávaní odborných kvalifikácií
- Smernica Rady 2005/71/ES z 12. októbra 2005 o osobitnom postupe prijímania štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vedeckého výskumu
- Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 28. septembra 2005 o uľahčení vydávania jednotných krátkodobých víz členskými štátmi výskumným pracovníkom z tretích krajín, ktorí sa pohybujú v Spoločenstve s cieľom uskutočniť vedecký výskum (2005/761/ES)

Významné dokumenty nelegislatívneho, strategického charakteru, ktoré boli predmetom rokovaní alebo schválenia v monitorovanom období :

- Akčný plán k Haagskemu programu
- Akčný plán boja proti drogám na roky 2005 -2008
- Spoločný rámec pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín do Európskej únie – Závery schválené Radou JHA v dňoch 1.-2. 12. 2005
- Implementácia zásady dostupnosti a výmeny informácií
- Oznámenie Komisie Rade o mechanizme monitorovania a hodnotenia tretích krajín v oblasti boja proti nelegálnemu prísťahovalectvu
- Zelená kniha o budúcnosti európskej migračnej siete
- Návrh akčného plánu o obchodovaní s ľuďmi.

Návrh odporúčaní

V tejto oblasti bude potrebné venovať pozornosť najmä týmto oblastiam:

- dokumenty zavádzajúce Schengenský informačný systém druhej generácie
- ostatné dokumenty (Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, týkajúce sa Vízového informačného systému (VIS) a výmeny údajov o krátkodobých vízach medzi členskými štátmi, Zmenený návrh Nariadenia Rady dopĺňujúceho Nariadenie Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1030/2002, ktorým sa stanovuje jednotný formát povolení na pobyt pre štátnych príslušníkov tretích krajín, Návrh rozhodnutia Rady týkajúce sa sprístupnenia databázy vízového informačného systému (VIS) orgánom ČŠ zodpovedným za vnútornú bezpečnosť a Europolu za účelom prevencie, pátrania a vyšetrovania teroristických a iných závažných trestných činov, Iniciatíva Francúzskej republiky na zmenu rozhodnutia Rady meniaceho Prílohu 12 Spoločných konzulárnych pokynov a Prílohu 14a Spoločného manuálu o vízových poplatkoch (rozhodnutie 2003/454/EC z 13. júna 2003), Návrh Dohody medzi Európskym spoločenstvom a Ukrajinou o uľahčení vydávania víz, Rámcové rozhodnutie o ochrane osobných údajov v oblasti policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach, Návrh rozhodnutia Rady o zlepšení spolupráce medzi špeciálnymi zásahovými jednotkami členských štátov EÚ
- akčným plánom, stratégiám, záverom Rád, Európskych rád (implementácia opatrení vyplývajúcich z Akčného plánu k Haagskemu programu, implementácia opatrení súvisiacich s migráciou (napr. Plán politiky legálnej migrácie, Zelená kniha o európskej migračnej sieti)).

3.16 Vonkajší obchod

Legislatívnym základom spoločnej obchodnej politiky Európskej únie sú články 131 a 133 Zmluvy o založení Európskych spoločenstiev, ktoré boli spresnené Amsterdamskou zmluvou a následne Zmluvou z Nice. Spoločná obchodná politika sa zakladá na jednotných zásadách, hlavne pokiaľ ide o úpravy colných sadzieb, uzatváranie colných a obchodných dohôd, zjednocovanie liberalizačných opatrení, vývozných politiky a obchodných ochranných opatrení, akými sú napr. opatrenia pre prípad dumpingu alebo subvencovania. Článok 133 Zmluvy o EÚ udeľuje Európskej komisii kompetenciu pri vytváraní, formulovaní stratégie a realizácii spoločnej obchodnej politiky EÚ pokrývajúcej vykonávanie obchodných dohôd v rámci WTO, dohôd s regionálnymi združeniami, ale aj s jednotlivými krajinami, ktoré nie sú členmi EÚ.

Pri rozhodovaní o aktuálnych obchodných otázkach EÚ zohráva dôležitú úlohu Výbor 133, poradný výbor Rady EÚ pre vonkajšie vzťahy, zodpovedný za multilaterálne obchodné záležitosti, ktoré sa vzťahujú na aplikáciu pravidiel WTO a prípravu negociačných pozícií, na zasadnutí ktorého sa zúčastňujú národní experti jednotlivých členských krajín EÚ. Týmto spôsobom majú jednotlivé členské štáty EÚ možnosť vyjadriť svoje stanoviská k prerokovávanej problematike WTO, presadiť a obhájiť národnú pozíciu v súlade so svojimi obchodnými záujmami a ovplyvniť tak smerovanie spoločnej obchodnej politiky EÚ.

Koordinácia na vnútroštátnej úrovni je zabezpečená týmto spôsobom: k dokumentom spoločnej obchodnej politiky MH SR vypracúva pozíčné dokumenty, ktoré schvaľuje RKS. V prípade operatívnych dokumentov týkajúcich sa uplatňovania nástrojov obchodnej politiky v konkrétnych prípadoch (t. j. zavedenie antidumpingových, antisubvenčných alebo ochranných opatrení v konkrétnych komoditách a voči konkrétnym subjektom a štátom) Rada vyžaduje urýchlené stanovisko, spravidla do 10 dní od doručenia dokumentu Rade, pretože oddiaľovaním účinnosti opatrenia by mohlo dôjsť k ekonomickým škodám. Takéto operatívne

prípady sa na MH SR schvaľujú v skrátenej procedúre na úrovni generálneho riaditeľa sekcie (titulára), ktorý je najvyšším predstaviteľom SR vo Výbore 133. Titulár následne o týchto prípadoch informuje RKS.

Na všetkých úrovniach schvaľovacieho procesu na úrovni EÚ zastupuje záujmy SR Ministerstvo hospodárstva SR. Dokumenty z oblasti spoločnej obchodnej politiky EK pripravuje a konzultuje s členskými štátmi prostredníctvom komitologických výborov (Výbor pre textil, Kontaktný výbor pre oceľ, Poradný výbor pre antidumping a protisubvenčné opatrenia, Výbor pre ochranné opatrenia) a pracovnej skupiny pre ekonomické otázky colných sadzieb. V roku 2006 bol zriadený nový Výbor pre odvetné opatrenia. Dôležitosť týchto výborov a pracovných skupín podčiarkuje aj účasť zástupcov MH SR na ich zasadaniach v hodnotenom období (33 zasadnutí s účasťou zástupcov MH SR). Odsúhlasené dokumenty EK postupuje Rade..

Kľúčovou agendou v oblasti vonkajšieho obchodu v druhom roku členstva SR v EÚ bola **Rozvojová agenda z Dohy** (DDA) v rámci Katarského kola mnohostranných obchodných rokovaní WTO. MH SR v spolupráci s MP SR a MF SR participovalo na príprave ponuky EÚ v jednotlivých negociačných oblastiach na rokovanie VI. Ministerskej konferencie WTO v Hongkongu v decembri 2005, ktorá bola rozhodujúcou pre ďalšie smerovanie Katarského kola.

Priebeh a výsledky VI. Ministerskej konferencie WTO dokázali, že napriek viacerým zásadne rozdielnym stanoviskám a pozíciám si členské štáty WTO uvedomujú potrebu vyslania jasného politického signálu podpory multilaterálneho obchodného systému a nového kola ďalšej liberalizácie obchodu pre dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja vo väčšine členských krajín WTO. Odsúhlasením ministerskej deklarácie a stanovením konkrétnych termínov v jednotlivých negociačných oblastiach členské štáty jednoznačne vyjadrili podporu ďalšej liberalizácie obchodu s cieľom doriešenia DDA a ukončenia Katarského kola mnohostranných obchodných rokovaní WTO do konca roku 2006.

K *najvýznamnejším výsledkom* konferencie z Hongkongu patria tieto problematiky:

- dohoda konečného termínu pre odstránenie všetkých foriem vývozných subvencií v poľnohospodárstve ku koncu roka 2013,
- dohoda o odstránení vývozných subvencií pre bavlnu v roku 2006,
- zabezpečenie bezcolného a bezkvótového prístupu na trh pre výrobky z 32 najmenej rozvinutých krajín,
- vytvorenie dôležitého rámca pre plné modality v oblasti poľnohospodárstva a priemyselných výrobkov,
- v oblasti služieb dohodnutie textu pre ďalší postup v negociáciách za uvedenú oblasť.

V súčasnosti MH SR participuje na pokračujúcich rokovaní EK s ostatnými negociačnými partnermi o ďalšom postupe, s cieľom naplniť termíny a ciele stanovené v ministerskej deklarácii z Hongkongu.

Okrem Rozvojovej agendy z Dohy v hodnotenom období bola prerokovaná nasledovná agenda významná z hľadiska SR :

- Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o udeľovaní nútených licencií na patenty týkajúce sa výroby farmaceutických výrobkov určených na vývoz do krajín s problémami v oblasti verejného zdravia

Cieľom návrhu je na úrovni spoločenstva uplatňovať rozhodnutie Generálnej Rady Svetovej obchodnej organizácie z 30. augusta 2003 o implementácii ustanovenia odseku 6 Deklarácie z Dohy o Dohode o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva (Dohoda TRIPs) a zdravotníctve. Podľa rozhodnutia môžu členské štáty WTO udeliť nútenú licenciu na výrobu patentovaných farmaceutických výrobkov určených na vývoz do tretích krajín, ktoré nemajú žiadnu výrobnú kapacitu alebo majú nedostatočnú výrobnú kapacitu vo farmaceutickom sektore a čelia problémom v oblasti verejného zdravia.

SR podporilo prijatie kompromisného textu návrhu nariadenia.

- otvorenie rokovaní v súlade s čl. 19 Dohody o Európskom hospodárskom priestore, ktoré sa týkajú ďalšej liberalizácie obchodu s Nórsnym kráľovstvom a Islandskou republikou (rokovania zatiaľ neukončené)
- dohody súvisiace so zmenou Protokolu 31 k Dohode o EHP, ktorý obsahuje ustanovenia o spolupráci mimo štyroch slobôd s cieľom rozšíriť spoluprácu s krajinami EZVO v oblasti podnikateľských aktivít malých a stredných podnikov, ako aj ďalšie nadväzujúce dohody súvisiace s týmto protokolom
- otvorenie rokovaní v súvislosti s úpravou Dohody o EHP a ďalších zmiešaných dohôd vo vzťahu k rozširovaniu EÚ a EHP o Rumunsko a Bulharsko (rokovania zatiaľ neukončené)
- prijatie Memoranda o porozumení vo vzťahu k švajčiarskemu finančnému príspevku vo výške 1 mld. CHF. V roku 2006 sa na WP on EFTA podarilo dohodnúť konsenzus o príspevku, z ktorého SR bude môcť čerpať takmer 67 mil. CHF (ide o kompenzáciu v súvislosti s otvorením trhov nových členských krajín EÚ voči Švajčiarsku)
- interregionálna asociačná dohoda medzi EÚ a krajinami Mercosur (rokovania zatiaľ neukončené)
- obchodná dohoda medzi EÚ a krajinami Perzského zálivu (rokovania zatiaľ neukončené)
- dohody o hospodárskom partnerstve medzi EÚ a jednotlivými regiónmi skupiny krajín ACP (rokovania zatiaľ neukončené)
- dohody medzi krajinami EUROMED a EÚ s cieľom vytvoriť pásmo voľného obchodu (rokovania zatiaľ neukončené)
- revízie dohôd o voľnom obchode medzi EÚ a Mexikom a EÚ a Chile (rokovania zatiaľ neukončené)
- dohody medzi ES a Austráliou, Čínou, Japonskom, Kóreou, Malajziou, Novým Zélandom, Thajskom a USA, ktoré obsahujú kompenzačné opatrenia dohodnuté v zmysle čl. XXIV ods. 6 Všeobecnej dohody o clách a obchode (GATT) prijaté v súvislosti s rozšírením EÚ o 10 nových štátov vrátane SR a návrh smerníc, ktorými sa tieto dohody implementujú.
- zmena nariadenia Rady 384/1996 o ochrane pred dumpovanými dovozmi (v súvislosti s priznaním štatútu trhového hospodárstva pre Ukrajinu)
- nariadenie Rady o označovaní pôvodu niektorých výrobkov pochádzajúcich z tretích krajín (schvaľovací proces zatiaľ neukončený)
- nariadenie Rady o dojednávaní dohôd o obchode so službami inými ako dopravné služby (schvaľovací proces zatiaľ neukončený)
- nariadenie Rady, ktorým sa uplatňuje nový systém všeobecných preferencií pri dovoze z rozvojových a najmenej rozvinutých krajín
- dvojstranná dohoda o obchode s textilnými výrobkami medzi ES a Bieloruskom
- 74 nariadení Rady a rozhodnutí Komisie týkajúcich sa operatívneho uplatnenia antidumpingových a antisubvenčných opatrení

Do budúcnosti SR bude aj naďalej participovať na príprave nových preferenčných dohôd vo vonkajšom obchode, ktoré EK rozpracovala, a to predovšetkým vo vzťahu ku krajinám MERCOSUR, ale aj k združeniam krajín Perzského zálivu (GCC), ACP a EUROMED. Politický impulz na urýchlenie rokovaní o pripravovaných asociačných dohodách s krajinami Strednej Ameriky, Andského spoločenstva, ale aj s MERCOSUROM vychádza z tohtoročného viedenského summitu EÚ-Latinská Amerika. V budúcich rokovaníach sa stane aktuálnou otázka prehodnotenia postoja EÚ k problematike regionálnych a preferenčných obchodných dohôd s tretími krajinami. Záujmom SR je upriamenie väčšej pozornosti EK na regióny, ktoré sú pre SR, ako aj pre nové členské štáty EÚ stredobodom záujmu. Ide napr. o západný Balkán, Rusko, Ukrajinu a pod. Zámerom a cieľom, ktorý bude v tejto súvislosti presadzovaný v orgánoch EÚ, zostáva naďalej nezhoršiť prístup SR na trh konkrétnej krajiny, obhajovať vývozné záujmy SR a chrániť domácich producentov.

Návrh odporúčaní

Podporovať a zintenzívňovať spoluprácu ústredných orgánov štátnej správy s podnikateľskou sférou, jej zväzmi a združeniami pri príprave pozičných dokumentov k materiálom EÚ v oblasti spoločnej obchodnej politiky.

3.17 Vonkajšie vzťahy

Pojem vonkajšie vzťahy EÚ zahŕňa všetky formy spolupráce s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami s výnimkou obchodu. Jej súčasťou sú aj vzťahy s rozvojovými krajinami (najmä v rámci dohovoru s Lomé - teraz z Cotonou) a s kandidátskymi krajinami. EÚ sa na rozdiel od národných štátov viac orientuje na menej tradičné formy diplomacie (rozvojová pomoc, kultúra, vzdelávanie). Do zmlúv i s tretími krajinami EÚ v súčasnosti dôrazne inkorporuje ustanovenie o ochrane ľudských práv. Samotný rozmer Európskej únie v hospodárskom, obchodnom a finančnom kontexte z nej robí partnera svetovej úrovne. EÚ má sieť bilaterálnych a multilaterálnych dohôd zahŕňajúcich väčšinu krajín a regiónov vo svete. Ako najväčší obchodný partner a domov druhej najsilnejšej meny vo svete, podporuje EÚ miliardou eur mesačne rozvojové projekty na všetkých piatich kontinentoch. Udržiavanie vonkajších vzťahov Európskej únie s inými štátmi prináša nesmiernu zodpovednosť z hľadiska celosvetového vývoja. EÚ organizuje pravidelné stretnutia s najvyššími predstaviteľmi USA, Kanady, Japonska, Číny, Indie a Ruska. Tradične sa orientovali predovšetkým na vzájomné obchodné vzťahy. V súčasnosti sa podstatným spôsobom rozšírila aj na iné závažné otázky dnešného sveta.

Slovenská republika a európska rozvojová politika

Vstupom Slovenska do EÚ bolo MZV SR začlenené do systému zabezpečujúceho tvorbu pravidiel a nástrojov rozvojovej politiky v rámci európskych inštitúcií. V roku 2005 sa Slovenská republika aktívne zapájala do práce rozvojových pracovných skupín Rady (CODEV, ACP), výborov Európskej komisie, rozvojových GAERCov, ako aj neformálnych stretnutí ministrov pre rozvojovú spoluprácu.

SR sa aktívne podieľala a ovplyvnila text nového dokumentu „Spoločné vyhlásenie EÚ o rozvojovej pomoci EÚ (Development policy statement)“. Spoločné vyhlásenie EÚ je prvým spoločným dokumentom o rozvojovej politike EÚ a bude dôležitým strategickým dokumentom v nasledujúcom období pre rozvojovú pomoc EK, ako aj pre slovenskú rozvojovú pomoc. Slovenskí zástupcovia presadzovali jeho zameranie na všetky rozvojové krajiny a diferenciáciu prístupu k nim, spoločné témy pre rozvojovú spoluprácu EÚ a alokačné kritériá EK založené na potrebách a výkonnosti rozvojových krajín.

SR napomohla prijatie kompromisného textu o navrhovaní oficiálnej rozvojovej pomoci zo strany EÚ. Pre SR z toho vyplynul záväzok o zvyšovaní finančných príspevkov na rozvojovú pomoc do roku 2010 (0,17 % z HNP) a do roku 2015 (0,33 % z HNP).

V súvislosti so stratégiou pre Afriku zástupcovia Slovenska zdôrazňovali primárnu zodpovednosť za rozvoj recipientských krajín, podporu dobrého vládnutia, ľudských práv vrátane práv detí a zvyšovanie úrovne poskytovanej zdravotníckej starostlivosti a vzdelávania.

V roku 2005 bola vykonaná revízia „Dohody z Cotonou o partnerstve medzi členmi skupiny afrických, karibských a tichomorských štátov na jednej strane a Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi na strane druhej“. Revidovaná Dohoda bola podpísaná na zasadnutí Rady ministrov EÚ – **ACP** v júni 2005. MZV SR sa aktívne podieľalo na samotnej revízii Dohody a zabezpečovalo jej schválenie vládou a Národnou radou SR.

Slovensko sa aktívne podieľalo aj na diskusii o budúcnosti Európskeho rozvojového fondu (EDF), ako aj o spôsobe financovania Mierových misií pre Afriku (APF). Obe témy sú úzko prepojené s novou finančnou perspektívou EK. Z pragmatických, finančných dôvodov bola SR proti zahrnutiu EDF do rozpočtu EÚ a presadzovala vytvorenie samostatného, v poradí už desiateho EDF. Taký bol aj výsledok rokovaní, navyše, s finančne výhodným príspevkovým kľúčom pre SR (0,21% z celkového rozpočtu EDF).

Medzi priority Slovenska patrilo presadzovanie Ukrajiny a Bieloruska do zoznamu krajín oficiálnej rozvojovej pomoci. Pre túto iniciatívu získala SR aj ďalšie najmä nové členské krajiny EÚ a po nedávnom kladnom rozhodnutí Výboru pre rozvojovú pomoc OECD (Development Assistance Committee – DAC) sa potvrdil očakávaný predpoklad, že v tejto oblasti budeme úspešní.

V roku 2005 sa SR intenzívne podieľala na tvorbe novej európskej rozvojovej stratégie¹. Stratégia je prvým spoločným dokumentom o rozvojovej politike Európskej komisie a Európskej únie. Je to zároveň dokument, ktorý sa premietne aj do poskytovania slovenskej bilaterálnej pomoci.

Finančný príspevok SR na európske rozvojové aktivity pravdepodobne² prekročí v roku 2006 sumu 748 mil. Sk. V roku 2008 sa k tejto čiastke pripočíta aj samostatný príspevok do európskeho rozvojového fondu (EDF).

¹ Európsku rozvojovú stratégiu **prijala Európska rada na svojom zasadnutí v dňoch 15. - 16. 12. 2005**. Na rozdiel od doteraz platnej stratégie z roku 2000, nový dokument odráža okrem iného **aj stanoviská 10 nových členov EÚ**.

² Presná suma ešte nie je známa, keďže EK zatiaľ nestanovila percento z celkového príspevku SR do rozpočtu EÚ na ODA. V roku 2005 predstavoval príspevok pri 4,82% čiastku 697 mil. Sk.

Pre slovenské subjekty sa členstvom v EÚ zároveň otvorila nová možnosť uchádzať sa o prostriedky z grantových schém EK. Napriek náročnému konkurenčnému prostrediu, ktoré znevýhodňuje subjekty bez relevantných skúseností s európskou rozvojovou politikou (čiže aj subjekty z nových členských krajín) sa niekoľkým slovenským firmám a mimovládny organizáciám podarilo v grantových kolách EK uspieť. Podpora slovenských subjektov v tejto oblasti bude patriť aj v roku 2006 medzi priority slovenskej rozvojovej politiky v rámci EÚ.

Najdostupnejším a najreálnejším zdrojom finančných prostriedkov z EK bude v roku 2006 Nástroj pre spolufinancovanie mimovládnych rozvojových organizácií. V rámci tejto rozpočtovej položky sú po prvýkrát vyčlenené prostriedky výlučne pre aktivity v nových členských štátoch. Konkrétne ide o 10 mil. EUR na projekty rozvojového vzdelávania³. Vzhľadom na úroveň a pripravenosť slovenského mimovládneho sektora je predpoklad získať aj viac ako 1 mil. EUR. Základným predpokladom však je, aby mimovládne organizácie už teraz začali s prípravou projektov a venovali im dostatočnú pozornosť.

Nové finančné nástroje EK vrátane nástrojov s rozvojovým kontextom - DCECI, ENPI a SI - budú platiť až od roku 2007 (zo súčasnej finančnej perspektívy zostávajú dva nástroje s rozvojovým obsahom – HAI a MFA). SR sa však už v tomto roku musí pripravovať na to, aby bol slovenský rozvojový mechanizmus kompatibilný so zmenami v európskom systéme.

Návrh odporúčaní

- Premietnuť Európsku rozvojovú stratégiu do slovenskej bilaterálnej oficiálnej rozvojovej pomoci.
- Pokračovať v podpore slovenských subjektov pri predkladaní projektov v rámci grantových schém EK a vytvoriť nástroj na ich spolufinancovanie zo slovenskej oficiálnej rozvojovej pomoci

Slovensko a Afrika

Štáty afrického kontinentu sú dlhodobo zaraďované v štatistických zoznamoch medzi ekonomicky najmenej rozvinuté. Rok 2005 bol v znamení hľadania východísk pre tento kontinent i upriamenia pozornosti verejnosti na jeho problémy (aj vďaka summitu OSN, britskému predsedníctvu v EÚ, celosvetovým kampaniam na odstránenie chudoby a koncertom LIVE 8). EÚ rozhodla o navýšení prostriedkov vyčlenených ČŠ EÚ na rozvojovú pomoc africkému kontinentu a v decembri 2005 schválila prvú dlhodobú, komplexnú stratégiu pre Afriku.

Pomoc Afrike financuje EK z Európskeho rozvojového fondu (EDF). Na tvorbe v poradí 10. EDF sa bude finančne podieľať aj SR⁴, a tak sa Slovensko po prvýkrát zapojí aj do programovania týchto prostriedkov. Už v roku 2006 bude EK zostavovať rámcové programy a priority pre krajiny Afriky a karibskej a tichomorskej oblasti (ACP).

Postoj medzinárodného spoločenstva sa premietne v roku 2006 aj do rozvojovej politiky SR voči Afrike. Aj keď slovenská bilaterálna pomoc najefektívnejšie uplatňuje svoj potenciál

³ Grantové kolo na projekty rozvojového vzdelávania pre nové členské krajiny bude vypísané na jeseň 2006 a projekty budú schvaľované a otvorené v roku 2007.

⁴ Plánovaný rozpočet 10.EDF je 22,6 mld. EUR na roky 2008-2013 a slovenský príspevok bude tvoriť 0,21% tejto sumy, t. j. 47 mil. EUR.

a komparatívne výhody v krajinách západného Balkánu a strednej Ázie, bude stále aktívnejšia aj v afrických krajinách. (Medzi slovenskými teritoriálnymi prioritami sú od roku 2003 Sudán, Keňa a Mozambik).

V júni 2005 pridalo Slovensko svoj podpis na revidovanú „Dohodu z Cotonou o partnerstve medzi členmi skupiny afrických, karibských a tichomorských štátov na jednej strane a Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi na strane druhej“. Dokument vymedzuje okrem iného aj rozvojové vzťahy SR s Afrikou. Slovensko je jednou z prvých krajín EÚ, ktorá revidovanú dohodu ratifikovala.

V roku 2006 chce Slovensko prispieť k rozvoju afrického kontinentu a to multilaterálne, v rámci svojho pôsobenia v Bezpečnostnej rade OSN, napríklad v oblasti prevencie a riešenia konfliktov, ale aj bilaterálne, realizáciou projektov vo vybraných krajinách.

Návrh odporúčaní

- Zostaviť slovenskú rozvojovú stratégiu pre Afriku vychádzajúc z doterajšieho pôsobenia a zo Stratégie EÚ pre Afriku.
- V roku 2006 sa aktívne sa podieľať na programovaní prostriedkov 10. EDF, do ktorého bude prispievať aj SR.

Financovanie rozvoja

Výška finančných prostriedkov na rozvojovú pomoc (percentuálny podiel ODA na HDP) je najjednoduchšie, a preto aj najčastejšie používané kritérium na hodnotenie vyspelých krajín v oblasti ODA. Z tohto pohľadu bol rok 2005 pre SR úspešný. Slovenská republika poskytla v roku 2005 rozvojovú pomoc vo výške 1 739 mil. Sk, čo predstavuje 0,12% HDP. Nárast⁵ je spôsobený najmä odpustením dlhov započítaných v roku 2005 (527 300 tis. Sk), zvýšením povinného príspevku do EÚ (o 286 000 tis. Sk), ako aj skvalitnením štatistického výkazníctva zo strany niektorých rezortov (MV SR, MO SR).

Európska rada v júni 2005 rozhodla, že nové členské štáty EÚ sa majú snažiť dosiahnuť 0,17% HDP v r. 2010, resp. 0,33% v r. 2015. Dosiahnutie podielu 0,17% ODA na HDP, by znamenalo v absolútnych číslach približne 3 200 mil. Sk (výrazný nárast v absolútnych číslach je spôsobený predpokladaným 5 percentným rastom HDP).

Cieľ stanovený EÚ je pre SR náročný nielen vzhľadom na nutnosť plnenia konvergenčných kritérií. Na nárast ODA musí byť postupne pripravovaná slovenská verejnosť, ako aj slovenské subjekty, ktoré projekty realizujú. Kultivovanie verejnej mienky a tvorba slovenských implementačných kapacít potrebuje svoj čas. Práve v tejto oblasti očakáva SR pomoc a podporu EK

Návrh odporúčaní

- Pri zvyšovaní slovenskej ODA vynakladať úsilie na dosiahnutie cieľov schválených Európskou radou v júni 2005.
- V spolupráci s MF SR pokračovať v postupnom zvyšovaní podielu bilaterálnej pomoci cez projekty slovenských subjektov na celkovej pomoci.

⁵ V roku 2004 poskytlo Slovensko pomoc vo výške 910 000 tis. Sk, čo predstavovalo 0,072% HDP

3.18 Výskum, technológie a inovácie

Poznatková ekonomika založená na vedeckých poznatkoch, inováciách a moderných technológiách je nevyhnutným predpokladom udržateľného hospodárskeho rastu a konkurencieschopnosti ekonomiky. Európska únia vytvára podmienky pre rozvoj vedy, výskumu a inovácií, stanovuje priority a ciele, vedu a výskum chápe ako bránu k zvyšovaniu konkurencieschopnosti, pričom však samotná realizácia zostáva najmä v rukách členských krajín. Spolupráca v rámci EÚ umožňuje vedcom, výskumníkom a študentom spolupracovať a vymieňať si skúsenosti so zahraničnými odborníkmi, a tým vytvárať spoločný vedomostný fond EÚ. Ich spoločné výsledky potom majú priamy a pozitívny vplyv na hospodársky rast a konkurencieschopnosť tovarov a služieb poskytovaných firmami z Európy.

Koordinácia na vnútroštátnej úrovni vo vede a výskume je zabezpečovaná prostredníctvom RKS MŠ SR, ktorá bola formálne ustanovená od 1. februára 2004 ako osobitný koordinačný útvar v kancelárii ministra. Okrem toho RKS spolupracuje s neštátnymi expertmi a organizáciami prostredníctvom virtuálnej Expertnej poradnej siete (cca 164 expertov) a Konzultačnej siete nevládných inštitúcií (cca 20 inštitúcií), vykonáva koordinačnú úlohu pri príprave na rokovania pracovných skupín, výborov, COREPER-u a Rady ministrov. Príprava na rokovania v rámci EÚ prebieha v spolupráci zainteresovaných útvarov ministerstva a priamo riadených organizácií rezortu. Komunikácia s ostatnými ÚOŠS sa uskutočňuje v závislosti od aktuálnej agendy. V oblasti inovácií je primárna spolupráca Ministerstva školstva SR s Ministerstvom hospodárstva SR.

Koordinácia záujmov SR v tejto oblasti na európskej úrovni je zabezpečovaná prostredníctvom Ministerstva školstva SR a problematika konkurencieschopnosti v previazaní na inovácie Ministerstvom hospodárstva SR. Ministerstvo školstva je prostredníctvom svojich zástupcov zapojené do rokovaní pracovnej skupiny pre výskum a výborov stálych zástupcov – COREPER 1. Na úrovni Rady je to pracovná skupina pre výskum (G. 14 Working Party on Research) a na úrovni EK pracovná skupina pre vedu, výskum a rozvoj (Working party for Science, Research and Development). Ministerstvo hospodárstva SR sa pravidelne zúčastňuje na rokovaniach pracovnej skupiny pre konkurencieschopnosť a rast (WGCG), pripravuje inštrukcie na COREPER. Obidve ministerstva pripravujú v rámci svojich kompetencií stanoviská pre Radu pre konkurencieschopnosť a rast, ktorých sa pravidelne zúčastňujú.

Najvýznamnejšie dokumenty prerokované a schválené Radou pre konkurencieschopnosť:

- Návrh 7. Rámcového programu,
- Rozhodnutiami Rady boli schválené osobitné programy, ktorými sa vykonáva 7. rámcový program Európskeho spoločenstva a Euratomu:
 1. Návrh rozhodnutia Rady o osobitnom programe Spolupráca, ktorým sa realizuje siedmy rámcový program Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013),
 2. Návrh rozhodnutia Rady o osobitnom programe Myšlienky, ktorým sa realizuje siedmy rámcový program Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013),
 3. Návrh rozhodnutia Rady o osobitnom programe, ktorý sa má vykonávať prostredníctvom priamych akcií Spoločného výskumného centra v rámci siedmeho

rámcového programu Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013),

4. Návrh rozhodnutia Rady o osobitnom programe, ktorý sa má vykonávať prostredníctvom priamych akcií Spoločného výskumného centra v rámci siedmeho rámcového programu (2007 – 2011) Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Euratom) v oblasti jadrového výskumu a vzdelávania,
 5. Návrh rozhodnutia Rady o osobitnom programe, ktorým sa realizuje siedmy rámcový program Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Euratom) v oblasti jadrového výskumu a vzdelávacích činností (2007 – 2011),
- Návrh na zriadenie Európskeho technologického inštitútu,
 - Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú pravidlá účasti podnikov, výskumných centier a vysokých škôl na akciách v rámci siedmeho rámcového programu a pravidlá šírenia výsledkov výskumu (2007 – 2013)
 - Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovuje rámcový program pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP) (2007-2013) č. návrhu Komisie 8081/05
 - Strategický dokument EK: Viac výskumu a inovácií – investície pre rast a zamestnanosť: Spoločný prístup (More Research and Innovation – Investing for Growth and Employment: A common Approach” [2005 –2007], Steps for Implementation, COM (2005) 488)
 - Strategický dokument EK: Konkurencieschopnosť cez inovácie – Európsky prístup (Competitiveness through innovation – the European approach)

Okrem týchto dokumentov bola na zasadnutiach Rady prerokovávaná téma: návrh rozpočtu 7. Rámcového programu a jeho eventuálne delenie pre jednotlivé špecifické programy.

V druhom roku členstva pokračovali tieto vplyvy členstva SR v EÚ v oblasti vedy, výskumu a inovácií:

- Pokračovanie realizácie reformy štátnej vednej a technickej politiky.
- Skvalitnenie legislatívy v oblasti podpory výskumu a vývoja prijatím zákona č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja, ktorý je účinný od 1. júla 2005,
- Veda, výskum a inovácie boli stanovené ako prioritná oblasť v rámci rozpracovanej lisabonskej stratégie
- Transformácia Agentúry na podporu vedy a techniky na Agentúru na podporu výskumu a vývoja. Podpora postdoktorandov a popularizácie vedy bude realizovaná prostredníctvom implementácie Programu Agentúry na podporu výskumu a vývoja pre podporu ľudského potenciálu v oblasti výskumu a vývoja a popularizáciu vedy,
- V priebehu roka 2005 za účelom hodnotenia stavu infraštruktúry obnovila svoju činnosť stála Komisia ministra školstva pre pravidelné zhodnocovanie stavu infraštruktúry výskumu a vývoja v SR vybudovanej z prostriedkov štátneho rozpočtu a na základe podrobnej analýzy bol vypracovaný materiál „Zhodnotenie stavu technickej infraštruktúry právnických a fyzických osôb vykonávajúcich výskum a vývoj v SR“,
- Postupné uvedomovanie si významu vedy a techniky pre oblasť rozvoja spoločnosti,
- Určenie inovácií a poznatkovej ekonomiky a v rámci nej vedy, výskumu a inovácií ako jednej z hlavných priorit Slovenskej republiky pre štrukturálne fondy na roky 2007-2013,

- Postupné otváranie sa slovenských vedecko-výskumných inštitúcií medzinárodnej spolupráci v rámci Európskeho výskumného priestoru a možnosť získavať finančné prostriedky z rámcových programov EÚ pre výskum a vývoj,

Úspešná realizácia politiky vedy a výskumu bude vyžadovať úzku spoluprácu zainteresovaných rezortov a zvýšenú iniciatívu privátneho sektora. Do budúcnosti je potrebné venovať pozornosť týmto procesom:

- zaviesť mechanizmy nezávislého hodnotenia kvality výskumných programov a projektov s dôrazom na výsledky smerujúce do praxe s prínosom pre inovácie,
- zaviesť nástroje na zvýhodnenú podporu tých vedecko-výskumných tímov a inštitúcií, ktoré sú úspešné pri spolupráci a získavaní zdrojov zo súkromného sektora - z hospodárskej sféry,
- zaviesť nadštandardnú finančnú podporu pre vedecko-výskumné projekty v 2 - 3 prioritných oblastiach, ktorých výstupy smerujú do praxe,
- posilniť motivácie na zvýšenie výdavkov súkromnej sféry na výskum, vývoj a inovácie, a to najmä zavedením efektívneho verejného spolufinancovania týchto aktivít,
- pokračovať v reforme štátnej vednej a technickej politiky prostredníctvom implementácie zákona č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a splnením úloh z Akčného plánu pre oblasť vedy, výskumu a inovácií,
- zvyšovať úroveň verejných výdavkov na podporu výskumu a vývoja a stimulovanie súkromnej sféry na investovanie do tejto oblasti,
- zvýšiť úspešnosť slovenských žiadateľov o finančné prostriedky z rámcových programov pre výskum a vývoj prostredníctvom cieľených opatrení a vybudovanie efektívnej inštitucionálnej štruktúry na podporu slovenských žiadateľov o finančné prostriedky zo 7. rámcového programu Európskej únie pre výskum a vývoj,
- vypracovanie kvalitných programových dokumentov pre efektívnu podporu výskumu a vývoja zo štrukturálnych fondov na roky 2007 – 2013..
- aktívne sa spolupodieľať na rokovaní ohľadom Rámcového programu Európskeho parlamentu a Rady pre konkurencieschopnosť a inovácie

Návrh odporúčaní

- realizovať priority Národnej lisabonskej stratégie v oblasti vedy a výskumu, v súčasnosti implementáciou Akčného plánu pre oblasť vedy, výskumu a inovácií a Národného programu reforiem,
- v zmysle záverov Rád pre konkurencieschopnosť zvyšovať objem investovaných zdrojov do podpory výskumu a vývoja,
- špeciálnu pozornosť venovať kvalitnej podpore ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja,
- cieľenými opatreniami sa sústrediť na popularizáciu vedy v spoločnosti,
- pri vypracovaní dokumentov čo najviac využiť skúsenosti a najlepšie praktiky z tých krajín, ktoré sú v tejto oblasti najúspešnejšie, ako napríklad Fínsko, Írsko, Izrael, USA a Nemecko.

3.19 Vzdelávanie, mládež, odborná príprava a šport

Členstvo Slovenskej republiky v Európskej únii prinieslo nové možnosti skvalitňovania vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré majú zásadnú funkciu pri formovaní budúcej

európskej spoločnosti. Spolupráca v týchto oblastiach má pozitívny vplyv na systémy vzdelávania a odbornej prípravy v SR i v ostatných členských štátoch. Možnosť študovať na zahraničných univerzitách v nových podmienkach vytvára tlak na zvyšovanie úrovne vysokoškolského vzdelávania na Slovensku.

Koordinácia na európskej úrovni sa uskutočňuje najmä prostredníctvom aktívnej účasti zástupcov MŠ SR na zasadnutiach Rady EÚ (vzdelávanie, mládež a kultúra), Výboru pre vzdelávanie Rady EÚ, pracovnej skupiny Rady EÚ pre mládež, výborov programov Socrates, Leonardo da Vinci a Mládež ako aj na konferenciách a seminároch organizovaných predsedníckymi krajinami.

Zástupcovia MŠ SR pôsobia v pracovných skupinách EK v rámci implementácie programu „Vzdelávanie a odborná príprava 2010“ a v Poradnom výbore i v pracovných skupinách EK pre šport.

MŠ SR zabezpečuje účasť na zasadnutiach Poradného výboru pre odborné vzdelávanie a prípravu, orgánov Cedefop-u a ETF a na rokovaní generálnych riaditeľov zodpovedných za nasledujúce oblasti: európska spolupráca vo vzdelávaní, vysokoškolské vzdelávanie, odborné vzdelávanie a príprava, mládež a šport.

Koordinácia na vnútroštátnej úrovni sa vykonáva prostredníctvom pravidelne zasadajúcej RKS Ministerstva školstva SR pri príprave na rokovania pracovných skupín, výborov, COREPER-u a Rady EÚ. Komunikácia s ostatnými ÚOŠS sa uskutočňuje v závislosti od aktuálnej agendy. Príprava na rokovania v rámci EÚ prebieha v spolupráci zainteresovaných útvarov MŠ SR a priamo riadených organizácií rezortu.

Prostredníctvom zastúpenia MŠ SR v Komisii pre záležitosti EÚ 1 je zabezpečované vypracovanie inštrukcií pre zasadnutia COREPER-u a ďalších pozičných dokumentov pre rokovanie vlády SR a Národnej rady SR.

V období od 1.5.2005 do 30.4.2006 Rada EÚ (vzdelávanie, mládež a kultúra) prijala resp. predbežne prerokovala nasledovné významné dokumenty:

v oblasti vzdelávania:

- Závery Rady o nových indikátoroch vo vzdelávaní a odbornej príprave
Závery Rady ukladajú prijať akčný plán pre rozvoj existujúcich a návrh nových indikátorov v týchto oblastiach: efektívnosť investícií, ICT, mobilita, vzdelávanie dospelých, odborné vzdelávanie a príprava, jazykové schopnosti, profesionálny rozvoj učiteľov a školiteľov, sociálna inklúzia a aktívne občianstvo. Používanie týchto indikátorov umožní špecifickejšie hodnotenie relevantných aspektov vzdelávacieho procesu v členských štátoch EÚ.
- Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady ustanovujúceho integrovaný akčný program v oblasti celoživotného vzdelávania – čiastočná politická dohoda
Súčasný program v oblasti vzdelávania Socrates II a Leonardo da Vinci II budú ukončené v tomto roku. SR má dobré skúsenosti s účasťou v týchto programoch. Ich pokračovaním bude pripravovaný komunitárny program pre oblasti všeobecného vzdelávania, odborného vzdelávania, vysokoškolského vzdelávania a vzdelávania dospelých na obdobie 2007 – 2013. Dosiadnutá čiastočná politická dohoda znamená, že

v záverečných etapách rokovani v Rade EÚ a v EP pôjde najmä o finančné aspekty programu. Predpokladaný rozpočet má celkový objem 6,97 miliardy EUR.

- Modernizácia vzdelávania a odbornej prípravy: dôležitý prínos k prosperite a sociálnej súdržnosti v Európe: Spoločná priebežná správa Rady a Komisie za rok 2006 o pokroku v rámci pracovného programu Vzdelávanie a odborná príprava 2010
Spoločná správa je založená na obsahu národných správ členských štátov vypracovaných v roku 2005. Zvýrazňuje dôležité postavenie vzdelávania a odbornej prípravy v revidovanej lisabonskej stratégii, hodnotí jednotlivé oblasti reforiem, ktoré vychádzajú z naplňania pracovného programu „Vzdelávanie a odborná príprava 2010“ a formuluje odporúčania pre vzdelávaciu politiku členských štátov a európsku spoluprácu.
- Návrh odporúčania Európskeho parlamentu a Rady o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie
Globalizácia konfrontuje Európsku úniu s novými výzvami, každý občan bude potrebovať širokú škálu schopností, aby sa mohol prispôsobiť rýchlo sa meniacemu a úzko prepojenému svetu. Navrhované odporúčanie predstavuje európsky referenčný rámec pre kľúčové schopnosti a odporúča spôsoby ako zabezpečiť rozvoj týchto schopností prostredníctvom celoživotného vzdelávania. Po jeho prijatí bude jedným z významných podnetov pri kurikulárnej prestavbe nášho vzdelávacieho systému.

v oblasti mládeže:

- Uznesenie Rady a predstaviteľov vlád ČS v rámci Rady o hodnotení činností, ktoré boli vykonané v rámci európskej spolupráce v oblasti mládeže
Obsahom uznesenia je zhodnotenie realizácie hlavných cieľov, ktoré boli prijaté v rámci rozpracovania Bielej knihy EÚ o mládeži v roku 2001, predovšetkým úroveň a výsledky implementácie Otvorenej metódy koordinácie, spoločných cieľov v oblasti participácie mládeže a informácií pre mládež. Odporúčania uznesenia boli zapracované do Akčného plánu štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži na príslušný rok a následne schválené vládou SR.
- Uznesenie Rady a predstaviteľov vlád ČS v rámci Rady o uskutočňovaní spoločných cieľov týkajúcich sa informácií pre mládež
Obsahom uznesenia je rozpracovanie ďalšej priority Bielej knihy o mládeži formou prijatia spoločných cieľov v oblasti informácií pre mládež ako základného predpokladu pre ich participáciu na živote spoločnosti – na európskej, národnej ako aj lokálnej úrovni. Uznesenie má pozitívny dopad na rozvoj systému informačných a poradenských činností pre mládeže v SR a zároveň prispieva ku upevňovaniu postavenia SR v medzinárodných štruktúrach.
- Uznesenie Rady a predstaviteľov vlád ČS v rámci Rady o uskutočňovaní spoločného cieľa: zvýšiť účasť mladých ľudí v systéme zastupiteľskej demokracie
Uznesenie Rady je zamerané na podporu vytvárania dostatočného priestoru pre štruktúrovaný dialóg s predstaviteľmi mládežníckych organizácií a mladými ľuďmi. Uznesenie má významný dopad na rozvoj politiky mládeže v SR predovšetkým v oblasti participácie mladých ľudí na živote spoločnosti. Bezprostredne po prijatí uznesenia minister školstva osobným listom vyzval predstaviteľov parlamentných politických strán, aby obsahu uznesenia venovali pozornosť.

- Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady ustanovujúceho program „Mládež v akcii“ na obdobie 2007 – 2013 - čiastočná politická dohoda
Návrh nového komunitárneho programu „Mládež v akcii“ má v rokoch 2007 až 2013 zabezpečiť realizáciu nasledovných cieľov:

- *všeobecne podporovať aktívne občianstvo mladých ľudí, a najmä ich európske občianstvo;*
- *rozvíjať solidaritu a podporovať toleranciu medzi mladými ľuďmi, najmä s cieľom posilniť sociálnu súdržnosť EÚ;*
- *podporovať vzájomné porozumenie medzi mladými ľuďmi v rôznych krajinách;*
- *prispievať k rozvoju kvality systémov na podporu mládežníckych činností a kapacít organizácií občianskej spoločnosti v oblasti mládeže;*
- *podporovať európsku spoluprácu v oblasti mládeže.*

Dosiahnutá čiastočná politická dohoda má mimoriadny význam pre ďalší pokrok v rokovaní vedúcich k definitívnemu schváleniu návrhu v Rade EÚ a následne v EP v tom, že sa podarilo zjednotiť postoje členských štátov na niektoré citlivé časti dokumentu.

- Uznesenie Rady a predstaviteľov vlád ČS v rámci Rady o zameraní sa na záležitosti mladých ľudí v Európe – implementácia Európskeho paktu mládeže a podpora aktívneho občianstva

Prijatím Európskeho paktu mládeže (EPM) na jasnom summite EÚ v roku 2005 bola zavŕšená iniciatíva v oblasti rozvoja aktívneho občianstva mladých ľudí prostredníctvom otvorenej metódy koordinácie v oblasti mládeže; problematika mladých ľudí sa presunula medzi politiky podporujúce lisabonské partnerstvo pre rast a zamestnanosť. Slovenská republika patrí medzi prvé členské štáty EÚ, ktoré v pomerne krátkom čase po prijatí EPM schválila implementáciu EPM na vlastné podmienky. Uznesenie vyzýva členské štáty a Komisiu k intenzívnejšiemu realizovaniu úloh v oblasti ohodnotenia neformálneho vzdelávania mládeže, realizácie spoločných cieľov pri aplikácii otvorenej metódy koordinácie a výchovy k aktívnemu demokratickému občianstvu.

Druhý rok členstva SR v EÚ znamenal pre oblasť vzdelávania a odbornej prípravy prínos v zmenách legislatívy podporujúcich vyššie formy európskej spolupráce a finančnú podporu rozvoja využitím ESF. Priniesol posilnenie uvedomenia si významu kvality celoživotného vzdelávania a uskutočňovanie reforiem základného, stredného a vysokého školstva s ohľadom na dynamicky sa meniace potreby európskeho trhu práce a sociálnu kohéziu v rámci implementácie revidovanej lisabonskej stratégie vo vzdelávaní a odbornej príprave v podmienkach SR.

Okrem odsúhlasenia integrovaného programu celoživotného vzdelávania na roky 2007 – 2013 je ďalším významným pripravovaným opatrením Európsky kvalifikačný rámec (EQF). Cieľom EQF je vytvoriť nástroj, ktorý umožní priradenie medzi úrovňami kvalifikačných rámcov jednotlivých členských štátov a sektorov, čím sa uľahčí a sprehľadní uznávanie odbornej kvalifikácie pri mobilite na európskom trhu práce.

Od roku 2004 sa v EÚ zvýšil dôraz na prepojenie oblastí vzdelávania a športu. Vplyvom finančnej pomoci z EK sa aj v roku 2005 prejavila väčšia aktivita škôl v oblasti športu. Ďalšou významnou zmenou je zjednocujúci sa postoj členských krajín EÚ na riešenie problematiky

boja proti dopingu, kde sa podarilo celosvetovo upraviť medzinárodný dohovor, ktorý bol v októbri prijatý UNESCO-m.

Do budúcnosti bude potrebné venovať viac pozornosti napĺňaniu cieľov lisabonskej stratégie v oblasti vzdelávania. Príspevok vzdelávania a odbornej prípravy pre rast, zamestnanosť a vyššiu sociálnu súdržnosť v Európe by sa mal zvýšiť podporou európskeho vzdelávacieho priestoru prostredníctvom posilnenia úlohy univerzít, synergie medzi vysokoškolským sektorom a výskumom a rozvíjaním európskeho kvalifikačného rámca ako základného referenčného nástroja pre odborné vzdelávanie i všeobecné vzdelávanie.

Návrh odporúčaní

- realizovať priority Národnej lisabonskej stratégie vo vzdelávaní a odbornej príprave, v súčasnosti implementáciou Akčného plánu pre vzdelávanie a zamestnanosť a Národného reformného programu,
- zintenzívniť legislatívny proces návrhu Zákona o výchove a vzdelávaní s cieľom jeho skorého prijatia a implementácie,
- aktívne sa zúčastňovať na finalizácii Integrovaného akčného programu pre oblasť celoživotného vzdelávania a na vypracovaní systému Európskeho kvalifikačného rámca.
- spolupracovať pri vypracovaní návrhu uznesenia Rady o uznaní hodnoty neformálneho a neformálneho vzdelávania v oblasti európskej mládeže,
- podporovať zamestnanosť mladých ľudí s cieľom znížiť mieru ich nezamestnanosti prostredníctvom získavania nových zručností a tréningu, znížením počtu mladých ľudí s neukončenou školskou dochádzkou, uznávaním kvalifikácií neformálneho vzdelávania a zosúladením rodinného a pracovného života,
- vytvoriť lepšie podmienky na podporu tvorby a realizácie projektov s využitím športu zameraných na udržanie rovnováhy medzi intelektuálnymi a fyzickými aktivitami počas školského obdobia detí a mládeže,
- odporučiť predsedom samosprávnych územných celkov, primátorom miest a starostom obcí, aby využili všetky miestne možnosti na zaktivizovanie škôl v mimoškolskej športovej činnosti.

3.20 Zahraníčná a bezpečnostná politika

Nová Európa si v súčasnosti hľadá svoje miesto v dnešnom, transformovanom svete. Európania, ktorí sa snažia o zefektívnenie zahraničnej politiky, neustále napredujú v určovaní spoločných záujmov a v zreteľnom vyjadrovaní svojich názorov. Toto snaženie podporujú adekvátne diplomatické, obchodné, ekonomické, civilné a vojenské nástroje. Aj napriek ťažkostiam, s ktorými sa na tejto ceste stretáva, zaznamenáva Európska únia významný pokrok v zviditeľňovaní sa a v priamej účasti na vojenských akciách v oblastiach najväčších vojenských konfliktov vo svete, ako napr. na Strednom východe, na Balkáne a v Afganistane.

Cieľmi SZBP je predovšetkým chrániť spoločné hodnoty, posilňovať bezpečnosť a svetový mier, medzinárodnú spoluprácu, ochranu ľudských práv a demokraciu. Členské štáty definujú a realizujú svoje ciele pomocou spoločnej stratégie, spoločnej pozície a spoločnej akcie. Zaviazali sa koordinovať svoju zahraničnú a bezpečnostnú politiku. V roku 2000 bola do štruktúr EÚ integrovaná niekdajšia Západoeurópska únia a začali sa budovať spoločné vojenské riadiace štruktúry. V roku 2003 prijatá Európska bezpečnostná stratégia definovala globálne výzvy a kľúčové hrozby pre EÚ, ako aj strategické ciele, ktorých naplnenie si kladie

za cieľ urobiť EÚ bezpečnejšou. V rámci štruktúr EÚ existuje osobitná funkcia spoločného vysokého predstaviteľa pre SZBP.

Problematiku spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP) zastrešuje Ministerstvo zahraničných vecí SR. rezortná koordinačná skupina sa schádzala pravidelne v týždňových intervaloch, na jej rokovania sú prizývaní aj zástupcovia Kancelárie Národnej rady SR a Úradu vlády SR. SZBP tvorí druhý, medzivládny pilier EÚ a prijímané dokumenty nemajú legislatívny, ale politický charakter. O agende Rady pre vonkajšie vzťahy minister zahraničných vecí pravidelne informuje vládu SR aj Výbor pre európske záležitosti NR SR. NR SR má legislatívne nástroje na zmenu mandátu ministra zahraničných vecí SR na Rade pre vonkajšie vzťahy, ak by sa názor parlamentu rozchádzal s vládnuou pozíciou. V praxi k tomu v sledovanom období nedošlo.

SR sa plne zapojila do činnosti všetkých pracovných skupín Rady EÚ v oblasti SZBP, niektorých pracovných skupín sa zúčastňujú aj zástupcovia iných rezortov (napr. Ministerstvo obrany SR v otázkach Európskej bezpečnostnej a obrannej politiky). Agenda SZBP spadá pod Politický a bezpečnostný výbor EÚ - v jeho bruselskej formácii je SR zastúpená na úrovni veľvyslancov. Dokumenty SZBP sa prerokávajú aj vo Výbore stálych zástupcov 2 (COREPER2), Rade pre vonkajšie vzťahy a na Európskej rade. SR sa zúčastňovala procesu budovania vojenských spôsobilostí EÚ na základe Európskej bezpečnostnej stratégie a ďalších príslušných dokumentov. Aktívne prispievala do operácie ALTHEA v Bosne a Hercegovine a ďalších operácií civilného a vojenského krízového manažmentu.

SR sa v sledovanom období podieľala na operáciách civilného a vojenského krízového manažmentu EÚ v rámci operácií EBOP. Experti na jednotlivé misie boli vysielaní predovšetkým MO SR, MV SR a Policajným zborom SR, politickým gestorom bolo MZV SR. Počty expertov, ktorých SR do misií EBOP vyslala, sa oproti 1. roku členstva v EÚ nepatrne zvýšili, nemožno ich však pokladať za postačujúce. Pozitívne možno hodnotiť spoluprácu medzi MZV SR a MV SR, misii pre právny štát sa SR doposiaľ nezúčastnila. MS SR a GP SR svoju neúčast' odôvodňujú nedostatočným legislatívnym rámcom a nedostatkom finančných zdrojov.

SR posilnila svoju účasť vo vojenskej misii EUFOR ALTHEA v Bosne a Hercegovine od januára 2006 o 35-člennú strážnu rotu (celkovo 40 vojakov).

Dňa 21. novembra 2005 podpísali ministri obrany SR a ČR memorandum o porozumení, ktorého cieľom je vytvoriť spoločnú bojovú jednotku rýchlej reakcie (Battle Group – BG). SR sa tak rozhodla rozšíriť svoje pôsobenie z pôvodne plánovanej jednej BG (SR, PR, DE, Lotyšsko a Litva) na dve (SR s ČR) a reagovala na výzvy EÚ na vyplnenie „dier“ v rámci plánovacích období BG. BG s ČR bude pozostávať z 1500-1600 vojakov, pričom Slovensko ráta s nasadením približne 300 vojakov - najmä ženistov a chemikov. BG s ČR bude v pohotovosti 6 mesiacov v 2. polovici 2009 (BG s PR, NSR, Litvou a Lotyšskom v pohotovosti 6 mesiacov v 1. polovici 2010).

SR sa zapojila aj do ďalších civilných misií v rámci EBOP : do policajnej misie EUPM v Bosne a Hercegovine vyslaním 6 policajných dôstojníkov, do misie Proxima (od januára 2006 EUPAT) v Macedónsku vyslaním 2 policajných expertov a do misie EUMM na území bývalej Juhoslávie vyslaním 2 monitorov. Do podpornej hraničnej misie EU BAM na ukrajinsko-moldavskej hranici boli v decembri 2005 vyslaní ďalší dvaja policajní experti.

V júni 2005 vláda SR schválila koncepciu účasti SR v civilnom krízovom manažmente EÚ, ktorá upravila a zjednotila postupy inštitúcií v SR v otázke vysielania expertov do misií civilného krízového manažmentu EÚ, ako aj v oblasti ich prípravy a výcviku. Avšak ani v tejto koncepcii sa nepodarilo presadiť navrhovaný systém financovania, ktorý by posilnil našu schopnosť zapájať sa do misií už v ich počiatočnej fáze. Vyriešenie tejto otázky v budúcnosti bude dôležitým predpokladom pre účinnejšie presadzovanie záujmov SR v rámci EÚ/EBOP.

SR počas sledovaného obdobia pokračovala v aktívnom pôsobení v rámci Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ. Na rôznych úrovniach rokovania od pracovných skupín až po rokovanie vrcholných predstaviteľov členských krajín sa príspevky predstaviteľov SR sústreďovali najmä na otázky, ktoré sú z prioritami zahraničnej politiky SR (západný Balkán, Ukrajina, Bielorusko a ďalšie) ako aj na hlavné otázky globálnej bezpečnosti.

Vystúpenia slovenských predstaviteľov počas jednotlivých zasadnutí Rady pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy a reakcie partnerov na ne potvrdili obraz Slovenska, ako dôveryhodného a konštruktívneho partnera a znalca problematiky, ktorý významne prispieva k tvorbe politiky EÚ voči západnému Balkánu a ďalším oblastiam prioritného záujmu zahraničnej politiky SR.

Ako ocenenie slovenskej zahraničnej politiky a prejav dôvery partnerov z Únie možno vnímať aj nominácie slovenských diplomatov na významné posty v rámci EÚ, a to konkrétne vymenovanie veľvyslanca Jána Kubiša za zvláštneho predstaviteľa EÚ pre strednú Áziu (išlo o prvého zvláštneho predstaviteľa z nového členského štátu), nomináciu veľvyslanca Miroslava Lajčáka za osobného predstaviteľa GT Rady EÚ pre referendum o nezávislosti Čiernej Hory a menovanie veľvyslanca Františka Lipku za predsedu referendovej komisie v Čiernej Hore.

Návrh odporúčaní

- Pokračovať v presadzovaní priorít zahraničnej politiky SR v rámci SZBP EÚ
- Využívať pozíciu SR ako nestáleho člena BR OSN v r. 2006/2007 na ďalšie posilňovanie zahraničnopolitického postavenia SR a EÚ

3.21 Zamestnanosť a sociálne veci

V rámci tejto problematiky sa EÚ zaoberá predovšetkým aspektmi pracovného práva, ako sú ochrana zamestnancov, ich práv a podmienky vyplývajúce z pracovnej zmluvy, organizácia pracovného času a bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci. Ustanovuje rovnosť zaobchádzania s mužmi a ženami, zákaz diskriminácie na základe pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva, veku alebo sexuálnej orientácie. Ďalej koordinuje politiku zamestnanosti, Európskeho sociálneho fondu, sociálnej ochrany a podporuje funkciu sociálneho dialógu. Súčasťou je i problematika verejného zdravia.

Na vnútroštátnej úrovni koordináciu problematiky z prevažnej miery zabezpečuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR a ad hoc v spolupráci s príslušnými ministerstvami, najmä s Ministerstvom školstva SR, Ministerstvom zdravotníctva SR.

Na úrovni EÚ problematika zamestnanosti a sociálnej politiky je prerokúvaná v pracovnej skupine Rady pre sociálne otázky a Rade EPSCO (zamestnanosť, sociálna politika, zdravie a spotrebiteľské záležitosti) – v SR gestor MPSVR SR. SR je na EÚ úrovni zastúpené najmä vo Výbore pre zamestnanosť (EMCO), Výbore pre sociálnu ochranu (SPC), ktoré sú zriadené na základe Zmluvy o ES a príslušným rozhodnutím. Taktiež SR je zastúpené v Poradnom výbore pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, Poradnom výbore pre rovnaké príležitosti pre mužov a ženy, v programových výboroch 4 programov Spoločenstva (zriadené na boj proti sociálnemu vylúčeniu, na boj proti diskriminácii, programu pre rodovú rovnosť, podporu zamestnanosti), Výbore Európskeho sociálneho fondu a ďalších výboroch a pracovných skupinách vytvorených EK ako i v správnych radách Európskej nadácie pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok (v Dubline) a Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (v Bilbao).

3.21.1 Pracovné právo

Otvorenou ešte stále zostáva návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2003/88/ES **o určitých aspektoch organizácie pracovného času**.

Po stanovisku Európskeho parlamentu v máji 2005 vypracovala Európska komisia zmenený a doplnený návrh smernice, ku ktorému prebehla diskusia na EPSCO 2. júna 2005. Na Rade EPSCO dňa 8. decembra 2005 v Bruseli bola snaha predsedníctva prediskutovať návrh. Žiaľ, ani opakované deklarácie o potrebe dohodnúť sa, viaceré kompromisné návrhy zúčastnených aktérov, niekoľkonásobné kolá rokovaní na pracovnej i politickej úrovni a neustále sa stupňujúci časový tlak na nevyhnutnú úpravu súčasnej nevyhovujúcej EÚ legislatívy a množiacich sa rozhodnutí ESD, a to napr. SIMAP, Jaeger a ďalšie, nevedli k želanej politickej dohode, v dôsledku čoho legislatíva pracovného času viacerých ČŠ zostáva v rozpore s platným *acquis communautaire*. Dôvodom sú pretrvávajúce zásadne protichodné pohľady ČŠ na otázku riešenia výnimky z maximálneho týždenného limitu pracovného času (tzv. opt out), ku ktorej sa pričlenila i otázka spočítavania pracovného času v prípade viacnásobných pracovných pomerov. Práve táto otázka – a nie opt out - bola dôvodom záverečného nesúhlasu aj delegácie SR s predloženým kompromisným návrhom Predsedníctva EÚ.

Na program rokovania EPSCO 10. marca 2006 novelizácia smernice o niektorých aspektoch organizácie pracovného času nebola zaradená. Predsedníctvo EÚ informovalo, že na základe uskutočnených bilaterálnych konzultácií so zástupcami jednotlivých ČŠ nebol priestor na dosiahnutie dohody na marcovom zasadnutí. Dôvodom sú pretrvávajúce zásadne protichodné pohľady ČŠ na otázku riešenia výnimky z maximálneho týždenného limitu pracovného času (tzv. opt out), i otázka spočítavania pracovného času v prípade viacnásobných pracovných pomerov. Tému plánuje PRES zaradiť na júnové zasadnutie Rady pre zamestnanosť a sociálnu politiku.

V prípravnom procese aj počas zasadania Rady vystupovala SR veľmi aktívne s cieľom presadiť také znenie smernice, ktoré by umožnilo zvýšiť flexibilitu trhu práce a eliminovať

možné negatívne ekonomické dôsledky, ktoré by mohli vyplývať z priamej aplikácie rozsudkov ESD v prípadoch SIMAP a Jaeger.

3.21.2 Zamestnanosť

Činnosť Výboru pre zamestnanosť (EMCO)

Pracovný program Výboru pre zamestnanosť (EMCO) sa v roku 2005 koncentroval najmä na nové procesy revidovanej lisabonskej stratégie, ktoré vychádzali z oznámenia Komisie „Spoločne pracujeme na hospodárskom raste a zamestnanosti – Nový štart pre lisabonskú stratégiu“. EMCO navrhol znenie nových integrovaných usmernení pre oblasť politiky zamestnanosti a venoval sa príprave NRP ČŠ EÚ za roky 2006-2008. ČŠ EÚ vytvorili svoje NRP 2006-2008 v období druhého polroka 2005 a k 31. októbru 2005 ich zaslali Komisii. V novembri 2005 sa uskutočnili výročné multilaterálne hodnotenie NRP 2006-2008 tzv. „Cambridge process“ vo formácii ad hoc EMCO a celý proces bol finálne vyhodnotený na novembrovom zasadnutí EMCO. Následne Komisia vypracovala svoje vlastné hodnotenia ako aj návrh Spoločnej správy o zamestnanosti, ktorá bola zaslaná na pripomienkovanie do EMCO. EMCO Spoločnú správu o zamestnanosti pripomienkovalo a vypracovalo návrh tzv. „Kľúčových výziev“, pričom boli obidva dokumenty adresované Rade EPSCO a následne jarnej Európskej rade, ktorá sa konala v marci 2006. Na základe týchto procesov a nového oznámenia Komisie „Čas zaradiť vyššiu rýchlosť“ sa vypracujú ďalšie postupy na implementáciu NRP 2006-2008 v prvom roku ich existencie (*viac info kap. Lisabonská stratégia*).

V súlade s Národným reformným programom SR sa bude politika zamestnanosti najbližšie obdobie sústreďovať na tieto priority:

- Moderná vzdelávacia politika
- Dosiahnutie vysokej miery zamestnanosti
- Vyrovnanie sa s demografickými zmenami
- Inkluzívny trh práce a inkluzívna spoločnosť

Spoločná správa o zamestnanosti

Spoločná správa o zamestnanosti je špecifická príloha Výročnej správy o pokroku, ktorej účelom je zhodnotiť efektivitu politík zamestnanosti jednotlivých ČŠ podľa ich zadefinovania v NRP. Správa je postavená na zhodnotení politík zamestnanosti voči všeobecných cieľom a tzv. trom prioritným opatreniam pre akciu, ktoré vychádzajú zo správy Skupiny na vysokej úrovni pod vedením W. Koka.

- Pritiahnuť a udržať čo najviac ľudí na trhu práce, zvýšiť ponuku práce a modernizovať systémy sociálnej ochrany;
- Zlepšiť adaptabilitu podnikov a pracovníkov;
- Zvýšiť investície do ľudského kapitálu pomocou lepšieho vzdelávania a zručností

Správa konštatuje, že NRP splnili svoj účel a v súčasnosti je pozornosť venovaná na silnú implementáciu všetkých politík zachytených v jednotlivých NRP ČŠ, pričom sa ČŠ venovali najmä politikám pod opatrením č. 1, menej už priority č. 3 a najmenej pozornosti a podstatné zlepšenie si vyžaduje priorita č. 2. Navyše by mali všetky ČŠ definovať svoje

vlastné národné ciele pre potvrdenie svojich záväzkov, a taktiež užšie spolupracovať s ostatnými aktérmi, najmä sociálnymi partnermi, ktorí však musia prebrať aj svoj diel zodpovednosti. Politiky zamestnanosti SR sú na viacerých miestach ocenené ako prínosné a pozitívne.

3.21.3 Nediskriminácia, rodová rovnosť

Nediskriminácia je základným princípom Európskej únie. Článkom 21 Charty základných práv Európskej únie sa zakazuje diskriminácia na základe rôznych dôvodov. Na základe toho pripravila Európska komisia návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o **Európskom roku rovnakých príležitostí pre všetkých** (2007) na ceste k spravodlivej spoločnosti (KOM(2005)225 v konečnom znení).

Rada a Parlament v decembri 2005 dosiahli v prvom čítaní dohodu o návrhu rozhodnutia Komisie vyhlásiť rok 2007 za Európsky rok rovnakých príležitostí pre všetkých. Formálne prijatie rozhodnutia sa predpokladá v máji 2006, jeho uverejnenie v Úradnom vestníku EÚ v júni 2006 a následne bude potrebné prijať viacero opatrení.

Prvým z týchto opatrení bude informovanie Komisie o národnom vykonávacom orgáne, ktorý si určí každý štát do jedného mesiaca od dátumu prijatia rozhodnutia.

Druhou významnou etapou v príprave európskeho roka 2007 bude obmedzená výzva na predloženie návrhov, ktorá sa začne v týždňoch nasledujúcich po prijatí rozhodnutia. Finančné čiastky pridelené členskými štátmi budú rozdelené podľa hlasovacích práv v Rade. Táto suma dosiahne pre SR približne 150 000 eur, pričom jej presná výška bude potvrdená v čase zaslania uvedenej obmedzenej výzvy na predloženie návrhov.

Cieľmi európskeho roka sú:

- zvyšovanie povedomia o právach na rovnosť a nediskrimináciu – V tomto roku sa bude zdôrazňovať odkaz, že všetci ľudia bez ohľadu na pohlavie, rasový alebo etnický pôvod, náboženstvo alebo vieru, invaliditu, vek a sexuálnu orientáciu majú právo na rovnaké zaobchádzanie,
- podporovanie diskusie na ceste k zvýšeniu účasti nedostatočne zastúpených skupín v spoločnosti – Európsky rok sa bude vyznačovať podporovaním úvah a diskusií o potrebe presadzovania väčšej účasti týchto skupín v spoločnosti vo všetkých oblastiach a na všetkých úrovniach,
- zachovanie a prispôsobenie sa rozmanitosti – V európskom roku sa bude zdôrazňovať, že ľudia bez ohľadu na pohlavie, rasový alebo etnický pôvod, náboženstvo alebo vieru, invaliditu, vek a sexuálnu orientáciu pozitívne prispievajú k spoločnosti ako celku, najmä zvýrazňovaním výhod rôznorodosti,
- podporovanie súdržnejšej spoločnosti – Európsky rok bude charakteristický zvyšovaním povedomia o dôležitosti podporovania dobrých vzťahov medzi rôznymi skupinami v spoločnosti, najmä medzi mladými ľuďmi, a podporovania a šírenia hodnôt, ktoré sú základom boja proti diskriminácii.

8. marca 2005 Európska komisia zverejnila Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje **Európsky inštitút pre rodovú rovnosť** (text s významom pre EHP) (KOM(2005) 81 v konečnom znení). V súčasnosti sa finalizujú stanoviská

k pozmeňujúcim návrhom EP. Problémové sú len časti, ktoré sa týkajú zloženia Správnej/riadiacej rady, v súvislosti s tým aj existencie/neexistencie Poradného fóra a menovania riaditeľa.

Európsky inštitút pre rodovú rovnosť:

- sa zameria na odborné otázky v rámci podporovania rodovej rovnosti,
- zohrá dôležitú rolu pri zhromažďovaní a distribuovaní informácií a koordinovaní výskumu,
- nebude duplikovať aktivity vykonávané na národnej úrovni,
- bude nezávislý a nebude mať negatívny dopad na rozpočet EÚ.

SR sa naďalej uchádza o sídlo tohto nového európskeho inštitútu. Návrh ponuky na sídlo bol prejavovaný listom predsedu vlády SR, bol zaslaný Európskej komisii v apríli 2005. Od leta 2005 začala pracovať pod gesciou podpredsedu vlády Pála Csákyho pracovná skupina na zabezpečenie podmienok pre realizovanie predmetnej ponuky Slovenska. Na jeseň 2005 bol vypracovaný materiál, ktorým bol oznámený zámer o umiestnenie tohto inštitútu na Slovensku všetkým relevantným veľvyslanectvám SR v členských štátoch EÚ. MZV SR je hlavným činiteľom pri procese lobovania za umiestnenie EIRR v SR.

V súčasnosti dospel proces presadzovania realizovateľnosti návrhu SR do štádia, kedy sa začnú pripravovať konkrétne kroky na realizovanie predmetnej ponuky v spolupráci Úradu vlády, MZV SR, MF SR, MPSVR SR.

K návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady **o vykonávaní zásady rovnakých príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami v oblasti zamestnania a povolania** (prepracované znenie) sa dosiahla v decembri 2005 politická dohoda (vrátane priložených vyhlásení Rady a EK). Schválený text po nevyhnutných jazykových úpravách a formálnom prijatí Radou bol v podobe spoločnej pozície zaslaný EP s cieľom jeho prijatia v 2. čítaní, na čo sú vytvorené dostatočné predpoklady vzhľadom na súhlasné stanovisko príslušného gesčného výboru EP. Cieľom smernice je prispieť k legislatívnej jasnosti a spoľahlivosti spojením textu siedmich existujúcich smerníc (o rovnakej odmene, o rovnosti zaobchádzania v oblasti prístupu k zamestnaniu, rovnosti zaobchádzania v zamestnaneckých systémoch sociálneho zabezpečenia a o dôkazovom bremene v prípadoch diskriminácie na základe pohlavia) do jedného integrovaného celku.

Vzhľadom na pokračujúci pokles zamestnanosti žien v ostatných rokoch (rozdiel medzi rokmi 2003 až 2004 o 1,3%) sú pripravované nové opatrenia pre zlepšenie zamestnateľnosti žien, vytvorenie možnosti ich relatívnej ekonomickej nezávislosti a zvýšenie možnosti mať príjem aj v období starostlivosti o dieťa a o osoby odkázané na starostlivosť tak, aby sa vytvorila lepšia rovnováha medzi rodinným a pracovným životom.

3.21.4 Sociálna ochrana a sociálna inklúzia

Spoločná správa o sociálnej ochrane a sociálnej inklúzii (Joint Report on Social Protection and Social Inclusion)

Táto v poradí druhá Spoločná správa o sociálnej ochrane a sociálnom začlenení je založená na politických vyhláseniach, ktoré členské štáty vydali prostredníctvom národných správ počas roku 2005 v rámci troch línií politiky, a to sociálneho začlenenia, dôchodkov, ako aj zdravotnej a dlhodobej starostlivosti. Správa obsahuje hodnotenie súčasných politik

a stratégií reforiem v oblasti sociálnej ochrany a sociálneho začlenenia a upozorňuje na nedostatočnú implementáciu spoločných európskych cieľov. V rámci otvorenej metódy koordinácie (OMK) sa v tejto súvislosti vyžaduje úzka interakcia medzi poskytovaním vysokej úrovne sociálnej ochrany a sociálnej súdržnosti a účinnými politikami pre rast a zamestnanosť. Určuje kľúčové opatrenia pre rozvoj otvorenej metódy koordinácie (OMK) v jednotnejšom kontexte.

Oznámenie Komisie „*Pracovať spolu, pracovať lepšie: nový rámec pre otvorenú koordináciu politik sociálnej ochrany a sociálnej inklúzie v Európskej únii*“

SR uvítalo návrh Komisie na nový rámec OMK pokrývajúcej sociálnu ochranu a sociálnu inklúziu, pri súčasnom zjednodušení podávania povinných správ jednotlivými členskými štátmi. Spoločné ciele pre všetky tri súčasti OMK (sociálna inklúzia, dôchodky, zdravotná a dlhodobá starostlivosť), ktoré budú vypracované v jednej správe umožnia ČŠ strategickejší prístup k výzvam, pred ktorými stoja podľa vlastných priorít a špecifik. SR počas prípravy spoločného stanoviska SPC a EPC nesúhlasila, aby sa okrem novej správy zároveň udržali NAP/Inklúzie v súčasnej podobe. To by nezjednodušilo podávanie správ z pohľadu ČŠ. Keďže v tejto súvislosti boli rôzne názory, do dokumentu bola pripísaná veta, s ktorou SR súhlasí: „Ak si to členské štáty želajú, môžu sa zamerať na detailnejšie akčné plány alebo stratégie sociálnej inklúzie pri príprave ich národných správ.“

Aktualizovaná informácia o *Národnej správe o stratégii dosiahnutia primeraných a udržateľných dôchodkov*:

Národnú správu o stratégii dosiahnutia primeraných a udržateľných dôchodkov (ďalej len „národná správa o stratégii“) vzala vláda SR na vedomie dňa 6. júla 2005. Tento komplexný dokument v stručnej podobe predstavuje pozíciu Slovenskej republiky v súvislosti s plnením jednotlivých cieľov definovaných Európskou komisiou. Národná správa o stratégii sa v prehľadnej podobe zaoberá súčasným stavom, zámermi a predpokladaným vývojom dôchodkového systému. Súčasťou stratégie je niekoľko cieľov zhrnutých do troch základných oblastí: primeranosť, finančná udržateľnosť dôchodkových systémov a modernizácia. Národná správa o stratégii bola v termíne do 15. júla 2005 zaslaná Európskej komisii. Počas vzájomného hodnotenia (peer review) národných správ o stratégii jednotlivých členských krajín 14. a 15. septembra 2005 v Bruseli, bola slovenská správa pozitívne hodnotená ako Komisiou, tak i hodnotiacimi krajinami, ktorými boli Spojené kráľovstvo a Malta.

3.21.5 Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

Po niekoľkoročnej príprave a rokovaní bola prijatá Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/25/ES z 5. apríla 2006 o **minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách týkajúcich sa vystavenia pracovníkov rizikám vyplývajúcim z fyzikálnych faktorov** (umelé optické žiarenie) (19. samostatná smernica v zmysle článku 16 ods. 1 smernice 89/391/EHS), ktorej termín transpozície pre členské je najneskôr 27. 4. 2010.

V rámci EÚ sa pripravuje **Nová stratégia spoločenstva v oblasti BOZP na roky 2007 – 2013**. V apríli 2006 bol zaslaný vládam členských štátov dotazník zostavený Európskou komisiou o vnútroštátnom vyhodnotení a implementácii súčasnej BOZP stratégie spoločenstva „Prispôsobenie sa zmenám v práci a spoločnosti: nová stratégia spoločenstva v oblasti zdravia a bezpečnosti pri práci v rokoch 2002 - 2006 (KOM(2002)118)“, ktorého

odpovede budú, okrem iného podkladom pre Európskou komisiou pre vypracovanie novej stratégie

Európska komisia pripravuje návrh smernice **o zjednodušení podávania správ k BOZP smerniciam**. Obsahom návrhu smernice je najmä zjednotiť alebo doplniť (pri starších smerniciach sa toto ustanovenie nevyskytuje) záverečné ustanovenie o dobe / intervale, kedy budú ČŠ podávať správy EK o praktickom vykonaní opatrení tej ktorej smernice, pričom uvedú názory zamestnávateľov a pracovníkov. Interval sa navrhuje na 5 rokov. EK bude o tom informovať EP, Radu, Hospodársky a sociálny výbor a Poradný výbor pre BOZP. K návrhu smernice sa koncom roka 2005 ukončila II. fáza konzultácií so sociálnymi partnermi, poradný výbor využil zrýchlený rozhodovací postup („fast-track“ procedure podľa čl. 11 rokovacieho poriadku výboru) podania svojho schvaľovacieho stanoviska k pracovnému legislatívnemu návrhu EK.

Okrem toho, aktuálne prebieha vyhodnotenie ex-post platných BOZP smerníc z iniciatívy SRN, pilotné vyhodnotenie prebehlo k smernici Rady 90/270/EHS o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami, projekt pokračuje aj v roku 2006-2007.

V rámci poradného výboru pre BOZP sa vytvorili nové pracovné skupiny, a to pre posúdenie a vypracovanie príručiek dobrej praxe, pre návrh novej stratégie Spoločenstva na roky 2007 – 2013 a pre „Výchovu a vzdelávanie“. Ich mandát bol prijatý v novembri 2005.

Návrh odporúčaní

Pokračovať v riešení zamestnanosti najmä v rámci národného reformného programu 2006-8. Pri tvorbe legislatívy EÚ naďalej presadzovať ustanovenia podporujúce flexibilitu trhu práce.

3.22 Životné prostredie

Finančne najnáročnejšiu oblasť pri implementácii európskych noriem tvorí ochrana životného prostredia, je však stavebným pilierom trvalo udržateľného rozvoja, ako aj poľnohospodárstva, a v dlhodobom horizonte aj sociálnych záležitostí.

Koordinácia politiky SR k EÚ v oblasti životného prostredia na vnútroštátnej úrovni je v gescii Ministerstva životného prostredia SR. Rezortná koordinačná skupina pre životné prostredie (ďalej „RKS-ŽP“) naďalej zabezpečovala svoju prvostupňovú koordinačnú úlohu. Zasadnutia RKS ŽP sa konali pravidelne v pondelok, v zmysle programu zasadnutí pracovných skupín Rady EÚ. RKS ŽP schvaľovala pozície na rokovania pracovných skupín Rady EÚ pre životné prostredie, vyjadrovala sa k návrhom inštrukcií pripravovaných pre Komisiu pre záležitosti EÚ 1 ako aj návrhu mandátu pre zastupovania Slovenska na úrovni Environmentálnej rady. V rámci RKS boli diskutované a riešené otázky a problémy aj s nadrezortnou pôsobnosťou: prípravy podkladov a predbežných stanovísk na rokovanie Výboru pre európske záležitosti NR SR, koordinácia konaní o porušení Zmluvy o založení ES a pod, reportingové povinnosti voči Európskej komisii, problémy pri preklade dokumentov, korigendá platných legislatívnych predpisov, tlmočenie v pracovných skupinách rady. Príprava a schvaľovanie pozícií na rokovania COREPERu boli v oblasti životného prostredia zabezpečované prostredníctvom účasti zástupcu MŽP SR na zasadnutiach Komisie pre záležitosti EÚ 1.

Najvyšším rozhodovacím orgánom na úrovni EÚ v oblasti životného prostredia pre prijímanie legislatívnych aktov a politických dokumentov Rada EÚ pre životné prostredie (RŽP), členom za SR je minister životného prostredia. Okrem pravidelných zasadnutí predsedníctvo zvyčajne organizuje aj tzv. neformálnu RŽP vo svojej krajine. V sledovanom období sa konalo celkovo 5 zasadnutí z toho 4 formálne (24.6.2005, 17.10.2005, 2.12.2005, 9.3.2006).

V oblasti životného prostredia pracujú 2 pracovné skupiny Rady (pracovná skupina pre životné prostredie – tematicky zameraná na vnútorné environmentálne politiky a pracovná skupina pre medzinárodné aspekty životného prostredia – zameraná na externé environmentálne politiky a koordináciu stanovísk členských krajín pred vyjednávaním o medzinárodných dohovoroch v oblasti životného prostredia). Zástupcovia rezortu životného prostredia, ako aj prizvaní odborníci z iných rezortov (MH SR, ÚGKK SR, MZ SR – CCHLP, ÚVZ SR, MP SR, MDPT SR) sa pravidelne zúčastňovali zasadnutí pracovných skupín Rady EÚ.

Využívajúc pozitívne skúsenosti „starých“ členských štátov EÚ, MŽP SR počnúc októbrom 2005 organizovalo pravidelné stretnutie zástupcov veľvyslanectiev ČS EÚ s ministrom životného prostredia SR pred formálnymi rokovaniami Environmentálnej Rady EÚ. Cieľom brífingov je informovať ČS o pozíciách SR k prerokovávaným témam, ako aj získať zásadné informácie o postojoch ostatných ČS pred každým rokaním Rady EÚ.

V sledovanom období boli prerokovávané, resp. schválené Radou ŽP nasledovné **dokumenty legislatívneho charakteru**:

- **návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o ochrane podzemných vôd proti znečisťovaniu** - politická dohoda k návrhu smernice o ochrane podzemných vôd proti znečisťovaniu;

Smernica má stanoviť kritériá a postupy pre definovanie „dobrého“ chemického stavu vôd, identifikáciu významného vzostupného trendu znečisťovania podzemných vôd a definovanie počiatočného bodu pre jeho zvrátenie, definovania podmienok priameho a nepriameho vypúšťania do podzemných vôd. Jedným z hlavných cieľov Rámцovej smernice o vode je ochrana podzemných vôd ako zdroja pitných vôd, čo je aj v záujme SR.

V otázke noriem kvality podzemnej vody SR namietala voči zavedeniu noriem kvality podzemnej vody len na úrovni spoločenstva (chce ponechať určitú voľnosť ČK, keďže výskyt niektorých látok môže byť aj prírodného pôvodu). V prípade normy kvality pre dusičnany SR zastáva názor, že opatrenia sa musia robiť skôr ako bude prekročená limitná hodnota 50 mg/l.

Prijatie smernice si vyžiada legislatívne a normatívne zmeny. Finančné náklady spojené so zavedením a monitoringom boli zohľadnené pri prijímaní rámcovej smernice o vodách. Všeobecne však možno konštatovať, že jej prijatie bude znamenať prínos pre životné prostredie v SR.

- **návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o založení infraštruktúry pre priestorové informácie v Spoločenstve (INSPIRE - Infrastructure for Spatial Information in Europe).**

Návrh smernice ustanovuje infraštruktúru priestorových informácií pre potreby Európskeho spoločenstva, vytvára právny rámec pre účely formulovania, implementácie, monitorovania a vyhodnocovania politík Spoločenstva na všetkých úrovniach a poskytovania verejných informácií. Pokiaľ ide o tento významný legislatívny prostriedok, v súčasnosti je situácia medzi Európskym parlamentom, Európskou komisiou a Radou Európskej únie veľmi polarizovaná v podstatných článkoch smernice. Ozývajú sa aj pesimistické hlasy o ohrození priechodnosti návrhu celej smernice, čo by pre SR nepochybne bolo sklamaním, vzhľadom na množstvo vykonanej práce, ale najmä s ohľadom na dôležitosť cieľov, ktoré sa majú dosiahnuť prijatím tejto smernice.

Vo všeobecnosti SR považuje prijatie smernice za veľmi potrebné, keďže vytvorenie národnej infraštruktúry priestorových informácií (NIPI) je pre SR nevyhnutný krok, potrebný pre zabezpečenie dostupnosti kvalitných priestorových informácií. Nevyjasnenou otázkou však zostáva otázka financovania investícií súvisiacich s implementáciou samotnej direktívy na národnej úrovni. Podľa doterajších informácií, samotné financovanie ostáva na pleciach jednotlivých členských štátov. Bolo by však potrebné lepšie identifikovať, či je možné žiadať o finančnú podporu i niektoré fondy EÚ.

Samotný návrh odhaduje náklady na realizáciu smernice vo výške 3.6-5.4 miliónov Euro ročne pre jeden členský štát (144-216 miliónov Sk), pričom predpokladaný zisk značne prevyšuje náklady. Okrem finančných nákladov spojených so zavedením systému a jeho prevádzkou si prijatie smernice pre SR si vyžiada: legislatívne zmeny týkajúce sa informačných systémov, zavedenie spoločnej licenčnej politiky na využívanie dát, administratívne zabezpečenie a zavedenie systému koordinácie, zavedenie nových noriem a štandardov a i.

- **návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o finančnom nástroji pre životné prostredie (LIFE+)**- RŽP dosiahla politickú dohodu s výnimkou doriešenia rozpočtových otázok (riešné v nadväznosti na NFP 2007-2013);

Všeobecným cieľom LIFE+ je prispieť k rozvoju, implementácii a vyhodnocovaniu európskej environmentálnej politiky a legislatívy ako príspevok k trvalo udržateľnému rozvoju v EÚ. LIFE+ bude hlavne podporovať implementáciu 6. Environmentálneho akčného programu, ktorého prioritami sú potláčanie klimatických zmien, ochrana biodiverzity, zdravie a kvalita života, podpora trvalo udržateľného využívania prírodných zdrojov, zvyšovanie informovanosti.

Slovensko podporuje existenciu tohto všeobecného špecifického finančného nástroja pre oblasť životného prostredia. Tento nástroj by však nemal byť iba podporným finančným nástrojom, ale nástrojom, ktorý by bol zameraný na priame investície do sektora životného prostredia, a tým naozaj prispieval k implementácii šiesteho environmentálneho akčného programu a k všeobecnej podpore implementácie environmentálnej politiky a legislatívy. V prípade začlenenia súčasných podprogramov LIFE, ako sú LIFE Príroda a LIFE Životné prostredie do iných finančných nástrojov Spoločenstva sa Slovensko obáva vzniku možných medzier vo financovaní niektorých aktivít (napr. niektoré aktivity na ochranu siete Natura 2000 alebo niektoré eko-inovačné aktivity a iné).

Nakoľko sa EK ešte jasne nevyjadrila k otázkam personálnych a finančných nárokov spravovania časti rozpočtu LIFE+ členskými štátmi a k viacerým otázkam týkajúcich sa programovania, nie je možné zo strany SR k týmto aspektom zaujať jednoznačné stanovisko a ani stanoviť celkový finančný a administratívny dopad.

- **REACH – príprava návrhu novej regulácie chemikálií** (Návrh nariadenia EP a Rady o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzení chemikálií (REACH), ktorým sa zriaďuje Európska agentúra pre chemikálie a ktorým sa mení smernica 1999/45/ES a nariadenie (ES) o perzistentných organických znečisťujúcich látkach a návrh smernice EP a Rady, ktorou sa mení smernica Rady 67/548/EHS pre účely jej prispôsobenia k nariadeniu (ES) Európskeho parlamentu a Rady o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzení chemikálií). (*viac v kapitole Podpora podnikania a priemyselná politika*)

- **návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom vzduchu pre Európu bolo prijaté ďalšie smerovanie v oblasti kvality ovzdušia;**

Smernica bola vypracovaná EK v kontexte iniciatívy „Lepšej regulácie“. Znamená to, že nahradí rámcovú smernicu o ovzduší (96/62/ES), prvú (1999/30/ES), druhú (2000/69/ES) a tretiu (2002/3/ES) dcérsku smernicu o ovzduší a zároveň nahradí aj rozhodnutie Rady o výmene informácií (97/101/ES). Hlavnými cieľmi novej smernice bolo reagovať na odporúčania WHO a iných vedeckých inštitúcií a zapracovať do smernice ciele pre častice PM 2.5, (ultrajemné prachové častice, ktoré predstavujú zvýšené zdravotné riziko v porovnaní s ostatnými časticami), ďalej riešiť problém krajín dodržať limitné hodnoty a umožniť flexibilitu v dosiahnutí stanovených hodnôt jednotlivými ČŠ uplatnením výnimiek a napokon modernizovať systém podávania správ (reporting).

Slovenská republika podporuje prijatie tejto smernice, ako krok k účinnejšej ochrane zdravia ľudí a životného prostredia. Sprehľadní sa aj existujúca legislatíva v kvalite ovzdušia, pričom zavedenie možnosti výnimky pre problematiku oblastí s vyhliadkou postupného odstránenia nevyhovujúceho stavu považuje SR za prijateľný a racionálny postup.

- **návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o posudzovaní povodní a povodňovom manažmente;**

Cieľom predloženého návrhu smernice je znížiť a riadiť riziká záplav ohrozujúcich ľudské zdravie, životné prostredie, infraštruktúru a majetok. Návrh zahŕňa 3 kľúčové prvky: predbežná analýza rizík (husto obývané územia s infraštruktúrou), mapovanie oblastí so signifikantným rizikom záplav a vypracovanie riadiacich plánov.

Slovenská republika podporuje prijatie tejto smernice, ako krok k účinnejšej ochrane pred povodňami.

- **návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o odpade.**

Celkovým cieľom návrhu je doplniť a optimalizovať ustanovenia rámcovej smernice 75/442/EHS o odpadoch prijatej v roku 1975 a prepracovanej smernicou Rady 91/156/EHS pri zachovaní podstatnej štruktúry kľúčových ustanovení.

Slovenská republika podporuje prijatie tejto smernice ako krok k účinnejšej ochrane zdravia ľudí a životného prostredia. Súčasná smernica č. 1975/442 o odpadoch, ktorá bola prijatá už v roku 1975, nie je schopná zohľadniť vedecko-technický pokrok a najnovšie trendy odpadového hospodárstva a byť tak relevantným právnym predpisom na riešenie problémov v odpadovom hospodárstve. Novelizovaním Rámcovej smernice o odpadoch sa prehľadní existujúca legislatíva v oblasti odpadového hospodárstva, vyjasnia sa základné definície, a tak sa stane účinným legislatívnym nástrojom na riešenie problémov odpadového hospodárstva súčasnej doby.

Rada životného prostredia (RŽP) neprijala zrušenie vnútroštátnych opatrení pre **geneticky modifikované organizmy**. Predmetom rokovania bolo osem návrhov rozhodnutí o dočasnom zákaze používania a predaja geneticky modifikovaných produktov. RŽP kvalifikovanou väčšinou odmietla všetkých osem návrhov rozhodnutí o zrušení vnútroštátnych opatrení voči GM produktom povoleným na trhu EÚ. K návrhom rozhodnutí Rady zaoberajúce sa uvedením kukuričných, geneticky modifikovaných produktov (*Zea mays* L. línia MON 863 a *Zea mays* L., hybrid MON 863 x MON 810), RŽP nezískala kvalifikovanú väčšinu za ani proti návrhu (t. j. Komisia môže prijať návrh vo vlastnej kompetencii). Slovenská republika pri hlasovaní o prijatí návrhu rozhodnutia Rady, týkajúceho sa umiestnenia geneticky modifikovanej kukurice na základe stanovísk nezávislých expertov a na základe predchádzajúcich hlasovaní, hlasovala proti predloženému návrhu.

Významnejšie **strategické dokumenty a významné témy** prerokovávané na úrovni Rady EÚ pre ŽP boli:

- **Stratégia Spoločenstva týkajúca sa ortuti;**

Hlavným cieľom predloženej stratégie je zníženie emisií ortuti, zníženie vstupu ortuti do obehu zastavením dodávky a dopytu, vyriešenie prebytkov a zásob ortuti, ochrana proti vystaveniu účinkom ortuti, podpora a propagácia medzinárodného postupu týkajúceho sa ortuti. Kľúčovým prvkom je návrh EK ukončiť vývoz ortuti zo Spoločenstva do roku 2011.

Dôležité pre SR je konkrétne rozpracovanie tejto stratégie o ortuti v otázkach týkajúcich sa jej priameho vplyvu na zdravie človeka a životné prostredie. SR súhlasí s názorom, že najdôležitejším cieľom členských štátov, ktorý by sa mohol v priebehu nasledujúcich rokov dosiahnuť, je zabezpečiť zneškodnenie ortuti z chlór-alkalického priemyslu v tom členskom štáte, v ktorom sa ortuť ešte vyrába, resp. používa.

- **Tematická stratégia o znečistení ovzdušia**

Hlavným cieľom, ktorý sleduje stratégia je ochrana zdravia ľudí, zníženie rizika ochorenia, zníženie úmrtností súvisiacich so znečistením ovzdušia. Účelom Tematickej stratégie o znečisťovaní ovzdušia je zabezpečenie širokej diskusie o ochrane zdravia ľudí, možnostiach a opatreniach, ktorými je možné znížiť koncentrácie znečisťujúcich látok v ovzduší tak, aby sa zabezpečilo plnenie záverov 6. environmentálneho akčného plánu.

Návrh textu Tematickej stratégie o znižovaní znečistenia ovzdušia je vecne aj obsahovo prijateľný pre Slovensko.

- **Tematická stratégia predchádzania vzniku odpadu a jeho recyklovania;**

Hlavným cieľom, ktorý sleduje TS, je zníženie celkového negatívneho vplyvu využívania zdrojov na životné prostredie, modernizácia stratégie odpadového hospodárstva a posilnenie štandardov recyklácie a prevencie vzniku odpadov. Hlavným opatrením pre naplnenie cieľa tematickej stratégie je zavedenie „life-cycle thinking“ do stratégie odpadového hospodárstva. Stratégia navrhuje zjednodušenie existujúceho právneho rámca. Jedným z prvých krokov je revízia rámcovej smernice o odpade. V oblasti recyklácie odpadov skúma spôsoby podpory recyklácie tam, kde existuje potenciál pre ďalší prínos pre životné prostredie a analyzuje možnosti dosiahnutia recyklačných cieľov čo najefektívnejším spôsobom.

Slovensko víta zjednodušenie a modernizáciu súčasnej právnej úpravy EÚ a považuje navrhovaný prístup za potrebný a členskými štátmi očakávaný.

Z oblastí, ktoré boli za účasti SR prediskutované na úrovni EÚ, ako významnejšie možno spomenúť: klimatické zmeny, obmedzenie vplyvu leteckej dopravy na klimatické zmeny, Strategický prístup k medzinárodnému hospodáreniu s chemickými látkami, ďalšie kroky v oblasti GMO, ochrana biodiverzity a biologická bezpečnosť.

V roku 2005 pokračoval v oblasti životného prostredia proces transpozície a zabezpečovania implementácie platných legislatívnych aktov EÚ v oblasti životného prostredia. V sledovanom období boli prijaté viaceré právne akty, novely zákonov a vykonávacie predpisy za účelom transpozície acquis. Z nich je potrebné spomenúť najmä:

- zákon č. 277/2005 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona č. 587/2004 Z.z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov (platnosť od 29.6.2005, účinnosť od 1.7.2005);
- zákon č. 532/2005 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (platnosť od 3.12.2005, účinnosť od 1.1.2006);
- zákon č. 571/2005 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 478/2002 Z.z. o ochrane ovzdušia a ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z.z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov (zákon o ovzduší) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (platnosť od 14.12.2005, účinnosť od 1.1.2006);
- zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (platnosť od 20.1.2006, účinnosť od 1.2.2006);
- nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 220/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú záväzné limity pre rozsah zhodnocovania odpadov z obalov a pre rozsah ich recyklácie vo vzťahu k celkovej hmotnosti odpadov z obalov (platnosť od 31.5.2005, účinnosť od 1.6.2005);
- nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 296/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kvalitu a kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd (platnosť od 30.6.2005, účinnosť od 1.7.2005);
- nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 388/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú limity pre zhodnotenie elektroodpadu a pre opätovné použitie a recykláciu komponentov, materiálov a látok (platnosť od 1.9.2005, účinnosť od 1.9.2005);

Vstupom do EÚ získala Slovenská republika *možnosť čerpania prostriedkov zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu* v oblasti životného prostredia, pričom finančná podpora bola v sledovanom období prioritne zameraná na zabezpečenie plnenia záväzkov SR prijatých počas prístupových rokovaní, ktoré boli premietnuté aj do Zmluvy o pristúpení k Európskej únii. Konkrétne ide o záväzky vyplývajúce z prechodných období, ktoré boli prijaté pre SR v oblasti životného prostredia. Oblasť životného prostredia je podporovaná zo štrukturálnych fondov (konkrétne z Európskeho fondu regionálneho rozvoja -ERDF) v rámci Operačného programu Základná infraštruktúra, priority 2 Environmentálna infraštruktúra. Pre roky 2004 - 2006 bolo spolu alokovaných vyše 5,3 mld. Sk (z toho zo zdrojov EÚ vyše 3,8 mld. Sk).

V sledovanom období bolo schválených 123 žiadostí o nenávratný finančný príspevok, čo predstavuje 89% alokovaných prostriedkov ERDF. Na zostávajúcich 11% ostáva ešte 262 žiadostí. Prijímanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok s výnimkou jedného opatrenia bolo už pozastavené, nakoľko objem požadovaných prostriedkov významnou mierou prevyšuje zostávajúce možnosti financovania.

Po realizácii projektov financovaných zo štrukturálnych fondov dôjde k zlepšeniu a rozvoju infraštruktúry na ochranu a racionálne využívanie vôd, k zlepšeniu a rozvoju infraštruktúry na ochranu ovzdušia, zlepšenie a rozvoj infraštruktúry odpadového hospodárstva a zlepšeniu ochrany a regenerácie prírodného prostredia.

Pre programovacie obdobie 2004 - 2006 bolo za oblasť životného prostredia podaných sedem projektov, ktoré nákladmi prekročili disponibilné zdroje z Kohézneho fondu. V 2.roku členstva boli schválené zvyšné dva projekty zo siedmich podaných. V decembri 2005 bol schválený projekt, ktorý bol v rámci Kohézneho fondu prvým svojho druhu – Protipovodňová ochrana Bratislavy. Projekt bol zo strany Európskej únie podrobený dôkladnému preskúmaniu. Slovensku sa podarilo zdôvodniť dôležitosť ochrany aj častí, ako sú Devín a Devínska Nová Ves, ktorých vylúčenie z projektu Európska únia pôvodne presadzovala, a zabezpečiť komplexnú ochranu hlavného mesta. Nakoľko disponibilné prostriedky Kohézneho fondu boli schválenými projektmi takmer vyčerpané, z posledného podaného vodárenského projektu (Orava) sa v júli 2005 schválila len prvá etapa, čo umožňuje začať práce, na ktoré v ďalšom programovacom období môže nadviazať zvyšná časť projektu.

Po ich realizácii sa predpokladá zlepšenie situácie v zásobovaní pitnou vodou v odkanalizovaní, v čistení odpadových vôd a zlepšenie dunajského protipovodňového systému na území Slovenska.

Návrh odporúčaní

- naďalej presadzovať záujmy SR v oblasti životného prostredia na úrovni EÚ
- zabezpečiť podmienky pre prijímanie legislatívy, ktorá transponuje environmentálne acquis na všetkých úrovniach schvaľovacieho procesu
- využiť a zapojiť sa do programov EÚ v rámci ochrany životného prostredia

3.23 Štatistika

Význam harmonizovanej štatistiky spočíva v poskytovaní objektívnych, porovnateľných a dôveryhodných štatistických informácií, ktoré sú potrebné na realizáciu činností súvisiacich s rozhodovacími procesmi Európskej únie.

Vnútornú koordináciu prípravy na rokovania v rámci EÚ v oblasti štatistiky zabezpečuje Štatistický úrad SR. Funkciu rezortnej koordinačnej skupiny (RKS) plní porada vedenia ŠÚ SR, ktorá zasadá raz týždenne. Porada vedenia prerokúva a schvaľuje pozíčné dokumenty k pripravovaným aktom EÚ legislatívneho i nelegislatívneho charakteru. Otázky, ku ktorým je potrebné získať stanovisko aj od iných rezortov, sa prerokúvajú na zasadnutí Štatistickej rady, ktorej členmi sú predstavitelia ústredných orgánov štátnej správy a iných orgánov štátnej správy, ktorí pôsobia ako odborníci v oblasti štatistickej teórie a praxe.

Na úrovni Rady sa zástupcovia Štatistického úradu SR zúčastňujú na zasadnutiach pracovnej skupiny pre štatistiku (STATIS). Na zasadnutiach štatistickej pracovnej skupiny ECOFIN-u sa zúčastňujú okrem zástupcov MF SR aj pracovníci ŠÚ SR.

Experti ŠÚ SR sa aktívne zúčastňujú na pracovných skupinách Komisie, tj. už počiatkovej fázy prípravy dokumentov a právnych návrhov. Okrem toho, predseda ŠÚ SR je členom Výboru pre štatistické programy, ktorý je zodpovedný za tvorbu stratégie v oblasti štatistiky a schvaľuje legislatívne návrhy predkladané Komisii.

Aj počas druhého roku členstva v EÚ sa experti Štatistického úradu SR podieľali na procese schvaľovania legislatívnych aktov EÚ v oblasti štatistiky. Pravidelne sa zúčastňovali na zasadnutiach pracovnej skupiny Rady STATIS, kde sa prerokujú návrhy štatistických legislatívnych aktov súvisiacich s monitorovaním socio-ekonomického vývoja spoločnosti a s potrebami implementácie politík EÚ. V sledovanom období sa uskutočnilo 17 zasadnutí tejto pracovnej skupiny.

V období od 1. mája 2005 do konca apríla 2006 bolo v oblasti štatistiky schválených 7 legislatívnych aktov, z toho tieto významné:

- Nariadenie EP a Rady o zostavovaní štvrťročných nefinančných účtov podľa inštitucionálneho sektora, ktoré vytvára spoločný rámec pre účasť členských štátov na zostavovaní štvrťročných európskych účtov podľa sektorov. Systém obsahuje hlavné makroekonomické agregáty a finančné a nefinančné účty. Cieľom je dosiahnuť konzistenciu údajov v rámci všetkých druhov spomenutých účtov s dôrazom na ostatné svetové účty, platobnú bilanciu a národné účty. Pomocou týchto účtov sa bude dať posudzovať na európskej úrovni konjunkturálne správanie hospodárskych subjektov ako domácností a podnikov. Budú predstavovať dôležitý nástroj na riadenie menovej politiky v eurozóne a na monitorovanie hospodárskej politiky členských štátov EÚ.
- Nariadenie EP a Rady o krátkodobej štatistike, ktoré mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 1165/98 o krátkodobej štatistike v oblastiach, ktoré sú osobitne dôležité pre menovú politiku a pre štúdium podnikového cyklu.
- Nariadenie EP a Rady o štatistike týkajúcej sa odborného vzdelávania v podnikoch, ktorého cieľom je definovať spoločný rámec pre zostavovanie štatistiky EÚ o odbornej príprave a celoživotnom vzdelávaní zamestnancov v podnikoch.
- Nariadenie EP a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa Nariadenie ES 1177/2003 o štatistike Spoločenstva o príjmoch a životných podmienkach (EU-SILC).
- Nariadenie EP a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie ES č. 1059/2003 o zostavení spoločnej nomenklatúry územných jednotiek na štatistické účely (NUTS) z dôvodu pristúpenia Českej republiky, Estónska, Cypru, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malty, Poľska, Slovinska a Slovenska do Európskej únie.
- Nariadenie Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 3605/93, pokiaľ ide o kvalitu štatistických údajov v kontexte postupu pri nadmernom schodku (EDP), ktorého účelom je skvalitnenie fiškálnej štatistiky Spoločenstva pri minimálnom administratívnom zaťažení na národnej aj európskej úrovni.

V procesoch schvaľovania sa nachádza viacero ďalších významnejších dokumentov prinášajúcich zmeny do Európskeho, a tým aj do slovenského štatistického systému a ktoré vychádzajú z potrieb a priorít politík EÚ:

- **návrh Nariadenie EP a Rady o štatistike Spoločenstva týkajúcej sa štruktúry a činnosti zahraničných afiliácií**, ktorého cieľom je definovať spoločný rámec pre zostavovanie štatistiky EÚ o štruktúre činnosti zahraničných afiliácií. Nariadenie by malo vzhľadom na význam štatistiky zahraničných afiliácií z hľadiska postupujúcej globalizácie ekonomiky uspokojiť urgentné potreby európskych užívateľov a poskytnúť im minimálne tie údaje, ktoré sú v súčasnosti v členských krajinách dostupné. Problémovým bodom bola úprava pilotných štúdií vonkajších zahraničných FATS. Podľa posledného návrhu Predsedníctva EÚ v decembri 2005 by sa výsledky pilotných štúdií za vnútorné FATS schvaľovali formou komitológie a výsledky za vonkajšie FATS formou co-decision. SR kompromisný návrh podporila v záujme rýchleho prijatia nariadenia, napriek našej podpore uplatnenia komitológie.

- **návrh Nariadenia EP a Rady o štatistike Spoločenstva o migrácii a medzinárodnej ochrane**, ktorý zjednocuje štatistiky migrácie a azylu, je základom najmä pre tvorbu metodiky a zberu dát. ŠÚ SR pri príprave návrhu úzko spolupracuje s MV SR, momentálne sa pripravuje stanovisko k poslednému návrhu Predsedníctva, po konzultácii s MV SR je ŠÚ SR pripravený návrh podporiť. Problematickými sa javia skôr praktické záležitosti týkajúce sa odovzdávania údajov v prvom referenčnom roku 2008, keďže závisia od vybudovania nového informačného systému, ktorý pripravuje MV SR v spolupráci s Migračným úradom SR a Úradom zahraničnej a cudzineckej polície.

- **návrh Nariadenia EP a Rady o európskom systéme integrovanej štatistiky sociálnej ochrany (ESSPROS)**, ktorého cieľom je vytvoriť rámec pre súčasné a predpokladané aktivity v oblasti štatistiky sociálnej ochrany. Je potrebné zdokonaľiť využiteľnosť súčasného zberu údajov, pokiaľ ide o aktuálnosť, pokrytie a porovnateľnosť. Pre SR je dôležité najmä zohľadnenie zmien právnej úpravy v sociálnej oblasti. Návrh KOM podporujeme.

- **návrh Nariadenia EP a Rady, ktorým sa zavádza štatistická klasifikácia ekonomických činností NACE Rev. 2** a ktorým sa mení a dopĺňa nar. Rady (EHS) č. 3037/90 a niektoré nariadenia ES o osobitných oblastiach štatistiky. Predmetným návrhom nariadenia sa zavádza revidovaná klasifikácia NACE2 a povinnosť jej implementácie do štatistických zisťovaní. SR nemá zásadné výhrady voči návrhu, uplatnila len menšie technické pripomienky.

- **návrh Nariadenia EP a Rady o štrukturálnej podnikovej štatistike (SBS)**. Rekodifikované nariadenie bude tvoriť rámec pre zber, spracovanie, zasielanie a vyhodnocovanie štatistiky spoločenstva o štruktúre, činnosti, konkurencieschopnosti a výkonnosti podnikov v spoločenstve, vypočítané na základe harmonizovanej štatistiky. Návrh zjednodušuje právne predpisy v tejto oblasti. SR uplatnila pripomienky k prílohám navrhovaného nariadenia, najmä pokiaľ ide o organizovanie pilotných štúdií v oblasti netrhových služieb, s čím opakovane nesúhlasíme, keďže podľa nášho názoru sa štrukturálna štatistika podnikov má týkať iba trhových aktivít.

- **návrh Nariadenia EP a Rady, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá poskytovania základných informácií o parite kúpnej sily (PPP), jej výpočtu a zverejňovania**. Cieľom nariadenia o PPP je kodifikovať výpočet ročných PPP, a teda dať týmto prácam zákonný základ. Ekonomické agregáty prepočítané na spoločnú menu pomocou PPP majú v Komisii širokú škálu použitia, napr. pokiaľ ide o získanie údajov týkajúcich sa priestorových cenových porovnaní, najmä spotrebiteľských cien. Komisia

má zákonnú povinnosť vypočítať HDP na základe kúpnej sily; členským štátom však v súčasnosti zo zákona nevyplýva povinnosť spolupracovať. Hodnotu celej práce môže negatívne ovplyvniť aj to, ak podporu neposkytne len jedna krajina. Preto je dôležité vytvoriť stabilný a spoľahlivý právny rámec, v ktorom sa dá zabezpečiť včasné poskytovanie údajov. SR návrh Komisie podporila bez pripomienok, očakáva sa bezproblémové schválenie Radou a Parlamentom.

Začala implementácia Európskeho kódexu štatistických postupov (CoP), najvýznamnejšieho dokumentu nelegislatívneho charakteru v oblasti štatistiky. Aktivity v rámci implementácie a stav v ich plnenia sa systematicky monitorujú. Ďalším krokom je príprava projektu „visačka európskej oficiálnej štatistiky“, ktorého cieľom je podporiť uznanie štatistiky u používateľov.

Štatistický úrad vynaložil maximálne úsilie, aby bez navýšenia počtu pracovníkov a finančných zdrojov naplnil požiadavky vyplývajúce z nového štatistického acquis. Na zavedenie novej európskej legislatívy sa využívali najmä grantové projekty určené pre členské štáty EÚ, ktorých cieľom je poskytnutie pomoci pri implementácii novoprijatého acquis communautaire. V roku 2005 Európska Komisia ponúkla členským štátom 35 grantových projektov. Štatistický úrad sa uchádzal o 27 projektov, z ktorých získal 25. Táto forma asistencie významne podporuje včasnú a dôslednú implementáciu nových legislatívnych aktov a napomáha zvyšovanie kvality požadovaných štatistických informácií.

Rok 2005 bol posledným rokom, keď mal ŠÚ SR možnosť čerpať finančné prostriedky z predvstupového fondu multilaterálneho PHARE. Značná časť týchto prostriedkov sa použila na financovanie projektov, ktoré boli zamerané na odstránenie existujúcich slabých miest v národnom štatistickom systéme formou zberu údajov alebo zavedením novej metodiky.

V nasledujúcom období je potrebné zabezpečiť plnenie ročných štatistických programov Spoločenstiev na roky 2006 a 2007, ktoré implementuje SR prostredníctvom príslušného Programu štátnych štatistických zisťovaní. ŠÚ SR sa bude aktívne zapájať do tvorby 5-ročného štatistického programu Spoločenstiev, ktorý definuje hlavné ciele, oblasti a prístupy na obdobie 2008 – 2012 a vychádza z takých politických priorít, ako je prosperita, konkurencie schopnosť a rast, solidarita, ekonomická a sociálna súdržnosť, trvalo udržateľný rozvoj a bezpečnosť.

Hlavnou štatistickou prioritou zostáva tvorba a šírenie vysoko kvalitných a porovnateľných štatistických produktov na národnej a európskej úrovni, zachovanie nezávislosti, integrity a hodnovernosti Európskeho štatistického systému, dodržiavanie jednotných štandardov, klasifikácií a metód, zvyšovanie efektívnosti a flexibility štatistík, a znižovanie záťaže spravodajských jednotiek najmä širším využívaním administratívnych zdrojov údajov.

Návrh odporúčaní

- venovať zvýšenú pozornosť implementácii Európskeho kódexu štatistických postupov v rámci celého národného štatistického systému, tzn. aktívnu participáciu všetkých rezortov, ktoré sa podieľajú na tvorbe štatistiky v Slovenskej republike.

4 Závěry

Vstupom do EÚ dostala Slovenská republika príležitosť presadiť sa a prevziať spoluzodpovednosť za to, čoho bola často v dejinách len pozorovateľom. Dostala príležitosť premeniť členstvo v Európskej únii na skutočný hmatateľný prínos pre Slovensko a zároveň byť súčasne prínosom pre Európu, pre budúcu prosperitu, pre lepší život občanov.

Už k dátumu vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie Slovenská republika prijala všetky záväzky, ktoré toto členstvo prinieslo a SR harmonizovala svoju legislatívu s právom Európskych spoločenstiev. Druhý rok členstva Slovenskej republiky v Európskej únii nepriniesol žiadne neočakávané zvraty v ktoromkoľvek z aspektov doprevádzajúcich štatút člena. Spustené procesy zapojenia a reprezentácie Slovenska na úrovni EÚ naďalej dokazujú svoju funkčnosť, menšie nedokonalosti sa postupne identifikujú a odstraňujú.

Aj druhý rok členstva sa niesol v znamení rokovaní o budúcom financovaní aktivít Európskej únie. V decembri 2005 dosiahnutá politická dohoda o novej finančnej perspektíve na roky 2007 – 2013 sa dá z hľadiska cieľov a zámerov Slovenskej republiky hodnotiť pozitívne. Daň z pridanej hodnoty bola uznaná ako oprávnený výdavok, znížila sa povinná miera spolufinancovania a navyše bol zvýšený príspevok EÚ na odstavenie dvoch blokov jadrovej elektrárne Jaslovské Bohunice. Taktiež s tým súvisiace rokovania o Medziinštitucionálnej dohode možno z pohľadu SR považovať za úspešné.

V roku 2005 oživená a zrevidovaná lisabonská stratégia vstúpila v druhom roku členstva do fázy implementácie. Slovenská republika, takisto ako ostatné členské štáty, vypracovala svoj Národný program reforiem a začala s realizáciou opatrení. Jarný summit Európskej rady potvrdil nastúpenú cestu smerom k znalostnej ekonomike. Rakúske predsedníctvo podnietilo diskusie ohľadne - v súčasnosti trochu v pozadí – trvalo udržateľného rozvoja a predstavilo revidovanú európsku stratégiu.

Slovenská republika už má vypracovaný návrh Národného strategického referenčného rámca, ktorý je základom čerpania prostriedkov z fondov EÚ v rokoch 2007 až 2013. Vzdelávanie a investície do vedy a výskumu v procese zabezpečenia ekonomického rastu a zvyšovania konkurencieschopnosti zastávajú nezastupiteľnú úlohu. Na programovacie obdobie 2007 – 2013 vláda SR určila 3 strategické priority pre využívanie fondov EÚ, pričom dve z nich priamo súvisia s cieľom rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska – ide o 1. Inovácie, informatizácia a znalostná ekonomika a 2. Ľudské zdroje a vzdelávanie.

Slovenská republika pokračovala v čerpaní prostriedkov z fondov EÚ, ktoré sa začalo podstatne zvyšovať od 3. štvrtroka 2005. Dokonca v porovnaní 10 nových členských štátov na základe čerpania sa Slovenská republika ocitla na 4. mieste.

Z pohľadu energetiky je Spoločenstvo a taktiež Slovenská republika viac-menej závislé od zásobovania z nečlenských krajín. Obmedzenosť zdrojov, aj vzhľadom na krízu v zásobovaní plynom začiatkom roka 2006, vzrastá význam spoločnej koordinácie postupu v tejto oblasti, čo sa premietlo do nových legislatívnych návrhov a taktiež do novej energetickej politiky Spoločenstva. Vzhľadom na možné dopady na ekonomiku Slovenska je to oblasť, ktorej sa musí venovať pozornosť.

V oblasti vnútorného trhu, čo je jeden z nosných prvkov Spoločenstva, sa pozornosť zameriavala na návrh smernice o službách na vnútornom trhu. Smernica by v konečnom dôsledku mala prispieť k ustanoveniu určitých pravidiel pohybu služieb a odstráneniu niektorých obmedzení v ich pohybe. Napriek záujmu nových členských štátov spolu so Slovenskou republikou sa však nepodarilo udržať úplný pôvodný zámer smernice, celkovo však i schválenie pozmenenej smernice bude znamenať prínos v oblasti trhu so službami.

K 30. aprílu 2006 skončilo prvé dvojročné obdobie možnosti uplatňovania prechodného obdobia v oblasti voľného pohybu za prácou. Fínsko, Grécko, Portugalsko a Španielsko sa rozhodli otvoriť svoje pracovné trhy občanom EÚ-8. Najsilnejšie ekonomiky Únie si však svoje obmedzenia budú držať i počas nasledovných troch rokov. Slovenská republika naďalej aj po 1. 5. 2006 ponecháva pracovný trh otvorený voči občanom členských štátov EÚ/EHP a Švajčiarska

V oblasti zdaňovania bolo v uplynulom období na úrovni EÚ prediskutovávaných niekoľko legislatívnych úprav najmä v súvislosti s nepriamymi daňami, ktorých prijatie je i v záujme Slovenskej republiky. Ich prijatie sa odrazí i na legislatíve SR, pričom sa očakáva ich pozitívny vplyv na podnikateľský sektor. Negatívny postoj si Slovenská republika uplatňuje pri myšlienke zavádzania Spoločného konsolidovaného základu dane spoločností a zdaňovania malých a stredných podnikov na základe domovského štátu.

Prostredníctvom financovania najmä z Kohézneho fondu, pokračoval pozitívny prínos členstva SR v EÚ na oblasť dopravy, predovšetkým čo sa týka budovania a obnovy tranzitných koridorov – budovanie diaľnic, modernizácia železničných tratí a i. Pre oblasť životného prostredia nám finančné prostriedky z EÚ naďalej napomáhali okrem plnenia prijatých záväzkov najmä v budovaní environmentálnej infraštruktúry.

Neustále rastúci počet internetových pripojení a používanie nových technológií, ako sú napríklad mobilné telefóny si vyžiadali podniknutie určitých krokov na úrovni Spoločenstva, ktoré majú zabezpečiť vyššiu bezpečnosť, najmä pre deti, a zníženie rizika ich zneužitia. Slovenská republika môže vyťažiť zo svojho zapojenia do novej iniciatívy i2010, ktorej implementácia sa uskutoční najmä prostredníctvom regulačného rámca a finančných nástrojov na podporu investícií do výskumu.

Splnenie konvergenčných kritérií je podmienkou vstupu SR do eurozóny (k 1. januáru 2009). Počas druhého roka členstva sa uskutočňovali postupné prípravné kroky, pričom najvýznamnejšou udalosťou v rámci prípravy zavedenia eura v SR bol vstup slovenskej koruny do Mechanizmu výmenných kurzov ERM II. Vstup do ERM II je potvrdením, že hospodárska politika na Slovensku vytvára stabilné prostredie.

Slovenská republika sa aktívne zapojila do európskej rozvojovej politiky, zasadila sa o to, aby Bielorusko a Ukrajina získali štatút krajiny oficiálnej rozvojovej pomoci.

Ďalšími závažnými témami aj pre Slovenskú republiku, ktoré vládli predchádzajúcemu druhému roku členstva, bola otázka rovnosti príležitostí a nediskriminácie. Európa si taktiež začala uvedomovať nutnosť riešiť problematiku starnutia obyvateľstva a s tým spojené demografické zmeny. Sú to všetko otázky, ktoré úzko dotýkajú aj diania na Slovensku a vyžadujú si komplexný prístup.

Európska únia je nástrojom, ktorý nám dáva nové možnosti a otvára nové perspektívy. Na základe našich dvojročných skúseností je možné konštatovať, že členstvo v EÚ je pre Slovenskú republiku nenahraditeľným prínosom.

Najdôležitejšie odporúčania na nasledujúci rok

- po prijatí novej finančnej perspektívy je potrebné úsilie zamerať na rokovania o rozpočte na rok 2007,
- pokračovať v implementácii lisabonskej stratégie, princípov trvalo udržateľného rozvoja a zvyšovanie povedomia verejnosti v týchto záležitostiach,
- urýchliť proces transpozície smerníc vnútorného trhu,
- venovať pozornosť rokovaniam o projekte spoločného konsolidovaného základu dane v rámci EÚ,
- sústrediť pozornosť na oblasť energetiky, hlavne bezpečnosti dodávok, jadrovej bezpečnosti a zvyšovania efektívnosti i s pomocou fondov EÚ,
- pokračovať v procese prípravy na vstup do eurozóny na základe splnenia konvergenčných kritérií,
- zabezpečiť elimináciu možných negatívnych dopadov zavedenia smernice REACH do praxe,
- sústrediť sa na čo najvyššie využitie prostriedkov alokovaných na roky 2004 – 2006
- sústrediť sa na proces programovania a schvaľovania nového rámca pre čerpanie prostriedkov z fondov EÚ – Národného strategického referenčného rámca,
- sústrediť sa na plnenie Haagskeho programu pre oblasť slobody, spravodlivosť a bezpečnosti,
- sústrediť sa na transpozíciu acquis špeciálne v oblasti životného prostredia
- prijať opatrenia na zníženie začatých konaní o porušení Zmluvy o založení ES podľa čl. 226 ZES

Do budúcnosti sa v rámci zlepšovania koordinačného mechanizmu a venovať pozornosť týmto otázkam:

- časové hľadisko. Doriešiť spoluprácu s NR SR tak, aby NR SR bola aj adekvátne informovaná, aj aby to bolo z pohľadu rezortu zrealizovateľné. Stále zostáva otvorená otázka časového hľadiska, keďže častokrát samotné rezorty dostanú aktuálne dokumenty len niekoľko dní pred rokovaním o nich, a to na všetkých úrovniach (úroveň pracovnej skupiny EK, úroveň COREPER, úroveň Rady).
- zjednotenie postupu komunikácie s jednotlivými inštitúciami EÚ. Hľadať spôsoby efektívnejšieho postupu pri komunikácii jednotlivých ÚOŠS s orgánmi EÚ na nadrezortnej úrovni.